

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

МИХАЙЛОВСЬКИЙ Я. Е.

**ПРАКТИКУМ ЗІ СПОРТИВНОГО БРИДЖУ.
Бриджова торгівля в прикладах і завданнях**

Навчальний посібник

Рекомендовано вченою радою Сумського державного університету

Суми
Сумський державний університет
2023

УДК 794.44:796(075)
М 69

Рецензенти:

С. П. Шановалов – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри комп'ютерних наук Сумського державного університету;
О. С. Голуб – завідувач сектору по роботі із зарплатними проектами відділу електронної комерції та платіжних засобів філії Сумського обласного управління АТ «Ощадбанк»

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
як навчальний посібник
(протокол № 4 від 09 листопада 2023 року)*

Михайловський Я. Е.

М 69 Практикум із спортивного бриджу. Бриджева торгівля в прикладах і завданнях : навчальний посібник / Я. Е. Михайловський. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 390 с.
ISBN 978-966-657-958-7

Матеріал навчального посібника викладено відповідно до навчальної програми з дисципліни «Основи спортивного бриджу». Бридж – це, по-перше, найпрестижніша з карткових ігор, по-друге, вона має міжнародний статус олімпійського виду спорту, по-третє, вона вимагає від гравця здібностей до логічного мислення та знання психології.

Книга складається з двох розділів. У першому розділі наведені загальні правила та основні положення гри в бридж, що дозволять ознайомитися з азами цієї захоплювальної інтелектуальної гри. Другий розділ присвячений одному з елементів бриджу – торгівлі. Наведено принципи натуральної торгівлі, а також конвенції, використовувани в сучасних системах торгівлі. Особливу увагу приділено проблемам конкурентної торгівлі.

Навчальний посібник містить велику кількість прикладів і завдань для самостійного розв'язування та призначений для студентів будь-яких освітніх рівнів і спеціальностей, а також усіх, хто бажає навчитися інтелектуальної карткової гри під назвою «бридж».

УДК 794.44:796(075)

ISBN 978-966-657-958-7

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	6
1 Загальні правила та основні положення.....	14
2 Бриджова торгівля.....	28
2.1 Початкове оцінювання сили руки.....	28
2.2 Основи натуральної торгівлі.....	33
2.2.1 Подальша торгівля після відкриття мастю на першому рівні.....	39
2.2.2 Ребід того, хто відкриває, після відповіді на рівні один.....	50
2.2.3 Ребід того, хто відкриває, після відповіді на рівні два.....	52
2.2.4 Ребід того, хто відповідає.....	60
2.2.5 Відмінності в торгівлі після відкриття 1♣... ..	67
2.2.6 Пунктовий баланс та його коригування.....	74
2.3 Бриджові конвенції. Шлемова торгівля.....	82
2.3.1 Торгівля після відкриттів 1БК та 2БК.....	82
2.3.2 Торгівля після блоків.....	95
2.3.3 Торгівля після відкриття 2♣ (Acol)	99
2.3.4 Торгівля після відкриття мастю на другому рівні.....	106
2.3.5 Шлемова торгівля.....	109
2.3.6 Широко застосовувані конвенції.....	124
2.4 Торгівля в обороні. Двостороння торгівля... ..	157
2.4.1 Інтервенція після відкриття мастю на 1-му рівні.....	159
2.4.2 Інтервенція після відкриття 1БК.....	172
2.4.3 Інтервенція після відкриття мастю на 2-му рівні.....	183
2.4.4 Інтервенція після більш високих відкриттів	184
2.4.5 Подальша торгівля в інтервенції.....	185
2.4.6 Конкурентна торгівля.....	193

2.4.6.1 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та призовної контри опонента.....	193
2.4.6.2 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента 1БК.....	206
2.4.6.3 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента мастю без стрибка.....	210
2.4.6.4 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента мастю зі стрибком.....	222
2.4.6.5 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та двомасного входу опонента.....	226
2.4.6.6 Торгівля після входу другого захисника...	229
2.4.6.7 Торгівля після відкриття 1БК та натурального входу.....	234
2.4.6.8 Торгівля після відкриття 1БК та конвенційного входу.....	240
2.4.6.9 Торгівля після відкриття 1БК й контри.....	246
2.4.6.10 Про позицію гравця в торгівлі. Балансування, втікання та реконтра-SOS	252
2.4.6.11 Торгівля в секвенції: 1 у масть – пас – пас – контра (або масть).....	262
2.4.6.12 Торгівля в умовах боротьби за частковий запис.....	264
2.4.6.13 Закон TNT.....	268
2.4.6.14 Торгівля після інтервенції опонента в шлемовій зоні.....	281
2.4.7 Конкурентна торгівля після деяких специфічних відкриттів.....	287
2.4.7.1 Конкурентна торгівля після відкриття 2♣ (Acol)	287
2.4.7.2 Конкурентна торгівля після сильного відкриття 1♣ (Precision)	290
2.4.7.3 Торгівля після входу на відкриття 2♣ (Precision)	295

2.4.7.4 Конкурентна торгівля після відкриття 2♦	
Вілкоша.....	296
2.4.8 Інструменти конкурентної торгівлі.....	299
2.4.8.1 Контра в конкурентній торгівлі.....	299
2.4.8.2 Реконтра в конкурентній торгівлі.....	324
2.4.8.3 Пас в особливих ситуаціях конкурентної торгівлі.....	333
2.4.8.4 Масть противника в конкурентній торгівлі	344
2.4.8.5 Без козиря в конкурентній торгівлі.....	354
Висновок.....	365
Словник найуживаніших термінів.....	366
Список літератури.....	385
Додаток А Розподілення завдань для самостійного вирішення за варіантами.....	387

Вступ

Бридж – це єдина у світі карткова гра, яку вважають олімпійським видом спорту: таке рішення було ухвалено Міжнародним олімпійським комітетом у 1995 році. Але свою популярність бридж знайшов набагато раніше: зародившись на початку ХХ століття як гра представників вищого світу, упродовж кількох десятиліть він охопив увесь світ. Його пристрасними шанувальниками були Вінстон Черчілль¹, Маргарет Тетчер², Ден Сяопін³. Бридж – це основне хобі Білла Гейтса⁴, у нього грають Воррен Баффет, Стів Возняк⁵ та ще понад 200 мільйонів людей, яких поєднує любов до найінтелектуальнішої, найскладнішої та найцікавішої карткової гри.

Багато відомих людей були зачаровані бриджем, і кожен із них знаходив у ньому свою привабливу сторону. Ось лише деякі висловлювання знаменитих особистостей про бридж або відомі ситуації, що пов'язують їх із бриджем.

Едгар Алан По (американський письменник, поет, есеїст, літературний критик, редактор): «Компетентність у вісті (попередник бриджу) передбачає можливість успіху в більш важливих заходах, коли розум бореться з розумом».

---

¹ Вінстон Черчілль – британський державний та політичний діяч, прем'єр-міністр Великобританії в 1940–1945 та 1951–1955 роках.

² Маргарет Тетчер – британський державний та політичний діяч, прем'єр-міністр Великобританії в 1979–1990 роках.

³ Ден Сяопін – китайський державний, політичний та партійний діяч, фактичний керівник Китаю з кінця 1970-х до початку 1990-х років.

⁴ Білл Гейтс – американський підприємець та громадський діяч, філантроп, один із творців та колишній найбільший акціонер компанії Microsoft.

⁵ Стів Возняк – американський винахідник, інженер-електронщик та програміст, співзасновник компанії Apple Computer.

Всесвітньовідомий духовний лідер і прихильник філософії ненасильства, індійський політичний та громадський діяч, один із керівників та ідеологів руху за незалежність Індії від Великобританії Махатма Ганді не лише одержував задоволення від гри в бридж, а й навіть використовував бридж як засіб ілюстрації основ індуїстської віри. Більше того, коли згодом він розробляв основи свого духовного вчення, то використовував бридж під час обговорення зв'язку між «кармою» (зумовленою долею) та «дармою» (активністю людини). Він уподібнював руку, здану в бриджі, кармі, а те, як людина розпоряджається цією рукою під час гри, – дармі. Людина не обмежена у своїх діях долею, бо може розпорядитися зданою йому рукою добре чи погано, і лише від неї зрештою залежить, виграє вона чи програє. Кінцевий результат людського життя залежить від освіти, старання та майстерності, а не лише від руки, яку йому спочатку здали.

Вільям Сомерсет Моєм (англійський дипломат, більш відомий у світі як прозаїк, драматург і літературний критик) про перевагу бриджу: «Бридж – найрозважальніша та найінтелектуальніша карткова гра з усіх винайдених людством. Була б моя воля, я б зробив навчання дітей бриджу обов'язковим. У майбутньому це може виявитися для них дуже корисним, бо в бридж можна грати доти, доки вистачає сил сидіти за столом і зору розрізняти одну карту від іншої. Коли зведені рахунки з усім іншим – спортом, любов'ю, кар'єрою, то бридж залишається втіхою та розвагою».

Емануїл Ласкер (німецький шахіст, математик і філософ. Другий чемпіон світу з шахів): «Кажуть що шахи – інтелектуальна гра. Це не так. Шахи – гра логічна. А інтелектуальна гра – це бридж». Ласкер багато цікавився бриджем. У 1930-х роках він входив до збірної Німеччини з бриджу.

Хосе Рауль Капабланка (видатний кубинський шахіст. Третій чемпіон світу з шахів): «Спортивний бридж – це чудова розвага. Він завдає мені навіть більше емоцій, ніж шахи».

Олександр Алехін (російський і французький шахіст. Четвертий чемпіон світу з шахів): «Бридж – це найкраще тренування розуму».

Англійським парламентом було прийнято спеціальне рішення про встановлення оплачуваної посади «партнера з бриджу для сера Вінстона Черчілля». Черчілль, як відомо, дуже любив бридж, але був нестерпним партнером. Парламент надто цінував свого прем'єра й готовий був забезпечити його повноцінним відпочинком навіть за свій рахунок.

У ніч перед відкриттям другого фронту головнокомандувач союзних військ генерал Дуайт Ейзенхауер (майбутній 34-й президент США) кілька годин відпочивав, граючи в бридж із колегами по генералітету. Коли в 1950 році він був призначений головою НАТО, як заступника він обрав генерала Альфреда Грюнтера. Говорять, вирішальну роль у виборі відіграло саме те, що Грюнтер добре грав у бридж. Коли Ейзенхауера було обрано президентом, Грюнтер змінив його на посаді керівника НАТО. Тож бридж нерідко сприяє кар'єрному зростанню.

Рональд Рейган (американський політик, 40-й президент США) про демократичність бриджу: «У всьому світі мільйони людей різного походження грають у бридж, що є для них приємною формою дозвілля, яка в той же час стимулює мислення».

Воррен Баффет (американський підприємець, один із найбільших та найвідоміших у світі інвесторів) про силу бриджу: «Бридж – жорсткіша гра, ніж бізнес». Воррен Баффет про зачарування бриджем: «Бридж

настільки захоплива гра, що я погодився б сидіти у в'язниці, якби моїми трьома співкамерниками виявилися пристойні гравці, які не заперечували б грати 24 години на добу».

Білл Гейтс не раз називав бридж своїм головним хобі та заявляв, що мріє присвятити себе бриджу повністю. Після звільнення з посади президента Microsoft у нього з'явилася така можливість. В останні роки Гейтс займається переважно благодійністю та бриджем, регулярно бере участь у турнірах, причому часто у парі з Баффетом.

Руді Бошвіц (американський політик) про довговічність бриджу: «Оскільки кожен розклад відрізняється від іншого, інтелектуальний виклик бриджу ніколи не слабшає. До того ж, що дуже важливо, якщо ти не граєш у бридж, то на тебе чекає жалюгідна старість. Оскільки цей час наближається, зараз не найкращий момент покинути бридж».

Білл Клінтон (американський політик, 42-й президент США) про досконалість бриджу: «Бридж – найскладніша та найспортивніша з логічних ігор, досягнення висот потребує тут значних зусиль – інтелектуальних та емоційних».

З усіх політиків найбільший внесок у розвиток бриджу зробив, безсумнівно, Ден Сяопін. Архітектор китайських реформ був дуже сильним бриджистом, який перемагав у турнірах. Упродовж багатьох років він очолював Федерацію бриджу КНР та активно пропагував улюблену гру.

Омар Шаріф (єгипетський кіноактор, сценарист і кінорежисер, дворазовий володар премії «Золотий глобус» та номінант на премію «Оскар», добре відомий у нас за фільмами «Лоуренс Аравійський», «Падіння Римської імперії», «Доктор Живаго», «Майерлінг», «Маккенове золото», «Тринадцятий воїн»,

«Ідальго», «Святий Петро» та ін.) про бридж як вправу для розуму: «Багато ігор – просто розвага, але бридж захоплює тебе. Він тренує твій мозок. Знаєте, адже мозок може заіржавіти, але бридж запобігає цьому процесу». «Якщо кіно – моя робота, то бридж – моя пристрасть». Напружений знімальний графік не дозволяв кінозірці грати в бридж професійно, але він не раз брав участь у бриджевому турне Європою в компанії з найкращими гравцями Італії та США. У ході турне його команда «Бриджевий цирк Омара Шаріфа» перемагала найсильніших європейських майстрів. Де б він не з'явився, його оточують жінки. Невідомо, чи став би бридж настільки популярним, якби в нього не заграли жінки, зачаровані Шарифом.

Мартіна Навратілова (чехословацька та американська тенісистка, колишня перша ракетка світу в одиночному та парному розряді) про універсальність бриджу: «Не має значення, куди я їду, я завжди можу знайти нових друзів за столом у бридж».

Ірина Левітіна (американська, раніше радянська, шахістка, гросмейстер серед жінок, заслужений майстер спорту СРСР, чотириразова чемпіонка світу з бриджу) про багатоплановість бриджу: «Я може й визнала б, що шахи кращі, але там увесь час приходить той самий розклад».

Від решти карткових ігор спортивний бридж відрізняється тим, що в ньому виключений характерний для карт елемент везіння. Один і той самий розклад розігрують різні учасники на кількох столах, і якщо комусь прийшли слабкі карти, то і в інших гравців на тій самій позиції такі самі слабкі карти, а значить, найкращий результат одержить той, хто правильніше за інших розпорядиться своєю комбінацією, прийме найбільш правильне рішення, побудує оптимальну стратегію та зробить менше помилок.

Бридж – парна гра, тому тут дуже важливо вміти знаходити порозуміння. Як у парному фігурному катанні чи спортивних бальних танцях, тут не виграють поодиноці, бо результат залежить від злагоджених дій обох партнерів. І бридж навчає цій взаємодії: навички комунікації, набуті за бриджевим столом, можуть виявитися безцінними за столом ділових переговорів під час укладання важливої угоди.

Для того, щоб долучитися до цього виду спорту, не потрібно практично нічого – ні дорогого спорядження, ні якихось особливих фізичних даних, достатньо звичайного столу та колоди карт у 52 аркуші. Проте навчитися грати в бридж самостійно досить складно. Незважаючи на те, що формальні правила бриджу гранично прості, їх знання ще не дозволяє грати. Візьмемо для порівняння шахи: навіть діти знають, як ходять фігури, але коли новачок сідає за шахівницю, він зовсім не уявляє, як діяти.

Те саме і в бриджі: тут стільки тонкощів, стільки окремих нюансів для кожного етапу гри, що початківець швидко в них плутається і в 99 % випадків втрачає інтерес. Водночас він позбавляється одного з найцікавіших видів дозвілля, який дозволяє чудово проводити час і разом з тим підтримує розумові здібності та зберігає пам'ять до глибокої старості. І це якщо лише говорити про аматорський бридж! Якщо ж гравець бере участь у спортивних турнірах, то це відкриває перед ним увесь світ – на найбільші змагання з'їжджаються тисячі гравців із різних країн, а боротьба за медалі на них буває не менш спекотною, ніж на Олімпіаді!

Те, що бридж, як і решта інтелектуальних ігор, покращує розумові здібності – давно доведений факт. Але цим плюси бриджу не обмежуються – це дивовижний тренажер не лише для розуму, а й для характеру. Ось лише деякі якості, які розвиває бридж.

Швидкість прийняття рішень: бриджева партія триває 7–8 хвилин, і за цей час необхідно встигнути

розв'язати десятки непростих завдань. І робити це потрібно не лише правильно, а й швидко – зволікання може видати суперникам важливу інформацію або призвести до штрафних балів.

Логіка: в бриджі відкрита лише частина інформації, решту гравці дізнаються шляхом логічних викладок. Недосвідчені гравці часто пояснюють свої невдачі словами «Не вгадав». Досвідчені гравці знають, що ситуації вгадування в бриджі бувають досить рідко – майже всі їх можна вивести логічно, просто не треба лінуватися це робити.

Комунікабельність: великий бриджевий турнір дає масу можливостей для спілкування та знайомства людей із різних країн світу. Іноді в результаті таких знайомств утворюються й сімейні пари, і бриджеві команди, що здобувають перемоги, і навіть укладають бізнес-угоди.

Уміння знаходити спільну мову: поодинокі в бридж не грають, і від уміння порозумітися з партнером залежить успіх усієї пари, а то й команди. Бриджучий вчить прощати недоліки, згладжує нерівності та допомагає навчитися взаєморозумінню.

Холоднокровність та самодисципліна: бриджист завжди повинен залишатися незворушним і холоднокровним. За емоційними реакціями та виразом обличчя суперники можуть одержати важливу інформацію, а з нею й перевагу. Тому важливо бути незворушним – і немає значення, складається гра чи ні.

Пам'ять: пам'ятати, які карти ще в грі, а які вже вийшли, зачувати різні системи торгівлі, щоб розуміти не лише партнера, а й опонентів... Бриджист пам'ятає величезну кількість інформації – і не дивно, що досвідчені гравці пам'ятають розклади, які вони грали декілька років тому.

Концентрація: кожна бриджева партія – це маленька інтелектуальна битва, але за нею буде інша задача, а потім ще й ще... І навіть якщо один бій був програний, важливо

взяти себе в руки й приступити до нової партії «з чистого аркуша» – без нервів, без розчарування, без роздумів над помилками. Розбирати помилки потрібно вже після турніру, а доки гра йде, важливо бути сконцентрованим на ній до самого кінця.

Усі ці якості необхідні не лише за бриджевим столом, вони допоможуть у спілкуванні з діловими партнерами, під час складання бізнес-стратегій, навчання та прийняття повсякденних рішень. І діти, і дорослі, починаючи грати в бридж, стають більш зібраними та уважними, а постійне вирішення бриджевих завдань тренує логіку та пам'ять.

Гра в бридж потребує значних інтелектуальних зусиль. Але всупереч існуючій думці, для бриджу не потрібна якась особлива пам'ять або видатні математичні здібності. Потрібні найпростіша арифметика та вміння робити правильні висновки. Саме вміння логічно мислити – це те, що автор цього посібника вважає за необхідне передати своїм читачам.

Наш навчальний посібник призначений для студентів, що вивчають дисципліну «Основи спортивного бриджу», які освоїли правила та основні положення бриджевої гри, ознайомлені з принципами найпростішої системи торгівлі [1] та бажають зрозуміти ази спортивного бриджу – цієї дуже серйозної гри, у яку грають справжні спортсмени-бриджисти. Щоб стати таким спортсменом, треба вступити до клубу бриджистів, грати з кваліфікованими та досвідченими гравцями, читати та опрацьовувати спеціальну літературу.

Крім того, вагомою підмогою в досягненні навичок спортсмена-бриджиста є тренування в розв'язанні бриджевих задач, що занурюють нас у реальну обстановку гри. І, розглядаючи кожну нову задачу, студент не просто згадає прочитане, а й дізнається про нові сторони гри, зробить нові висновки, набуде нових знань.

1 Загальні правила та основні положення

Бридж – це гра, у яку грають чотири особи. Для зручності гравців позначають за сторонами світу: N, E, S, W. У такому порядку вони й розсаджуються довкола столу.

Два гравці, які сидять навпроти один одного, є партнерами та утворюють пару. Партнери грають разом, і інтереси у них є цілком спільними. Отже, в кожній партії NS грають проти EW.

Коли гравці розсілися за столом, настає другий відповідальний момент – роздача карт. Карти здають за годинниковою стрілкою, по одній кожному гравцеві, доки вся колода не буде роздана.

Колода для бриджу складається з 52 карт, тобто по 13 у кожній із чотирьох мастей (♠ – піка, ♥ – черва, ♦ – бубна, ♣ – трефа). Це фігури: Т – туз, К – король, Д – дама, В – валет та фоски: 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2. Такий їх порядок за старшинством. Отже, кожен гравець отримує 13 карт.

Крім розсадки за столом і роздавання карт у бриджі є ще два важливі моменти – це торгівля та гра картами.

Торгівля – процес передавання кожним гравцем інформації про цінності своєї *руки* у вигляді *заявок* із метою знаходження оптимального *контракту*.

Рука – набір із 13-ти карт, зданих одному з гравців.

Контракт – остаточне зобов'язання пари одержати певну кількість *взяток* із якоюсь *деномінацією*.

Взятка – набір із чотирьох карт, по одній від кожного гравця, зіграних по черзі за годинниковою стрілкою в процесі гри картами.

Деномінація – масть (*козир*) або без козиря (скорочено БК), названі в *заявці*.

Козир – карта масті, оголошеної найстаршою серед усіх мастей у результаті призначення того чи іншого козирного *контракту*. Будь-яка козирна карта в процесі гри буде старша за будь-яку іншу карту решти трьох мастей.

Заявка – *призначення*, або відсутність такого – *заявка пас (pass)*, або *контра* чи *реконтра*. Заявки в *торгівлі* робить кожен гравець по черзі за годинниковою стрілкою, починаючи з того, хто здає.

Призначення – проміжне зобов'язання пари одержати певну кількість *взяток* із якоюсь *деномінацією*. Призначення складається з числа, що означає, скільки *взяток* понад 6-ти зобов'язується брати разом із партнером той, хто заявляє, і *деномінації*, яку пропонують як *козир* (або БК). Кожне наступне призначення повинне бути вищим за попереднє (послідовність *деномінацій* на однаковому рівні у порядку зростання – ♣, ♦, ♥, ♠, БК).

Контра (double) – подвоєння ставок – може бути заявлена, якщо остання відмінна від пасу *заявка* в *торгівлі* – *призначення* будь-якого з опонентів, але не партнера. По суті, говорить про те, що супротивники не виконають призначеного на певний момент *торгівлі контракту*.

Реконтра (redouble) – подвоєння вже подвоєних ставок – може бути заявлена, якщо остання відмінна від пасу *заявка* в *торгівлі* – *контра* будь-якого з опонентів, але не партнера. По суті, говорить про те, що, незважаючи на контру супротивників, призначений на момент *торгівлі контракт* буде виконано.

Торгівля завершується після трьох пасів поспіль, крім перших трьох (торгівля може початися й закінчитися чотирма пасами).

Призначенням контракту закінчується лише перша частина задачі. Далі відбувається безпосередня гра картами, де *один* із представників пари, яка призначила контракт, намагається його виконати (одержати замовлену кількість *взяток*), а його супротивники *вдвох* намагаються завадити йому це зробити («посадити» контракт – отримати *взяток* стільки, щоб решти не вистачило для виконання контракту). Гравець, який намагається реалізувати контракт, –

розігравальник, та його дії за бриджевим столом – **розіграш**. Гравці, які йому протистоять, – **вістуючі (захисники)**, та їх дії за столом – **віст (захист)**.

Розігравальником стає той із партнерів, хто першим заявляв козирну масть (або БК, якщо контракт безкозирний). Перший хід робить захисник, що сидить ліворуч від того, хто розіграє. Після першого виходу партнер розігравальника викладає свої карти відкритими на стіл і в цій роздачі в грі більше не бере участі, його картами розпоряджається розігравальник.

Сенс гри в бридж – боротьба пари за взятки (взятки, отримані кожним гравцем лінії, підсумовують – це взятки пари). Усього взяток стільки ж, скільки й карт у кожній руці, тобто 13.

Відповідно до правил гри **ходити у взятку** (*відкривати* розіграш взятки, *першим* граючи в неї картою) можна будь-якої з карт, що знаходяться на даний момент у руці. **Грати ж у взятку** (*продовжувати* розіграш взятки) можна лише картою тієї самої масті, що й карта, із якої зроблено хід у взятку – кожен гравець зобов'язаний давати в масть, якщо вона є. Якщо карт цієї масті у гравця немає, він має право зіграти у взятку будь-якої зі своїх карт (козирної та некозирної масті).

У процесі гри картами (на відміну від торгівлі) всі масті рівні, крім козирної. Виграє взятку гравець, що зіграв у неї найстаршою за номіналом картою *в масті ходу* або козирем; якщо козирів у взятці кілька – старшим козирем. Тим самим він і *лише він* одержує право відкривати розіграш наступної взятки. Передати хід партнерові або будь-кому з противників, гравець, що виграв взятку, права не має.

А тепер спробуйте розв'язати кілька завдань із вищенаведеного матеріалу.

1.1. Чи має право North ще одну заявку?

S	W	N	E
	1♠	пас	2БК
пас	пас	?	

1.2. Чи має право South заявити контру?

S	W	N	E
1♠	2♥	3♦	3♥
4♦	пас	4♠	5♥
пас	пас	пас.	

1.3. Хто робитиме перший хід?

S	W	N	E
1♥	1♠	3♥	3♠
пас	пас	4♥	контра
пас	пас	пас.	

1.4. South розіграє контракт 1БК. West заходить ♠3. Розігравальник зі столу грає ♠4. East грає ♥9, а розігравальник з руки грає ♥10. Із якої руки буде зроблено наступний хід?

1.5. Знайдіть помилку під час цієї торгівлі:

S	W	N	E
1♣	1♥	1♠	2♥
3♠	3♥	4♠	пас
пас	контра.		

1.6. А яку помилку ви бачите тут?

S	W	N	E
1♣	1♥	1♠	4♥
пас	контра	4♠	контра
пас	реконтра.		

1.7. Ще один приклад торгівлі:

S	W	N	E
1♦	1♠	3♦	4♠
5♦	пас	пас	пас.

West виходить ♠К. Розігравальник виграє взятку на ♠Т зі столу. Потім він заходить ♦Т із руки. Де помилка?

Який із нижченаведених прикладів торгівлі не відповідає правилам її ведення та чому?

1.8.

N	E	S	W
1♠	пас	2♠	пас
пас	3♣	пас	пас
3♠	пас	пас	пас.

1.9.

N	E	S	W
1♦	2♦	2♠	пас
2♥	пас	2БК	пас
пас	пас	3♥	пас
пас	пас.		

1.10.

N	E	S	W
пас	пас	пас	пас.

1.11.

N	E	S	W
1♥	пас	2♥	пас
4♥	контра	пас	пас
реконтра	пас	пас	пас.

1.12.

N	E	S	W
пас	контра	1♦	контра
1♥	реконтра	1♠	3БК
пас	контра	пас	пас
пас.			

Припустимо, що козир – черва. Відкриває розіграш взятки North. Спробуйте визначити, хто бере взятку.

1.13.

N	E	S	W
♠2	♠3	♠10	♣K

1.14.

N	E	S	W
♣4	♦T	♣5	♠K

1.15.

N	E	S	W
♣T	♦T	♠T	♥2

1.16.

N	E	S	W
♦K	♥K	♦T	♥T

Спробуйте визначити, чим закінчилася торгівля, тобто, яка масть козирна, хто розіграє та скільки взятко він повинен узяти?

1.17.

N	E	S	W
пас	пас	1♠	пас
2♦	пас	2♠	пас
4♠	пас	пас	пас.

1.18.

N	E	S	W
1♣	пас	2♦	пас
2♠	3♣	контра	пас
пас	пас.		

1.19.

N	E	S	W
1БК	пас	пас	контра
пас	пас	реконтра	пас
2♣	пас	3БК	пас
пас	контра	реконтра	пас
пас	пас.		

Результатом гри є набрані парами очки. Тому важливо розуміти правила їх підрахунку в бриджі. Якщо пара реалізувала призначений контракт, тобто виграла обіцяну кількість взятків або навіть більше, то одержує кількість очок, що складається з декларованої вартості контракту та премії.

Вартість декларованих взятків. Декларовані взятки – це ті, що фігурують у позначенні контракту. Кожна декларована взятка коштує:

- під час гри в мінорі (так називають молодші масті ♣ або ♦) – по 20;
- під час гри в мажорі (так називають старші масті ♥ або ♠) – по 30.

Якщо ж остаточним контрактом є БК контракт, то:

- перша декларована взятка коштує 40;
- кожна наступна взятка коштує по 30.

Премії. Пара, що призначила й реалізувала якийсь контракт, одержує за це додаткові премії, що залежать від рівня контракту й масті, у якій його розігрують, загальної кількості виграних взятків і **зональності**.

Для пояснення нового поняття «зональність» необхідно ввести кілька інших визначень:

- контракт, вартість декларованих взятків якого менше ніж 100, називають **частковим**;
- контракт, вартість декларованих взятків якого більше або дорівнює 100, називають **геймом**;
- контракт на 6-му рівні (12 взятків) називають **малим шлемом** (або шлемиком);
- контракт на 7-му рівні (13 взятків) називають **великим шлемом** (або просто шлемом).

До появи спортивного бриджу гра відбувалася на одному столі та полягала в тому, що пари прагнули виграти два гейми. Водночас виграти гейм можна було як однієї здачею, так і поступово, за сумою декількох здач.

Цей варіант бриджу був інтелектуальною, але комерційною грою та його називали **роберним бриджем**. У роберному бриджі два виграних однією парою гейми приводили її до виграшу робера, тобто всієї гри, після чого можна було приступити до наступного робера або закінчувати гру. Про пару, яка зіграла гейм, прийнято говорити, що вона «увійшла в зону». Відповідно, у роберному бриджі є три типи ситуацій: обидві пари ще не зіграли жодного гейму; одна з пар зіграла перший гейм; обидві пари зіграли перший гейм. Саме ці ситуації визначають чотири можливі зональності: обидві пари до зони; пара NS у зоні; пара EW у зоні; обидві пари в зоні.

У роберному бриджі зональність, звісно, залежить від результатів попередніх здач. **Спортивний бридж** принципово відрізняється від роберного тим, що в ньому з'являється як мінімум ще один стіл, на якому розігрують ті самі задачі, що й на першому столі. І результат вашої пари порівнюють не з результатом ваших поточних опонентів, а з результатами всіх пар на інших столах, які зіграли ту саму задачу й мали в ній ваші з партнером карти.

У спортивному бриджі ситуація не повинна залежати від результатів попередніх здач, а задаватися в кожній задачі заздалегідь. Існує прийнятий порядок чергування того, хто здає, та зональності залежно від номера задачі.

Таблиця чергування зональності

Відкриває торгівлю	Зональність			
	ніхто	NS	EW	усі
N	1	5	9	13
E	14	2	6	10
S	11	15	3	7
W	8	12	16	4

Величина премії за виграний контракт залежить від того, чи в зоні пара, яка розіграє.

- За частковий контракт пара отримує премію 50 у будь-якій зонній ситуації.
- За гейм пара отримує (замість премії за частковий контракт) 300 до зони та 500 у зоні.
- За малий шлем пара отримує (додатково до премії за гейм) 500 до зони та 750 у зоні.
- За великий шлем пара отримує (замість премії за малий шлем і теж додатково до премії за гейм): 1 000 до зони та 1 500 в зоні.

Ще одна важлива відмінність спортивного бриджу від роберного впливає з того, що кожна окрема задача не залежить від попередніх. Відповідно, у спортивному бриджі можна виграти гейм лише однією задачею.

Крім того, якщо пара не лише виграє призначений контракт, а й візьме якусь кількість «зайвих» (тобто понад прийнятого зобов'язання) взятки, то за кожен таку взятку пара отримує додаткову премію в розмірі вартості декларованої взятки (в безкозирному контракті – по 30).

Але ніяка премія (зокрема й за зайві взятки) не змінює вартості декларованих взятки (а отже, не перетворює частковий контракт на гейм).

Вартість декларованих взятки під час гри з контрою. Під час гри з контрою вартість декларованих взятки збільшується удвічі.

Премії під час гри з контрою. Під час гри з контрою не змінюються премії за частковий контракт, гейм, малий і великий шлеми. Проте з'являється нова (додаткова) премія – 50 за вигреш контракту з контрою. Крім того, змінюється премія за зайві взятки: тепер кожна зайва взятка коштує по 100, якщо розігруюча пара до зони, і по 200, якщо розігруюча пара в зоні.

Вартість декларованих взятки під час гри з реконтрою. Вартість декларованих взятки зростає ще вдвічі (тобто в чотири рази порівняно з контрактом без контри).

Премії під час гри з реконтрою. Реконтра, як і контра, не змінює премій за частковий контракт, гейм, малий і великий шлеми. Проте замість премії 50 за виграш контракту з контрою вводять додаткову премію 100 за виграш контракту з реконтрою. Крім того, змінюється премія за зайві взятки: кожна зайва взятка коштує по 200, якщо розігруюча пара до зони, і по 400, якщо ця пара в зоні.

Штрафи за програний контракт. Якщо контракт програно, то розігруюча пара ніяких очок не одержує, у той час як її опонент (вістуюча пара) одержує очки, кількість яких залежить від зональності розігруючої пари та від кількості «недібраних» нею взятків.

Програно контракт без контри. За кожен взятку, не дібрану розігруючою парою, вістуюча пара отримує по 50, якщо розігруюча пара до зони, і по 100, якщо розігруюча пара в зоні.

Програно контракт із контрою. Розігруюча пара до зони: за першу недібрану взятку вістуючі отримують 100, за другу й третю недібрані взятки вістуючі отримують по 200, а за четверту й кожен наступну недібрану взятку вістуючі отримують по 300.

Розігруюча пара в зоні: за першу недібрану взятку вістуючі отримують 200, а за другу й кожен наступну недібрану взятку вістуючі отримують по 300.

Програно контракт із реконтрою. Результат є подвоєнням того результату, який вістуюча пара отримала б під час гри з контрою (тобто в цьому разі реконтра просто збільшує програш розігруючої пари вдвічі).

Для зручності сприйняття подамо цю інформацію у вигляді кількох таблиць (див. таблиці 1.1–1.4).

Таблиця 1.1 – Вартість декларованих взяток

Деномінація контракту	Рівень контракту						
	1	2	3	4	5	6	7
Трефова, бубнова – ♣, ♦	20	40	60	80	100	120	140
Червова, пікова – ♥, ♠	30	60	90	120	150	180	210
Безкозирна – БК	40	70	100	130	160	190	220
На контрі вартість взяток зростає вдвічі.							
На реконтрі вартість взяток зростає вчетверо							

Таблиця 1.2 – Премії за зіграний контракт

Вид контракту	Не в зоні	У зоні
1 Частковий контракт	50	50
2 Гейм	300	500
3 Малий шлем	500	750
4 Великий шлем	1 000	1 500
5 Контракт на контрі	50	50
6 Контракт на реконтрі	100	100

Таблиця 1.3 – Премії за зайві взятки

Вид контракту	Зональність	
	Не в зоні	У зоні
Простий контракт	Як за просту взятку	
Контракт грався на контрі	100	200
Контракт грався на реконтрі	200	400

Таблиця 1.4 – Премії за підсадження контракту

Зональність і вид контракту		Недобрані взятки		
		Перша	2, 3- я	Решта
Не в зоні	Простий контракт	50	50	50
	Контракт грався на контрі	100	200	300
	Контракт грався на реконтрі	200	400	600
У зоні	Простий контракт	100	100	100
	Контракт грався на контрі	200	300	300
	Контракт грався на реконтрі	400	600	600

Розглянемо кілька прикладів на підрахунок виграних чи програних очок.

Приклад 1.1. Контракт $2♥$ до зони, 10 взяток:

- $2 \times 30 = 60$ – вартість декларованих взятків (див. табл. 1.1) – це частковий контракт ($60 < 100$);
  - 50 – премія за частковий контракт (див. табл. 1.2);
  - $2 \times 30 = 60$ – премія за 2 зайві взятки (див. табл. 1.3).
- Усього $60 + 50 + 60 = 170$.

Приклад 1.2. Контракт 4БК у зоні, 11 взятків:

- $40 + 3 \times 30 = 130$ – вартість декларованих взятків (див. табл. 1.1) – це гейм ($130 > 100$);
  - 500 – премія за гейм (див. табл. 1.2);
  - 30 – премія за зайву взятку (див. табл. 1.3).
- Усього $130 + 500 + 30 = 660$.

Приклад 1.3. Контракт $6♣$ до зони, 12 взятків:

- $6 \times 20 = 120$ – вартість декларованих взятків (див. табл. 1.1) – це малий шлем (6-й рівень);
  - 300 – премія за гейм (див. табл. 1.2);
  - 500 – премія за малий шлем (див. табл. 1.2).
- Усього $120 + 300 + 500 = 920$.

Приклад 1.4. Контракт $7♦$ у зоні, 13 взятків:

- $7 \times 20 = 140$ – вартість декларованих взятків (див. табл. 1.1) – це великий шлем (7-й рівень);
  - 500 – премія за гейм (див. табл. 1.2);
  - 1 500 – премія за великий шлем (див. табл. 1.2).
- Усього $140 + 500 + 1\,500 = 2\,140$.

Приклад 1.5. Контракт $3♠$ з контролю до зони, 9 взятків:

- $3 \times 60 = 180$ – вартість декларованих взятків (див. табл. 1.1) – це гейм ($180 > 100$);
  - 300 – премія за гейм (див. табл. 1.2);
  - 50 – премія за виграш з контролю (див. табл. 1.2);
- Усього $180 + 300 + 50 = 530$.

Приклад 1.6. Контракт $2\clubsuit$ з реконтрою в зоні, 9 взяток:

- $2 \times 80 = 160$ – вартість декларованих взяток (див. табл. 1.1) – це гейм ($160 > 100$);
  - 500 – премія за гейм (див. табл. 1.2);
  - 100 – премія за виграш із реконтрою (див. табл. 1.2);
  - 400 – премія за зайву взятку (див. табл. 1.3).
- Усього $160 + 500 + 100 + 400 = 1\ 160$.

Приклад 1.7. Контракт $5\clubsuit$ у зоні, 9 взяток (без двох):

- $2 \times 100 = 200$ – премія вістуючим за підсадження контракту (див. табл. 1.4).

Приклад 1.8. Контракт $5\diamond$ з контрою до зони, 6 взяток (без п'яти). Опоненти отримують (див. табл. 1.4):

- 100 – премію за першу недобрану взятку;
  - $2 \times 200 = 400$ – премію за 2-гу й 3-тю недобрані взятки;
  - $2 \times 300 = 600$ – премію за 4-ту й 5-ту недобрані взятки.
- Усього $100 + 400 + 600 = 1\ 100$.

Приклад 1.9. Контракт 3БК з реконтрою в зоні, 7 взяток (без двох). Опоненти отримують (див. табл. 1.4):

- 400 – премію за першу недобрану взятку;
  - 600 – премію за другу недобрану взятку.
- Усього $400 + 600 = 1\ 000$.

А тепер самостійно спробуйте визначити, який запис за такі контракти в спортивному бриджі?

1.20. Контракт $4\spadesuit$ у зоні, 12 взяток.

1.21. Контракт $3\spadesuit$ у зоні, 11 взяток.

1.22. Контракт $3\heartsuit$ з контрою в зоні, 9 взяток.

1.23. Контракт $7\heartsuit$ в зоні, 13 взяток.

1.24. Контракт $7\heartsuit$ до зони, 13 взяток.

1.25. Контракт $3\clubsuit$ з контрою до зони, 9 взяток.

1.26. Контракт 1БК з контрою до зони, 8 взяток.

1.27. Контракт 1БК з контрою у зоні, 8 взяток.

1.28. Контракт 3БК з реконтрою у зоні, 10 взяток.

1.29. Контракт $4\heartsuit$ з контрою у зоні, 10 взяток.

- 1.30. Контракт 2♥ до зони, 6 взяток.
- 1.31. Контракт 2♥ з контрою до зони, 9 взяток.
- 1.32. Контракт 4♠ з контрою у зоні, 7 взяток.
- 1.33. Контракт 1♦ з реконтрою у зоні, 8 взяток.
- 1.34. Контракт 7♣ з реконтрою до зони, 13 взяток.
- 1.35. Контракт 6♥ з контрою у зоні, 12 взяток.
- 1.36. Контракт 3♣ до зони, 9 взяток.
- 1.37. Контракт 4♥ з реконтрою до зони, 9 взяток.
- 1.38. Контракт 2БК до зони, 8 взяток.
- 1.39. Контракт 2♠ до зони, 8 взяток.
- 1.40. Контракт 2♦ в зоні, 8 взяток.
- 1.41. Контракт 1БК до зони, 7 взяток.
- 1.42. Контракт 1БК з контрою в зоні, 5 взяток.
- 1.43. Контракт 3♥ в зоні, 9 взяток.
- 1.44. Контракт 5♣ в зоні, 12 взяток.
- 1.45. Контракт 3♠ з контрою до зони, 12 взяток.
- 1.46. Контракт 6♣ до зони, 12 взяток.
- 1.47. Контракт 1♥ з реконтрою в зоні, 7 взяток.
- 1.48. Контракт 5♦ з контрою до зони, 8 взяток.
- 1.49. Контракт 2♥ в зоні, 8 взяток.
- 1.50. Контракт 3БК до зони, 8 взяток.
- 1.51. Контракт 2♥ до зони, 9 взяток.
- 1.52. Контракт 6♠ до зони, 11 взяток.
- 1.53. Контракт 3♦ до зони, 11 взяток.
- 1.54. Контракт 3БК з контрою в зоні, 7 взяток.
- 1.55. Контракт 6♦ до зони, 12 взяток.
- 1.56. Контракт 4♥ в зоні, 8 взяток.
- 1.57. Контракт 1БК з контрою в зоні, 6 взяток.
- 1.58. Контракт 2БК в зоні, 8 взяток.
- 1.59. Контракт 3БК в зоні, 9 взяток.
- 1.60. Контракт 1♠ з реконтрою до зони, 7 взяток.

2 Бриджова торгівля

2.1 Початкове оцінювання сили руки

Мета будь-якої гри – виграти. Виграшу в спортивному бриджі досягають набором преміальних очок, але, як і в інших карткових іграх, виграти можна назвати програш меншої кількості очок, ніж можна було очікувати на сильній карті опонентів. Є три способи виграти:

- реалізація власного контракту (бажано гейм і шлем);
- підсадження опонентів на їхньому контракті (бажано на контрі та без багатьох);
- власне підсадження в захисному контракті з метою не дати опонентам зіграти їхній контракт (дорожчий, ніж підсадження).

Для досягнення виграти необхідно замовити контракт, реалізація якого принесе максимум преміальних очок. Оскільки бридж – парна гра, то для знаходження найкращого контракту необхідно обмінюватися з партнером інформацією про силу та розклад рук. Така інформація допомагає оцінити вигідність того чи іншого контракту.

Як оцінити силу руки? Методів оцінювання сили руки на зорі бриджу було безліч. Але найбільш універсальний і водночас простий спосіб оцінити силу 13-ти карт вигадав у 30-ті роки минулого століття (використовують його й донині) американець Мілтон Ворк, обравши за основу наявність у руці чотирьох старших фігур кожної з мастей.

Пункти Мілтона Ворка – РС (Points Count) – пункти за наявність у руці фігур: за кожного туза – 4РС, короля – 3РС, даму – 2РС та валета – 1РС.

Бридж – це гра пари проти пари. Тому основне значення має не сила карти в одного з партнерів, а спільна сила рук. Тому наша оцінка не обмежена тринадцятьма картами нашої руки. Потрібно визначити, скільки взятків візьмемо разом із партнером, карти якого не бачимо.

Інформацію партнерові про свою руку передають під час торгівлі в закодованій формі. Систему методів кодування (мову партнерів) називають **системою торгівлі**. У світі бриджу існує велика кількість систем торгівлі – у кожній країні є найбільш поширені, так, у Великобританії це «Акол» (Acol) [2], в Італії – «Трефа точна» (Precision Club) [3, 4], у Польщі – «Спільна мова» (Wspólny język) [5], у Франції – «Французька натуральна» (Français naturel), а в США – «Стандартна американська» (Standard American) [6, 7].

Майже всі системи ґрунтуються на з'ясуванні **балансу** – об'єднаної сили рук лінії, що дозволяє розраховувати на отримання певної кількості взяток. Баланс підбивають за допомогою пунктів Мілтона Ворка. Спрощено ідея полягає в тому, що в колоді 40РС на 13 взяток, тобто для отримання однієї взятки потрібно приблизно 3РС. Якщо скласти силу своєї руки із силою руки партнера та розділити на 3, то одержимо орієнтовну кількість взяток, на яку ми можемо розраховувати під час гри без козирів. У таблиці 2.1 указано орієнтовну силу, необхідну для замовлення контракту. Рівень гри визначає замовлену кількість декларованих взяток.

Таблиця 2.1 – Таблиця балансу

Рівень контракту	РС
Контракт на 1-му та 2-му рівнях	19–23
Мастьовий контракт на 3-му рівні	22–24
Контракт 3БК	25–27
Мастьовий контракт на 4-му рівні	24–27
Мастьовий контракт на 5-му рівні	28–30
Малий шлем у масті	31–33
Контракт 6БК	33–36
Великий шлем у масті	33–37
Контракт 7БК	37–40

Правило балансу – те, що ми призначаємо в торгівлі (хочемо виграти), повинне бути забезпечене силою карти;

інакше кажучи, рівень значущої заявки в торгівлі має відповідати силі рук (кількості пунктів) на лінії.

Оскільки взятки беруть як на онери, так і на фоски, потрібно знати не лише силу фігур у партнера, а й розклад. Усі можливі розклади 13-ти карт у руці поділяють на дві групи – **рівномірні** розклади: 4-3-3-3, 4-4-3-2, 5-3-3-2 (умовне позначення розкладу без уточнення кількості карт у певній масті); й решта – **нерівномірні**.

Правило інформації – заявка в торгівлі масті передбачає довжину й за можливості наявність фігур у ній; заявка без козиря передбачає за можливості рівномірний розклад і затримки в усіх раніше не заявлених мастях.

Під час оцінювання сили руки, крім РС, ураховують також інші пункти. Їх підсумовують із РС, і в результаті виходять так звані **пункти балансу (РВ)**. Які ж пункти, крім РС, становлять РВ?

1 Насамперед, це **пункти за довжину масті (РД)**. Якщо в руці є щонайменше п'ятикарткова масть (масті), додаємо по 1РД за кожную картку понад чотирьох у масті. І взагалі, чим масть довша, тим більше ми маємо шансів на одержання взятки на фоски цієї масті.

2 Обрізні комбінації фігур без туза. Синглетна фігура (К, Д або В), дві дублетні фігури (КД, КВ або ДВ), триплетні КДВ – недоліки карти. За кожную подібну комбінацію можна відібрати один пункт балансу.

3 Якість та щільність масті (концентрація фігур та старших фосок у масті). Порівняйте дві масті: КВ10986 та Т86532. За однакової кількості РС у першому прикладі ми напевно візьмемо чотири взятки навіть за ренонсу в партнера, у другому ж – за ренонсу можемо обмежитися лише однією. Отже, якщо ми маємо якісну мінімум п'ятикарткову масть, сміливо можемо додати один пункт балансу.

4 Розклад мастей. Наявність двокольору – розкладу з двома довгими мастями, одна з яких мінімум п'ятикарткова

(5-4, 5-5, 6-4 і т. п.) – це перевага. Крім того, що ми додаємо пункти за довжину кожної мінімум п'ятикарткової масті, наявність двомасного розкладу саме по собі посилює карту. І чим «різкіше» (нерівномірніше) розклад, тим краще.

5 Розподілення фігур за мастями. Якщо за наявності двомасного розкладу всі онери нашої руки сконцентровані в довгих мастях, це перевага – додаємо 1РВ.

6 Якість фігур і наявність так званих захисних взяток. Присутність у руці королів, а особливо, тузів, (крім того, що вони й так вище оцінюються) краще, ніж наявність дам і валетів. **Захисними взятками** (тобто одержаними в захисті, на вісті) називають взятки, які ви можете отримати за будь-якої гри опонентів. Очевидно, що захисними взятками є лише потенційні взятки на старші фігури, причому в не дуже довгих мастях.

У таблиці 2.2 наведено відповідність між тією чи іншою фігурною комбінацією та кількістю захисних взяток.

Таблиця 2.2 – Захисні взятки

Фігурна комбінація	Кількість захисних взяток
ТК однієї масті	2,0
ТД однієї масті	1,5
КД однієї масті (мар'яж)	1,0
Т	1,0
К (не синглетний)	0,5

Ці комбінації карт мають важливе значення не лише на вісті, але й за власної гри. Наявність щонайменше двох захисних взяток – візитна картка гарної руки.

Якщо розклади обох рук рівномірні, то під час вибору рівня безкозирного контракту потрібно звернути увагу ще на такі фактори.

7 Наявність десятків і дев'яток. Порівняйте дві масті на лінії:

1)	N K543	2)	N K1093
	S B82		S B82.

У першому прикладі під час розіграшу масті ми можемо взагалі залишитися без взятки, у другому, напевно, одержимо мінімум дві взятки, віддаючи на туза і, можливо, на даму.

8 Розклад 4-4-3-2 – найпоширеніший (приходить у руку майже в кожній четвертій здачі) – краще, ніж розклад 4-3-3-3 – найбільш невдалий з усіх (за його наявності віднімаємо один пункт балансу). Порівняйте дві масті на лінії:

1) N ТКВ2	2) N ТК3
S Д3	S ДВ2.

В обох ситуаціях у нас на лінії однакові шість карт. Однак у першому з них ми отримуємо чотири взятки, оскільки в одній із рук у нас є чотирикарткова масть, а у другому – лише три.

9 У разі рівномірних розкладів обох рук якість фігур менш важлива. Старші онери (тузи та королі) в цьому разі не мають пріоритету над дамами та валетами.

Розглянемо кілька прикладів, де потрібно оцінити руки.

2.1	2.2	2.3	2.4
♠ ТДВ1087	♠ –	♠ КВ5	♠ ДВ
♥ Т87	♥ ТД9732	♥ ДВ5	♥ Т965
♦ 5	♦ 7	♦ К865	♦ К1084
♣ 1097	♣ К109654	♣ Д42	♣ Д73

Рука 2.1. 11 РС, плюс 2 PD, плюс якісна піка, плюс дві з половиною захисні взятки, плюс два тузи.

Рука 2.2. 9 РС, плюс 4 PD, плюс дві захисні взятки, плюс дуже різкий двомасний розклад 6-6 із концентрацією фігур.

Рука 2.3. 12 РС, мінус розклад 4-3-3-3, мінус лише одна захисна взятка, мінус відсутність десятків і дев'яток, що істотно послаблює карту за рівномірного розкладу.

Рука 2.4. 12 РС, мінус дублетні дама з валетом у піці, мінус усього півтори захисні взятки.

2.2 Основи натуральної торгівлі

Щоразу, коли прийде ваша черга заявляти, ви маєте відповісти собі на три запитання: 1) заявляти чи пасувати? 2) яку масть (або БК) заявити? 3) на якому рівні заявляти?

Поки у вас немає інформації про розподілення сили та мастей, у відповіді на перше запитання доводиться покладатися на теорію ймовірності. Доведено, що 12 РС достатньо для відкриття торгівлі.

Описання значень заявок будь-якої системи торгівлі обумовлено лише РС. Інші пункти, а також переваги й недоліки руки гравець ураховує під час вибору реальної заявки в процесі торгівлі на будь-якому її рівні. Наприклад, у системі торгівлі, пропонованої нижче, буде записано, що відкриття, скажімо, 1♥ обіцяє 12–20 РС і щонайменше п'ять карт у черві. Однак це не означає, що нам не можна відкрити торгівлю 1♥, наприклад, з 11 РС. Адже нестачу пунктів за онери ми можемо компенсувати довжиною та якістю масті відкриття, наявністю розкладних цінностей і тузів, гарною концентрацією фігур тощо.

Узагальнюючи, можна сказати, що без 12 РС можна відкрити торгівлю лише з 13 РВ і щонайменше двома захисними взятками (див. приклади 2.1 та 2.2). З іншого боку, не з кожними 12 РС варто відкривати торгівлю значущою заявкою (див. приклади 2.3 і 2.4).

Якщо в нас в руці є мінімум п'ять карт в одній із мастей, то потрібно відкрити торгівлю призначенням у цій масті (винятком є розклад 5-3-3-2 з п'ятіркою в одному з мінорів із силою 15–17 РС). Верхня межа сили для відкриття мастю на першому рівні становить 20 РС (крім відкриття 1♣). Якщо ж у нас 21–22 РС з щонайменше п'ятикартковою мастю, тоді відкриваємо торгівлю заявкою два в масті (крім відкриття 2♣); з мінімум п'ятикартковою трефою в разі такої сили відкриваємо, як і зі слабшою рукою 1♣.

Що робити, якщо в нас в руці дві щонайменше п'ятикарткові масті? Тоді відкриваємо торгівлю старшої з них *незалежно від довжини та якості масті*. Наприклад, із розкладом 5♠-1♥-6♦-1♣ відкриваємо 1♠, а не 1♦.

А як учинити, якщо в нас у руці є онерна сила на відкриття, але немає п'ятикарткової масті?

Із рівномірним розкладом без п'ятірки в масті (розклади 4-4-3-2 та 4-3-3-3) відкриваємо торгівлю заявкою 1♣ з силою 12–14 РС, 1БК – 15–17 РС, знову 1♣ – 18–20 РС, 2БК – 21–22 РС. 1БК, а не 1♣ або 1♦, відкриваємо торгівлю також із рівномірним розкладом 5-3-3-2 і п'ятіркою треф або бубен знову ж таки із силою 15–17 РС.

З огляду на вищесказане, під час відкриття 1♣ у нас можуть бути в руці всього дві карти цієї масті. Це означає, що таке відкриття має штучний або, бриджевою мовою, **конвенційний** характер – не обіцяє довжину в заявленій масті або має будь-яку іншу спеціальну інформацію.

Подумаємо, який розклад досі не потрапив до цього опису? Це повинен бути розклад без п'ятірки в масті, що одночасно не є рівномірним, тобто розклад 4-4-4-1. Із ним потрібно відкрити торгівлю заявкою 1♣ з червоним синглетом (4♠-1♥-4♦-4♣ або 4♠-4♥-1♦-4♣) і 1♦ – з чорним (4♠-4♥-4♦-1♣ або 1♠-4♥-4♦-4♣) у межах сили 12–22 РС.

А чим відкритися, якщо в нас більше, ніж 22 РС? Тут нам і знадобиться ще одне конвенційне відкриття – 2♣. Воно просто повідомляє партнерові про те, що пара виграє як мінімум гейм лише завдяки картам однієї руки, із якої зроблено це відкриття. Умовно кажучи, воно обіцяє руку, в якій є щонайменше 23 РС.

Відкриття на третьому рівні, навпаки, роблять із невеликою кількістю РС і є **блоками**. Вони повідомляють партнерові про те, що в того, хто відкриває, є мінімум сім карт у заявленій масті, й немає сили для відкриття на першому рівні. Крім того, **блок має головну деструктивну мету**

торгівлі – він забирає простір для обміну інформацією (блокує торгівлю), тобто заважає опонентам досягти свого оптимального контракту. Справа в тому, що за малої кількості РС у руці блокуючого велика ймовірність, що в противників на лінії більше онерної сили й може бути високий контракт. Якщо це справді так, то досягти його, розпочавши торгівлю з третього рівня, їм буде нелегко.

Однак, зловживати блоками не потрібно. Не кожна рука з сімома картами в масті та відсутністю сили для відкриття на першому рівні підходить для блоку. Дотримуйтеся **принципу безпеки**: будь-яка заявка, яка може стати остаточним контрактом, повинна забезпечувати гру, що приведе в разі поразки не більше, ніж без двох у зоні, та не більше, ніж без трьох до зони.

Ураховуючи вищевикладене, у таблиці 2.3 подано значення основних відкриттів натуральної системи торгівлі.

Таблиця 2.3 – Спектр відкриттів

Відкриття	Значення
1♣	а) 12–22 РС, щонайменше п'ять карт у трефі; б) 12–22 РС, 4♠-1♥-4♦-4♣ або 4♠-4♥-1♦-4♣; в) 12–14 РС, регулярний розклад; г) 18–20 РС, регулярний розклад
1♦	а) 12–20 РС, щонайменше п'ять карт у бубні; б) 12–22 РС, 4♠-4♥-4♦-1♣ або 1♠-4♥-4♦-4♣
1♥/♠	12–20 РС, щонайменше п'ять карт у черві / піці
1БК	15–17 РС, регулярний розклад, у тому числі 5-3-3-2 з п'ятьма картами в трефі або бубні
2♣	Від 23 РС, форсинг гейму
2♦/♥/♠	21–22 РС, щонайменше п'ять карт у масті
2БК	21–22 РС, регулярний розклад
3♣/♦/♥/♠	Блоки, немає сили для відкриття на першому рівні, щонайменше сім карт у масті

А тепер кілька завдань для самостійного вирішення.
Як ви відкриєтеся з кожною з наведених нижче рук?

2.1	2.2	2.3	2.4
♠ Д6	♠ ТКДВ984	♠ ТК104	♠ Т7
♥ Т765	♥ 7	♥ Д93	♥ Т9532
♦ Д10	♦ Т1062	♦ ТК	♦ Д1062
♣ ТКД98	♣ Д	♣ В1072	♣ Т4
2.5	2.6	2.7	2.8
♠ 1084	♠ ТКДВ4	♠ ТК	♠ Т1053
♥ ТК108632	♥ 73	♥ ТК	♥ ТВ6
♦ 74	♦ ТКД42	♦ ТК10972	♦ К8
♣ Д6	♣ Т	♣ КВ6	♣ ТКДВ
2.9	2.10	2.11	2.12
♠ 87	♠ 6	♠ ТВ10	♠ 82
♥ Д4	♥ КВ9873	♥ КДВ87	♥ КВ9
♦ ТКД854	♦ ТК4	♦ В76	♦ ТКД5
♣ КВ8	♣ К83	♣ К7	♣ К942
2.13	2.14	2.15	2.16
♠ В10986	♠ ТКД3	♠ Д32	♠ Д1075
♥ КД1065	♥ ДВ8	♥ ТВ10876	♥ КД1075
♦ Т4	♦ ДВ6	♦ Д2	♦ Т5
♣ Т	♣ ТДВ	♣ Д6	♣ 83
2.17	2.18	2.19	2.20
♠ 83	♠ ТКВ10854	♠ Д102	♠ ТВ3
♥ ТКВ75	♥ 8	♥ 8	♥ Д64
♦ Д109642	♦ В6	♦ ТКВ8	♦ К1054
♣ –	♣ 1074	♣ Д7432	♣ ДВ3
2.21	2.22	2.23	2.24
♠ ТКД7	♠ Д10754	♠ 8	♠ ТКВ
♥ Д105	♥ 9	♥ ТКДВ85	♥ 109752
♦ ТВ8	♦ КДВ964	♦ К52	♦ ТД
♣ В85	♣ В	♣ Д75	♣ ТДВ

2.25	2.26	2.27	2.28
♠ ТВ	♠ ТКВ4	♠ 9	♠ К5
♥ 7	♥ 732	♥ В863	♥ В743
♦ ТКВ	♦ ТД106	♦ ТК74	♦ ТДВ8
♣ ТКВ10864	♣ 82	♣ КД95	♣ ТКВ
2.29	2.30	2.31	2.32
♠ ТКД85	♠ К5	♠ ДВ542	♠ ТВ6
♥ ДВ10863	♥ Д10	♥ ТКД95	♥ К85
♦ Т5	♦ ТДВ5	♦ К107	♦ 109532
♣ –	♣ Д10964	♣ –	♣ К5
2.33	2.34	2.35	2.36
♠ К4	♠ ТВ	♠ ТКВ53	♠ ТВ7
♥ КВ653	♥ ТК83	♥ ТК2	♥ ТК83
♦ ТД4	♦ Д652	♦ 65	♦ К652
♣ 652	♣ 106	♣ ТД7	♣ Д6
2.37	2.38	2.39	2.40
♠ К106	♠ Т	♠ К9	♠ ТВ4
♥ ТДВ	♥ К753	♥ К75	♥ К72
♦ К93	♦ ТД10	♦ ТД10	♦ К63
♣ КДВ6	♣ К10875	♣ К10875	♣ Д1052
2.41	2.42	2.43	2.44
♠ К2	♠ ТКД76	♠ Д872	♠ В1084
♥ 106	♥ 532	♥ Т42	♥ КД9
♦ Т10875	♦ 752	♦ КВ3	♦ Т109
♣ ТД106	♣ Т10	♣ ТВ3	♣ КД10
2.45	2.46	2.47	2.48
♠ 5	♠ ТК106	♠ Т104	♠ К732
♥ 32	♥ К732	♥ Д76	♥ ТД105
♦ КВ432	♦ 105	♦ К95	♦ Т1032
♣ ТКДВ10	♣ Д73	♣ 9732	♣ 2

Першорядну роль у досягненні оптимального контракту грає козирна масть. Дуже часто вона є фактором,

який не дає супротивникам законтрити захисну заявку. Козирна масть повинна принести взятки на форти (відпрацьовані фоски) та забезпечити затримки в побічних мастях. Крім того, козирна масть повинна дати можливість відбору козирів у вістуючих, щоб вони не могли використовувати козирі для перебивання. Зрозуміло, що ці завдання може виконати лише масть, у якій маємо більше карт, ніж супротивники. Причому різниця повинна бути настільки великою, щоб розігравальник мав можливість утримувати до кінця розіграшу козирну перевагу.

Козирна перевага – це наявність на одній із рук більшої кількості козирів, ніж у кого-небудь з опонентів. Втрата розігравальником козирної переваги, навіть за сильної карти, часто призводить до програшу контракту. Адже в цьому разі ситуація змінюється, тому що всі вигоди козирної гри переходять до тих, хто вістує.

Якщо в розігравальника на двох із партнером сім карт у масті, то в противників їх шість. Перевага в одного козира здебільшого недостатня, тому що вже після одного перебивання обидві сторони будуть мати рівну кількість козирів. Після цього можливість відбору козирів у противників стає проблематичною.

Якщо на нашій лінії вісім карт у масті, то в опонентів їх п'ять. Переваги в три козирі вже достатньо не лише для відбору козирів у вістуючих, але й для отримання в цій масті двох-трьох взятків на форти. Наявність масті, у якій партнери мають не менше восьми карт, називають **фітом**. Гра у сфітованій (узгодженій) масті дозволяє не боятися втрати козирної переваги. Водночас фіт приносить взятки на фоски незалежно від того, як вони розподілені між партнерами. У разі розкладу 4-4 четверта фоска на одній із рук візьме взятку як форта, а в іншій руці можна зробити одне або два перебивання. У разі розкладу 5-3 дві фоски візьмуть взятки як форти, а три козирі на іншій руці дають

шанси на перебивання. У разі розкладу 6-2 відпрацьовують три фоски. Звичайно, якщо на лінії дев'ять і більше карт у масті, то це дає ще кращі можливості для гри. Тому під час підведення балансу за більш ніж п'ятикартну козирну масть додають по 1РС за кожну форту (таблиця 2.1 уже враховує п'ятикартний козир). Додають по 1РС і за довгі побічні масті. Можливості перебивання враховують тим, що за ренонс додають 3РС, за синглет – 2РС, за дублет – 1РС.

2.2.1 Подальша торгівля після відкриття мастю на першому рівні. Той, хто відкрив торгівлю, починає обмін інформацією між партнерами й спочатку має велику торгіву ініціативу, але надалі ситуація може змінитися, і контроль над задачею іноді повністю переходить до того, хто відповідає.

Правильний вибір першої відповіді не менш важливий, ніж вибір правильного відкриття. Під час вибору масті та рівня першої відповіді потрібно керуватися принципами балансу та форсингу. Відповідно до першого з них не можна торгувати вище, ніж дозволяє об'єднана сила рук обох партнерів; другий визначає вибір заявок, що форсують до тих пір, поки одержаної інформації не стає достатньо для постановки партнерами остаточного контракту.

Перш ніж розглянути відповіді на відкриття мастю на першому рівні (а це трапляється найчастіше), потрібно зазначити, що торгівля після відкриття 1♣ відрізняється від торгівлі після інших відкриттів один у масті, адже воно є конвенційним і багатозначним. Тому, ведучи про відкриття в масті на першому рівні, насамперед, матимемо на увазі призначення 1♦, 1♥ та 1♠.

Загальне правило: пасувати не потрібно, якщо в партнера з попередньої торгівлі не виключено руку, із якої на лінії можливий гейм.

І ще, якщо відкриття обіцяє щонайменше п'ять карт у названій масті, то практично для будь-якої відповіді та подальших заявок у новій масті достатньо чотирьох карт.

А тепер про конкретні призначення.

Відповіді 1♥ і 1♠ обіцяють не менше 6 РС і мінімум чотири карти в заявленій масті. Тепер з'ясуємо, яку з мастей призначати, коли є обидва мажорні лонгери. Із розкладом 4-4 заявляємо молодший – 1♥; із розкладом 5-4 (6-4 тощо) заявляємо більш довгий; із розкладом 5-5 та більш «різким» (6-5, 6-6), як і під час відкриття, заявляємо старший – 1♠ незалежно від довжини та якості мастей.

Відповідь 1БК обіцяє 6–10 РС і заперечує наявність мажорного лонгера, який можна було б показати на першому рівні (після відкриття 1♠ ми не можемо показати черву на першому рівні), а також заперечує наявність фіта в масті відкриття.

Відповіді на другому рівні в новій масті, з огляду на правило балансу, передбачають силу від 11 РС і мінімум чотири карти в заявленій масті. Коли потрібно призначити 2♣(♦) рівно з чотирма картами в масті, сказано нижче під час описання відповіді 2БК. Виняток: відповідь 2♥ на відкриття 1♠ передбачає щонайменше п'ять карт у черві.

А тепер приклад. Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♠, опонент праворуч спасував, а в нас така рука:

♠ B2 ♥ 7 ♦ КД1087 ♣ ДВ954 – що заявити? Пасувати не можна, тому що в партнера може бути сильна рука, із якою на нашій лінії можливий навіть шлемик. Наприклад, при руці партнера: ♠ ТК765 ♥ 104 ♦ Т2 ♣ ТК106 – контракт 6♣ є оптимальним. На заявку 2♦ не вистачає онерної сили. І нам залишається лише заявити 1БК, незважаючи на те, що розклад нашої руки ніяк не можна назвати рівномірним, і в одній із мастей у нас синглет, тобто немає й тині затримки.

Тут ми зіткнулися з протиріччями правил балансу та інформації. Під час вибору тієї чи іншої заявки в початковій фазі торгівлі існує **система пріоритетів**. Вона допомагає відповісти на питання, що на цей момент важливіше – баланс чи інформація про розклад. **Під час відкриття**

правило інформації є важливішим, проте в разі першій відповіді пріоритет має правило балансу.

Відповідь мастю не на мінімально можливому рівні (стрибок у нову масть) обіцяє щонайменше п'ять карт у заявленій масті на другому рівні, і щонайменше шість – на третьому. Крім того, він обіцяє якісну масть – масть із мінімум трьома фігурами – і силу від 13 РС. Будь-який стрибок у нову масть форсує до гейму.

Надалі щодо принципів торгівлі дуже важливо розуміти, яка заявка партнера нас форсує, а яка ні, тобто на яку заявку ми можемо пасувати, а на яку ні. Однією із найважливіших складових будь-якої бриджевої системи торгівлі є так звані **принципи форсингу**, які й допомагають відповісти на це питання практично в будь-якій секвенції торгівлі. Поступово розпочнемо ознайомлення з ними.

Принцип перший – нова масть форсує.

Перший виняток із першого принципу – нова масть, заявлена економічно на другому рівні після заявок на першому рівні, не форсує.

Другий виняток із першого принципу – нова масть, заявлена з рукою, лімітованою попередньою безкозирною заявкою, не форсує.

Принцип другий – якщо в процесі торгівлі один із партнерів зробив заявку, що форсує до певного рівня, усі заявки нижче цього рівня форсують.

Доповнення до другого принципу – якщо торгівля сфорсована до гейму, то безпосереднє його призначення є ознакою слабкості; сфітування ж масті партнера до рівня гейму передбачає посилення.

Принцип третій – безкозирне призначення на мінімальному рівні – ознака слабкості, не форсує.

Перший виняток із третього принципу – реверс 2БК того, хто відкриває, після відповіді на другому рівні форсує до гейму.

Другий виняток із третього принципу – призначення 2БК після економічної заяви третьої масті або негативного вибору масті на другому рівні є інвітом.

Доповнення до третього принципу – усі безкозирні заявки (зокрема й зі стрибком) не форсують та передбачають відповідний онерний баланс, крім секвенцій: 1 у мінорі – 1 у мажорі – 2БК (форсинг гейму).

Принцип четвертий – повторення старої масті на мінімальному рівні – ознака слабкості, не форсує.

Перший виняток із четвертого принципу – сфітування мінору після відповіді на другому рівні обіцяє посилення та форсує до гейму. Сфітування ж у такій ситуації мажору посилення відповідно до принципу не обіцяє та не форсує.

Другий виняток із четвертого принципу – повторення старої масті після інвіту на третьому рівні форсує до гейму.

Принцип п'ятий – зона інвіту + зона інвіту = форсинг гейму.

Принцип шостий – стрибок у старій масті не форсує та є інвітом.

Виняток із шостого принципу – стара масть зі стрибком після того, як партнер показав мінімум силу інвіту, форсує до гейму, оскільки пріоритет має п'ятий принцип.

Принцип сьомий – стрибок у новій масті форсує до гейму.

Принцип восьмий – нова масть, заявлена на третьому рівні, форсує до гейму.

Принцип дев'ятий – реверс того, хто відкриває, після відповіді на першому рівні форсує на коло; реверс того, хто відкриває, після відповіді на другому рівні форсує до гейму; реверс того, хто відповідає, форсує до гейму.

Принцип десятий – четверта масть форсує до гейму, говорить партнерові про те, що в нас виникли труднощі з вибором фінального контракту, і запитує його про затримку в заявленій масті.

Під час опису принципів форсингу ми зіткнулися з іще одним важливим поняттям у бриджевій торгівлі – поняттям **інвіту** (від англійської «invite» – запрошувати, залучати). Інвіт повідомляє партнерові про те, що баланс на лінії на цей момент (при його мінімальній руці) відповідає призначеному контракту. Після інвіту партнеру можна й потрібно торгувати далі лише із силовим або розкладним посиленням руки щодо мінімально можливої на проведену ним до цього торгівлю. Без посилення потрібно пасувати. З огляду на це, **інвіт до гейму не форсує торгівлю.**

Заявка 2БК – безкозирний стрибок після відкриття мастю на першому рівні – передбачає 11–12 РС та є інвітом до гейму. Відповідь 2БК заперечує наявність четвірок у мажорі та фіту в масті відкриття, але на відміну від заявки 1БК згідно з правилом інформації передбачає рівномірний розклад та затримки в усіх мастях. Якщо в нас немає затримки в одній із мастей або є четвірка черв, яку неможливо показати на першому рівні (після відкриття 1♠) необхідно заявити мінор на другому рівні з чотирма картами в масті. Інакше, якщо в нас є затримки в усіх мастях, і немає четвірок у мажорі, то з чотирикартковим лонгером (лонгерами) в мінорі потрібно із силою інвіту призначити 2БК, а не 2♣(♦).

Відповідь 3БК відрізняється від 2БК лише силою. Вона обіцяє 13–15 РС.

Перейдемо до відповідей із фітом у масті відкриття. Підняття масті відкриття на другий рівень обіцяє фіт і 6-10 РВ уже козирного балансу, адже ми збираємося грати козирний контракт. Підняття ж масті відкриття зі стрибком обіцяє фіт і 11–12 РВ, будучи інвітом до гейму.

Мажорну масть відкриття можна підняти відразу й на рівень гейму, тобто з подвійним стрибком. Такі відповіді, як і відкриття на третьому рівні, мають блокувальний характер і передбачають, насамперед, розкладні цінності: щонайменше п'ятикартковий фіт і короткість в одній із побічних мастей,

заперечуючи водночас велику онерну силу. Наприклад, із картою: ♠ K10765 ♥ D8543 ♦ 2 ♣ 54 – слідом за відкриттям партнера 1♥ або 1♠ потрібно призначити відповідно 4♥ або 4♠, незважаючи на те, що баланс у й не вистачає.

Принцип блоку зберігається. В опонентів при мінімальній руці партнера перевага в онерній силі, напевно, є хороший фіт (якщо в нас є хороший фіт, то він є і в противників), а, отже, можливий високий контракт. Але безпечно і з достатньою мірою точності з'ясувати це на такому високому рівні торгівлі їм буде вкрай важко. Якщо ж у партнера виявиться рука трохи сильніша за мінімальну, то в нас будуть шанси на виконання власного гейму.

Для того, щоб узагальнити всю інформацію про вибір відповіді на відкриття мастю на першому рівні, упорядкуємо її, виділивши **зони сили, того, хто відповідає**: перша (0–5 PC) – зона негативу; друга (6–10 PC) – зона мінімуму (напівпозитиву); третя (11–12 PC) – зона інвіту (позитиву); четверта (від 13 PC) – зона форсингу.

Отже, партнер відкрився мастю на першому рівні (крім відкриття 1♣). Що заявити? Відповіді подані в таблиці 2.4 й розглянуті в порядку пріоритету, в тому сенсі, що якщо в нас є й те, й інше, заявляємо спочатку перше за списком.

Коментуючи цю таблицю, зазначимо ще одне правило натуральної торгівлі, **принцип преференції мажорів** – насамперед у торгівлі потрібно заявляти мажор на 1-му рівні.

Після відкриття 1♥(♠) під час відповіді із силою зони мінімуму пріоритет надають сфітуванню масті відразу, а в зоні інвіту та форсингу – показу своєї мінімум п'ятикарткової масті незалежно від наявності фіта, а потім – сфітуванню масті.

Також зазначимо, що принципи натуральної торгівлі допускають призначення в новій масті з хорошими трьома картами в ній у тому разі, якщо інші заявки виглядають гіршими.

Таблиця 2.4 – Відповіді на відкриття мастю на 1-му рівні залежно від зони сили того, хто відповідає

Зона сили, РС	Відповіді на відкриття 1♦	Відповіді на відкриття 1♥(♠)
0–5	Пас	Пас
6–10	1) нова масть на 1-му рівні; 2) підняття масті на 2-й рівень з фітом (від 4-х ♦); 3) 1БК	1) підняття масті на 2-й рівень із фітом (від 3-х ♥(♠)); 2) стрибок у гейм із розкладною рукою; 3) нова масть на 1-му рівні (1♠ після відкриття 1♥); 4) 1БК
11–12	1) нова масть на 1-му рівні; 2) нова масть від 5-ти карт на 2-му рівні (2♣); 3) підняття масті на 3-й рівень із фітом (від 4-х ♦); 4) 2БК	1) нова масть від 5-ти карт на 2-му або 1-му рівні; 2) підняття масті на 3-й рівень із фітом (від 3-х ♥(♠)); 3) нова масть на 1-му рівні (1♠ після відкриття 1♥ від 4-х карт без фіта); 4) 2БК або 2♣(♦) з 4-кою
Від 13	1) нова якісна масть від 5-ти карт зі стрибком; 2) нова масть на 1-му або 2-му рівні; 3) 3БК із силою 13–15 РС; 4) 2♣(!) з фітом (від 4-х ♦): або із силою від 16 РС, або без затримки в одній із мастей	1) нова якісна масть від 5-ти карт зі стрибком; 2) нова масть від 5-ти карт на 2-му або 1-му рівні; 3) 2 в мінорі (від 3-х ♣(♦)) та фітом у масті відкриття; 4) нова масть на 1-му рівні (1♠ після відкриття 1♥); 5) 3БК із силою 13–15 РС; 6) 2♣(♦) з 4-кою без фіта: або без затримки в одній із мастей, або з 4-кою ♥ після відкриття 1♠, або із силою від 16 РС

І знову кілька прикладів, де потрібно відповісти на відкриття партнера мастю на першому рівні.

Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♦. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.5	2.6	2.7	2.8
♠ 6	♠ K2	♠ 108765	♠ K106
♥ Д93	♥ КДВ843	♥ KB1043	♥ K95
♦ 8532	♦ 54	♦ 9	♦ 864
♣ ТК1092	♣ K107	♣ K7	♣ КД63

Рука 2.5. У партнера мінімум 12 РС та мінімум 4 карти в бубні. У вас 9 РС, чотирикартковий фіт у бубні й немає чотирикарткових мажорів. Ваша заявка – 2♦.

Рука 2.6. У вас 12 РС та гарна черва. Якщо ви відповісте 1♥ (показуючи від 6 РС і від 4-х черв, а значить, сфорсуєте партнера на один тур торгівлі), то партнер буде змушений описати свою руку, а ви вирішите, форсувати торгівлю чи обмежитися геймом. Ваша рука надто слабка для відповіді 2♥. Так що правильна заявка – 1♥.

Рука 2.7. У вас 7 РС, гарна п'ятикарткова черва й слабка п'ятикарткова піка. Якщо ви відповісте 1♠ (показуючи від 6 РС і від 4 пік, а значить, сфорсуєте партнера на один тур торгівлі), то партнер буде змушений описати свою руку, і лише після цього ви вирішите, як продовжувати торгівлю (пасувати, показувати свою другу масть черву тощо), так що правильна заявка – 1♠.

Рука 2.8. У вас 11 РС, безкозирний розклад без чотирикарткових мажорів. Вам потрібно запросити партнера до безкозирного гейму, для чого в системі передбачено відповідь 2БК. Тож правильна заявка – 2БК.

Партнер відкриває торгівлю заявкою 1♥ (руки 2.9 і 2.10) або 1♠ (руки 2.11 і 2.12). Ваша відповідь?

2.9	2.10	2.11	2.12
♠ 6	♠ T1063	♠ B432	♠ 107532
♥ Д852	♥ 986	♥ 93	♥ –
♦ ТК432	♦ ДВ5	♦ ТД10984	♦ КД102
♣ 873	♣ K95	♣ 10	♣ КДВ5

Рука 2.9. У вас 9 РС, чотирикартковий фіт у черві та синглетна рука. Ваша заявка – 4♥.

Рука 2.10. У вас 10 РС і триплет у черві. Вам слід запросити партнера до гейму, тобто зробити заявку, у відповідь на яку партнер спасує з мінімальною силою і підніме в гейм, маючи не мінімум. Ваша заявка – 3♥.

Рука 2.11. У вас 7 РС, чотирикартковий фіт у піці та синглетна рука. Ваша заявка – 4♠.

Рука 2.12. У вас 11 РС, п'ятикартковий фіт у піці та синглетна рука. Відповідно до системної домовленості ваша заявка – 4♠. У цьому прикладі ваша рука набагато сильніша, ніж у прикладі 2.11: п'ятикартковий фіт (тепер розклад пік, що залишилися, у опонентів 2-1 з ймовірністю 72 %, так що навіть незважаючи на відсутність ♠Д в козирі практично немає віддачі). Крім того, ренонс у черві гарантує відсутність червових віддач, а мінорні мар'яжі забезпечують не більше однієї віддачі у кожному мінорі. Тому з такою сильною рукою не слід одразу призначати 4♠, краще спочатку сфорсувати партнера, призначаючи 2♣ (обіцяє від 10 РС і від 4-х карт у трефі) і лише в подальшій торгівлі призначити 4♠ (відстрочений фіт зазвичай показує силу більшу, ніж це необхідно для гейму). Отже, правильна заявка – 2♣.

А тепер кілька завдань для самостійного розв'язання. Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♦. Ваша відповідь?

2.49	2.50	2.51	2.52
♠ 84	♠ KB972	♠ TДЗ	♠ T7
♥ Д732	♥ В5	♥ КДВ8	♥ Д43
♦ В983	♦ 952	♦ Т108	♦ КД753
♣ К63	♣ 742	♣ В83	♣ 1062
2.53	2.54	2.55	2.56
♠ 85	♠ T7	♠ В5	♠ KB107642
♥ Д42	♥ К84	♥ 74	♥ Д5
♦ К65	♦ ДВ962	♦ Д53	♦ Д82
♣ В7532	♣ ТВ3	♣ ТД10642	♣ 7

2.57	2.58	2.59	2.60
♠ KB83	♠ KB5	♠ ТДВ975	♠ ТК842
♥ ТД52	♥ Д95	♥ КД5	♥ ДВ84
♦ Т8	♦ Д104	♦ В5	♦ 8
♣ К95	♣ ТВ95	♣ 83	♣ ТД4

2.61	2.62	2.63	2.64
♠ 75	♠ 6	♠ К6	♠ ТД2
♥ ТД104	♥ 83	♥ 75	♥ Д843
♦ В8	♦ Д7542	♦ В5	♦ К109
♣ ТВ1073	♣ К10752	♣ ТКД9753	♣ 652

Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♥. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.65	2.66	2.67	2.68
♠ Д62	♠ Д87	♠ Д876	♠ 86
♥ 9863	♥ 93	♥ 9	♥ В652
♦ 87	♦ KB4	♦ К64	♦ КД3
♣ К1062	♣ К10652	♣ К10652	♣ Т982

2.69	2.70	2.71	2.72
♠ В742	♠ В5	♠ 8	♠ Т7
♥ 7	♥ Д63	♥ ТВ853	♥ KB84
♦ Д9764	♦ KB853	♦ К7	♦ ТВ96
♣ 1073	♣ В95	♣ 109742	♣ В43

2.73	2.74	2.75	2.76
♠ К6	♠ ТД1072	♠ В832	♠ 84
♥ Д963	♥ ТВ85	♥ 63	♥ Д963
♦ ТДВ96	♦ К5	♦ ТД742	♦ К9753
♣ 85	♣ 73	♣ 95	♣ К6

2.77	2.78	2.79	2.80
♠ 7	♠ К84	♠ КД105	♠ Т6
♥ ТВ974	♥ Д52	♥ Т6	♥ КД84
♦ KB74	♦ ТВ85	♦ ТД74	♦ ТД62
♣ Д52	♣ KB5	♣ Д94	♣ Д73

Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♠. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.81	2.82	2.83	2.84
♠ Д105	♠ ДВ32	♠ 863	♠ 76
♥ К6	♥ К5	♥ К5	♥ ДВ985
♦ ТВ42	♦ 1098532	♦ КД1095	♦ 3
♣ КВ73	♣ 2	♣ 1082	♣ КВ954
2.85	2.86	2.87	2.88
♠ Т1054	♠ КВ8642	♠ К62	♠ 6
♥ ТД63	♥ В8	♥ 54	♥ К84
♦ 9	♦ 752	♦ Д642	♦ ТКВ1032
♣ Д1085	♣ 32	♣ 9532	♣ КД4
2.89	2.90	2.91	2.92
♠ ТВ943	♠ КВ8	♠ ТД32	♠ Т108
♥ 10872	♥ В54	♥ К7	♥ 10862
♦ 6	♦ ТД9	♦ Т10742	♦ Д95
♣ В72	♣ ТВ92	♣ 54	♣ ТВ6
2.93	2.94	2.95	2.96
♠ 2	♠ ДВ8	♠ ДВ8	♠ Т1054
♥ Д532	♥ 52	♥ 52	♥ 8
♦ В652	♦ Т5432	♦ ТК542	♦ КДВ62
♣ К432	♣ 1082	♣ 1082	♣ Т75

Підемо далі методом вивчення торгівлі після відкриття мастю на першому рівні та розглянемо **ребід** (повторну заявку) того, хто відкриває, після відповіді партнера. Щоб полегшити його розуміння, із широкого силового діапазону відкриття один у масті (12–20 PC) виділимо три **зони сили того, хто відкриває**: зона мінімуму (12–15 PC); зона інвіту (16–17 PC); зона форсингу (18–20 PC) – і складемо таблицю зон сили партнерів (див. таблицю 2.5).

Висновок із цієї таблиці простий: гейм можна вважати сфорсованим, якщо один із партнерів показав силу зони форсингу або обидва продемонстрували силу зони інвіту.

Таблиця 2.5 – Зони сили партнерів

	Той, хто відкриває	Той, хто відповідає
Зона мінімуму	12–14 PC	6–10 PC
Зона інвіту	15–17 PC	11–12 PC
Зона форсингу	18–20 PC	Від 13 PC.

2.2.2 Ребід того, хто відкриває, після відповіді на рівні один. Отже, завдання того, хто відкриває, у другому колі торгівлі – уточнити свій діапазон сили (баланс) та передати інформацію про розклад (рівномірний чи нерівномірний).

Опис руки тим, хто відкриває, розглянемо на прикладі такої **секвенції** – послідовності заявок:

N	E	S	W
1♦	пас	1♥	пас
?			

Пасувати в такій секвенції ми не маємо права.

1♠ – нова масть на рівні один не обіцяє посилень, але й не виключає їх. Межі сили не уточнюють – 12–20 PC. Передбачено рівно чотири карти в піці (з п'ятьма відкрилися б 1♠). Заперечує фіт (чотири карти) у черві, оскільки з фітом потрібно відразу узгодити масть партнера. Форсує.

1БК – рівномірна рука. Немає можливості заявити нову масть, повторити масть відкриття чи сфітувати масть партнера. Сила мінімуму (12–14 PC). Не форсує.

2♣ – нова масть на рівні два, заявлена **економічно** (нижче за рівень своєї ж попередньої масті), не обіцяє посилень, але й не виключає їх. Діапазон сили – зони мінімуму та інвіту (12–17 PC). Обіцяє щонайменше чотири карти у трефі. Не форсує.

2♦ – повторення масті відкриття на новому рівні (вище за безкозирну заявку на мінімальному рівні) подовжує її (мінімум шість карт) і заперечує інші посилення (12–14 PC).

2♥ – фіт (чотири карти) в масті партнера. Зона мінімуму (12–14 PC). Не форсує.

У реальній торгівлі, особливо за наявності фіта, потрібно враховувати не лише пункти за фігури (PC), а й пункти балансу (PB), а також учитися звертати увагу на додаткові переваги та недоліки карти.

2♠ і 3♣ – нова масть зі стрибком, як ми вже знаємо, форсує до гейму. Зона форсингу (18–20 PC). Обіцяє рівно 4 карти в піці (2♠) і не менше 4-х карт у трефі (3♣).

2БК – безкозирний стрибок передбачає рівномірний розклад та відповідний баланс. Із п'ятіркою бубен у рівномірному розкладі при силі 15–17 PC ми б відразу відкрилися 1БК, а не 1♦. А ця секвенція обіцяє силу форсингу гейму (18–20 PC).

3♦ – повторення масті зі стрибком подовжує її (мінімум шість карт) і є інвітом до гейму (15–17 PC).

3♥ – фіт у масті партнера, інвіт (15–17 PC).

4♥ – подвійний стрибок з фітом. У цьому разі (на відміну від стрибка в гейм після відкриття) ця заявка обіцяє повноцінний онерний баланс, оскільки в нас може бути лише вісім козирів на лінії. Зона форсингу (18–20 PC).

І ще кілька ребідів у секвенції:

N	E	S	W
1♦	пас	1♠	пас
?			

1БК – сила мінімуму (12–14 PC), але може бути нерівномірний розклад із четвіркою черв, яку неможливо заявити на другому рівні економічно.

2♥ – нова масть на рівні два, заявлена так званим **реверсом** (вищим за рівень своєї ж попередньої масті), обіцяє онерні посилення. Діапазон сили 15–20 PC (зони інвіту та форсингу). Обіцяє чотири карти в черві. **Форсує на коло** – партнер зобов'язаний продовжити торгівлю значущою заявкою, на яку ми, своєю чергою, якщо вона не форсує, можемо із силою 15–17 PC пасувати.

2.2.3 Ребід того, хто відкриває, після відповіді на рівні два. Опис руки розглянемо на прикладі секвенції:

N	E	S	W
1♥	пас	2♣	пас
?			

Пас у цій секвенції також виключено.

2♦ – нова масть, заявлена економічно, як і після відповіді на першому рівні, не обіцяє посилень, але й не виключає їх. Межі сили не уточнюють – 12–20 РС. Обіцяє щонайменше чотири карти в бубні. Форсує на коло.

2♥(!) – повторення масті, коли немає можливості заявити нову масть або 1БК, не подовжує її (але масть може бути довшою) та, зазвичай, не обіцяє ніяких посилень. Заявка насамперед передає інформацію про слабкість відкриття (12–14 РС). Не форсує.

2♠ – нова масть, заявлена реверсом, обіцяє посилення. Межі сили 15–20 РС. Обіцяє рівно 4 піки. Форсує до гейму.

2БК(!) – рівномірна рука. Посилення (безкозирний реверс) – 15–20 РС. Форсинг гейму. Із рівномірною ж рукою без посилень просто повторюємо масть відкриття.

3♣ – фіт (мінімум чотири карти) в масті відповіді з посиленням – 15–20 РС. Сфітування мінору після відповіді на другому рівні форсує до гейму. А з мінімальною рукою та фітом у масті відповіді, знову ж таки, потрібно повторити масть відкриття.

3♦ – нова масть зі стрибком, як ми пам'ятаємо, форсує до гейму (15–20 РС). Обіцяє щонайменше п'ять бубен, із чотирма ж потрібно заявити 2♦, навіть із посиленням.

3♥ – повторення масті зі стрибком після відповіді на другому рівні форсує до гейму (15–20 РС) і подовжує масть щонайменше до шести карт.

Узагальнюючи (див. таблицю 2.6), можна зазначити таке: після відповіді на другому рівні будь-який ребід того, хто відкрив, вище масті відкриття форсує до гейму.

Таблиця 2.6 – Ребіди того, хто відкрив, після відкриття один у масті та відповіді партнера

Після підняття масті відкриття на другий рівень:	
12–14 PC	Пас
15–17 PC	Підняття узгодженої масті на третій рівень або призначення побічної масті, намагаючись знайти доповнення в руці партнера
18–20 PC	а) після відкриття 1♦: ЗБК, а з дуже розкладною рукою – побічна масть або 5♦; б) після відкриттів 1♥(♠): гейм у масті відкриття
Після підняття масті відкриття на третій рівень (інвіту):	
12–14 PC	Пас
15–17 PC	а) після відкриття 1♦: ЗБК, а з дуже розкладною рукою – побічна масть або 5♦; б) після відкриттів 1♥(♠): гейм у масті відкриття
18–20 PC	Призначення в новій масті на третьому або четвертому рівні, яке повідомляє партнера про те, що можливий шлемик
Після відповіді 1БК:	
12–14 PC	а) пас із рівномірною рукою; б) нова масть на рівні два економічно; в) повторення масті відкриття з мінімумом шісткою в масті. Із розкладом 6♥(♠)-4♣(♦), якщо мажор хорошої якості, а в мінорі лише одна фігура, краще одразу повторити мажор
15–17 PC	а) 2БК із рівномірною рукою; б) нова масть на рівні два економічно або реверсом; в) стрибок у масті відкриття з мінімумом шісткою в масті
18–20 PC	а) 3БК із рівномірною рукою; б) нова масть зі стрибком або реверсом; в) гейм у мажорній масті відкриття з якісною мінімум шестикартовкою мастю (з не дуже гарною мастю потрібно заявити або ЗБК, або три в мінорі з трійкою, щоб партнер міг показати дублет у масті відкриття на третьому рівні)

Продовження таблиці 2.6

Після відповіді один у масті:	
12–14 PC	а) узгодження масті відповіді на другому рівні з фітом; б) нова масть економічно; в) 1БК з рівномірною рукою; г) повторення масті відкриття з мінімумом шісткою в масті
15–17 PC	а) узгодження масті відповіді на третьому рівні з фітом; б) нова масть економічно або реверсом; в) 2БК з рівномірною рукою в секвенції $1\heartsuit-1\spadesuit-?$; г) стрибок у масті відкриття з мінімум шісткою в масті
18–20 PC	а) узгодження масті відповіді на четвертому рівні з фітом; б) нова масть зі стрибком або реверсом; в) 3БК з рівномірною рукою в секвенції $1\heartsuit-1\spadesuit-?$ і, як виняток, 2БК в секвенціях $1\diamondsuit-1\heartsuit(\spadesuit)-?$; г) гейм у масті відкриття в секвенції $1\heartsuit-1\spadesuit-?$ – із якісною мінімум шестикартьовою червою (з не дуже гарною мастю потрібно заявити або 3БК, або три в мінорі з трійкою, так само, як після відповіді 1БК)
Після відповіді два в масті:	
12–14 PC	а) нова масть економічно; б) повторення масті відкриття; в) $3\heartsuit$ з трикартьовим фітом у масті відповіді в секвенції $1\spadesuit-2\heartsuit-?$ – що, на відміну від узгодження мінору на третьому рівні, не форсує
15–20 PC	а) нова масть економічно або реверсом або зі стрибком; б) 2БК з рівномірним розкладом; в) узгодження мінору на третьому рівні; г) повторення масті відкриття зі стрибком і мінімум шісткою в масті; д) $4\heartsuit$ з фітом у масті відповіді в секвенції $1\spadesuit-2\heartsuit-?$ – із силою 15–17 PC (з більшою силою потрібно заявити 2БК або нову масть, а потім сфітувати черву)

І знову кілька прикладів, де треба знайти ребід після відповіді партнера на ваше відкриття мастю на рівні один.

Ви відкрили торгівлю заявкою 1♦, партнер відповів 1♥ (руки 2.13–2.15) або 1♠ (рука 2.16) або 2♣ (рука 2.17). Ваш ребід із кожною з таких рук?

2.13	2.14	2.15	2.16	2.17
♠ ТД3	♠ Т43	♠ Т1062	♠ Т4	♠ 762
♥ 87	♥ 8	♥ Д4	♥ ТК96	♥ 10983
♦ ТДВ82	♦ ТКВ64	♦ ТДВ65	♦ ТДВ87	♦ ТКДВ
♣ КД5	♣ ТД54	♣ 54	♣ 87	♣ Т5

Рука 2.13. Не ігноруйте можливості описати вашу руку прецизійним ребідом 2БК, що показує 18–20 РС, рівномірний розклад та затримки в неназваних мастях.

Рука 2.14. У вас хороша рука, але погано, що партнер заявив черву. Не нараховуйте собі розкладні пункти за синглет у масті партнера. Якби партнер заявив 1♠, ви мали б рацію, припустивши, що гейм близький, і могли розглянути можливість форсуючого стрибка в 3♣. Після відповіді 1♥ ребїду 2♣ цілком достатньо.

Рука 2.15. Ваш ребід 1♠. Нова масть на 1-му рівні може бути заявлена на мінімумі.

Рука 2.16. У вас достатньо цінностей для реверсу 2♥.

Рука 2.17. Незручна ситуація. Вибираючи з кількох малопривабливих заявок, завжди віддавайте перевагу тій, яка менше відхиляється від істини. Ребідом 2♦ ви трохи спотворите свій розклад, оскільки покажете п'ятикарткову масть. Однак будь-яка інша заявка серйозно спотворить вашу силу.

У прикладах 2.18 і 2.19 на ваше відкриття 1♥ партнер відповів 1♠, а в прикладах 2.20 і 2.21 на ваше відкриття 1♠ партнер відповів 1БК. Ваш ребід із кожною з таких рук?

2.18	2.19	2.20	2.21
♠ ТВ7	♠ ТВ8	♠ ТВ842	♠ ТВ1063
♥ ТД954	♥ ТДВ96	♥ КД	♥ Д32
♦ 65	♦ ТК7	♦ Д43	♦ ТД54
♣ К65	♣ В5	♣ Д86	♣ 9

Рука 2.18. Ваш ребід 2♠. Негайний підйом масті партнера зазвичай передбачає чотирикарткову підтримку. Але іноді він може бути зроблений на триpletі зі старшим онером, якщо це є найбільш описовою з можливих заявок.

Рука 2.19. Ваш ребід 3♦. Стрибковий форсинг часто використовують у ситуаціях, коли ви знаєте, що треба грати гейм, але не знаєте який. Із цією рукою треба грати 4♠, якщо в партнера п'ятикарткова піка, або 4♥, якщо в нього триplet у черві. Якщо мажорного фіта немає, то за наявності в партнера сили в трєфі він гратиме ЗБК. За допомогою форсуючого стрибка ми змусимо партнера зробити наступну заявку, яка, на нашу думку, вирішить усі проблеми. Іноді стрибок може бути зроблений у трикарткову масть.

Рука 2.20. Ваш ребід пас. Тут немає великих надій на гейм, оскільки в партнера 6–10 РС. Немає підстав вважати, що ваша рука буде поганою в безкозирній грі.

Рука 2.21. Питання про гейм не стоїть. Але зазвичай не варто залишати партнера в 1БК із синглетом. 2♦ – найбільш гнучкий ребід. Партнер зможе спасувати, якщо він віддає перевагу бубні, або повернути вас у 2♠, якщо його довжина в обох ваших мастях однакова.

Ви відкрили торгівлю заявкою 1♠, партнер відповів 2♥. Ваш ребід із кожною з таких рук?

2.22	2.23	2.24	2.25	2.26
♠ ТД1063	♠ КВ962	♠ К10873	♠ ТВ974	♠ ТВ764
♥ К842	♥ Д98	♥ К74	♥ К3	♥ 10
♦ Т3	♦ 108	♦ Т6	♦ КВ8	♦ 987
♣ 87	♣ ТД5	♣ Т85	♣ ТВ5	♣ ТК95
2.27	2.28	2.29	2.30	2.31
♠ ТК962	♠ КД973	♠ ТК876	♠ ТК10876	♠ КДВ9754
♥ В4	♥ ТД9	♥ К96	♥ 9	♥ 5
♦ 96	♦ КД64	♦ К7	♦ ТД7	♦ Т54
♣ ТК72	♣ 8	♣ Т86	♣ КД8	♣ В5

Рука 2.22. Ваш ребід 3♥. Із чотирма козирами та мінімумом відкриття використовуйте одинарний підйом.

Рука 2.23. Знову 3♥. На відміну від форсуючого сфітування мінору на третьому рівні, ця секвенція лише інвітує. До речі, це єдина секвенція, де ребід вищий за масть відкриття після відповіді на другому рівні не форсує до гейму.

Рука 2.24. Ваш ребід 4♥. Хороша контрольна (тузи та королі) рука.

Рука 2.25. Ваш ребід 2БК. Посилення з рівномірним розкладом – безкозирний реверс того, хто відкриває. Та сама секвенція з безкозирною заявкою, яка форсує до гейму.

Рука 2.26. Ваш ребід 2♠. Для призначення 3♣, яке форсує до гейму (нова масть на третьому рівні), потрібно мати онерні посилення, а в нас їх немає (на лінії може бути всього 22 РС). Не форсує.

Рука 2.27. А ось тепер 3♣. Форсинг гейму.

Рука 2.28. Ваш ребід 3♦. Спочатку повідомимо про посилення та чотири карти в бубні. Пізніше, наприклад, після заявки партнера 3БК, сфітуємо черву, описуючи розклад 5♠-3♥-4♦-1♣ і запрошуючи партнера до шлемика. Залежно від цінностей у трефі (масті нашого синглета) він або продовжить торгівлю, або спасує.

Рука 2.29. Для безпосереднього призначення гейму наша карта надто сильна. Спочатку заявимо форсуючі 2БК, а на наступному колі торгівлі – 4♥, що покаже рівномірну руку з фітом та можливістю шлемика. **Прагнення до обміну інформацією – ознака сили.**

Рука 2.30. Ваш ребід 3♠. Мінімум шістка пік. Форсує до гейму. Від партнера не так багато треба для малого шлему. А може, ми маємо й великий шлем.

Рука 2.31. Ваш ребід 4♠. Довга масть, слабка рука. **Небажання обмінятися інформацією – ознака слабкості.**

А тепер самостійно спробуйте знайти правильний ребід. На ваше відкриття 1♦ партнер відповів 1♥. Ваша заявка?

2.97	2.98	2.99	2.100	2.101
♠ ТВ5	♠ ТД96	♠ ТК82	♠ 8	♠ 7
♥ Д73	♥ Т5	♥ Д8	♥ Д96	♥ ТК4
♦ ДВ82	♦ ТК853	♦ ТКВ74	♦ ТД962	♦ ТК853
♣ КВ8	♣ 102	♣ К4	♣ ТК95	♣ Т852

2.102	2.103	2.104	2.105	2.106
♠ 52	♠ КД5	♠ Т5	♠ Т2	♠ 9
♥ ТД85	♥ Т83	♥ ТК72	♥ К1065	♥ ДВ4
♦ ТДВ974	♦ ТК84	♦ КД85	♦ ТКВ1075	♦ КВ852
♣ 8	♣ К107	♣ К92	♣ 7	♣ Т753

2.107	2.108	2.109	2.110	2.111
♠ –	♠ Т8	♠ 8	♠ 7	♠ Т8
♥ КД83	♥ 73	♥ В9	♥ ТВ5	♥ 7
♦ ТК964	♦ ТДВ972	♦ ТДВ752	♦ ТК8643	♦ ТК975
♣ ТД86	♣ КД7	♣ К873	♣ К84	♣ КДВ96

На ваше відкриття 1♥ партнер відповів 2♣. Ваш ребід?

2.112	2.113	2.114	2.115	2.116
♠ 7	♠ ТВ83	♠ Т82	♠ 84	♠ Т6
♥ К97532	♥ КД963	♥ ТДВ82	♥ ТКВ852	♥ КВ852
♦ ТДВ8	♦ КВ9	♦ 7	♦ Д1053	♦ К9
♣ Д4	♣ 8	♣ ТД95	♣ 4	♣ В1053

2.117	2.118	2.119	2.120	2.121
♠ КД106	♠ ТД	♠ КД5	♠ 7	♠ 8
♥ ТКВ764	♥ КВ975	♥ ТД75	♥ КД964	♥ ТК97532
♦ 73	♦ ТД7	♦ ТВ8	♦ ТД8	♦ Т5
♣ К	♣ В43	♣ К86	♣ ТВ86	♣ Д84

2.122	2.123	2.124	2.125	2.126
♠ Т7	♠ 9	♠ Т87	♠ К7	♠ 7
♥ ТДВ853	♥ ТК852	♥ ТК9753	♥ ТД976	♥ ТК852
♦ К92	♦ КДВ95	♦ –	♦ Т7	♦ К8
♣ Д5	♣ К7	♣ КВ86	♣ ТВ63	♣ КВ752

Ви відкрили торгівлю заявкою 1♦ (руки 2.127–2.135) або 1♠ (руки 2.136–2.141), партнер відповів 1БК. Ваш ребід?

2.152	2.153	2.154	2.155	2.156
♠ ТВ97	♠ К109	♠ 765	♠ 7	♠ ДВ43
♥ Д4	♥ В9	♥ ТВ87	♥ К10	♥ 1082
♦ ТВ973	♦ ТКВ984	♦ ТВ986	♦ ТД987	♦ ТКВ53
♣ Д3	♣ Д2	♣ Т	♣ ТКВ54	♣ К

Яким буде ваш ребід у секвенціях:

а)	1♥–1БК	б)	1♥–2♦	в)	1♥–2♥
	?		?		?

з кожною з таких рук?

2.157	2.158	2.159	2.160	2.161
♠ ТД98	♠ К7	♠ 7	♠ ДВ6	♠ КД109
♥ ТК10864	♥ КД987	♥ ТД987	♥ ДВ985	♥ КД987
♦ 9	♦ КД97	♦ ТВ93	♦ Т	♦ Т2
♣ 72	♣ 96	♣ КД6	♣ ТК97	♣ Т2

2.2.4 Ребід того, хто відповідає. На цій стадії торгівлі ми маємо точніше уявлення про карту партнера. Які наші дії?

Із силою 6–10 РС (зона мінімуму).

Якщо заявка партнера не форсує, і за можливого максимуму партнера немає шансів на гейм, пасуємо чи повторюємо вже названу в торгівлі масть (свою чи партнера) на мінімально можливому рівні, обираючи найкращий частковий контракт.

Якщо заявка партнера форсує на коло, уточнюємо силу своєї руки за таким принципом: стара масть або безкозирна заявка не форсують, **конвенційне призначення четвертої масті форсує** (докладніше про цю заявку нижче).

Якщо заявка партнера форсує до гейму, свою увагу треба сконцентрувати на виборі чи пропозиції (всі заявки до рівня гейму в такому разі форсують) найкращого гейму.

Якщо заявка партнера є інвітом, призначення нової масті форсує, старої – не форсує та є вибором найкращого часткового контракту. Із цього правила теж є виняток. Повторення масті відповіді після інвіту на третьому рівні форсує до гейму.

Із силою 11–12 PC (зона інвіту).

Якщо партнер попередньої торгівлею не обіцяв посилення, потрібно запросити його до гейму, або заявляючи 2БК, або фітуючи одну з мастей партнера на третьому рівні, або призначаючи власну масть зі стрибком на третьому рівні з мінімум шісткою.

Якщо партнер пообіцяв посилення, концентруємося на виборі чи пропозиції кращого гейму, або призначаючи його відразу, або роблячи заявку, що форсує, в новій масті (зокрема й четвертій).

Якщо партнер показав руку в силі форсингу гейму, можна подумати про шлемик.

Із силою від 13 PC (зона форсингу).

До рівня гейму потрібно робити заявки, що форсують (нова масть зі стрибком, нова масть на третьому рівні, четверта масть), у пошуку кращого з них. Якщо партнер обіцяв посилення або в нас від 16 PC, необхідно подумати про шлемик.

А тепер прослідкуємо за вибором призначення в конкретних секвенціях торгівлі. Приклад 1.

N	E	S	W
1♥	пас	1♠	пас
1БК	пас	?	

Отже, N показав, що в нього 12–14 PC і рівномірний розклад 5-3-3-2, інакше він або заявив мінор на другому рівні, або сфітував піку, або подовжив черву. Призначення партнера нас не форсує. Що заявимо з такими руками?

2.32	2.33	2.34	2.35
♠ ТВ76	♠ КВ10875	♠ КВ76	♠ ТД1085
♥ 7	♥ 103	♥ 3	♥ Т2
♦ Д108765	♦ Т8	♦ ТД32	♦ 6
♣ 98	♣ Д107	♣ Д975	♣ КВ987

Рука 2.32. Ми хотіли б грати 2♦ – їх і потрібно заявити. Після ребіду 1БК нова масть, заявлена економічно, не форсує.

Рука 2.33. Рука інвіту. 12 РВ, оскільки з'явилася сфігована масть (ребід партнера обіцяв мінімум дублет пік). Потрібно передати партнерові інформацію про нашу шестикарткову піку та запросити його до гейму. Заявляємо 3♠.

Рука 2.34. Рука інвіту без фітів. 12 РС. Короткість у довгій масті партнера значно послаблює карту на лінії. Тому, незважаючи на мінімум 24 РС на лінії та наявність у партнера п'ятикарткової масті, самому гейм краще не призначати. Необхідно дати інвіт заявкою 2БК.

Рука 2.35. Це приклад руки, із якою не треба форсувати торгівлю стрибком у 2♠ на першому колі навіть із якісною мастю. **Із двомасною рукою потрібно економити простір торгівлі, щоб устигнути показати всі цінності карти.** Стрибком у нову масть ми й на наступному колі торгівлі можемо сфорсувати партнера до гейму. Отже, після 1♠ призначимо 3♣ (мінімум чотири трефи), форсуючи гейм.

Ви займаєте позицію S і берете участь у торгівлі (див. приклад 1). Спробуйте обрати ребід із кожною з таких рук.

2.162	2.163	2.164	2.165	2.166
♠ TB765	♠ K1095	♠ T10865	♠ KB106	♠ TB97432
♥ 5	♥ B4	♥ K108	♥ Д8	♥ 54
♦ K865	♦ 1096	♦ Д3	♦ ТВ4	♦ Т98
♣ 432	♣ Т984	♣ Д52	♣ В1097	♣ 9

Приклад 2.

N	E	S	W
1♦	пас	1♠	пас
2♣	пас	?	

N показав наявність нерівномірного розкладу (мінімум 5 бубен і мінімум 4 трефи) та силу 12–17 РС. Призначення партнера нас не форсує. Що заявимо з такими руками?

2.36	2.37	2.38	2.39
♠ KB10864	♠ T1076	♠ T10653	♠ KB107
♥ KB6	♥ T8	♥ K95	♥ ТВ10
♦ B2	♦ 985	♦ Д1054	♦ K8
♣ 105	♣ В1054	♣ 9	♣ В865

Рука 2.36. Навіть при синглеті партнера контракт 2♠ буде кращим за інших. Звичайно, стара масть не форсує.

Рука 2.37. Із цією рукою, незважаючи на те, що ми не маємо сили на повноцінний інвіт (9 PC і 10 PB), потрібно все-таки запросити партнера до гейму, адже в нього може бути 17 PC. Заявляємо 3♣. Незважаючи на те, що це призначення є заявкою в старій масті на мінімально можливому рівні, воно обіцяє певні посилення, оскільки з повним мінімумом сили ми могли спасувати. З іншого боку, таке призначення не обіцяє руки в силі повноцінного інвіту (11–12 PC), як заявки в старій масті на третьому рівні зі стрибком, але й не виключає її.

Рука 2.38. У нас 9 PC та 12 PB. Отже, потрібно дати козирний інвіт, незважаючи на те, що для безкозирного інвіту в нас мало не вистачає онерних пунктів (негативний вибір масті 2♦ – надто слабка заявка для цієї руки). Заявляємо 3♦. Надалі партнеру, зокрема під час призначення контракту ЗБК, необхідно пам'ятати, що онерний баланс у нас може бути трохи меншим від необхідного на інвіт до ЗБК.

Останній приклад ілюструє ще одне важливе правило торгівлі. **При розкладних руках із добре сфітованою мастю потрібно торгувати оптимістично, при місфіті – пасувати за першої нагоди.**

Рука 2.39. У нас 13 PC із фітом трэф – зона форсінгу. Заявляємо ЗБК, оскільки в нас немає видатного фіта та короткості, а в черві подвійна затримка. До того ж, на ЗБК ми вже маємо баланс, а на 5♣ – ще ні.

Ви займаєте позицію S і берете участь у торгівлі (див. приклад 2). Спробуйте обрати ребід із кожною з таких рук.

2.167	2.168	2.169	2.170	2.171
♠ ТВ765	♠ В876	♠ Т10764	♠ Т1087	♠ ТД865
♥ 1076	♥ К103	♥ Т864	♥ КВ8	♥ В87
♦ Д9	♦ Д5	♦ 9	♦ В43	♦ К8
♣ В97	♣ В862	♣ В65	♣ Д108	♣ К97

Приклад 3.

N	E	S	W
1♥	пас	1♠	пас
2♥	пас	?	

Партнер поінформував нас про руку без онерних посилень (12–14 PC) та мінімум шестикартковій черві. Повторення масті на мінімально можливому рівні не форсує. Що заявимо з такими руками?

2.40	2.41	2.42	2.43
♠ ДВ10876	♠ ТКВ952	♠ ТВ1076	♠ ТК754
♥ 3	♥ 8	♥ Т96	♥ 10
♦ ДВ6	♦ 1076	♦ 5	♦ ТД1052
♣ В97	♣ К108	♣ 9865	♣ 98

Рука 2.40. Навіть при синглеті пік партнера контракт 2♠ буде кращим, адже взятки на фоски пікового лонгера можна отримати лише в тому випадку, якщо саме ця масть буде козирною.

Рука 2.41. 11 PC – рука інвіту з шестикартковою якісною мастю. Призначаємо стару масть зі стрибком – 3♠.

Рука 2.42. 9 PC та 12 PB – ледь не вистачає на гейм. Але в руці багато переваг: тузи, якісна піка та короткість. Отже, 4♥.

Рука 2.43. Заявляємо 3♦. Ми ще не знаємо, який гейм грати: 3БК, 4♠, 4♥, а може й 5♦. Партнер же наступною своєю заявкою передасть нам додаткову інформацію.

Ви займаєте позицію S і берете участь у торгівлі (див. приклад 3). Спробуйте обрати ребід із кожною з таких рук.

2.172	2.173	2.174	2.175	2.176
♠ ТВ765	♠ ТД10863	♠ ТД84	♠ Т1097	♠ ТВ1073
♥ 10	♥ 9	♥ Т4	♥ 102	♥ Т85
♦ К65	♦ К98	♦ В65	♦ ТД10	♦ 5
♣ 108752	♣ 1054	♣ 10872	♣ ТВ98	♣ Т963

Приклад 4.

N	E	S	W
1♠	пас	1БК	пас
2♦	пас	?	

У партнера як мінімум п'ятірка пік і четвірка бубен у силі зони мінімуму чи інвіту (12–17 PC). Призначення партнера нас не форсує. Що заявимо з руками 2.44–2.46?

Приклад 5.

N	E	S	W
1♥	пас	2♣	пас
2♠	пас	?	

У N щонайменше п'ять черв і рівно чотири піки. Заявивши 2♠ реверсом, він показав посилення (від 15 PC). Відтак торгівля сфорсована до гейму. Яке призначення зробити з руками 2.47–2.48?

2.44	2.45	2.46	2.47	2.48
♠ B8	♠ 9	♠ T8	♠ TД85	♠ 1074
♥ KB932	♥ 10874	♥ Д942	♥ T8	♥ 9
♦ Д64	♦ KB6	♦ K1065	♦ 107	♦ ТД107
♣ Д108	♣ KB853	♣ B73	♣ ТВ1053	♣ ТВ975

Рука 2.44. Заявляти 2♥ не слід. Адже в нас уже є мінімум семикарткова масть на лінії. Призначаємо 2♠ – негативний вибір масті. Не пасуємо, тому що контракт на півфіті 5-2 кращий, ніж на півфіті 4-3. До того ж, у партнера може бути 17 PC, тоді потрібно намагатися виграти гейм. Партнер із посиленням дасть нам інвіт 2БК – **така безкозирна заявка після негативного вибору масті не є ознакою слабкості та обіцяє повноцінний безкозирний баланс**. Ми ж інвіт приймемо, призначаючи гейм 3БК.

Рука 2.45. Ми потрапили в **місфіт** – розподілення карт на лінії, коли навпроти довгих мастей лежать короткості. **Місфіт ускладнює розіграш будь-якого контракту**. Але сім бубен на лінії в нас таки є. Пас.

Рука 2.46. У нас 11 РВ. Даємо інвіт, призначаючи 3♦. Якщо партнер заявить ЗБК, спасуємо, адже ми маємо рівномірний розклад і лише один додатковий пункт козирного балансу.

Рука 2.47. Наш ребід 3♠. Рука з посиленнями (15 РС, три тузи та якісна трефа). У цьому прикладі стара масть не лише форсує, а й говорить про можливість зіграти шлемик.

Рука 2.48. Наш ребід ЗБК. Цього разу це саме той контракт, який ми хотіли б грати за будь-якого розкладу руки партнера.

Ви знову на S і берете участь у торгівлі з руками 2.177–2.179 (див. приклад 4) або з руками 2.180–2.181 (див. приклад 5). Ваш ребід у кожній із цих ситуацій?

2.177	2.178	2.179	2.180	2.181
♠ В	♠ 8	♠ 7	♠ ТД85	♠ КВ7
♥ ДВ1084	♥ 1095	♥ Т9	♥ В2	♥ Т4
♦ 65	♦ К9	♦ КВ9543	♦ Д9	♦ Д87
♣ Т10875	♣ КВ98754	♣ 9865	♣ КВ963	♣ Д10972

У кожній із наступних секвенцій ви вже лімітували свою руку. Тепер ваш партнер – капітан, і він просить вас повідомити подальшу інформацію.

Розвиток торгівлі для рук 2.182–2.185

N	E	S	W
1♥	пас	2♥	пас
3♣	пас	?	

Розвиток торгівлі для рук 2.186–2.187

N	E	S	W
1♥	пас	3♥	пас
3♠	пас	?	

Розвиток торгівлі для рук 2.188–2.191

N	E	S	W
1♠	пас	2БК	пас
3♥	пас	?	

Що ви призначите з такими руками?

2.182	2.183	2.184	2.185	2.186
♠ 86	♠ ТВ9	♠ 964	♠ Т6	♠ К8
♥ КД32	♥ К96	♥ 10982	♥ В1054	♥ Т1075
♦ В43	♦ В10542	♦ Т542	♦ Т754	♦ К932
♣ 9754	♣ 54	♣ К4	♣ 843	♣ ТВ6
2.187	2.188	2.189	2.190	2.191
♠ ДВ8	♠ Д65	♠ В52	♠ ДВ3	♠ 98
♥ КВ84	♥ Т86	♥ КВ82	♥ КВ4	♥ КВ8
♦ В8	♦ Т98	♦ ТД5	♦ Т965	♦ ТД87
♣ Т642	♣ К1098	♣ ДВ8	♣ Т84	♣ КВ98

2.2.5 Відмінності в торгівлі після відкриття 1♣. На відміну від інших відкриттів один у масті, відкриття 1♣ конвенційне – дається або з трєфовим лонгером або з рівномірним розкладом. У силу цього воно ще має назву «підготовча трєфа», тому що **не обіцяє жодної довгої масті.**

Отже, почнемо з відповідей. Відмінність перша – пасувати можна лише із силою 0–2 РС і п'ятіркою трєф, тому що в партнера може бути з одного боку лише дві трєфи, а з іншого – 22 РС. Інакше, із силою 0–5 РС за будь-якого розкладу потрібно зробити негативну заявку 1♦. Інші заявки на першому рівні дають із силою мінімум 6 РС.

Відмінність друга – заявки 2♣ та 3♣ не є підняттям масті партнера, адже він поки не показав довжини в трєфі. По суті, це призначення в новій масті, що обіцяють таку саму карту, як і за будь-якого іншого мастьового відкриття на першому рівні, тобто лонгер трєф і силу мінімум інвіту (2♣) або форсингу (3♣).

І знову кілька прикладів, де потрібно відповісти на відкриття партнера 1♣. Що заявити з кожною з таких рук?

2.49	2.50	2.51	2.52
♠ КД63	♠ ТК109	♠ 65	♠ 76
♥ 84	♥ КД87532	♥ 87	♥ В72
♦ Д1073	♦ Д4	♦ 92	♦ В7542
♣ ДВ6	♣ –	♣ ТКДВ974	♣ 1087

Рука 2.49. У нас 10 РС, тож основна проблема – з’ясувати, яка сила партнера та чи немає в нього чотирьох карт у піці. Вирішуємо цю проблему нашою відповіддю 1♠ (показує від 6 РС, від чотирьох карт у піці, форсує партнера на одне коло торгівлі): партнер одним призначенням опише свій розклад, силу руки, а також наявність або відсутність чотирьох карт у піці. Після цього ми зможемо ухвалити рішення про остаточний контракт або запрошення до більш високо премійованого контракту.

Рука 2.50. У нас 14 РС і є сильна масть, тому нам потрібно показати партнерові, що в цій здачі нижче за гейм ви не гратимете. Відповідь 2♥ покаже силу від 13 РС, мінімум п’ятикарткову сильну масть і сфорсує партнера до гейму, так що він буде змушений описати свою руку, а ви після цього вестимете форсуючу торгівлю (або призначите гейм) – залежно від того, яку руку покаже партнер.

Рука 2.51. Ваша відповідь 3♣. Якщо партнер має мінімальну рівномірну руку, він заявить ЗБК. 9 взятко буде легко виграно, якщо перший хід потрапить до партнера.

Рука 2.52. Пас. Підтримувати торгівлю на руці на кшталт цієї – справа збиткова.

Тепер самостійно спробуйте знайти відповідь на відкриття партнера 1♣ з кожною з таких рук.

2.192	2.193	2.194	2.195
♠ T4	♠ KB62	♠ KB7	♠ 762
♥ KДВ76	♥ 64	♥ 1086	♥ 9
♦ ТК964	♦ 98	♦ В432	♦ Д742
♣ 8	♣ KB732	♣ K74	♣ КД642
2.196	2.197	2.198	2.199
♠ ТК106	♠ T104	♠ K732	♠ ТКВ5
♥ K732	♥ Д76	♥ ТД105	♥ ДВ98
♦ 105	♦ K95	♦ Т1032	♦ КД6
♣ Д73	♣ 9732	♣ 2	♣ Т7

2.200	2.201	2.202	2.203
♠ Д832	♠ ТВ96	♠ ДВ965	♠ 86
♥ К53	♥ К7	♥ ТК	♥ В98
♦ 1096	♦ ДЗ	♦ ТДВ64	♦ КДВ8652
♣ В76	♣ ДВ987	♣ 9	♣ Д

Тепер розглянемо відмінності в ребідах того, хто відкриває. Насамперед це стосується секвенції з двох ненатуральних заявок.

N	E	S	W
1♣	пас	1♦	пас
?			

Ребіди того, хто відкриває, у цій секвенції наведено в таблиці 2.7. Водночас необхідно враховувати два моменти: 1) не пасуємо, адже партнер може не мати бубен зовсім; 2) усі призначення в цій секвенції не форсують, оскільки партнер не обіцяв нам своєю торгівлею жодного онерного пункту.

Таблиця 2.7 – Ребіди в секвенції 1♣ – 1♦

Рєбїд	Значення
1♥/♠	а) 12–14 РС у рівномірному розкладі, четвірка (можливо трійка) в названій масті; б) 12–18 РС із мінімум п’ятіркою треф та четвіркою в заявленій масті
1БК	18–20 РС у рівномірному розкладі
2♣	12–18 РС із мінімум п’ятіркою треф без четвірок у мажорах
2♦/♥/♠	19–22 РС із мінімум п’ятіркою треф та четвіркою в заявленій масті – реверс
2БК	19–22 РС із мінімум шісткою треф і всіма боковими затримками
3♣	19–22 РС із мінімум шісткою треф. Відмінність цієї заявки від попередньої у відсутності затримки в одній із мастей

Рєбїди того, хто вїдкрив, їз рївномїрним розкладом.

Пїсля вїдповїдей 1♥ та 1♠ заявка 1БК обїцяє рївномїрний розклад без фїта в мастї вїдповїдї в силї 12–14 РС, а 2БК – в силї 18–20 РС. Остання секвенцїя: 1♣–1♥(♠)–2БК – форсує до гейму ї є винятком їз доповнення до безкозирного принципу форсїнгу.

Рєбїди того, хто вїдкрив, що показують тrefовий лонгер. Рєбїди в новїй мастї на другому рївнї пїсля вїдповїдей на першому обїцяють мїнїмум п'ятикарткову тrefу ї вїдповїдають принципам форсїнгу та реверсу. Наприклад, у секвенцїї: 1♣–1♠–2♥ – остання заявка є реверсом та обїцяє щонайменше п'ять тref ї рївно чотири черви. Стрїбок же в 3♣ обїцяє щонайменше шїсть тref та є їнвїтом.

Ї знову кїлька прикладїв, де треба знайти рєбїд пїсля вїдповїдї партнера на ваше вїдкриття 1♣. Секвенцїя 1.

N	E	S	W
1♣	пас	1♦	пас
?			

Що заявите з кожною з таких рук?

2.53	2.54	2.55	2.56
♠ KB8	♠ TB73	♠ 10	♠ ТД
♥ K107	♥ 10	♥ T96	♥ КД9
♦ ДВ6	♦ K65	♦ KB65	♦ K10
♣ KB97	♣ ТДВ75	♣ ТКД65	♣ ТД9742

Рука 2.53. Пасувати не можемо. 1БК заявити не можемо, оскїльки цим покажемо сильну рївномїрну руку (18–20 РС). Тому заявляємо найближчу трїйку в мажорї – 1♥.

Рука 2.54. Незважаючи на наявнїсть довгої тrefи, призначаємо 1♠ – мажор насамперед.

Рука 2.55. Ваш рєбїд 2♣ – на реверс 2♦ не вистачає онерної сили.

Рука 2.56. Заявляємо 2БК – ця заявка покаже дуже сильну руку (19–22 РС) з мїнїмум шестикаррковою тrefою та затримками в усїх мастях.

Секвенція 2.

N	E	S	W
1♣	пас	1♥	пас
?			

Що заявите з кожною з таких рук?

2.57   2.58   2.59   2.60

♠ Д5	♠ ТД64	♠ ТВ8	♠ 6
♥ КД96	♥ 5	♥ 2	♥ КД105
♦ Т86	♦ К9	♦ ТД96	♦ Т2
♣ Д1042	♣ ТД10843	♣ ТД962	♣ ТДВ543

Рука 2.57. Рука із силою зони мінімуму з фітом черв – заявляємо 2♥.

Рука 2.58. Ваша заявка 1♠ – насамперед мажор. Якщо партнер дасть слабкий ребід, що не обіцяє фіта пік, заявимо 3♣ на наступному колі, показуючи, крім четвірки пік, і шістку треф у силі інвіту.

Рука 2.59. У цій руці 17 РС. Для реверсу цілком достатньо. Призначимо 2♦, показуючи мінімум п'ятірку треф із четвіркою бубен у силі інвіту або форсингу.

Рука 2.60. Ваш ребід 4♥ – з балансу – 19 РВ.

А тепер самостійно спробуйте знайти правильний ребід. На ваше відкриття 1♣ партнер відповів 1♦. Ваша заявка?

2.204   2.205   2.206   2.207   2.208

♠ Д8	♠ 8	♠ 4	♠ ТВ97	♠ КВ97
♥ ТД98	♥ Т95	♥ Т4	♥ К2	♥ ТК85
♦ К986	♦ К86	♦ ТКВ6	♦ ТД9	♦ 5
♣ Д104	♣ ТКВ942	♣ ТДВ872	♣ ТВ96	♣ ТКД9

На ваше відкриття 1♣ партнер відповів 1♥. Ваш ребід?

2.209   2.210   2.211   2.212

♠ К108	♠ Т98	♠ ТВ104	♠ ТК102
♥ К7	♥ К942	♥ ТК4	♥ 9
♦ Д962	♦ 6	♦ К2	♦ КВ6
♣ ТВ93	♣ ТКВ53	♣ КД86	♣ ТКВ97

2.213	2.214	2.215	2.216
♠ ТК7	♠ КВ9	♠ КД4	♠ КД7
♥ К1097	♥ Т5	♥ Т3	♥ 8
♦ ТВ95	♦ 54	♦ ДВ9	♦ ТД7
♣ Т9	♣ ТК10865	♣ ТК876	♣ ТКВ1074

Яким буде ваш ребід у секвенціях:

а) 1♣–1♦	б) 1♣–1♥	в) 1♣–1БК
?	?	?

з кожною з таких рук?

2.217	2.218	2.219	2.220	2.221
♠ Д864	♠ Т53	♠ КВ108	♠ 865	♠ 9
♥ КВ3	♥ ТД76	♥ 2	♥ 765	♥ ТК97
♦ КД6	♦ 8	♦ ТВ9	♦ Т9	♦ 108
♣ К98	♣ ДВ986	♣ ТКВ65	♣ ТКД98	♣ ТКВ985

Ви відкрили торгівлю заявкою 1♣, партнер відповів 2♣ (руки 2.222–2.226) або 3♣ (руки 2.227–2.229). Ваш ребід?

2.222	2.223	2.224	2.225
♠ ТВ5	♠ КД73	♠ 9	♠ 9
♥ К	♥ Т9	♥ ТД6	♥ Т7
♦ ТД5	♦ К7	♦ КД8	♦ К754
♣ ТД10753	♣ КД972	♣ ТК7543	♣ КД7543
2.226	2.227	2.228	2.229
♠ ТД74	♠ К7	♠ ТД5	♠ К86
♥ К9	♥ Д93	♥ 7	♥ –
♦ 82	♦ В9	♦ Т95	♦ КД74
♣ КД864	♣ ТДВ863	♣ КД9652	♣ ТК10754

А зараз розглянемо кілька прикладів і задач для самостійного розв'язання, де необхідно знайти ребід тому, хто відповідає, після відкриття партнера 1♣.

Ви на позиції S берете участь у такій торгівлі:

N	E	S	W
1♣	пас	1♠	пас
2♥	пас	?	

Партнер реверсом показав руку в силі інвіту чи форсингу з мінімум п'ятіркою треф та чотирма червами. Пас виключено. Що заявити з кожною з таких рук?

2.61	2.62	2.63	2.64
♠ KB985	♠ ТВ73	♠ КД10763	♠ Т1072
♥ K73	♥ 104	♥ Д93	♥ 94
♦ 9642	♦ Д10654	♦ K65	♦ ТД97
♣ 7	♣ 84	♣ 2	♣ 963

Рука 2.61. Ваш ребід 2♠. Повторення старої масті – ознака слабкості – не форсує, здебільшого обіцяє шість карт у заявленій масті, оскільки в партнера дуже ймовірний синглет, проте в цьому разі ми не маємо іншого вибору та змушені повторити п'ятикарткову масть.

Рука 2.62. Ваш ребід 2БК – із балансу, не форсує.

Рука 2.63. Ваш ребід 3♠. Незважаючи на те, що стара масть зі стрибком – інвіт, у цьому разі ця заявка форсує до гейму, оскільки партнер також показав мінімум силу інвіту.

Рука 2.64. Ваш ребід 3БК – із балансу, із затримкою у четвертій масті.

А тепер самостійно спробуйте знайти правильний ребід в останній секвенції з кожною з таких рук.

2.230	2.231	2.232	2.233	2.234
♠ KB764	♠ Д10872	♠ Т10964	♠ ТВ97	♠ 109752
♥ Д982	♥ 94	♥ K1042	♥ K32	♥ K5
♦ В8	♦ КД6	♦ 75	♦ В85	♦ 10
♣ 94	♣ 875	♣ В5	♣ В75	♣ K9643

На завершення цього підрозділу наведемо декілька приміток щодо **коригування пунктового балансу**. Крім онерних пунктів Мілтона Ворка Чарльз Горен знайшов спосіб оцінювання розкладних цінностей (довгих і коротких мастей).

Пунктова оцінка сили довгих мастей. Якщо ваші з партнером спільні руки містять узгоджену масть, то в одного з вас (у того, у руці якого ця масть довша) 4-та, 5-та й так

далі карти коштують по 2 пункти. У кращій неузгодженій масті 4-та, 5-та й так далі карти коштують по 1 пункту. Водночас, якщо у вас кілька узгоджених мастей, то в кожній із них у руці в одного з вас 4-та й так далі карти коштують по 2 пункти. У той же час лише в одній неузгодженій масті (кращій) 4-та й так далі карти коштують по 1 пункту.

Пунктове оцінювання сили коротких мастей. Якщо ви обираєте козирний контракт, то має сенс оцінити силу коротких мастей. Пунктове оцінювання сили коротких мастей стає зрозумілим з таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Пунктове оцінювання короткостей

Короткість	Трикартковий фіт	Чотирикартковий (і більше) фіт
Дублет	1	2
Синглет	2	4
Ренонс	3	6

2.2.6 Пунктовий баланс та його коригування. Як зазначено вище, під час торгівлі партнери обмінюються інформацією про тип розкладу своїх рук, наявність довгих і коротких мастей, про силу руки (у фігурних пунктах). У певний момент один із партнерів опише свою руку досить точно, і тоді його партнер повинен буде ухвалити рішення про остаточний контракт у цій здачі. Одним із найпростіших і водночас цілком надійних і достовірних способів визначення очікуваної кількості взятків є пунктовий баланс. Для проведення пунктового балансу потрібно:

- 1) до пунктів за фігури у своїй руці додати відому вам із торгівлі пунктову силу руки партнера;
- 2) визначити пунктову силу довгих мастей;
- 3) під час вибору козирного контракту визначити пунктову силу коротких мастей.

Далі потрібно скласти всі ці складові, а результат поділити на 3 з округленням за звичайними правилами.

Результат цього поділу і є очікуваною кількістю взятко, яку ви можете виграти в цій здачі. Ця формула пов'язана з тим, що всього в колоді міститься 40 РС. Вони дають 13 взятко. Виходить приблизно по 3 пункти на взятку.

Проте, необхідно внести деякі корективи:

- за розклад 4-3-3-3 потрібно відібрати 1 пункт;
- якщо ви хочете призначити козирний контракт і фіт у козирній масті не менше, ніж чотирикартковий, то додайте 1 пункт;

- якщо розклад вашої руки 5-5 або різкіше, одна з ваших мастей узгоджена й ви хочете призначити контракт саме в цій масті, то в другій своїй масті 4-ту, 5-ту й так далі карти потрібно оцінювати не по 1 пункту за кожен (як у кращій неузгодженій масті), а по 2 пункти; зате у двох мастях, що залишилися (коротких мастях вашої руки), і у вас, і у вашого партнера необхідно враховувати пункти лише за тузів (3 РС) і королів (2 РС), а дами й валети пунктами не оцінюють.

Простежимо на кількох прикладах торгівлю, що ґрунтується на пунктовому балансі.

Приклад 2.65.

♠ ТК7532

♥ ТД5

♦ 64

♣ 98

♠ B864

♥ 83

♦ ТД52

♣ K75

Правильний хід торгівлі:

1♠

2♠

4♠

2♦

3♠

пас.

Значення заявок:

W – відкриттям 1♠ сигналізує про наявність мінімум 12 РС та мінімум п'ятикарткової масті. E – відповідаючи 2♦, повідомляє про наявність мінімум 10 РС із мінімум четвіркою бубен. Зазначимо, що E, незважаючи на фіт у масті відкриття, спочатку заявив 2♦, оскільки він повинен

поінформувати партнера про силу позитивної відповіді. W – повторюючи масть відкриття, говорить про відсутність онерних надбавок (12–14 PC). Крім того, він показує відсутність четвірок у бубні та черві. Після негативної заявки партнера, яка точно описала його онерну силу E, маючи узгоджену масть, підводить козирний баланс:

онерні цінності	
партнера	12 PC;
власні	10 PC;
розкладні цінності	
партнера (4-та та 5-та фоски узгодженої масті)	4 PB;
власні (дублет у черві при чотирьох козирах)	2 PB;
усього	28 пунктів.

$28 : 3 = 9 \frac{1}{3}$ взятки – наявна кількість пунктів достатня для виграшу контракту на третьому рівні. W – перевірів, чи має він надбавки, які не врахував партнер. Так, партнер вважав, що в нього п'ять пік, тоді як у нього їх шість, тобто на 2 пункти більше. Усього в нього виходить разом 29 пунктів (оскільки він не знає результату балансу партнера), що достатньо для замовлення гейму 4♠.

Приклад 2.66.

♠ ТД1075		♠ B864
♥ ТД3		♥ 83
♦ К64		♦ ТД52
♣ 98		♣ К75

Правильний хід торгівлі:

1♠	2♦
2БК	4♠
пас.	

Значення заявок:

відкриття та перша відповідь, як у прикладі 2.65. W – 2БК. W має надбавку понад мінімумом відкриття. Не

маючи іншої довгої масті, не може заявити її, а повторення масті відкриття означало б відсутність надбавок. Е має узгоджену масть та підводить козирний баланс:

оверні цінності	
партнера	15 PC;
власні	10 PC;
розкладні цінності (як у прикладі 2.65)	
партнера	4 PB;
власні	2 PB;
усього	31 пункт.

$31 : 3 = 10 \frac{1}{3}$ взятки – заявка 4♠.

Приклад 2.67.

♠ ТД1052

♥ ТД83

♦ 97

♣ В4

♠ В8

♥ 974

♦ ТД105

♣ К863

Правильний хід торгівлі:

1♠

2♥

пас.

2♣

2БК

Значення заявок:

відкриття та перша відповідь, як у прикладі 2.65.

W – 2♥. Пошук узгодженої масті на рівні безпеки. Ця заявка не говорить про відсутність надбавок. Вона лише сигналізує розклад 5-4. Е – 2БК. Не може погодити масті партнера тому заявляє контракт на основі безкозирного балансу. W – пас. Не має надбавок у силі та розкладі, які б дали можливість поправити баланс.

Приклад 2.68.

♠ ТД1052

♥ ТД83

♦ 97

♣ Т4

♠ В8

♥ 974

♦ ТД105

♣ К963

Правильний хід торгівлі:

1♠
2♥
ЗБК

2♣
2БК
пас.

Значення заявок до 2БК включно, як у прикладі 2.67.
W – ЗБК. Має надбавку понад мінімумом відкриття, тому вносить поправку до балансу.

Приклад 2.69.

♠ ТД1053
♥ К3
♦ 93
♣ ТД85

♠ 98
♥ Д1062
♦ ТК862
♣ В10

Правильний хід торгівлі:

1♠
3♣
пас.

2♦
ЗБК

Значення заявок:

відкриття та перша відповідь, як у прикладі 2.65.
W – 3♣. Перехід рівня безпеки 2БК говорить про силу не менше ніж 15 РС. E – ЗБК. Контракт на основі безкозирного балансу. Говорить про затримку в неназваній масті (черві). Відсутність узгодження в мастях партнера.

А тепер кілька подібних завдань для самостійного розв'язання. Здавав W. Як повинна розвиватися торгівля з такими руками партнерів?

2.235

♠ К5
♥ КВ85
♦ ТД8
♣ В1085

♠ Д742
♥ Д9
♦ КВ96
♣ Т94

2.236

♠ Т752
♥ КВ84
♦ Т10
♣ 975

♠ Д1063
♥ Т6
♦ КВ83
♣ КВ8

2.237

- ♠ 74
- ♥ ДВ63
- ♦ ТК85
- ♣ К82

- ♠ ТК2
- ♥ ТК752
- ♦ 73
- ♣ ДВ6

2.238

- ♠ Т4
- ♥ Д63
- ♦ КВ82
- ♣ К1074

- ♠ К732
- ♥ К5
- ♦ ТД3
- ♣ ТД85

2.239

- ♠ Д73
- ♥ В4
- ♦ ТК86
- ♣ ДВ87

- ♠ КВ852
- ♥ ТД75
- ♦ 74
- ♣ К5

2.240

- ♠ Т84
- ♥ К1073
- ♦ ДВ3
- ♣ Д107

- ♠ Д105
- ♥ ТД65
- ♦ К84
- ♣ К95

2.241

- ♠ КД7
- ♥ Т5
- ♦ ДВ94
- ♣ ТКВ5

- ♠ 84
- ♥ КВ872
- ♦ Т1082
- ♣ 72

2.242

- ♠ ТВ5
- ♥ ТКВ
- ♦ Д1042
- ♣ ТВ9

- ♠ К107642
- ♥ Д3
- ♦ 753
- ♣ 87

2.243

♠ ТД103
♥ Т6
♦ ТКД1053
♣ 8

♠ К852
♥ 8532
♦ В4
♣ Д53

2.244

♠ ТКДВ85
♥ КДВ4
♦ Д3
♣ 8

♠ 743
♥ 105
♦ КВ84
♣ КД93

2.245

♠ Т5
♥ 8
♦ ТКВ10862
♣ Т84

♠ 73
♥ ТКДВ93
♦ 5
♣ В952

2.246

♠ ТК974
♥ Д52
♦ В8
♣ ДВ3

♠ 83
♥ ТВ6
♦ КД105
♣ ТК82

2.247

♠ 75
♥ К63
♦ ТВ10643
♣ Т5

♠ Т
♥ ТД742
♦ К752
♣ Д63

2.248

♠ 87
♥ ТВ43
♦ 86
♣ ТК943

♠ ТКД632
♥ 85
♦ Т83
♣ В5

2.249

♠ T1063
♥ 6
♦ K54
♣ ТКВ75

♠ КДВ952
♥ Д53
♦ ТД6
♣ 8

2.250

♠ K7
♥ Д1054
♦ ТДВ75
♣ B5

♠ T83
♥ ТКВ932
♦ 84
♣ Д4

2.251

♠ 852
♥ 6
♦ КДВ92
♣ ТК95

♠ –
♥ ТКД753
♦ Т84
♣ Д1076

2.252

♠ Д74
♥ КД853
♦ ТК82
♣ 8

♠ ТКВ632
♥ T6
♦ 74
♣ K63

2.253

♠ ДВ653
♥ K75
♦ 83
♣ ТД10

♠ ТК82
♥ T42
♦ КД105
♣ 83

2.254

♠ B62
♥ B74
♦ ТД75
♣ ТД4

♠ ТКД963
♥ ТД5
♦ 83
♣ 75

2.3 Бриджеві конвенції. Шлемова торгівля

Конвенція торгівлі – партнерська угода про значення тієї чи іншої заявки, яка не обов'язково пов'язана з її деномінацією. Це означає, що заявка будь-якої масті (чи без козиря) в будь-якій секвенції за нашою домовленістю зовсім не означає обов'язкової наявності лонгера в ній (або рівномірного розкладу), а несе іншу *конкретну* інформацію.

Треба сказати, що бриджисту-початківцю спочатку необхідно освоїти логіку натуральної торгівлі, зіткнутися з проблемами, які вона здатна вирішити лише частково, щоб *зрозуміти, навіщо потрібна та чи інша конвенція*, а вже потім ускладнювати систему торгівлі. **Використання будь-яких конвенцій без розуміння того, які проблеми в торгівлі вони мають вирішити, не має сенсу.**

Перейдемо до вивчення торгівлі після відкриттів 1БК й вище. Їх принципова відмінність від мастьових відкриттів на першому рівні в тому, що вони досить точно описують і силу, і розклад. Це, з одного боку, полегшує торгівлю, однак, з іншого боку, ці відкриття забирають простір торгівлі (як мінімум увесь перший рівень), що створює деякі проблеми в описі руки тому, хто відповідає.

2.3.1 Торгівля після відкриттів 1БК та 2БК. Після відкриття партнера 1БК нам відомо, що в нього в руці 15–17 РС та рівномірний розклад. Сформулюємо проблеми, які можуть постати перед нами після цього відкриття.

Перша – вибір найкращого часткового контракту. Як відомо, частковий контракт навіть на півфіті 5-2 кращий, ніж контракт 1БК.

Друга – сфітування мажорів. Проблема полягає в тому, що потрібно зуміти знайти фіт у будь-якому з мажорів при його розкладі як 4-4, так і 5-3 на двох руках.

Третя – можливість дати інвіт із силою 8–9 РС. Проблема в тому, що нам потрібно передати партнерові інформацію про те, що ми зі своєю рукою хотіли б грати

гейм за його максимуму сили та зупинитися в частковому контракті за мінімуму.

Припустимо, у нас є шістка черв у силі 4 РС, і ми хочемо сказати партнеру після його відкриття 1БК про те, що найкращий контракт на лінії – 2♥. Припустимо, що заявка 2♥ повідомляє партнера про це й не форсує. Тоді як саме ми проінформуємо партнера про те, що в нас є п'ятірка черв у силі інвіту, і ми хотіли б грати гейм 4♥ за його максимуму з фітом, гейм 3БК – за максимуму без фіта, або відповідні часткові контракти (3♥ чи 2БК) за мінімуму? Більше того, як ми передамо партнерові інформацію про те, що в нас усього чотири карти в мажорі з тією самою силою, і фітом будуть саме чотири карти в його руці, а не три?

Якщо домовитися, що заявка 2♥ після відкриття 1БК форсує, ми втратимо можливість грати кращий частковий контракт і лише частково вирішимо питання про фіт і сумарний баланс на лінії. Адже якщо ми заявлятимемо 2♥ з мінімум четвіркою в силі інвіту, партнер не знатиме, чи варто фітувати масть із трійкою. Його заявка 2БК з мінімумом та трійкою черв у результаті може призвести до втрати фіта (при нашій п'ятірці). А призначення 3♥ з тією самою рукою – до контракту без повноцінного фіту (якщо в нас лише четвірка) на третьому рівні, замість 2БК. Нарешті, якщо ми заявлятимемо 2♥ з мінімум п'ятіркою, то знову ризикуємо упустити фіт 4-4.

Як вирішити поставлені задачі одночасно? Для цього нам необхідні штучні відповіді після відкриття 1БК. Вони репрезентовані у таблиці 2.9.

Ці конвенції використовують в усьому світі та практично в усіх системах торгівлі після відкриття 1БК, що обіцяє рівномірний розклад. Тому штучні відповіді на 2-му рівні на це відкриття в сучасному бриджі виглядають більш природними, ніж натуральні.

Таблиця 2.9 – Відповіді на відкриття 1БК

Заявка	Значення
2♣	Конвенція «Стейман» (автор – відомий американський бриджист Семюель Стейман) – питання про мажорні четвірки
2♦	Трансфер (переносна заявка) – призначення на одну масть нижче, ніж масть лонгера, що в нас у руці. Обіцяє щонайменше п'ять карт у черві
2♥	Трансфер – обіцяє щонайменше п'ять карт у піці
2♠	Подвійний трансфер – обіцяє щонайменше шість карт в одному з мінорів або по п'ять у кожному з них
2БК	Натурально, з балансу, інвіт, виключає лонгери в мажорах
3♣/♦	Натурально, щонайменше з п'ятіркою в масті, форсує до гейму та запрошує до шлемика, виключає лонгери в мажорах
3БК	Із балансу, виключає лонгери в мажорах

Рєбїди на Стейман партнера:

2♦ – немає мажорних четвірок;

2♥ – є четвірка черв, може бути четвірка пік;

2♠ – є четвірка пік, немає четвірки черв.

З'ясуємо, із якою рукою тому, хто відповідає, потрібно користуватися конвенцією Стейман.

Із силою 0–7 РС так торгувати можна лише у двох ситуаціях:

– коли в руці розклад із мінімум п'ятіркою в одному мажорі та четвіркою в іншому, тоді на відповідь 2♦ заявимо натурально масть п'ятірки, що не форсує, а на відповіді 2♥ та 2♠ спасуємо;

– коли в руці розклад 4♠-4♥-5♦-0♣, 3♠-4♥-5♦-1♣ або 4♠-3♥-5♦-1♣, тоді спасуємо на будь-яку відповідь.

Із силою мінімум інвіту (від 8 PC) торгуємо Стейман із будь-якою з мажорних четвірок або з обома, намагаючись дізнатися, чи є у нас фіт 4-4 в мажорі. Приклад. Що заявимо з такою рукою N: ♠ КД54 ♥ ТВ84 ♦ Т95 ♣ К3 у такій секвенції:

N	E	S	W
1БК	пас	2♣	пас
2♥	пас	2БК	
?			

Як зазвичай, відповімо на запитання, що нам відомо про карту партнера? Він задав Стейман і продовжив торгівлю заявкою 2БК. Такою послідовністю заявок він виявив бажання сфітувати мажор і силу інвіту. Той факт, що він не сфітував черву на третьому рівні, говорить про те, що він не має четвірки черв. Водночас у нього є четвірка пік, інакше б йому не було чого задавати Стейман, адже без четвірок у мажорі партнер одразу дав би інвіт 2БК. У нас же максимум сили з четвіркою пік. Отже, нам потрібно прийняти інвіт до гейму, призначаючи 4♣, оскільки в піці є фіт.

Після трансферних призначень 2♦ і 2♥ той, хто відкриває, майже автоматично заявляє відповідно 2♥ і 2♠, тому що той, хто відповідає, під час трансферу може взагалі не мати PC. Адже трансфер насамперед використовують для вибору кращого часткового контракту. За відсутності пунктів (мінімальній їх кількості) у того, хто відповідає, куди простіше розігравати козирний контракт на другому рівні навіть на можливому півфіті 5-2, ніж контракт 1БК.

Після напівавтоматичного прийняття трансферу той, хто відповідає, може спасувати зі слабкою рукою або продовжити торгівлю з рукою в силі мінімум інвіту. Наприклад, той, хто відповідає, показав наявність черви:

N	E	S	W
1БК	пас	2♦	пас
2♥	пас	?	

Рєбїди того, хто відповідає, поданї в таблицї 2.10.

Таблиця 2.10 – Ребіди того, хто відповідає, після прийняття трансферу

Заявка	Значення
2♠	7–8 PC, четвірка пік, інвіт до гейму
2БК	7–8 PC, інвіт до гейму. S устиг уже показати свою п'ятикарткову черву, тому тепер N залежно від сили та розкладу своєї руки вирішує, який остаточний контракт їм грати в цій здачі: 2БК (тоді він просто пасує), 3♥, 3БК або 4♥
3♥	5–7 PC, від шістки в черві. Тепер N пасує чи призначає 4♥
3БК	Від 9 PC і рівно п'ять карт у черві. Тепер N вирішує, який гейм грати: 3БК (тоді просто пасує) чи 4♥
3♣/♦/♠	Нова масть на третьому рівні – натурально форсинг до гейму. Після цього N може дати фіт в одній із мастей S (і вони можуть призначити гейм у тій масті чи перейти до шлемової торгівлі) або призначити 3БК

Важлива перевага трансферів ще й у тому, що контракт ми будемо розігрувати із сильної руки того, хто відкриває, що ускладнює опонентам вибір першого ходу. До того ж, повну інформацію про сильну руку (а вона буде закрыта в процесі розіграшу) вистуючим буде одержати складніше, ніж про слабку. Цими самими міркуваннями ми керуємося, заявляючи 2БК, а не 2♠ з четвіркою пік у розглянутому трохи вище прикладі.

Інші заявки після трансферу, крім його автоматичного прийняття, можна робити лише з чотирикартковим фітом та повним максимумом сили (17 PC). Вони показують бокові четвірки або розклад 4-3-3-3 (заявка 2БК). Логіка в цьому разі є простою. Лише хороший фіт і, як наслідок, наявність додаткових пунктів козирного балансу (PB) можуть

компенсувати цілком можливу нестачу онерної сили (за дуже слабкої руки того, хто відповідає) на лінії.

Після подвійного трансферу 2♠ існують два ребіди:

2БК – бубна краще трефи;

3♣ – трефа краще бубни.

Після кожного з них той, хто відповідає, або заявляє свою масть, що є остаточним контрактом, або пасує з трефою в разі відповіді 3♣, або, одержавши інформацію про мінори, призначає гейм із рукою в силі інвіту при доповненні його довгого мінору.

Як бачимо, Стейман і трансфери дозволяють вирішити всі ті проблеми, про які йшлося на початку цього підрозділу, крім кількох. Ми (за рідкісним винятком) не зможемо призначити зі слабкою рукою того, хто відповідає, контракти 2♣ і 2♦ за його п'ятірки в одній із цих мастей, та контракти 2♥ і 2♠ на фіті 4-4, проте все це – терпимі втрати.

Така сама схема торгівлі зберігається ще в одній секвенції:

N	E	S	W
1♣	пас	1♦	пас
1БК	пас	?	

з тією лише різницею, що інвітуємо ми із силою 5–6 РС.

Після відкриття 2БК відповіді дуже схожі. 3–4 РС достатньо для продовження торгівлі. При трансфері їх може не бути зовсім, як і в разі з відкриттям 1БК. Відповіді на відкриття 2БК подано в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Відповіді на відкриття 2БК

Заявка	Значення
3♣	Стейман. Ребіди – за тією самою схемою
3♦/♥	Трансфери. Із чотирикартковим фітом і максимумом сили той, хто відкриває, може заявити нову масть, звичайно, форсуючи гейм

Продовження таблиці 2.11

Заявка	Значення
3♠(!)	Бажання грати в молодшій масті, розклад у мінорах – щонайменше п'ять карт в одному й щонайменше чотири в іншому з короткістю в одному з мажорів. Тому, хто відкриває, у відповідь на таку заявку потрібно з чотирикартковим фітом в одному з мінорів і максимумом сили сфітувати мінор на четвертому рівні, інакше із затримками в мажорах – заявити ЗБК
ЗБК	Із балансу, виключає лонгери в мажорах
4♣/♦	Натурально з мінімум п'ятіркою в масті, форсує, інвітує до шлемика

А зараз розглянемо кілька прикладів і задач для самостійного розв'язання, де необхідно вирішити, чи варто відкривати 1БК із кожною з таких рук?

2.70	2.71	2.72	2.73	2.74
♠ K106	♠ T	♠ K9	♠ TB4	♠ K2
♥ ТДВ	♥ K753	♥ K75	♥ K72	♥ Д6
♦ Д93	♦ ТД10	♦ ТД10	♦ K63	♦ Т10875
♣ КДВ6	♣ K10875	♣ K10875	♣ T1052	♣ ТД106

Рука 2.70. Ні. У вас занадто сильна рука, хоча всього на один пункт сильніша, ніж для 1БК.

Рука 2.71. Ні. Щоб відкрити 1БК, вам потрібно мати хоча б дублет у кожній масті.

Рука 2.72. Так. Ось цього разу у вас і відповідний розклад, і відповідна сила руки. І дуже хочеться займати четверту позицію під час розіграшу першої взятки.

Рука 2.73. Так. Це саме та ситуація, коли потрібно відкривати 1БК.

Рука 2.74. Ні. Тут не підходить розклад мастей і хоча незахищена масть сама по собі ще нічого не вирішує, краще не ризикувати.

Тепер кілька задач для самостійного розв'язання з подібним питанням.

2.255	2.256	2.257	2.258	2.259
♠ ТД10	♠ ТВ4	♠ КВ76	♠ ТКВ9	♠ ТД
♥ ТД98	♥ К32	♥ 543	♥ ДВ10	♥ КД10
♦ Д7	♦ ТВ109	♦ КД2	♦ ТВ98	♦ ТД76
♣ К965	♣ В108	♣ ДВ10	♣ ТД	♣ Д543

Складіть план торгівлі після відкриття партнера 1БК із такими руками:

2.75	2.76	2.77	2.78
♠ К964	♠ К762	♠ 10864	♠ В10764
♥ Д982	♥ В9865	♥ 75	♥ 6
♦ 85	♦ 7	♦ 8	♦ 972
♣ 752	♣ 843	♣ К108754	♣ В953

2.79	2.80	2.81	2.82
♠ 952	♠ К1095	♠ ТВ97	♠ К86
♥ Д10643	♥ Д4	♥ Д73	♥ В72
♦ Д4	♦ Д8643	♦ КД763	♦ ТВ85
♣ Т62	♣ В9	♣ 9	♣ В43

2.83	2.84	2.85	2.86
♠ Д3	♠ Д86	♠ ДВ985	♠ КВ97
♥ К94	♥ 94	♥ КД85	♥ Д852
♦ ТК1076	♦ Д5	♦ ТД3	♦ Д95
♣ К84	♣ К108543	♣ 8	♣ В7

Рука 2.75. Пас. Якщо ми заявимо Стейман, у надії сфітувати мажор, і партнер, що найчастіше в таких ситуаціях буває, відповідь 2♦, у нас буде дурний вигляд. Тепер заявляючи будь-який із мажорів, ми ризикуємо грати цей контракт при шести козирах на лінії, а про пас і мова не йде.

Рука 2.76. Ось тепер Стейман. Якщо партнер дасть відповідь 2♦, заявимо 2♥, повідомляючи йому про бажання грати цей контракт, адже в нас є щонайменше сім козирів на лінії. Якщо ж партнер назве мажор, то спасуємо.

Рука 2.77. Наш ребід 2♠. Подвійний трансфер. Рука з довгим мінором. На 2БК партнера заявимо 3♣, що є остаточним контрактом, на 3♣ спасуємо.

Не потрібно намагатися навмання сфітувати піку за допомогою Стеймана, адже відповідь 2♠ малоімовірна. Після найбільш імовірної відповіді партнера в одній із червоних мастей заявка в новій масті (в цьому разі 3♣) буде форсувати. Ми ж у цій здачі просто хочемо грати козирний, а не безкозирний частковий контракт. Адже з таким нерівномірним розкладом за гарантованого фіту краще грати з козирем навіть на третьому рівні, ніж без козиря на першому.

Рука 2.78. Трансфер 2♥. На 2♠ партнера спасуємо. На будь-яку іншу заявку призначимо 3♠, демонструючи бажання грати цей контракт навіть за повного максимуму та хорошого фіту партнера.

Рука 2.79. Трансфер 2♦. На 2♥ партнера заявимо 2БК, показуючи тим самим руку з рівномірним розкладом та п'ятіркою черв у силі 8–9 РС. На іншу заявку призначимо 4♥.

Рука 2.80. Стейман. На відповідь у червоній масті заявимо 2БК, показуючи 8–9 РС із незаявленою четвіркою в мажорі та запрошуючи до гейму (3♦ призначати не потрібно, бо вони форсують торгівлю). Відповідь 2♠ підніmemo на рівень, заявляючи інвітуючі 3♠.

Рука 2.81. Знову Стейман у спробі сфітувати піку. На відповідь у червоній масті призначимо 3♦, показуючи нерівномірний розклад із мінімум п'ятіркою бубен і четвіркою в мажорі, форсуючи партнера заявкою нової масті. На відповідь 2♠ призначимо піковий гейм.

Рука 2.82. У нас 10 РС, тобто на лінії їх усього мінімум 25. Але розклад 4-3-3-3 і відсутність десятків та дев'яток говорять на користь інвіту. Призначимо лише 2БК, залишаючи партнерові можливість із мінімумом сили спасувати.

Рука 2.83. 3♦ – форсинг гейму. За максимуму та вдалих цінностях партнера на лінії можливий шлемик.

Рука 2.84. Ця рука через присутність довгої масті гідна інвіту. Поки заявимо 2♠. Якщо партнер призначить 2БК, показуючи кращу бубну, ніж трефу, зупинимося в контракті 3♣. Якщо він призначить 3♣, віддаючи перевагу трефі, заявимо 3БК, оскільки висока ймовірність отримання нами шести трефових взятків. На мінорний гейм у нас усе одно не вистачить балансу.

Рука 2.85. Спочатку трансфер 2♥. На відповідь 2♠ продовжимо торгівлю заявкою 3♥, обіцяючи, крім п'ятірки пік, мінімум чотири карти в черві та форсуючи партнера новою мастю (заявка 2♥ не обіцяла черв). На будь-яку іншу відповідь дамо найближчий кубід нижче за рівень гейму, запрошуючи до шлемика.

Рука 2.86. Стейман. На 2♦ заявимо 2БК, запрошуючи до безкозирного гейму. Відповідь у будь-якому з мажорів піднінемо на рівень, запрошуючи до козирного гейму.

Ваш партнер відкрив торгівлю заявкою 1БК. Спробуйте самостійно вибрати відповідь із такими руками:

2.260	2.261	2.262	2.263	2.264
♠ ТК52	♠ К96	♠ В109	♠ 87	♠ КД1076
♥ 73	♥ Т10753	♥ Д87	♥ 1096543	♥ Т54
♦ 6	♦ Т2	♦ Т654	♦ Д2	♦ 32
♣ Д97542	♣ Т52	♣ 1092	♣ 1098	♣ В109
2.265	2.266	2.267	2.268	2.269
♠ Д87	♠ В8	♠ ТВ8	♠ КВ	♠ 75
♥ К6	♥ Т76	♥ ТК	♥ Т65	♥ Д64
♦ ТД543	♦ К10543	♦ Д976	♦ ТД85	♦ ТВ10632
♣ 1092	♣ 1092	♣ К954	♣ 10852	♣ К6
2.270	2.271	2.272	2.273	2.274
♠ КДВ976	♠ КВ1074	♠ 83	♠ Д1042	♠ КД10754
♥ 8	♥ Д64	♥ В7	♥ КВ853	♥ КД6
♦ КД73	♦ ТКВ	♦ КВ862	♦ 7	♦ 103
♣ 72	♣ 106	♣ Д754	♣ Д85	♣ 85

2.275	2.276	2.277	2.278	2.279
♠ ТВ5	♠ 73	♠ КВ6	♠ В63	♠ В63
♥ ДВ7	♥ 85	♥ 1042	♥ 1042	♥ 1042
♦ ТК103	♦ ДВ4	♦ В10983	♦ В109873	♦ КДВ1087
♣ ТВ10	♣ КВ9753	♣ В7	♣ В	♣ В

2.280	2.281	2.282	2.283	2.284
♠ КДВ1087	♠ КДВ10	♠ КВ1087	♠ ТК10	♠ Т106532
♥ К63	♥ 1052	♥ Т42	♥ Д98	♥ Д108542
♦ 1042	♦ В73	♦ ДВ6	♦ 10987	♦ 10
♣ 2	♣ 863	♣ 32	♣ 986	♣ –

2.285	2.286	2.287	2.288	2.289
♠ ТД10875	♠ КВ9632	♠ 63	♠ 74	♠ ТДВ754
♥ –	♥ Т4	♥ ДВ7432	♥ ТДВ932	♥ Т6
♦ Т1032	♦ 742	♦ Д85	♦ 83	♦ К42
♣ К72	♣ 82	♣ 74	♣ К42	♣ 104

Яким буде ваш ребід у секвенціях:

1) 1БК–2♦	2) 1БК–2БК	3) 1БК–3♥
?	?	?
4) 1БК–2♥	5) 1БК–2♥	6) 1БК–2♥
2♠–2БК	2♠–3БК	2♠–3♠
?	?	?

з кожною з таких рук?

2.290	2.291	2.292	2.293	2.294
♠ Т3	♠ КВ97	♠ ДВ5	♠ К4	♠ Т63
♥ Д103	♥ Т2	♥ Т4	♥ ДВ5	♥ К5
♦ ТКВ96	♦ КД97	♦ ТД98	♦ Т543	♦ КД62
♣ В109	♣ К97	♣ КВ95	♣ ТК82	♣ ДВ97

Складіть план торгівлі після відкриття партнера 2БК із такими руками:

2.87	2.88	2.89	2.90	2.91
♠ 63	♠ 72	♠ Д108642	♠ Д42	♠ Т10532
♥ К1084	♥ Д3	♥ 7	♥ В732	♥ КД1043
♦ Д3	♦ 652	♦ В852	♦ В54	♦ К4
♣ ТВ862	♣ В108643	♣ 43	♣ В32	♣ 2

Рука 2.87. У вас 10 РС і двомасна рука, так що поза всякими сумнівами потрібно грати як мінімум гейм. Але якщо буде виявлено фіт у черві, то цілком можливий і малий шлем, до якого ще треба буде запрошувати партнера. У будь-якому разі спершу треба поставити Стейман – питання про наявність у руці партнера чотирикарткових мажорів. Таким питанням є заявка 3♣.

Рука 2.88. Пас. Іноді партнер матиме настільки гарну трефу, що візьме в ній шість взятків, але на довгій дистанції пас буде, безумовно, найкращим рішенням.

Рука 2.89. Трансфер 3♥. Після автоматичного ребіду 3♠ підніmemo в 4♠. З небагатьма руками партнера гейм не матиме шансів.

Рука 2.90. Пас. У вас на двох достатньо пунктів, але вони розділилися між вами так: 21–5, а при цьому дуже важко буде виграти дев'ять взятків.

Рука 2.91. Трансфер 3♥. Після автоматичного ребіду 3♠ ви заявите 6♥, пропонуючи партнерові вибрати шлемик залежно від кількості карт у мажорах у його руці.

Ваш партнер відкрив торгівлю заявкою 2БК. Спробуйте самостійно вибрати відповідь із такими руками:

2.295	2.296	2.297	2.298
♠ KB654	♠ T853	♠ T853	♠ D5
♥ D63	♥ D4	♥ 74	♥ K6
♦ 7543	♦ B53	♦ B3	♦ 74
♣ 4	♣ 10753	♣ KD973	♣ K1087532
2.299	2.300	2.301	2.302
♠ KДВ872	♠ K53	♠ K3	♠ KB10763
♥ 8	♥ D102	♥ 82	♥ –
♦ KB832	♦ KB8	♦ ТВ9842	♦ T752
♣ 9	♣ K942	♣ D92	♣ D103

Ще одним механізмом торгівлі після відкриття 1БК є **конвенція 5-4-3-1**. Той, хто відповідає, з розкладом 5-4-3-1

або близьким до нього й силою, що гарантує виграш гейму, торгує масть короткості зі стрибком:

3♣ – короткість треф, мінімум п'ять бубен і рівно чотири черви або піки;

3♦ – короткість бубен, мінімум п'ять треф і рівно чотири черви або піки;

3♥ – короткість черв, від 5-4 в мінорах;

3♠ – короткість пік, від 5-4 в мінорах.

Подальша торгівля абсолютно натуральна. Ось кілька прикладів.

♠ ТВ76

♥ К73

♦ ТВ10

♣ К84

Торгівля:

S	W	N	E
	1БК	пас	3♦ ¹
пас	3♠ ²	пас	3БК ³

1 – конвенція 5-4-3-1; 2 – спроба узгодження пік; 3 – без чотирьох пік.

Із рукою ♠ Т976 ♥ ТК7 ♦ Д98 ♣ К94 W повинен заявити 5♣, а з винятком бубновим спробувати виторгувати шлемик.

♠ ТК7

♥ В76

♦ Т9854

♣ КВ

Торгівля:

S	W	N	E
	1БК	пас	3♥ ¹
пас	4♦ ²	пас	5♣ ³
пас	6♦ ⁴		

1 – конвенція 5-4-3-1; 2 – узгодження масті, шлемикова спроба; 3 – кюбід; 4 – вибір контракту.

Торгівля була надзвичайно простою та ефективною.

2.3.2 Торгівля після блоків. Блоком називають мастьове відкриття на рівні три, чотири чи п'ять. Такі заявки роблять на відносно слабких (у сенсі фігурних очків) руках. Їх виконують у припущенні, що сила на боці опонентів та їхня мета – перешкодити нормальній торгівлі противників. Блоки ґрунтуються на дуже довгій козирній масті.

Однак не можна відкриватися блоком на будь-якій руці, що містить довгу козирну масть. Для того, щоб відповісти на питання, із якою рукою потрібно блокувати, а з якою – ні, уведемо поняття атакувальних взяток.

Атакувальні взятки – комбінації карт, що дозволяють отримати певну кількість взяток у своєму контракті. Наприклад, якщо в нас є бубнова масть КДВ109752, то вона гарантує нам сім атакувальних взяток, у контракті з козирем бубна. Водночас у нас немає жодної захисної взятки, оскільки мар'яж у восьмикартковій масті навряд чи одержить взятку в контракті противника з будь-яким іншим козирем.

Отож, відкриття блоком обіцяє певну кількість атакувальних взяток (залежно від зональності) та відсутність захисних, крім фігур у масті блоку. Якщо в руці є задовільна кількість захисних взяток, вона заслуговує на ортодоксальне відкриття один у масті.

Блокуючи, потрібно додержуватися розумної безпеки. Ви повинні гарантувати втрату не більше 500 очок, якщо вас законтрять. Іншими словами, ви можете залишитися без трьох до зони та без двох – у зоні.

Тепер уведемо поняття захисного контракту. **Захисний контракт** – контракт, за підсадження якого з контрою кількість очок для противників буде меншою, ніж за виграш ними свого контракту.

Наприклад, за виконаний гейм 4♥ у зоні противники одержать 620 очок; якщо ж будь-який контракт, вищий за рівень червоного гейму (4♠, 5♣, 5♦), на нашій лінії до зони сидить максимум без трьох, то навіть законтрив його,

опоненти запишуть не більше 500 очок (залежно від величини підсадження). У цій ситуації, наприклад, із рукою ♠ КДВ108642 ♥ 9 ♦ 75 ♣ 83 до зони відкривайте 4♠. Ви візьмете щонайменше сім взятків і, якщо законтрять, втратите не більше 500 очок. Якщо ви віддасте так багато взятків, у опонентів, напевно, є гейм, а то й шлем, однак, якщо ви в зоні, заявіть лише 3♠, які під контрою підуть у гіршій ситуації без двох за ті самі 500 очок.

Більше того, не потрібно дивуватися з того, що при верхньому контракті 4♥ на одній лінії, на іншій лінії за простою може бути верхній контракт 4♠ (5♣ або 5♦). Іноді на різних лініях можна виграти навіть по шлемику, звісно, з різним козирем. Як ми знаємо, під час підрахунку козирного балансу може з'явитися величезна кількість додаткових пунктів за короткості, якості фіту та доповнення в боковій масті партнера. Отже, при ренонсах і видатних фітах на кожній із ліній може виявитися й по 30 РВ.

Приходимо до висновку, що **чим сприятливіша зональність, тим вона вдаліша для блокувальної торгівлі.**

Після відкриття блоком оцінювання своєї руки тим, хто відповідає, має бути дещо іншою. Найбільш важливого значення набуває не кількість, а якість пунктів. Головні ж цінності після блоку являють собою хороший фіт або онер (доповнення) в масті партнера й так звані **контролі**.

Контролі бувають фігурними або як короткості та поділяються на два класи (див. табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Класифікація контролів

Клас контролю	Вид контролю	
	Фігурний	Як короткості
Перший	Туз	Ренонс у боковій масті
Другий	Король	Синглет у боковій масті

Контроль першого класу не дозволяє противникам одержати швидку (без відпрацювання) взятку в масті; другого – дві швидкі взятки.

Такий підхід зумовлений тим, що блокувальне відкриття повідомляє, насамперед, не про онерну силу того, хто відкриває, а про можливу кількість взятків на лінії. Додаткові взятки до вже обіцяних блоком можна отримати лише на бокові старші фігури (вкрай мало ймовірно, що їх принесуть дами з валетами) або вбитки.

Усі відповіді, крім геймів, форсують. На третьому рівні вони обіцяють власну мінімум шестикарткову масть, на четвертому рівні є кубідами (про них дізнаємося нижче). Призначаючи власну масть, не треба забувати про те, що в разі блоку карта партнера статистично підходить для гри на високому рівні лише в заявленій масті. Тому наша заявка в новій масті при місфіті в масті відкриття повинна обіцяти дуже сильну руку (від 18 PC).

А тепер спробуємо розібрати кілька прикладів щодо блокувальної торгівлі. У прикладах 2.92–2.94 вам потрібно знайти правильне відкриття з пропонованою рукою. А в прикладах 2.95–2.99 вам необхідно знайти першу відповідь на відкриття партнера. Опоненти в торгівлю не вступають, в усіх прикладах ваша пара не в зоні.

2.92	2.93	2.94	2.95
♠ 7	♠ КДВ1054	♠ В1098643	♠ 87
♥ 8	♥ 4	♥ Д842	♥ Т9743
♦ КД10875432	♦ 86	♦ Т2	♦ К62
♣ 92	♣ Т1096	♣ –	♣ Т104
2.96	2.97	2.98	2.99
♠ Т974	♠ 1072	♠ ТДВ1086	♠ Т987
♥ 82	♥ 4	♥ Т	♥ –
♦ К983	♦ 87542	♦ ТК10	♦ В963
♣ Д64	♣ В973	♣ 842	♣ 86542

Рука 2.92. Ваше відкриття – 5♦. Ідеальна рука для блоку. Ви розраховуєте взяти вісім взяток у бубновій грі та, мабуть, жодної в будь-якому іншому контракті.

Рука 2.93. Ваше відкриття – 1♠. Не блокуйте із силою відкриття. Відкриття на 3-му рівні завжди заперечує достатню кількість цінностей для відкриття мастю на 1-му рівні.

Рука 2.94. Пас. У вас дуже багато захисних цінностей. Крім того, нерозумно відкривати на 3-му рівні, маючи збоку чотирикартковий мажор. Ви можете самі себе заблокувати від гарного червового контракту.

Рука 2.95. Відкриття партнера – 3♠. Ваша відповідь – пас. Вашої сили якраз вистачає для того, щоб партнер мав шанс виграти 3♠. Пам'ятайте, що він розраховував сісти без трьох, якщо у вас нічого немає.

Рука 2.96. Відкриття партнера – 3♠. Ваша відповідь – 4♣. Ви не сподіваєтеся виграти, але в противників повинен бути щонайменше гейм. Лівий опонент сильний, і йому буде значно важче розпочинати вгадувати після 4♣, ніж після 3♠.

Рука 2.97. Відкриття партнера – 3♠. У вашій руці 1 РС, жодного захисної взятки, але є мінімум одна взятка в піковій грі (вбитка черви), так що у вас із партнером спільні руки містять щонайменше сім взяток у піковому контракті. В опонентів, напевно, є мінімум гейм (у них не менше 28 РС і, швидше за все, сфітована черва), і цілком можливий малий шлем. Тому ваша пара може з успіхом грати 4♣ у превентивному захисті від їх премійованого контракту (особливо якщо опоненти в зоні). Правильна відповідь – 4♣.

Рука 2.98. Відкриття партнера – 3♥. У вас 4 верхні взятки та шанси на вироблення кількох взяток у піці, але серйозна слабкість у трефі, де опоненти можуть відразу ж відібрати 2–3 взятки. Так що ваша пара легко виграє червовий гейм, але навряд чи впорається з малим шлемом. Ваша правильна відповідь – 4♥.

Рука 2.99. Відкриття партнера – 3♦. У вас 4 взятки (1 у піці та 3 убитки в черві), так що спільні з партнером руки містять 10 взятку. Але при цьому рука партнера (за визначенням блоку) містить не більше 1,5 захисних взятку, а ваша рука містить 1 захисну взятку. А це означає, що в опонентів є як мінімум 10 взятку у їхній найкращій масті (мабуть – у черві), тобто вони можуть призначити й виграти не менше гейму. Але ви можете одразу призначити 5♦ – контракт, який ваш партнер програє, але при цьому ви створите максимальну перешкоду в торгівлі опонентів (це попереджувальний, превентивний захист від гейму). Ваша правильна відповідь – 5♦.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему блокувальної торгівлі. Опоненти в торгівлю не вступають, у всіх завданнях ваша пара не в зоні.

Як ви відкриєтеся з кожною з наведених нижче рук?

2.303	2.304	2.305	2.306
♠ 1084	♠ Д43	♠ ДВ108653	♠ КД109754
♥ ТК108632	♥ В975432	♥ 87	♥ –
♦ 74	♦ В7	♦ –	♦ В53
♣ Д6	♣ 2	♣ В1082	♣ 982

Партнер відкрив торгівлю заявкою 3♠. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.307	2.308	2.309	2.310
♠ Т98642	♠ Д7532	♠ Д753	♠ –
♥ 7	♥ В6	♥ КДВ	♥ ТКДВ76
♦ 93	♦ 542	♦ В42	♦ 9872
♣ В1096	♣ ДВ9	♣ ДВ3	♣ Д42

2.3.3 Торгівля після відкриття 2♣ (Acol). Acol – назва однієї з перших систем натуральної торгівлі, у якій застосовувано це конвенційне відкриття. Воно дається з картою, що забезпечує виграш гейму з однієї руки.

Це відкриття може бути трохи слабкішим в онерних пунктах, ніж зазначено в системі відкриттів (від 23 РС). Так

відкритися можна із сильною картою та дуже якісною мастю, маючи 8,5–9 атакувальних взятків у руці. Водночас, навіть за вказаної кількості атакувальних взятків не потрібно відкриватися 2♣ з порівняно слабкою рукою з погляду онерної сили, наприклад: ♠ 7 ♥ ТКДВ9765 ♦ Т ♣ 85 – оскільки відкриття 2♣ обіцяє мінімум 3,5 захисні взятки (в цьому разі їх лише дві).

З поданою рукою відкриваємо просто 1♥ (або 4♥). Рука не дуже підходить для блокувального відкриття – занадто багато атакувальних взятків і боковий туз. Хоча, якщо партнер уже пасував у торгівлі, стрибок у 4♥ буде дуже практичною заявкою.

Відкриття 2♣ також дається із сильною двомасною рукою, коли для виграшу гейму досить фіта партнера. Отже, молодші фігури в руці того, хто відповідає, можуть виявитися зовсім непотрібними, якщо вони не доповнять жодну з довгих мастей того, хто відкриває. Тому позитивом вважають руку з фігурними контролями.

2♣ (Acol) – єдине відкриття, що форсує, отже, пас виключено. Відповіді на відкриття 2♣ подано в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Відповіді на відкриття 2♣

Заявка	Значення	
2♦(!)	Негативна рука (схоже з секвенцією 1♣–1♦) – немає трьох фігурних контролів (туза та короля або трьох королів)	
	Інші відповіді натуральні та обіцяють мінімум три фігурні контролі	
2♥/♠, 3♣/♦	Щонайменше п'ять карт у заявленій масті	
2БК	Рівномірний розклад. Після цієї відповіді:	
	3♣	Стейман
	3♦/♥/♠	Натурально, щонайменше п'ять карт у заявленій масті

Подальша торгівля натуральна.

Ребіди того, хто відкриває, у секвенції:

N	E	S	W
2♣	пас	2♦	пас
?			

2♥/♠, 3♣/♦ – мінімум п'ять карт у заявленій масті.

2БК – 23–25 РС, рівномірний розклад. У такій секвенції той, хто відповідає, торгується далі, як після безпосереднього відкриття 2БК, використовуючи Стейман і трансфери.

3БК – рука з довгим якісним мінором без шансів на шлемик через брак фігурних контролів.

Проаналізуємо кілька прикладів щодо відкриття 2♣. У прикладах 2.100–2.101 необхідно вирішити, чи потрібно відкривати 2♣ із кожною з таких рук? А в прикладах 2.102–2.104 необхідно знайти відповідь на відкриття партнера 2♣.

2.100	2.101	2.102	2.103	2.104
♠ ТКДВ4	♠ ТК	♠ К76542	♠ 84	♠ 74
♥ 73	♥ ТК	♥ Д7	♥ ТВ7	♥ Т94
♦ ТКД42	♦ ТК10972	♦ В83	♦ КВ973	♦ ТД10
♣ Т	♣ КВ6	♣ 54	♣ В84	♣ КД983

Рука 2.100. Так. У руці 23 РС. Розклад двомасний. 2♣ – найсильніше відкриття, партнер не має права пасувати.

Рука 2.101. Ні. У руці 22 РС. Розклад одномасний, правильне відкриття – 2♦.

Рука 2.102. Ваша відповідь – 2♦. Піка заслуговує на показ, але не має необхідних умов для позитивної відповіді навіть на другому рівні.

Рука 2.103. Ваша відповідь – 3♦. Непогана бубна та три контролі – причина позитивної відповіді на третьому рівні.

Рука 2.104. У партнера не менше 23 РС. У вас 15 РС і п'ять карт в трефі. Отже, у спільних руках не менше 38 РС (в опонентів не більше 2 РС, отже, не може бути жодного туза та короля). Ваша правильна відповідь – 7БК.

Іноді торгівля після відкриття 2♣ може мати труднощі. Звичайний розклад – молодша п'ятірка та старша четвірка – важко показати, наприклад:

N	E	S	W
2♣	пас	2♦	пас
3♦	пас	?	

Якщо N своєю торгівлею не виключає мажорної четвірки, то S повинен показати свій мажор.

♠ KB76	♠ KB763	♠ KB7632	♠ B10763
♥ 1098	♥ 109	♥ 109	♥ B1096
♦ 102	♦ 102	♦ 10	♦ 10
♣ 10764	♣ 10764	♣ 10764	♣ 1076

Із кожною із цих рук S заявить 3♠. У цій ситуації узгодження мажорів вельми важко, оскільки N не знає його довжини. На відповідь 3♠ з останньою рукою N призначить ЗБК не лише з одномасною рукою, але також і з четвіркою черв, а тоді не знайдемо правильного контракту 4♥.

Щоб здебільшого уникнути цих труднощів, пропонують таку угоду:

N	S	N	S
2♣	2♥/♠	2♣	2♦
		2♥/♠	

Призначення старшої масті в цих секвенціях означає від п'яти карт у названому мажорі або рівно чотири карти в цій масті та від п'яти карт у мінорі. Якщо так, то секвенція

N	E	S	W
2♣	пас	2♦	пас
3♦	пас	3♥	

показує червовий лонгер від п'ятірки, оскільки N виключив свою торгівлею наявність чотирьох карт у мажорі.

N	S	N	S
2♣	2♥	2♣	2♦
2БК	3♣	2♥	2БК
		3♣	

У секвенціях цього типу гравець, який зайняв заявку 2БК, повинен торгуватися відповідно до своїх можливостей узгодження масті партнера. Із чотирикартковим фітом у молодшій масті та посиленням треба підняти масть партнера, тоді як із невеликою силою треба інформувати партнера про сфітування мінору відповідями 3♦/♠, тобто не переходячи рівень 3БК.

N	S		N	S
2♣	2БК		2♣	2♦
3♣			2БК	3♣

У цих секвенціях 3♣ – це прохання назвати найближчу чотирикарткову масть (**конвенція Барон**). Наприклад:

♠ ТВ96		♠ K1052
♥ КД103		♥ В2
♦ ТК5		♦ 10432
♣ ТК		♣ 762
Торгівля:	W	E
	2♣	2♦
	2БК	3♣
	3♥ ¹	3♠ ²
	4♠ ³	пас

1 – найближча масть; 2 – чотири піки; 3 – узгодження масті без спроб на шлемик, із посиленням W узгодить масть кюбідом.

Конвенція Барон має ту перевагу над Стейманом, що дає можливість перевірити узгодження також і мінору, не переходячи рівня 3БК.

Ось ще кілька прикладів торгівлі після відкриття 2♣ та відповіді 2♦, що має штучний характер і показує слабкість, тобто відсутність трьох контролів.

♠ ТК72		♠ B83
♥ ТД		♥ В1093
♦ ТК983		♦ В2
♣ ТВ		♣ 10653

Торгівля:	W	E
	2♣	2♦
	2БК ¹	3♣ ²
	3♦	3♥
	3♠	3БК

1 – правда, маючи розклад 5-4, повинні торгувати 2♠, але затримки в коротких мастях схиляють до призначення БК із сильної руки; 2 – Барон.

- ♠ ТД1096
- ♥ Т105
- ♦ ТКД
- ♣ ТК

- ♠ B85
- ♥ K4
- ♦ 10865
- ♣ Д432

Торгівля:	W	E
	2♣	2♦
	2♠	2БК
	3БК ¹	4♥ ²
	6♠	пас

1 – показує п'ять пік, якби W мав лише чотири піки, то мав би тоді від п'яти карт у мінорі й заявив би на 2БК – 3♣ або 3♦, а призначивши 3♠, то показав би масть від шести карт; 2 – вочевидь, що це може бути пробою узгодження черви, отже – це кюбід, що фітує пику.

Після відкриття 2♣ й відповіді 2♦ ребід 3♥/♠ показує самоузгоджену масть та одночасно є питанням про контролі першого й другого класів. Наприклад, на 3♠ відповідаємо:

- 4♣/♦/♥ – контроль першого класу в заявленій масті;
- 3БК – хоча б один контроль другого класу, після чого 4♣ – питання про те, у якій масті, з відповідями 4♦/♥/♠ – контроль другого класу в бубні / черві / трефі;
- 4♠ – без контролів першого та другого класів.

Ось приклад торгівлі після відкриття 2♣ і стрибковим ребідом у самоузгоджену масть.

♠ ТКД10754

♥ –

♦ ТДВ4

♣ КД

Торгівля:

W

2♣

3♠

4♣

6♠

♠ 32

♥ Д10763

♦ К76

♣ 1095

E

2♦

3БК

4♦

пас

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Партнер відкрив торгівлю заявкою 2♣. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.311

♠ КД742

♥ Д53

♦ 74

♣ 865

2.312

♠ В5

♥ Д74

♦ К742

♣ ДВ96

2.313

♠ 6

♥ КД9754

♦ 10632

♣ 85

2.314

♠ Д5

♥ КВ6

♦ К1072

♣ К854

Здавав W. Як повинна розвиватися торгівля з такими руками партнерів?

2.315

♠ ТКВ1083

♥ Т64

♦ ТК

♣ ТД

♠ Д4

♥ К53

♦ Д8632

♣ 842

2.316

♠ ТКВ4

♥ ТДВ

♦ ТКД6

♣ Т5

♠ Д752

♥ 75

♦ 843

♣ КВ82

2.317

♠ КДВ10

♥ КДВ9742

♦ Т

♣ Т

♠ 83

♥ Т5

♦ 97532

♣ Д643

2.3.4 Торгівля після відкриття мастю на другому рівні. Для відкриттів 2♦/♥/♠, як і для відкриття 2♣, не обов'язково мати вказану в системі відкриттів онерну силу. Найчастіше й за трохи меншої сили в нас у руці може бути 7,5–8 атакувальних взятків, коли будь-якого туза або навіть якогось конкретного короля партнера буває достатньо для виграшу гейму.

Однак, не варто забувати, що це відкриття обіцяє й мінімум три захисні взятки. Крім того, протипоказані мастьові відкриття на другому рівні з п'ятіркою в іншій масті або четвіркою в мажорі, а також відкриття з неякісною мастю. Отже, рука на таке відкриття повинна бути майже завжди одномасною, бажано з якісною шісткою в масті відкриття або з ще якіснішою п'ятіркою. В іншому разі краще відкритися один у масті навіть за сили відкриття два в масті.

Перевага відкриттів у масті на другому рівні в тому, що вони передають дуже точну інформацію про карту того, хто відкриває. До речі, загальне правило для всіх заявок у торгівлі – **чим вище призначення, тим точніше воно повинне описувати руку.**

Ця перевага дозволяє відмовитися від інвітів. Якщо той, хто відповідає, не пасує на відкриття два в масті, то ми граємо як мінімум гейм. Спасувати ж можна із силою 0–3 РС. Інші відповіді такі:

- нова масть – мінімум п'ятірка в масті (якщо рівно п'ять карт, то з двома фігурами);
- 2БК – 4–6 РС або від 10 РС без фіта та можливості заявити масть. За мінімального діапазону сили залишаємо простір для пошуку кращого гейму, з десятима й більше РС – намагатимемося призначити шлемик;
- 3БК – 7–9 РС за тих самих додаткових умов;
- сфітування мажору на рівні гейму – з балансу;
- сфітування мажорної масті відкриття на третьому рівні запрошує до шлемика. Сфітування бубен у першому

читанні є пошуком кращого гейму (ЗБК або 5♦), але також може бути початком шлемової торгівлі.

Проаналізуємо кілька прикладів щодо відкриття мастю на другому рівні. У прикладах 2.105–2.107 необхідно вирішити, чи потрібно відкривати два в масті з кожною з таких рук? А в прикладах 2.108–2.112 необхідно знайти відповідь на відкриття партнера 2♥.

2.105	2.106	2.107	2.108
♠ КД1097643	♠ Т109	♠ ТК93	♠ КД954
♥ ДВ109	♥ ТКД10965	♥ ТД76	♥ 8
♦ Т	♦ Т	♦ Т	♦ Д84
♣ –	♣ 65	♣ ТК86	♣ 8753
2.109	2.110	2.111	2.112
♠ КВ94	♠ К106	♠ 10754	♠ К953
♥ 64	♥ 73	♥ 6532	♥ 10632
♦ Д74	♦ Д832	♦ 7	♦ 4
♣ 10874	♣ К985	♣ Д952	♣ ТВ64

Рука 2.105. Ваше відкриття – 1♠. Незважаючи на те, що ви розраховуєте на 10 взяток у піковому контракті, ця рука не підходить для відкриття на другому рівні. У вас немає чотирьох швидких взятків. Не треба боятися, що відкриття буде запасоване. У вас лише 12 РС, у решти трьох гравців їх 28, і хтось повинен підтримати торгівлю. Недолік відкриття 2♠ в тому, що якщо партнер має дуже сильну руку, він може закинути вас занадто високо.

Рука 2.106. Ваше відкриття – 2♥. Ви сподіваєтеся виграти гейм майже без допомоги від партнера.

Рука 2.107. Ваше відкриття – 1♣. Дуже незручна рука. Правильно, що після 1♣ іноді можна пропустити гейм, якщо партнер має для вас фіт у мажорі, але дуже малу силу для підтримки торгівлі. Однак після відкриття на другому рівні у вас часто виникнуть труднощі зі встановленням правильного контракту. Ви маєте три потенційно можливі козирні масті. Якщо партнер не має фіта в жодній із них, найкращим може

виявитися контракт ЗБК. На жаль, після відкриття на другому рівні ви можете перекрити рівень гейму, не дослідивши всіх можливостей. Кращим рішенням є відкриття 1♣ з ідеєю на очікувану відповідь партнера 1♦ стрибнути в 2♠.

Рука 2.108. Ваша відповідь – 2♠. П'ятикарткова масть із двома фігурами.

Рука 2.109. Ваша відповідь – 2БК. 6 РС у рівномірному розкладі. Піку не заявляємо, тому що у партнера не має бути четвірки пік. Навіть якщо вона є, він має можливість показати її сам на третьому рівні.

Рука 2.110. Ваша відповідь – 3БК. 8 РС у рівномірному розкладі.

Рука 2.111. Ваша відповідь – 4♥. 5 РВ при сфітованій черві.

Рука 2.112. Ваша відповідь – 3♥. Ця заявка сильніша за безпосереднє призначення гейму. А за вашої карти є великі шанси на шлемик.

Партнер відкрив торгівлю заявкою 2♥. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.318	2.319	2.320	2.321
♠ 10842	♠ ДВ8643	♠ Д965	♠ 75
♥ 76	♥ 75	♥ 64	♥ К752
♦ 8642	♦ ДВ8	♦ К1084	♦ ТВ6
♣ 532	♣ В6	♣ Т109	♣ В643

2.318	2.319	2.320	2.321
♠ Т4	♠ К9	♠ КВ742	♠ 7
♥ 85	♥ 95	♥ 8	♥ Д84
♦ КДВ964	♦ Д862	♦ ТД3	♦ Т10742
♣ 732	♣ К9765	♣ 10853	♣ Д1042

2.322	2.323	2.324	2.325
♠ В53	♠ 74	♠ 7	♠ В742
♥ 74	♥ 8	♥ 10973	♥ Д1073
♦ КВ107	♦ КДВ10742	♦ Д10863	♦ КВ85
♣ КВ86	♣ Д84	♣ ДВ6	♣ 6

Здавав W. Як повинна розвиватися торгівля з такими руками партнерів?

	2.326	
♠ ТД103		♠ К852
♥ Т6		♥ 8532
♦ ТКД1053		♦ В4
♣ 8		♣ Д53
	2.327	
♠ ТКДВ85		♠ 743
♥ КДВ4		♥ 105
♦ Д3		♦ КВ84
♣ 8		♣ КД93
	2.328	
♠ Т5		♠ 73
♥ 8		♥ ТКДВ93
♦ ТКВ10862		♦ 5
♣ Т84		♣ В952

2.3.5 Шлемова торгівля. Фундамент успіху в шлемовій торгівлі закладається в середній фазі торгівлі. Уже на момент переходу до шлемової торгівлі на рівень заявок 4БК і вище ми повинні мати досить чітке уявлення про можливості карти на лінії.

Добре сфітована масть, фігурні контролі, фігури, що доповнюють боковий лонгер партнера, виключення в масті бокового синглету – все це передумови дуже високої козирної гри. Водночас, за рівномірних розкладів без фіта найбільшого значення насамперед має онерна сила. **Для виграшу 12 взяток необхідно щонайменше 33 очки. Для виграшу 13 взяток необхідно щонайменше 37 очок.**

Основне завдання шлемової торгівлі – визначити, чи мають партнери ресурси, що дозволяють виграти 12 взяток. З іншого боку, ви можете визначити, що розклад і сила рук є достатніми для виграшу 12 взяток, але на вашій лінії не

вистачає двох тузів. Тобто, у результаті шлемової торгівлі треба переконатися, що є не більше однієї швидкої втрати.

Існує багато конвенцій, що дозволяють перевірити кількість швидких втрат, але вони не дозволяють визначити, чи є на лінії 12 взятки. Для цього більш важливого завдання застосовують звичайні методи підрахунку очок. Ця задача справді більш важлива, оскільки якщо є потенціал для виграшу 12 взятки, то шлем не безнадійний, бо опоненти можуть помилитися та швидко не забрати свої взятки; якщо ж немає відповідного потенціалу, то й взяти 12 взятки не буде звідки, навіть, якщо є не більше однієї швидкої втрати.

Проте є конвенції, без яких нам за шлемових спроб дійсно було б важко. **Вони сприяють визначенню кількості швидких втрат і не мають на меті досягнення шлему, а дозволяють не виставити шлем, якщо є більше однієї швидкої втрати.**

Однією з таких конвенцій, без якої не обходиться жодна сучасна система торгівлі, є **конвенція Блеквуд** (автор конвенції – американський бриджист Ізлі Блеквуд). За цією конвенцією заявка 4БК є питанням про тузи.

Ситуація, як правильно використовувати Блеквуд виникає лише тоді, коли єдиного чого не вистачає для постановки шлему, так це інформації про кількість тузів.

Неправильно використовувати Блеквуд, якщо знання лише про кількість тузів у партнера недостатньо для постановки шлему. А таких випадків більшість. Неправильно застосовувати Блеквуд на руках, що інвитує до шлему, на руках, де важливо мати інформацію про масті тузів, а також на руках, де бажано знати й про наявність синглетів.

Однак, якщо ви потребуєте інформації про кількість тузів у партнера, то використовуйте Блеквуд за умови, що хоча б одна масть узгоджена. Відповіді на нього можна побудувати по-різному, наприклад:

5♣ – 0 або 4 тузи; 5♦ – 1 туз; 5♥ – 2 тузи; 5♠ – 3 тузи.

Після питання про тузи та відповіді на нього гравець, що задав Блеквуд, може заявити 5БК – питання про королів (конвенція Хойта). Відповіді аналогічні. Питання про королів ставлять лише в разі наявності на лінії всіх тузів і є перевірним для постановки великого шлему.

Можна домовитися про таку схему відповідей на Блеквуд, коли в разі наявності двох тузів дається інформація про королів:

5♣ – 0 або 3 тузи; 5♦ – 1 або 4 тузи;

5♥ – 2 тузи та 0 або 3 королі;

5♠ – 2 тузи та 1 або 4 королі;

5БК – 2 тузи та 2 королі.

Ось деякі приклади правильного та помилкового використання Блеквуду.

2.113

♠ ТВ1097

♥ ТКВ53

♦ 97

♣ Т

Торгівля:

N

E

S

W

пас

1♠

2♦

2♣

пас

3♥

пас

4♠

пас

?

♠ КД864

♥ 102

♦ 8

♣ КД1064

Чи підходить карта W для Блеквуду? Ні. Для виграшу шлему партнеру не обов'язково мати туза. Достатньо контролю другого класу в бубні, що не дозволяє з'ясувати Блеквуд. Необхідно використати кубіди (про них трохи нижче) і після простої заявки 5♣ партнер сам поставить 6♠.

2.114

♠ ТКД108

♥ КДВ6

♦ ТДВ4

♣ –

♠ В975

♥ Т93

♦ К7

♣ 9753

Торгівля:

N	E	S	W
			2♠
пас	3♠	пас	?

Чи підходить карта W для Блеквуду? Ні. Якщо у партнера один туз, то W не може з'ясувати, який він: червовий або трєфовий. Замість Блеквуду потрібно використати кюбід – 4♦. Партнер зможе показати ♥Т, заявляючи 4♥. Ви продовжите серію кюбідів заявкою 5♣ і партнер заявить 5♦, демонструючи ♦К. Після цього ви замовите піковий шлем.

2.115

♠ КДВ97
♥ ТД6
♦ ТВ4
♣ 82

♠ Т1086
♥ КВ9753
♦ 97
♣ 5

Торгівля:

N	E	S	W
			1♠
2♣	2♥	пас	4♥
пас	4♠	пас	?

Для W зрозуміло, що ситуація шлемова. Чи годиться Блеквуд? Ні. У W дві маленькі трєфи, а в партнера може бути синглет або ♣КД. Замість Блеквуду потрібно зробити кюбід – 5♦, показуючи ♦Т і запитуючи про трєфовий контроль. Е, бачачи свій синглет, зрозуміє, що саме його не вистачає для щастя, і стрибне в малий шлем.

2.116

♠ Д97
♥ К5
♦ 86
♣ ТКВ1042

♠ ТКВ1086
♥ 42
♦ Т9
♣ Д75

Торгівля:

W	E
1♣	1♠
2♠	?

Е думає про шлем. Чи вибере він із цією метою Блеквуд? Ні. У нього в руці є істотний дефект, що не дозволяє запитувати про тузи – порожній дублет черв. Потрібно вибрати м'яку заявку 3♦, надалі необхідно показати підтримку треф і партнер зможе замовити правильний контракт – 6♣, який розігруватимуть із «потрібною» руки.

2.117

♠ ТКВ75 ♥ КД93 ♦ 8 ♣ КД6 Торгівля:		♠ 86 ♥ ТВ8642 ♦ КДВ ♣ 97 Е 2♥
	W 1♠ ?	

W знає, що здатний відпрацювати піки без віддачі й виграш червового шлема залежить лише від наявності потрібної кількості тузів. Для цієї мети підходить Блеквуд, тому що кількість тузів у Е – єдина необхідна інформація. Якщо партнер покаже трьох тузів, можна ризикнути та замовити великий шлем, якщо двох тузів, то W призначить 6♥, якщо лише одного – зупинитися у 5♥.

2.118. Партнер відкрив торгівлю заявкою 1♥. Що ви заявите, маючи: ♠ КДВ10 ♥ КД52 ♦ КДВ10 ♣ К ?

Це зразковий розклад для Блеквуду. Усе, що вас цікавить, – це тузи. Якщо партнер покаже два тузи (а в нього не може бути лише один туз), ви зупинитесь в 5♥. Якщо він покаже три тузи, ви призначите 6♥. Якщо він покаже всі чотири тузи, призначайте 7БК!

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Блеквуд. У завданнях 2.329–2.330 партнер відкриває торгівлю заявкою 1♥, а в завданнях 2.331–2.333 – заявкою 1♣. Що ви заявите, маючи:

2.329	2.330	2.331	2.332	2.333
♠ КДВ86	♠ Т2	♠ КДВ10	♠ ТКД652	♠ 52
♥ КД4	♥ КД43	♥ ТД	♥ 4	♥ КДВ9763
♦ КДВ	♦ ТВ542	♦ 76	♦ 6	♦ К7
♣ 43	♣ Т6	♣ КДВ96	♣ ТК1093	♣ 43

Коли той, хто задав Блеквуд, виявляє відсутність двох тузів, він іноді хоче зупинитися в контракті 5БК. Звісно, він не може сам призначити 5БК, оскільки партнер подумає, що це питання про королів. Стандартним способом приземлення в 5БК є призначення 5 в масті, відмінної від узгодженої. Це вимагає від того, хто відповідає, заявити 5БК. Приклад:

♠ КД10		♠ В2
♥ ТКВ		♥ Д103
♦ В		♦ КД4
♣ КВ8632		♣ ТД1054
Торгівля:	W	E
	1♣	3♣
	4БК	5♦
	5♥	5БК

Класична версія конвенції Блеквуд не дозволяє визначити наявність у партнера ключових фігур – короля й дами в узгодженій масті. Тому італійські гросмейстери внесли в цю конвенцію кілька вдосконалень. Нова конвенція одержала назву «**Римський Блеквуд**». У ній козирний король прирівняний до туза, так що під час відповіді умовно вважають, що в колоді 5 тузів – 4 тузи й король в узгодженій масті. Крім того, за наявності двох (із п'яти) тузів той, хто відповідає, показує відсутність або наявність козирної дами.

Якщо партнер заявляє 4БК (Римський Блеквуд), ваші відповіді на питання про тузи будуть такими:

- 5♣ – 0 або 3 тузи з п'яти;
- 5♦ – 1 або 4 тузи з п'яти;
- 5♥ – 2 або 5 тузів без козирної дами;
- 5♠ – 2 або 5 тузів з козирною дамою.

Якщо відповідь була в мінор, заявка в наступній за старшинством масті, за винятком козирної (оскільки це вихід зі шлемової торгівлі), є питанням про козирну даму. Без козирної дами, той, хто відповідає, робить найближче призначення, з козирною дамою – перестрибує через ступінь.

Після використання Римського Блеквуду 4БК та відповіді на нього заявка 5БК є питанням про королів. Ви відповідаєте так само, як і на класичний Блеквуд, виключивши козирного короля.

Якщо козирна масть – трефа, відповіді на питання 4БК змінюються. 5♣ показує 1 або 4 тузи, а 5♦ – 3 тузи з п'яти. Малоймовірно, що у вас 0 тузів – якщо так, ви вже забралися надто високо.

Ось принципи, якими ви повинні керуватися для визначення масті ключового контролю:

	N	S	
1.	1♣ 3♥	1♥ 4БК	Узгоджена масть (♥) є мастю ключового контролю.
2.	1♥ 3♦ 4БК	2♦ 3♥	За двох узгоджених мастей остання названа масть (♥) є мастю ключового контролю.
3.	1♣ 3♦	2♠ 4БК	Якщо той, хто відповідає, стрибає в масть, а потім задає Блеквуд, ця масть (♠) є мастю ключового контролю.
4.	1♦ 2♦ 4♣	1♠ 3♠ 4БК	Масть стрибка, зробленого на другому колі торгівлі, (♠) є мастю ключового контролю.
5.	1♣ 1♥	1♦ 4БК	У решті випадків остання натурально заявлена масть (♥) є мастю ключового контролю.

Ще кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Римський Блеквуд. Ви берете участь у торгівлі (секвенція 5 із вищенаведених) на позиції

N. Що ви відповісте, використовуючи Римський Блеквуд, якщо партнер заявить 4БК, із кожною з таких рук?

2.334	2.335	2.336	2.337
♠ КД43	♠ Т643	♠ ДВ65	♠ ТВ54
♥ Т754	♥ К543	♥ КД53	♥ Д943
♦ Т5	♦ 65	♦ КД4	♦ ТВ6
♣ 754	♣ ТД4	♣ 84	♣ В4

Проте є секвенції, у яких 4БК не буде Блеквудом. Так, конвенція **Сан-Франциско** також призначена для з'ясування старших фігур. 4БК є питанням про кількість тузів і королів одночасно. Під час відповіді старшим фігурам присвоюють пункти (3 за туза й 1 за короля) та показують їх суму за ступенями, причому 1-й ступінь (5♣) відповідає 0–2 пунктам (не більше двох королів). Тобто 8-й ступінь (6♥), наприклад, показує 9 пунктів – 3 тузи або 2 тузи й 3 королі.

Запам'ятаємо ще один принцип торгівлі – **підняття безкозирної заявки партнера завжди натуральне й не форсує, будучи інвітом.**

Отже, після безкозирного призначення партнера заявка 4БК буде інвітом до 6БК. Ми можемо спасувати чи прийняти інвіт, відповідаючи водночас про кількість тузів у нашій руці. Якщо навіть після прийняття інвіту тузів у нас на лінії лише два, партнер може зупинитися в контракті 5БК.

У безкозирній торгівлі для з'ясування кількості тузів у партнера на відміну від Блеквуду застосовують конвенцію **Гербер** (названу на честь Джона Гербера, що придумав її). Конвенція Гербер – стрибкова заявка 4♣ на відкриття 1БК або 2БК – питання про тузи. Партнер відповідає так:

4♦ – 0 або 4 тузи; 4♥ – 1 туз; 4♠ – 2 тузи; 4БК – 3 тузи.

Якщо всі тузи присутні можна запитати про королів заявкою 5♣ з аналогічними відповідями.

Після відкриття 1БК заявка 4БК є натуральною, що запрошує до 6БК на максимумі сили відкриття. Водночас можливий шлем і на меншій сумарній силі, якщо той, хто

відповідає, має дуже довгу масть. Наприклад, партнер відкрив 1БК, а у вас: ♠ 9 ♥ 7 ♦ ТКВ108642 ♣ Т53. Якщо партнер має всі ключові фігури, то можливий великий шлем. Але можна припустити, що не вийде навіть малий. Ведучи торгівлю за загальними принципами, можна було б назвати свою масть стрибком, а потім задати Блеквуд, проте в цій роздачі вас цікавлять лише ключові фігури партнера. Стрибніть у 4♣. Якщо партнер покаже двох тузів і двох королів, замовте великий шлем. У решті ситуацій обмежтеся малим.

Ще один схожий приклад. Якщо партнер відкрив 1БК, а у вас: ♠ 9 ♥ КДВ108642 ♦ КД10 ♣ 7, то вас цікавить лише кількість тузів у партнера. Якщо їх 3, ви хочете грати 6♥, а якщо 4 – 7БК, однак у цій позиції ви не можете використовувати Блеквуд, оскільки призначення 4БК буде сприйнято не як питання про тузи, а як балансове підняття БК. Найпростішим виходом є застосування конвенції Гербер.

Іноді вам здають руку, із якою малий шлем гарантований, і єдине, що утримує вас від призначення великого шлему – це страх козирної втрати. Конвенція **Жозефін** 5БК (розроблена Жозефіною Калбертсон) або **великошлемовий форсинг** позначає такий тип руки, де вашою єдиною турботою є туз, король чи дама в козирах.

Приклад:

♠ ТД10
♥ В86
♦ КД4
♣ ТВ82

♠ КВ975
♥ ТКД93
♦ Т75
♣ –

Торгівля:

W
1БК
4♠
7♠

E
3♠
5БК

Після відкриття партнера 1БК Е відразу знає, що гратиме червовий або піковий шлем. Коли W підтримує піку, для Е зрозуміло, що можна взяти всі 13 взятків, якщо у W туз

і дама пік. Стрибок у 5БК у цій ситуації – штучна заявка, що просить партнера призначити великий шлем у погодженій масті за наявності 2-х із 3-х старших фігур. Маючи туза й даму в піках, W слухняно призначає 7♠.

Іноді важливо встановити, чи має той, хто відповідає на великошлемовий форсинг, одну зі старших фігур. Якщо узгоджена масть – не трефа, то для цього можна використовувати одну або більше відповідей за ступенями. Одним із найвдаліших варіантів відповідей вважають «Римські відповіді» (див. табл. 2.14).

Таблиця 2.14 – Римські відповіді на 5БК (Жозефін)

Заявка	Значення відповіді, якщо узгоджена масть		
	бубна	черва	піка
6♣	Одна з трьох старших фігур	Нічого або дама	Нічого
6♦	Нічого	Четвірка з тузом або королем	Дама
6♥		П'ятірка з тузом або королем	Четвірка з тузом або королем
6♠			П'ятірка з тузом або королем
7♦	Дві з трьох старших фігур		
7♥		Дві з трьох старших фігур	
7♠			Дві з трьох старших фігур

Показ довжини масті з однією зі старших фігур дозволяє виторгувати великий шлем, маючи 10-картковий фіт з тузом і королем.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Жозефін. Ви займаєте позицію W та берете участь у торгівлі:

N	E	S	W
	1♠	пас	3♠
пас	5БК	пас	?

Що ви заявите, використовуючи «Римські відповіді», з кожною з таких рук?

2.338	2.339	2.340	2.341	2.342
♠ Д865	♠ 9754	♠ Т8642	♠ К974	♠ ТД75
♥ Т7	♥ ТКД	♥ К7	♥ 73	♥ К8
♦ Т93	♦ Т872	♦ КД10	♦ ТК9	♦ Т753
♣ К943	♣ 97	♣ 1064	♣ Т742	♣ 952

Після мажорного відкриття партнера подвійний стрибок в іншу масть (**сплінтер**) показує порожній синглет або ренонс у цій масті, силу 10–13 РС та узгодження масті відкриття здебільшого чотирикарткове. Ви не повинні використовувати сплінтер із синглетним тузом або королем, щоб партнер знав, що всі ваші фігурні цінності розміщені в трьох інших мастях. Це дозволить йому оцінити можливість постановки малоочкових шлемів, знаючи, що всі фігури «працюють». Якщо в того, хто відкрив, у масті синглета – фоски, чи максимум відкриття, то майже напевно є шлемик. Але про всяк випадок краще спитати про тузи. Якщо ж у масті сплінтера фігури, то повертаємося на узгоджену масть.

Наприклад, партнер відкриває 1♥, правий опонент пасує, і ви маєте такі руки:

а) ♠ К432	б) ♠ 9	в) ♠ 987
♥ ДВ75	♥ КВ76	♥ ТД76
♦ 9	♦ Т7652	♦ КВ763
♣ ТК64	♣ Т95	♣ Т

Заявіть 4♦. Заявіть 3♠. Заявіть 2♦ – не давайте сплінтер із синглетним тузом.

Той, хто відкриває, також може використовувати сплінтер. Якщо після відкриття один у мінор партнер відповідає один у мажор, подвійний стрибок в іншу масть є сплінтером. Це показує чотирикарткову підтримку в мажорі

того, хто відповідає, та силу близько 20 РВ. Тепер той, хто відповідає, може оцінити шлемові можливості, знаючи, де розташовані цінності того, хто відкриває. Наприклад, із рукою: ♠ 3 ♥ ТК76 ♦ ТД954 ♣ ТВ6 ви відкриваєте 1♦. Партнер відповідає 1♥. Заявіть 3♠.

Після відкриття один у мінор та відповіді партнера один у мажор той, хто відкриває, за наявності 4-карткової підтримки й сили близько 20 РВ має у своєму розпорядженні ще одну корисну заявку. Стрибок на 4-й рівень у мінор відкриття показує четвірку в мажорі того, хто відповідає, силу близько 20 РВ і повний шестикартковий мінор. Тепер той, хто відповідає, знає, що в партнера лише три карти у двох мастях, що залишилися, і він може оцінити шлемові можливості. Наприклад, із рукою: ♠ 4 ♥ ТК42 ♦ ТКД754 ♣ 42 ви відкриваєте 1♦. Партнер відповідає 1♥. Заявіть 4♦.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції спліттер. Партнер відкриває 1♥. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.343	2.344	2.345	2.346	2.347
♠ 9	♠ КД986	♠ Т642	♠ 10	♠ 7
♥ КВ76	♥ Т87	♥ К987	♥ ДВ98	♥ ДВ54
♦ Т7653	♦ 9	♦ КД973	♦ К765	♦ В108654
♣ Т73	♣ Т653	♣ –	♣ Д742	♣ 73

Ви відкриваєте 1♣. Партнер відповідає 1♠. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.348	2.349	2.350	2.351	2.352
♠ КВ94	♠ ТКВ8	♠ ДВ65	♠ ТВ65	♠ 9876
♥ 5	♥ Т43	♥ ТК3	♥ 9	♥ ТД9
♦ Т4	♦ 8	♦ 74	♦ К763	♦ Т
♣ ТКДВ53	♣ ТК432	♣ ТКДВ	♣ ТДВ9	♣ К10842

Ще одним методом показу старших фігур є **кюбідний механізм**. Ця конвенція дозволяє здійснити плавний перехід до шлемової торгівлі, передаючи партнеру інформацію про нашу зацікавленість у шлемі ще до рівня гейму, водночас

залишаючи шанси зупинитися з його слабкою картою або невдалими цінностями на мінімально можливому рівні.

Суть кюбідного механізму полягає в тому, що з рукою, при якій ми бачимо можливість шлему (сильніше, ніж безпосередньо на призначення гейму), ми після сфітування масті робимо заявку в іншій масті до рівня гейму. Це і є **кюбід** – він обіцяє не довжину, а контроль у масті та є інвітом до шлему. Кюбід першого класу – контроль на першому колі розіграшу масті – туз чи ренонс. Кюбід другого класу – контроль на другому колі розіграшу масті – король чи синглет.

Після кюбиду партнер може:

- умовно прийняти інвіт, заявляючи зі свого боку кюбід, що ще не гарантує призначення шлемика;
- прийняти інвіт безпосереднім призначенням шлему;
- не прийняти інвіт, заявляючи гейм у сфітованій масті.

Перший кюбід роблять у найближчій масті, у якій гравець має контроль першого класу. Кюбід показує бажання грати шлем та є питанням про наявність кюбиду в партнера. Другий кюбід у цій самій масті показує наявність контролю другого класу. Вихід із кюбідної торгівлі здійснюють поверненням у погоджену масть.

Приклади кюбідної торгівлі:

<p>♠ K10864 ♥ ДВ10 ♦ 8 ♣ ТДВ6</p>		<p>♠ ТДВ97 ♥ K5 ♦ КД ♣ K1032</p>
Торгівля:	<p>Е 1♠ 5♠</p>	<p>W 3♠ 6♠</p>

Заявка 5♠ є інвітом, і, маючи максимум свого підняття, W вирішив доставити до шести. Захист легко відібрав двох червоних тузів. Конвенція Блеквуд змогла б зупинити партнерів від постановки цього шлему. Але в тому й сенс

заявки 5♠, що вона вимагає від партнера не лише необхідної кількості тузів, а й максимуму сили в його діапазоні. W не зміг розібратися в ситуації та припустився помилки. Він правильно зрозумів, що партнер хоче від нього максимуму, але не зміг зробити висновку про нестачу тузів. Якби в E був хоча б один туз (крім козирного) він показав би його, зробивши кюбід на четвертому рівні. Зараз же E продемонстрував сильну руку, що інвітує, без бокових тузів. Зробивши такий висновок, W вибрав би правильну заявку – пас.

Будь в E настільки сильна рука, що шлем може бути поставлений навіть за мінімуму партнера, він би просто перевірив тузів Блеквудом.

♠ 8 ♥ КД1064 ♦ К1082 ♣ К64 Торгівля:		♠ 97 ♥ ТВ53 ♦ Т9 ♣ ТДВ75 W 1♥ 4♣ 6♥
--	---	--

У W 14 РВ (11РС + 2 за синглет + 1 за п'яту черву) та повний максимум партнера – 19 РВ – дозволяють сподіватися на виграш шлему. W не має туза для продовження торгівлі, але тим самим цілям може слугувати заявка 4♣. З урахуванням того, що E відкрив однією трефою, а потім стрибнув у три черви, у нього, швидше за все, є туз треф і він зрозуміє, що W показує короля. Якщо E назве 4♦, W може стрибнути в 6♥. Така торгівля ґрунтується на синглеті пік. E може не доставити до шлему після заявки W 4♥, оскільки може мати дві фоски пік.

♠ Т109753 ♥ К9 ♦ 753 ♣ Т9		♠ КД8 ♥ ТДВ642 ♦ Т10 ♣ 86
------------------------------------	---	------------------------------------

Торгівля:	E	W
	1♥	1♠
	3♥	3♠
	4♣	5♣
	5♦	5♥
	7БК	

Після узгодження пік W показав туза треф (5♣), а E показав туза бубен (5♦). Ураховуючи, що E двічі називав черву, W вирішив показати короля в масті партнера (оскільки піки узгоджені, то заявка 5♥ не може показувати бажання грати в черві). Після цього E зміг нарахувати 13 взяток: 5 пік, 6 черв, двох мінорних тузів.

♠ ТД975		♠ KB108
♥ 3		♥ ТК64
♦ КДВ9		♦ Т102
♣ Т75		♣ 86
Торгівля:		W
	1♠	3♠
	4♣ ¹	4♦ ¹
	5♦ ²	5♥ ¹
	5БК ³	7♠

1 – показ тузів; 2 – показ короля; 3 – Жозефін.

♠ ТД975		♠ KB108
♥ Т93		♥ КД6
♦ Т75		♦ КДВ4
♣ ДВ		♣ 86
Торгівля:		W
	1♠	3♠
	4♦	5♦
	5♥	5♠

W пасує, оскільки в нього немає кюбиду в трефі та E його теж не показував – малий шлем замовляти не можна, тому що противники заберуть трєфових туза та короля.

І ще, після сильного сфітування мінору на 3-му рівні (наприклад, у секвенції 1♠–2♣–3♣ та подібних до неї) нова масть, заявлена до рівня ЗБК, не є кюбідом. Таку заявку називають «третьою мастю». Вона обіцяє затримку в названій масті для розіграшу контракту ЗБК і висловлює занепокоєння щодо затримки в ще не названій четвертій масті. Якщо ж після заявленої нами «третьої масті» партнер призначить ЗБК, а ми продовжимо торгівлю, то така секвенція заявок буде вже однозначно кюбідною торгівлею.

2.3.6 Широко застосовувані конвенції. На даний момент ви вже знайомі з кількома широко відомими конвенціями, такими як Стейман, трансфер, Хойт, Блеквуд, Сан-Франциско, Гербер, Жозефін, сплінтер, кюбід. Наведемо ще кілька конвенцій, які широко застосовують у системах натуральної торгівлі та не порушують її цілісності.

В арсеналі хорошої системи торгівлі повинні бути конвенції для з'ясування наявності синглетів і ренонсів. Однією з таких конвенцій є **конвенція 5-4**.

У секвенціях, у яких той, хто відкриває, узгодив масть партнера, показуючи розклад 5-4, той, хто відповідає, має можливість запитати про синглет, торгуючи наступну масть (заявка реле), наприклад:

N	E	S	W
1♦	пас	1♠	пас
3♠	пас	ЗБК	пас
?			

ЗБК від S – питання про короткості, на яке N показує:

– 4♣ – короткість треф;

– 4♥ – короткість черв;

– 4♦ – без короткості, бажання грати шлемик, часто

хороша бубна;

– 4♠ – негатив, підняття в 3♠ було сумнівним.

Із вищевикладеного випливає, що в разі розкладу 5-4 та мажору, узгодженому 4-4, система не дозволить нам грати ЗБК. Статистично це виправдано – здебільшого мажорний

гейм буде кращим. Звичайно, за бажання можна придумати приклади не на користь цієї конвенції, але зазвичай, прийнявши цю схему, не будемо відчувати незручностей.

♠ 8 ♥ ТВ72 ♦ Т87 ♣ ТД762 Торгівля:		♠ КД7 ♥ КД96 ♦ 9542 ♣ К10 Е
	W 1♣ 3♥ 3БК ²	Е 1♥ 3♠ ¹ 4♥

1 – питання про короткості; 2 – короткість пік, відсутність короткості показуємо через повторення мастей лонгерів (4♣ – позитив, 4♥ – негатив).

У багатьох ситуаціях, коли ви збираєтеся замовляти контракт не нижче, ніж на рівні гейму, показати короткість можна за допомогою **автосплінтера**. Наприклад:

♠ КД6 ♥ 9 ♦ ТК7 ♣ ТД10852 Торгівля:		♠ Т7 ♥ 1087 ♦ Д963 ♣ К763 Е
	W 1♣ 3♥ ¹ 6♣ ³	Е 1БК 4♥ ² пас

1 – автосплінтер – ненатуральний стрибок показує стислість та обіцяє узгоджену масть; 2 – багато пар домовилися, що підняття масті короткості показує повний виняток і наміри на шлемик; 3 – очевидне рішення.

Ось кілька секвенцій із використанням автосплінтера:

1) W E 1♠ 1БК 4♣/♦/♥	2) W E 1БК 2♥ 2♠ 4♣/♦/♥	3) W E 1♣ 1♠ 1БК 4♣/♦/♥	4) W E 1♣ 1♠ 2БК 4♣/♦/♥
----------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

5)		6)		7)	
W	E	W	E	W	E
1♥	1♠	1♣/♦	1БК	1♣/♦	2БК
1БК	4♣/♦	3♥/♠		4♥/♠	

У секвенції 1) на відкриття 1♥/♠ Е може торгувати 1БК і з синглетом і з ренонсом у масті відкриття, тому автосплінтер повинен обіцяти самоузгоджену масть, наприклад: ♠ ТКВ1096.

У секвенції 2) Е показав як мінімум шестикарткову піку, короткість у масті, заявленій зі стрибком, та наміри на шлемик. Із розкладом 5-5 Е повинен торгуватися без стрибків.

У секвенціях 3) і 4) Е має мінімум шістьку пік (піка не дуже сильна – не було заявки 2♠ на першому колі торгівлі), короткість у масті стрибка та карту, що дає шанси на шлем за наявності винятку.

На автосплінтер завданням партнера буде висловити своє ставлення до показаної короткості, тобто в разі винятку заявити кюбід, а з онерами в масті синглету повернутися на узгоджену масть. Наприклад:

♠ Т76 ♥ ТД104 ♦ ТД ♣ К1085 Торгівля:		♠ КД10832 ♥ В93 ♦ В109 ♣ 6 Е 1♠ 4♣ ¹ пас
	W 1♣ 2БК 4♠ ²	

1 – автосплінтер; 2 – відсутність винятку.

Ще однією популярною конвенцією для виявлення короткості є конвенція під назвою **комбінований виклик**.

W	E	W	E
1♥	2♥	1♠	2♠
2♠		2БК	

2♠ у першій секвенції та 2БК у другій інформують про руку із синглетом та силою, що інвітує, як мінімум гейм. Е запитує про масть синглету заявкою реле (2БК у першій секвенції та 3♣ в другій). W показує синглет, не нав'язуючи гейму, у першій секвенції 3♣/♦/♥ – синглет ♣/♦/♠, і в другій секвенції 3♦/♥/♠ – синглет ♦/♥/♣. Е зважає цінність синглету й заявляє гейм, або задовольняється частковим контрактом.

♠ ТВ83		♠ Д9
♥ КД1062		♥ Т75
♦ 9		♦ 10854
♣ ТВ8		♣ Д972
Торгівля:	W	E
	1♥	2♥
	2♠	2БК
	3♦	4♥

Конвенція комбінований виклик допускає також і натуральний інвіт через показ масті, що потребує доповнення, наприклад:

W	E	W	E
1♥	2♥	1♠	2♠
?		?	
2♠ – є синглет;		2БК – є синглет;	
2БК, 3♣/♦ – масть (♠/♣/♦), що потребує доповнення.		3♣/♦/♥ – масть (♣/♦/♥), що потребує доповнення.	

Комбінований виклик працює також у секвенціях: 1♣/♦ – 1♥ – 2♥, 1♣/♦ – 1♠ – 2♠.

Після відкриттів на 3-й та 4-й руці той, хто відповідає, також має можливість застосувати цю конвенцію, торгуючи 2♠ на відкриття 1♥ та 2БК на відкриття 1♠, наприклад:

♠ 8		♠ В764
♥ Д1076		♥ КВ9854
♦ К1094		♦ Т6
♣ Т1098		♣ Д

Торгівля:	W	E
	пас	1♥
	2♠ ¹	2БК ²
	3♥ ³	4♥

1 – ураховуючи, що відкриття на третій руці може бути ослабленим, використання комбінованого виклику повинне спиратися на 4-картковий фіт і силу 9–11 PC; 2 – питання про масть синглету; 3 – синглет у піці.

Можна застосувати також **питання про короткість, що інвітує**.

W	E	W	E
1♥	1БК	1♠	1БК
2♥	?	2♠	?

У цих секвенціях, що показують масть від шістки, заявка реле (2♠ в першій секвенції та 2БК у другій) є питанням про синглет, що одночасно узгоджує масть відкриття.

♠ 7		♠ 1085
♥ ТВ10763		♥ К8
♦ К83		♦ ТВ42
♣ КВ10		♣ Д432

Торгівля:	W	E
	1♥	1БК
	2♥	2♠ ¹
	2БК ²	4♥ ³

1 – питання про синглет; 2 – синглет пік (відсутність синглету W демонструє повторенням масті відкриття); 3 – винятку в піці повинно вистачити для виграшу гейму.

Щоб установити, чи є відкриття партнера на 3-й або 4-й руці ослабленим чи повноцінним, широко застосовують конвенцію **Друрі (Drury)**. Ця конвенція дозволяє визначити рівень контракту з рукою, наближеною до відкриття, й не перевищити його, якщо партнер відкрив ослаблено.

Після вашого пасу та відкриття партнера 1♥/♠, заявка 2♣ є штучним питанням про силу відкриття. Ребід того, хто

відкриває, 2♦ – також штучне призначення, яке показує, що відкриття було ослабленим (10–11 PC). Будь-який інший ребід показує повноцінне відкриття та є натуральним.

Наприклад, партнер відкриває 1♠ на 3-й руці. Із кожною з наступних рук ви відповідаєте 2♣ (Друрі):

2.119	2.120	2.121	2.122
♠ Д987	♠ 1096	♠ В6	♠ 9
♥ Т765	♥ Т4	♥ КД65	♥ ДВ4
♦ К7	♦ КВ63	♦ К53	♦ 852
♣ ДВ4	♣ К943	♣ К754	♣ ТДВ753

Руки 2.119 і 2.120. Якщо той, хто відкриває, заявить 2♦, показуючи мінімальну руку, ви призначите 2♠ – це опише сильнішу руку, ніж та, із якою ви сказали б 2♣ відразу.

Рука 2.121. Той, хто відповідає, не повинен заявляти 2БК, які можуть бути завищеним контрактом. Використання Друрі дозволяє виявити червове узгодження, якщо той, хто відкриває, також має четвірку черв. Заявіть 2♣ (Друрі). Якщо партнер продовжить 2♦, виявивши ослаблене відкриття, ваш ребід 2♥ покаже четвірку.

Рука 2.122. Заявіть 2♣ і надалі 3♣.

Ребід того, хто відкриває, 2♦ не завжди негативний і не може бути запасованим. Він може бути зроблений на руці з бубною як другою мастю й силою повноцінного відкриття. У цьому разі той, хто відкриває, продовжує торгівлю заявкою 2БК або на рівні 3, що дасть можливість тому, хто відповідає, ухвалити остаточне рішення.

Наприклад, із кожної з наступних рук ви відкриваєте на 3-й позиції 1♠. Партнер відповідає 2♣ (Друрі), і ви заявляєте 2♦. Партнер продовжує 2♠.

2.123	2.124	2.125
♠ КД765	♠ КД843	♠ КД843
♥ 65	♥ К3	♥ Т32
♦ ТКВ63	♦ ДВ54	♦ В4
♣ 4	♣ Т3	♣ 843

Рука 2.123. Ви повинні призначити 3♦, показуючи розподілення та силу повноцінного відкриття.

Рука 2.124. Ви повинні призначити 2БК, показуючи повноцінне відкриття та руку, придатну для гри в без козира так само, як і в піці.

Рука 2.125. Ви повинні пасувати, оскільки заявка 2♦ була фактично негативною.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Друрі. Партнер відкриває 1♠ на 3-й позиції. Що ви заявите, маючи такі руки?

2.353	2.354	2.355	2.356	2.357
♠ ДВ76	♠ 93	♠ 9876	♠ ТД874	♠ 85
♥ К43	♥ ТД87	♥ КД5	♥ –	♥ 84
♦ Т432	♦ К76	♦ Д76	♦ К432	♦ К65
♣ В4	♣ ДВ84	♣ 954	♣ Д543	♣ ТК10985

Ви відкриваєте 1♠ на 3-й позиції. Партнер відповідає 2♣ (Друрі). Що ви заявите з такими руками?

2.358	2.359	2.360	2.361	2.362
♠ КДВ76	♠ КВ543	♠ ТКВ74	♠ ДВ864	♠ ТД852
♥ 432	♥ Т432	♥ Т3	♥ КВ3	♥ ТВ74
♦ ТВ3	♦ 43	♦ Д94	♦ ДВ10	♦ 92
♣ 84	♣ ТД	♣ 843	♣ Т4	♣ 106

У багатьох бриджистів на 2♣ (Друрі) обов'язковий фіт у масті відкриття. Це рішення не завжди вирішує всі проблеми, що може принести ослаблене відкриття.

♠ Д7		♠ ТК1096
♥ К1096		♥ ДВ54
♦ Т1032		♦ 84
♣ Д98		♣ 76
Торгівля:		W
	пас	1♠
	?	

Якщо відкриття було ослабленим, то стрибок у 2БК буде невдалим рішенням, наприклад, із картами на діаграмі

2БК має мінімальні шанси на реалізацію, скоріше виграємо 3♥. Тому W зупинив свій вибір на скромному 1БК.

Тепер проблему має Е. Мабуть, щоб не провокувати партнера до подальшої торгівлі, краще спасувати. У цій роздачі це буде неточним рішенням, частковий контракт у черві є значно кращим. Припустимо, що Е назвав 2♥.

Що зараз повинен зробити W? Якщо партнер має ослаблене відкриття, потрібно призначити лише 3♥. Але ж так потрібно торгувати й зі слабшою картою, наприклад: ♠ B5 ♥ K1096 ♦ TB98 ♣ 985, щоб не пропустити червоного гейму за такої руки партнера: ♠ TK1096 ♥ TД54 ♦ Д10 ♣ 76.

Чи можна уникнути цих відгадувань? За допомогою **узагальненого Друрі**.

W	E	W	E
пас	1♠	пас	1♥
?		?	

Після відкриття 1♠:

- 1БК – натурально, 6–9 РС;
- 2♣ – узагальнене Друрі: 1) регуляр, 10–11 РС; 2) фіт у масті партнера, близько 10 РС; 3) лонгер трєфовий, 9–11 РС;
- 2♦/♥ – натурально, близько 10 РС, максимум дублет у масті партнера;

- 2♠ – фіт у масті партнера, 6–9 РС;
- 2БК – комбінований виклик, чотирикартковий фіт, рука із синглетом, близько 10 РС (3♣ – питання про синглет);
- 3♣/♦/♥ – масть плюс фіт, близько 10 РС.

Аналогічну схему застосовують після відкриття 1♥:

- 1♠ – від четвірки пік, без фіта черв;
- 1БК – натурально, 6–9 РС;
- 2♣ – узагальнене Друрі;
- 2♦ – від п'ятірки бубен, 8–11 РС;
- 2♥ – фіт у масті партнера, 6–9 РС;
- 2♠ – комбінований виклик, чотирикартковий фіт, рука із синглетом, близько 10 РС (2БК – питання про синглет);

– 2БК, 3♣/♦ – масть (♠/♣/♦) плюс фіт, близько 10 РС.
 Подальша торгівля натуральна. Ось кілька прикладів.

♠ Д76		♠ Т5
♥ К2		♥ ТД1054
♦ Т962		♦ В1053
♣ В1083		♣ 92
Торгівля:	W	E
	пас	1♥
	2♣	2♦
	2♥ ¹	пас

1 – не обіцяє трійки черв.

♠ 72		♠ ТД1065
♥ Д1076		♥ КВ52
♦ К32		♦ 7
♣ ТВ98		♣ 1054
Торгівля:	W	E
	пас	1♠
	2♣	2♦
	2♥ ¹	пас

1 – четвірка черв, із п'ятіркою черв W призначив би 2♥ на 1♠.

♠ 7		♠ ТК1086
♥ Д987		♥ К3
♦ К5		♦ 9864
♣ ТВ9876		♣ 104
Торгівля:	W	E
	пас	1♠
	2♣	2♦
	2♥ ¹	2♠
	3♣ ²	пас

1 – проба узгодження масті; 2 – шістка треф.

♠ К1076		♠ ТД854
♥ 8		♥ 1076
♦ Т985		♦ Д104
♣ ДВ75		♣ К3

Торгівля:	W	E
	пас	1♠
	2БК ¹	3♣ ²
	3♥	4♠ ³

1 – комбінований виклик; 2 – питання про короткість; 3 – винятку в черві достатньо для призначення гейму.

Варіант відкриття із сильною безкозирною рукою (18–20 PC) сигналізуємо через ребід 1БК на негативну відповідь 1♦ або через стрибок у 2БК після відповідей 1♥/♠. Водночас на відповідь 1БК той, хто відкриває, з винятково гарною картою, що дає шанси на шлем чи для вибору кращого гейму, може застосувати **гаджет 2♦** – штучне питання про розклад, що форсує до гейму. Відповіді на гаджет такі:

- 2♥/♠ – 3 черви / піки, 4-4 в мінорах;
- 2БК – розклад 4-3-3-3;
- 3♣/♦ – 5 треф / бубен.

Подальша торгівля натуральна. Ось значення решти ребідів того, хто відкриває, на відповідь 1БК:

- 2♣ – від п'ятірки треф, sign off (прохання пасувати);
- 2♥/♠ – реверс, форсує на коло;
- 2БК – інвіт до 3БК, рука з трефою;
- 3♣ – від шістки треф, інвіт до гейму, немає затримок

у бокових мастях;

- 3♦/♥/♠ – автосплінтер із короткістю в названій масті.

Ось кілька прикладів торгівлі в секвенції 1♣ – 1БК.

♠ T97		♠ 108
♥ T10		♥ K76
♦ TД10		♦ K983
♣ TД762		♣ K1084

Торгівля:	W	E
	1♣	1БК
	2♦ ¹	2♥ ²
	3♣ ³	4♣ ⁴
	6♣	пас

1 – гаджет; 2 – розклад 2♠-3♥-4♦-4♣; 3 – узгодження масті; 4 – завищення торгівлі (перехід рівня 3БК) показує силу.

♠ 7		♠ КД10
♥ ТК7		♥ 984
♦ КВ7		♦ 10854
♣ ТДВ965		♣ К103
Торгівля:	W	E
	1♣	1БК
	3♠ ¹	3БК ²

1 – автосплінтер; 2 – вибір контракту.

♠ 653		♠ 84
♥ КВ98		♥ ТД5
♦ ТКВ		♦ 10762
♣ ТКВ		♣ Д932
Торгівля:	W	E
	1♣	1БК
	2♦ ¹	2♥ ²
	3♥ ³	4♥ ⁴

1 – гаджет; 2 – розклад 2♠-3♥-4♦-4♣; 3 – хороша четвірка, неспокій за піки; 4 – вибір контракту.

Конвенція **1БК, що форсує**, дає можливість показати, чи маєте ви 3- або 4-карткову підтримку в мажорі відкриття партнера, а також знайти фіт у молодшій масті на низькому рівні з руками середньої сили.

Якщо партнер відкриває мажором на рівні 1, відповідь 1БК форсує та просить подальшого опису руки.

Відповідь 1БК, що форсує, дається на руках, на яких ви не можете одразу підтримати мажор партнера, не маєте гарної заявки на 1-му рівні чи слабкі для відповіді на 2-му рівні.

У торгівлі того, хто відповідає, із силою 6–9 РС після відкриттів 1♥/♠ трапляється багато труднощів. Тому багато бриджистів дійшли до висновку, що відповідь 1БК на відкриття 1♥/♠ повинна бути такою, що форсує. Ця ідея впливає також із того факту, що використання БК, яке

форсує, збільшує точність торгівлі в разі сильних рук того, хто відповідає. Це впливає з того, що якщо БК форсує, то так можна торгувати і з силою інвіту до гейму (10–12 PC) у рівномірному розкладі та з мінорами, а секвенції 1♥/♠ – 2♣/♦ стануть такими, що форсують до гейму.

Ось кілька прикладів використання конвенції 1БК, що форсує. Ви займаєте позицію W і берете участь у торгівлі:

N	E	S	W
	1♠	пас	1БК
пас	2♣	пас	?

Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.126	2.127	2.128	2.129	2.130	2.131
♠ 32	♠ Д4	♠ 985	♠ 97	♠ К86	♠ 9
♥ К63	♥ К765	♥ К542	♥ КВ3	♥ Т5	♥ К53
♦ КВ9752	♦ 9764	♦ Д854	♦ КВ943	♦ К764	♦ Д986
♣ 74	♣ В52	♣ 94	♣ К93	♣ 8532	♣ Д7532

Рука 2.126. Ваш ребід 2♦. Ця заявка показує 6-карткову масть і силу, недостатню для її призначення на рівні 2 відразу.

Руки 2.127 і 2.128. Ваш ребід 2♠. Ця заявка показує 2-карткову підтримку з силою 5–9 PC або 3-карткову підтримку з силою 3–5 PC.

Рука 2.129. Ваш ребід 2БК. Ця заявка показує наявність двох карт у мажорі відкриття та силу 10–12 PC із затримками в неназваних мастях. Вона запрошує до гейму.

Рука 2.130. Ваш ребід 3♠. Він показує силу 10–12 PC і 3-карткову підтримку.

Рука 2.131. Ваш ребід пас. Ця заявка показує слабку руку та довжину в другій масті того, хто відкриває.

Після відкриття, наприклад, 1♥ і відповіді партнера 1БК, що форсує, ви повинні зробити правильний ребід. Повторення масті відкриття завжди показує шістку (рука 2.134). Якщо ви маєте молодшу четвірку, ви зазвичай називаєте її (рука 2.133). За відсутності 6-карткового мажору та молодшої четвірки, ви повинні назвати 3-картковий мінор

(рука 2.132). За наявності трьох карт у кожному з мінорів назвіть трєфу. Бажано повторити гарну шістку в мажорі, навіть за наявності четвірки в мінорі (рука 2.135). Із поганою мажорною шісткою назвіть мінорну четвірку (рука 2.136).

2.132	2.133	2.134	2.135	2.136
♠ K73	♠ K7	♠ K7	♠ K7	♠ K7
♥ ТД743	♥ ТД743	♥ ТД9752	♥ ТКВ863	♥ Д86542
♦ 65	♦ Т765	♦ 87	♦ K943	♦ ТК53
♣ Т65	♣ 75	♣ Т43	♣ 7	♣ 6

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції 1БК, що форсує. Партнер відкриває 1♥. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.363	2.364	2.365	2.366
♠ Т9	♠ K84	♠ K62	♠ K104
♥ K73	♥ K753	♥ Д974	♥ 75
♦ Т963	♦ В6	♦ Т964	♦ Д864
♣ 9652	♣ 8642	♣ 102	♣ Д1072

2.367	2.368	2.369	2.370
♠ 84	♠ K73	♠ Т98	♠ 963
♥ 95	♥ 986	♥ 75	♥ А3
♦ ТД9752	♦ Д963	♦ K743	♦ K754
♣ 643	♣ 642	♣ Т962	♣ 8643

Ви відкриваєте 1♠, партнер відповідає 1БК, що форсує. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.371	2.372	2.373	2.374	2.375	2.376
♠ ТК954	♠ ДВ753	♠ КДВ964	♠ ТД532	♠ ТКД964	♠ В97543
♥ Т74	♥ КД92	♥ Т5	♥ КВ	♥ 43	♥ К4
♦ Д84	♦ Т9	♦ 32	♦ К5	♦ 5	♦ ТКВ5
♣ 92	♣ 108	♣ К65	♣ К954	♣ Д743	♣ 8

Більшість пар, які грають 1БК, що форсує, також застосовують **обмежені підняття** для показу рук середньої сили з 4-картковою підтримкою в мажорі партнера.

Підйом масті партнера стрибком (на рівень 3) показує руку із силою 9–11 РС і мінімум 4-картковою підтримкою.

Використовуючи обмежені підняття, можна запросити до гейму однією заявкою. Обмежені підняття також сильно блокують опонентів, роблячи дуже важкою їхню боротьбу за частковий запис (торгівля вже на третьому рівні).

Ось кілька прикладів використання цієї конвенції.

Партнер відкриває 1♥, правий опонент пасує, а у вас:

2.137	2.138	2.139	2.140	2.141
♠ K4	♠ 62	♠ ДВ5	♠ Т854	♠ Т85
♥ ДВ87	♥ 9863	♥ К864	♥ КД7	♥ КД75
♦ К543	♦ ТК32	♦ В85	♦ 632	♦ 853
♣ 842	♣ Д75	♣ Д73	♣ 973	♣ Д82

Рука 2.137. Заявіть 3♥.

Рука 2.138. Заявіть 3♥. Із дублетом пік і бубновими контролями сила вашої руки наближається до 10 РС, і вона надто гарна для простого підйому в 2♥.

Рука 2.139. Заявіть лише 2♥. Пам'ятайте, що простий підйом масти партнера показує силу 6–10 РС. Незважаючи на достатню кількість пунктів, слабкість вашої рівномірної руки очевидна, і ви не повинні робити обмежене підняття. Якщо партнер не зможе продовжити, гейм неймовірний.

Рука 2.140. Заявіть 1♠. Для обмеженого підняття потрібна наявність 4-карткової підтримки.

Рука 2.141. Заявіть 3♥. Тут потрібне використання обмеженого підняття навіть із такою рівномірною рукою, оскільки ви маєте 11 РС. Цей приклад – хороша ілюстрація проблеми торгівлі в разі, якщо ви не використовуєте обмежені підняття. Для опису цієї руки стандартними методами немає відповідної заявки.

Обмежене підняття в мажорі натурально запрошує до гейму в цьому мажорі. Той, хто відкриває, повинен поставити гейм із максимумом і спасувати з мінімумом відкриття. Із дуже гарною рукою він може дослідити шлем.

Обмежене підняття в мінорі запрошує до гейму та заперечує наявність мажорної четвірки. За достатньої сили

зазвичай ви прагнете контракту ЗБК. Якщо той, хто відкривав, заявляє масть на третьому рівні, він хоче грати гейм і показує цінності в цій масті. Він не може мати затримки в усіх мастях і сподівається, що ви тепер заявите ЗБК. Ви можете показати цінності в третій масті, дозволяючи партнерові призначити ЗБК із затримкою в четвертій масті, наприклад:

<p>♠ 8432 ♥ ТКД ♦ Т8 ♣ Д632</p>		<p>♠ Т76 ♥ 754 ♦ 74 ♣ ТК975</p>
Торгівля:	<p>W 1♣ 3♥ ЗБК</p>	<p>E 3♣ 3♠</p>

В останньому прикладі торгівля може розвиватися за іншим сценарієм, якщо між партнерами є домовленість про застосування конвенції **en passant** – після узгодження мінору на рівні 3 оголошення нової масті чи масті противника є проханням поставити ЗБК за наявності затримки в цій масті. Якщо затримки немає, то партнер повертається на сфітовану масть. У наведеному вище прикладі торгівля в цьому разі розвивалася б так:

W	E
1♣	3♣
3♠	ЗБК

Якби Е не мав затримки пік, то замість призначення ЗБК він має заявити 4♣.

Відповідно до структури обмеженого підняття навіть повторні стрибки того, хто відповідає, лімітовані та не форсують. Наприклад, ви займаєте позицію W і берете участь у такій торгівлі:

N	E	S	W
	1♦	пас	1♥
пас	1♠	пас	?

Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.142	2.143	2.144	2.145
♠ K7	♠ K743	♠ 32	♠ D8
♥ TД64	♥ Д754	♥ ТДВ1075	♥ ТВ64
♦ Д643	♦ ТВ3	♦ К3	♦ 843
♣ 874	♣ 73	♣ 942	♣ КВ43

Рука 2.142. Заявіть 3♦. Цей стрибок покаже 4-карткову підтримку в бубні та силу 9–11 РС.

Рука 2.143. Заявіть 3♠. Цей стрибок покаже 4-карткову підтримку в піці та силу 9–11 РС.

Рука 2.144. Заявіть 3♥. Цей стрибок покаже 6-карткову черву та силу 10–12 РС.

Рука 2.145. Заявіть 2БК. Цей стрибок покаже затримку в неназваній масті та силу 10–12 РС.

У тій самій торгівлі ви повинні поставити гейм, маючи силу відкриття та знаючи, який саме гейм потрібно грати:

2.146	2.147	2.148
♠ K864	♠ 54	♠ T4
♥ TД74	♥ ТКДВ976	♥ КВ109
♦ T32	♦ К6	♦ Д86
♣ 62	♣ 97	♣ T1097

Заявіть 4♠

Заявіть 4♥

Заявіть 3БК

Однією з проблем, що виникають під час використання лімітованої системи, є часта відсутність відповідної заявки, що форсує. Наприклад, у вас рука: ♠ K43 ♥ TД53 ♦ T763 ♣ 97. Знову партнер відкриває 1♦, ви відповідаєте 1♥, а партнер заявляє 1♠. Заявка 3♦ тепер неприйнятна, оскільки вона обмежена. У цьому разі рекомендуємо використовувати принцип форсування четвертою мастю. Із наведеною вище рукою ви повинні зробити заявку 2♣, що завжди форсує, оскільки це нова масть того, хто відповідає, але в цьому разі необов'язково показує реальну масть або будь-які затримки в масті. Це просто спосіб побудови торгівлі, що форсує,

(особливо геймової). Якщо той, хто відкривав, тепер заявить БК, він повинен мати затримку в четвертій масті.

Використання системи обмежених заявок потребує обговорення ще двох торгових секвенцій.

Партнер відкриває 1♣, ви відповідаєте 1♦, і партнер заявляє один у мажор. Стрибок у 3♣ тепер форсує, показуючи силу відкриття та мінімум 4-карткову трєфову підтримку. Цей виняток насправді цілком логічний. Якщо у вас обмежене підняття в трєфі, ви не повинні заявляти бубну, єдину масть, яка не може цікавити вашого партнера. Ви повинні просто зробити обмежене підняття за першої можливості. Наприклад, на відкриття партнера 1♣ з рукою ♠ T4 ♥ 76 ♦ T432 ♣ Д10643 ваша відповідь повинна бути 3♣.

Партнер відкриває 1♣, ви відповідаєте 1♥, і партнер заявляє 1♠. Якщо ви тепер заявите 3♣, це буде обмежене підняття. Тут ви не можете відразу зробити обмежене підняття, оскільки маєте 4-картковий мажор. Коли партнер не підтримав ваш мажор, ви можете показати свою руку стрибком у мінор відкриття партнера. Наприклад, на відкриття партнера 1♣ з рукою ♠ T4 ♥ T432 ♦ 76 ♣ Д10643 ви повинні відповісти 1♥. Якщо партнер тепер скаже 1♠, вам потрібно заявити 3♣, показуючи обмежене підняття в трєфі та пропонуючи вивчити можливість гейму. Ваша рука занадто сильна для заявки 2♣.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Партнер відкриває 1♠. Що ви відповісте з кожною з наведених нижче рук, використовуючи обмежені підняття?

2.377	2.378	2.379	2.380	2.381
♠ K875	♠ K5	♠ T864	♠ K64	♠ K64
♥ T4	♥ ДВ109	♥ T4	♥ K87	♥ K87
♦ KB4	♦ ТВ7	♦ КД86	♦ K432	♦ КД43
♣ 9732	♣ KB92	♣ 963	♣ 876	♣ 876

Партнер відкриває 1♣. Що ви відповісте з кожною з наведених нижче рук, використовуючи обмежені підняття?

2.382	2.383	2.384	2.385
♠ T53	♠ KB6	♠ ТК4	♠ T65
♥ Д32	♥ T753	♥ 97	♥ КД6
♦ 84	♦ 8	♦ К43	♦ KB3
♣ KB543	♣ Д9753	♣ ДВ752	♣ В963

Партнер відкриває 1♦, ви відповідаєте 1♥, і партнер заявляє 1♠. Що ви відповісте з кожною з наведених нижче рук, використовуючи обмежені підняття?

2.386	2.387	2.388	2.389
♠ KB75	♠ К4	♠ ТД87	♠ 87
♥ Д754	♥ ТВ64	♥ Д765	♥ ДВ75
♦ 54	♦ КД32	♦ 76	♦ ТД543
♣ Т93	♣ 754	♣ ТВ2	♣ 76

2.390	2.391	2.392
♠ 876	♠ 42	♠ 8
♥ ТВ107	♥ ТК8642	♥ КД753
♦ 652	♦ 764	♦ 76
♣ ТД6	♣ Т4	♣ ТК864

Під час використання обмежених підйомів та 1БК, що форсує, для показу сильної руки з гарним мажорним фітом особливо доцільне застосування конвенції **2БК Джекобі**. Використовуючи цю конвенцію, ви залишаєте партнерові великий простір для подальшого опису руки.

Під час використання цієї конвенції відповідь 2БК на відкриття партнера один у мажорі показує руку із силою відкриття та 4-карткову підтримку в масті партнера. Тобто, на відкриття партнера 1♠ з рукою ♠ K876 ♥ 76 ♦ ТД76 ♣ Т75 ви повинні відповісти 2БК.

Той, хто відкрив один у мажорі, на відповідь 2БК Джекобі має п'ять основних ребідів. Наприклад, ви займаєте позицію E та берете участь у такій торгівлі:

N	E	S	W
	1♥	пас	2БК
пас	?		

Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.149	2.150	2.151	2.152	2.153
♠ 6	♠ T3	♠ K43	♠ T5	♠ K7
♥ ТД765	♥ КД876	♥ ТКВ76	♥ ТД8753	♥ К7653
♦ Т43	♦ КВ765	♦ Д43	♦ КВ6	♦ ТВ6
♣ К643	♣ 5	♣ 94	♣ 43	♣ КВ2

Рука 2.149. Заявіть 3♠. Призначення нової масті на третьому рівні показує синглет або ренонс у цій масті.

Рука 2.150. Заявіть 4♦. Призначення нової масті на четвертому рівні показує п'ятірку в цій масті. Ви, звичайно, маєте синглет або ренонс в одній із неназваних мастей, оскільки показали розподілення 5-5.

Рука 2.151. Заявіть 4♥. Призначення масті відкриття на 4-му рівні показує мінімальну руку без шлемового інтересу.

Рука 2.152. Заявіть 3♥. Призначення масті відкриття на третьому рівні показує гарну руку (здебільшого з шісткою в цій масті).

Рука 2.153. Заявіть 3БК. Ця заявка показує рівномірну руку з деяким посиленням та цінностями в побічних мастях.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції 2БК Джекобі. Партнер відкриває 1♠. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.393	2.394	2.395
♠ K76	♠ ДВ87	♠ В6
♥ T3	♥ K9	♥ КВ6
♦ КД76	♦ К876	♦ ДВ65
♣ В765	♣ T83	♣ ТД32

Ви відкриваєте 1♠, і партнер відповідає 2БК Джекобі.

Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.396	2.397	2.398	2.399	2.400
♠ КВ765	♠ ТД986	♠ ТК8432	♠ ТВ1095	♠ 97543
♥ Д76	♥ 5	♥ К4	♥ КД765	♥ КВ6
♦ Т43	♦ КВ65	♦ Т43	♦ Т2	♦ ТД
♣ К6	♣ Т96	♣ 94	♣ 4	♣ Т87

Доцільно також прийняти, що ребід 2БК, заявлений після попередньої відповіді two-over-one (2 на 1), має характер сильної оперативної заявки (реле), що використовується на додаток до четвертої масті.

Ось кілька прикладів торгівлі, що показує різні функції, які може виконувати заявка **2БК, яка форсує**.

1. Пошук кращого гейму:

♠ Д108643		♠ KB
♥ ТК4		♥ ДВ9
♦ К6		♦ Т10753
♣ 64		♣ Т87
Торгівля:	W	E
	1♠	2♦
	2♠	2БК
	3♠	4♠

2. Підготовка шлемової торгівлі:

♠ Т10842		♠ КД5
♥ ТВ86		♥ КД
♦ KB3		♦ Д75
♣ 5		♣ Т10972
Торгівля:	W	E
	1♠	2♣
	2♥	2БК
	3♦	3♠
	4♦	4БК
	5♠	6♠

Після 2БК, яке форсує, W показав розклад 5-4-3-1, що дуже надихнуло його партнера.

3. Інформація про локалізацію фігур:

♠ –		♠ B4
♥ ТК862		♥ 75
♦ КД10973		♦ Т865
♣ 84		♣ ТКВ32

Торгівля:	W	E
	1♥	2♣
	2♦	2♠
	3♦	4♦
	4БК (!)	5♠
	7♦	пас

Граючи 2БК, які форсують, W знає, що E не має затримки пік (інакше було б заявлено 2БК), а отже, сміливо можна питати про тузів та ставити великий шлем.

В усіх секвенціях, які показують шестикартковий лонгер, 2БК є питанням про синглет, наприклад:

W	E	W	E	W	E
1♦	1♥	1♥	1♠	1♠	1БК
2♦	2БК	2♥	2БК	2♠	2БК
?		?		?	
3♣/♦/♠ – синглет ♣/♥/♠;		3♣/♦/♥ – синглет ♣/♦/♠;		3♣/♦/♥ – синглет ♣/♦/♥;	
3♥ – без синглету, три карти в черві; 3БК – без синглету та трійки черв.		3♠ – без синглету, три карти в піці; 3БК – без синглету та трійки пік.		3♠ – без синглету.	

- ♠ T76
- ♥ TK9754
- ♦ 8
- ♣ B98

Торгівля:

- ♠ КДВ5
- ♥ Д83
- ♦ Т107
- ♣ Т62

W	E
1♥	1♠
2♥ ¹	2БК ²
3♦ ³	3♥ ⁴
3♠ ⁵	4БК ⁶
5♣	6♠

1 – від шістки черв; 2 – питання про синглет; 3 – синглет у бубні; 4 – узгодження масті; 5 – кюбід; 6 – римський Блеквуд.

Для показу довгої повної мінорної масті з невеликою або відсутньою силою в інших мастях часто використовують конвенцію **гемблінг ЗБК**. Інформація про таку специфічну руку дозволить партнерові за наявності сили в інших мастях оцінити можливість безкозирного гейму. Ця заявка також сильно блокує опонентів, ускладнюючи обмін інформацією між ними. Крім того, вона пропонує партнерові піти на захист, якщо опоненти замовлять мажорний гейм.

Відкриття ЗБК на першій чи другій руці показує повний 7-картковий мінор. Ця рука не повинна містити бокового туза чи короля – з такою рукою краще відкрити один у мінорі. Однак, на третій позиції ви можете мати кращу руку з онерами в бокових мастях. Оскільки партнер пасував, шлем малоймовірний. Наприклад, ви маєте таку карту: ♠ 54 ♥ 32 ♦ ТКДВ765 ♣ Д9. Застосовуючи гемблінг, ви відкриваєте ЗБК. Маючи 25–27 РС у рівномірному розкладі, ви відкриваєте 2♣, а потім призначаєте ЗБК.

Основні відповіді на відкриття гемблінг ЗБК покажемо за допомогою таких рук:

2.154	2.155	2.156	2.157
♠ Д4	♠ Т8732	♠ КД4	♠ ТКД987
♥ Д653	♥ 7	♥ ТКД987	♥ КД4
♦ 943	♦ ТКД3	♦ 93	♦ 43
♣ 7654	♣ 754	♣ 43	♣ 93
2.158	2.159	2.160	2.161
♠ ТК3	♠ Д4	♠ Т43	♠ ТК65
♥ 64	♥ К65	♥ 42	♥ ТК432
♦ ТК763	♦ 9753	♦ 9875	♦ К
♣ 976	♣ 8743	♣ ТКД2	♣ 864

Відповідь 4♣ (рука 2.154) показує слабку руку без шансів на реалізацію безкозирного гейму та просить партнера пасувати з трефою та призначити 4♦ з бубною.

Відповідь 4♦ (рука 2.155) форсує і є питанням про синглет чи ренонс. Із синглетом чи ренонсом у мажорі той, хто

відкривав, називає цей мажор. Ребід 4БК показує синглет чи ренонс у мінорі. Тепер заявка того, хто відповідає, 5♣ – прохання пасувати з трефою або призначити 5♦ з бубною. Той, хто відкривав, показав непотрібний синглет чи ренонс, і той, хто відповідає, більше не цікавиться шлемом. Не маючи синглету чи ренонсу, той, хто відкривав, називає свою масть.

Наприклад, із рукою 2.155, якщо партнер після вашої заявки 4♦ призначить 4♥, скажіть 5♣, і партнер, очевидно, спасує. Ви, імовірно, віддасте черву та піку. Якщо партнер призначить 4♠ або 4БК, заявіть 6♣. При синглеті пік у партнера ви маєте 12 взятків: сім трєфових, одну пікову, три бубнових і вбитку черв у руці. При синглеті бубен ви також можете взяти 12 взятків: сім трєфових, туза пік, три бубнові (зносячи дві втрати) і вбитку черв у руці.

Відповіді 4♥ (рука 2.156) або 4♠ (рука 2.157) є контрактами та обіцяють самостійну мінімум 6-карткову масть.

Відповідь 5♣ показує бажання грати контракт у масті партнера на п'ятому рівні. Ця заявка може бути зроблена як на досить сильній руці з метою виграти гейм (рука 2.158), так і на слабкій, щоб блокувати опонентів від їхнього мажорного гейму (рука 2.159).

Відповідь 5♦ (рука 2.160) натуральна, мається на увазі, що той, хто відповідає, має трєфовий онер, а, отже, знає, що масть партнера – бубна.

Відповідь 6♣ (рука 2.161) показує бажання грати шлем у мінорі.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Використовуючи гемблінг 3БК, чим ви відкриєте з кожної з таких рук?

2.401	2.402	2.403	2.404
♠ 87	♠ K4	♠ D53	♠ 72
♥ D32	♥ 643	♥ D8	♥ 976
♦ ТКД7653	♦ 7	♦ ТКВ8642	♦ 5
♣ 6	♣ ТКД8764	♣ 9	♣ ТКВ9753

Партнер відкриває ЗБК (гемблінг). Що ви заявите з такими руками?

2.405	2.406	2.407	2.408
♠ КД7	♠ КДВ10	♠ Д4	♠ Т4
♥ Т754	♥ Т74	♥ 987	♥ ТДВ1076
♦ 864	♦ 952	♦ В876	♦ Д32
♣ Д63	♣ ТК9	♣ 6432	♣ 54
2.409	2.410	2.411	
♠ К432	♠ Т97654	♠ ТК84	
♥ К63	♥ Т3	♥ ТК52	
♦ Д6	♦ 987	♦ К	
♣ 9876	♣ Т3	♣ 8753	

Корисно в арсеналі засобів торгівлі мати у своєму розпорядженні велику кількість блокувальних заявок, які досить точно описують карту й тим самим дозволяють проводити точну торгівлю, якщо партнер має сильну карту, і водночас створюють серйозні проблеми противникам, коли перевага в силі на їхньому боці.

Майже всі сильні бриджисти починають блокувати вже з рівня два. Зберігаючи сильне Акол-відкриття 2♣, зупинимося на тому, які значення надати решті відкриттів на рівні два. Можливостей є дуже багато, ось деякі з них.

Конвенція 2♦ Вілкоша (розробка польського гравця Andrzeja Wilkosza). Основні умови для цього відкриття – це розклад не гірше, ніж 5-5, як мінімум з одним мажором, сила 7–10 РС, онери повинні бути згруповані в мастях лонгерів.

Із картою, що не обіцяє виграш гейму, той, хто відповідає, торгує зазвичай 2♥ чи 2♠, на які той, хто відкриває, може спасувати з лонгером у цій масті, тобто, наприклад, із картою: ♠ К72 ♥ 54 ♦ К1076 ♣ КВ65 торгуємо 2♠. Той, хто відкриває, маючи лонгер піковий, пасує, без піки призначає свій мінор. Маючи синглет черв і дублет пік, той, хто відповідає, не торгує мажор, а пасує з як мінімум п'ятіркою бубен або призначає 3♣ з лонгером від шістки.

Той, хто відповідає, може вибрати контракт і зі стрибком. Для цього треба мати розклад, що забезпечує сфітування як мінімум однієї масті того, хто відкриває. Це можливо, коли той, хто відповідає, є власником фітів в обох мажорах або триколірного розкладу. Якщо ця умова виконується, той, хто відповідає, торгує:

- 3♦ – фіти в мажорах, інвіт до гейму;
- 3♥ – фіти в мажорах або триколір без піки, блок;
- 3♠ – триколір без черви;
- 4♦ – фіти в мажорах, блок або контракт без шансів на шлем;
- 4♥/♠ – своя масть.

Той, хто відповідає, з картою, яка гарантує баланс на виграш гейму, торгує 2БК – питання про розклад. Відповіді такі: 3♣ – трефа з мажором (далі питання 3♦); 3♦ – бубна з червою; 3♥ – черва з пікою; 3♠ – піка з бубною.

Подальша торгівля сфорсована до гейму та проходить натурально, наприклад:

♠ KB876 ♥ КД1064 ♦ 8 ♣ 106		♠ T5 ♥ T983 ♦ B105 ♣ ТКДВ
Торгівля:	W 2♦ 3♥ ² 4♦ ⁴ 4♠ ⁶	E 2БК ¹ 4♣ ³ 4♥ ⁵ 6♥

1 – питання про розклад; 2 – черва з пікою; 3 – кюбід, що узгоджує черву, бажаючи узгодити піку, Е скаже 3♠; 4 – кюбід; 5 – негатив; 6 – кюбід, карта W є достатньою для продовження шлемової торгівлі.

Сьогодні багато турнірних гравців використовують відкриття 2♦, 2♥ та 2♠, як слабкі призначення. Для відкриття **слабкими два в масті** необхідно мати 6-карткову масть,

очолювану двома або трьома онерами, та силу 6–11 РС. Ви покажете руку, недостатньо сильну для відкриття на 1-му рівні, та недостатньо розподільну для відкриття на 3-му рівні.

На першій або другій руці ви не повинні мати туза чи більше, ніж короля, збоку; неприпустимою є також наявність бокової мажорної четвірки. Наприклад, на першій руці з картою ♠ ТДВ876 ♥ 87 ♦ Д93 ♣ 53 відкрийте 2♠.

На третій руці у сприятливій зональності ви можете відкрити слабкими два в масті з шісткою, не очолюваною двома чи трьома онерами. Водночас допустима наявність мажорної четвірки, так само як і туза чи навіть двох бокових королів. Сила, як і раніше, становить 6–11 РС. Наприклад, із картою ♠ Д876 ♥ КВ7643 ♦ – ♣ Т54 на третій руці у сприятливій зональності відкрийте 2♥.

Основна перевага відкриттів слабкими два в масті в тому, що в опонентів можуть виникнути труднощі зі знаходженням кращого контракту після вашої блокувальної заявки. З іншого боку, ваш партнер повинен відносно легко знайти найкращий контракт, оскільки він уже має ясну картину вашої руки. Він знає, що ваша сила недостатня для відкриття на 1-му рівні, та що у вас є 6-карткова масть і близько 1,5 взятки у старших картах, причому значна частина вашої сили сконцентрована в довгій масті.

Найбільш істотним для того, хто відповідає на відкриття слабкими два в масті, є розуміння відносної слабкості партнера порівняно з його відкриттям на першому рівні. Відкриття слабкі два в масті показує руку, що дає близько п'яти взятки при козирній грі в цій масті. Для виграшу гейму вам необхідно додати ще п'ять взятки. Отже, ви повинні оцінити свою руку насамперед із погляду кількості взятки, що вона дає, а не онерної сили. Вочевидь, вам потрібна дуже хороша рука для виграшу гейму.

Основні відповіді на відкриття слабкими два в масті (наприклад, на 2♥) покажемо за допомогою таких рук:

2.162	2.163	2.164	2.165	2.166	2.167
♠ ТК5	♠ 8	♠ В976	♠ Т3	♠ ТДВ765	♠ К53
♥ 987	♥ Д874	♥ К876	♥ Д5	♥ 74	♥ 87
♦ ТКД87	♦ КВ7532	♦ 5	♦ ТК8763	♦ ТД4	♦ ТДВ765
♣ 76	♣ 92	♣ ТД92	♣ ДВ9	♣ К8	♣ ТК

Стрибок на четвертий рівень у мажорі партнера (4♥) показує один із двох типів руки: або це рука, із якою ви розраховуєте виграти гейм (рука 2.162), або та, із якою ви хочете блокувати далі та ускладнити життя опонентів. Така рука (рука 2.163) повинна мати гарну козирну підтримку, короткість у боковій масті та невелику силу (5–9 РС).

Підйом масті партнера на третій рівень (3♥) не є запрошенням до гейму, це також продовження блоку. Ця заявка показує хорошу козирну підтримку, деякі розкладні цінності (синглет або ренонс) та силу 10–12 РС (рука 2.164).

Стрибок у ЗБК є контрактом, і показує руку, із якою ви розраховуєте взяти дев'ять взятків (рука 2.165).

Призначення нової масті форсує та запитує про підтримку в цій масті (наприклад, 2♠ з рукою 2.166). Якщо той, хто відкривав, має підтримку (порожній триплет або дублетний онер), він піднімає масть того, хто відповідає. Не маючи підтримки, він повторює масть відкриття. Отже, ви повинні мати терпимість до масті відкриття партнера.

Заявка 2БК форсує того, хто відкривав, і просить показати його короля в боковій масті, якщо він його має. За наявності короля той, хто відкривав, заявляє три в цій масті. Без короля він повторює масть відкриття на третьому рівні. (Той, хто відкривав, може мати лише одного бокового короля). Наприклад, із рукою 2.167 дайте відповідь 2БК, і якщо партнер заявить 3♦, ви впевнено призначите ЗБК.

Можна застосовувати альтернативну схему відповідей на відкриття слабкими два в масті (наприклад, на 2♥):

– 2♠ – питання про синглет (відповіді: 2БК – синглет пік; 3♣/♦ – синглет треф / бубен; 3♥ – без синглету, мінімум

сили; 3БК – без синглету, максимум сили), як мінімум інвіт до гейму;

- 2БК – від п’ятірки пік, форсує на коло;
- 3♣/♦ – натурально, форсує на коло;
- 3♥ – блокувальна заявка;
- 3♠, 4♣/♦ – сплінтер.

На відкриття 2♠ питанням про синглет є 2БК. Решта торгівлі аналогічна розглянутій вище, наприклад:

♠ КД9876		♠ ТВ
♥ 8		♥ 10764
♦ Д107		♦ КВ54
♣ В86		♣ КД9
Торгівля:	W	E
	2♠	2БК
	3♥	4♠

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Використовуючи слабкі два в масті, чим ви відкриєте з кожною з таких рук?

2.412	2.413	2.414	2.415	2.416	2.417
♠ ТД8754	♠ ТКД	♠ КВ7654	♠ К5	♠ ТД5	♠ 987
♥ К4	♥ ТКД543	♥ Д765	♥ 864	♥ ТКВ	♥ К54
♦ 654	♦ Т	♦ 54	♦ ТК7532	♦ КДВ6	♦ 5
♣ 98	♣ 864	♣ К	♣ 65	♣ КВ3	♣ ТК9753

Партнер відкриває слабкими 2♥. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.418	2.419	2.420	2.421	2.422
♠ КВ7654	♠ ТК4	♠ ТДВ643	♠ Т54	♠ 6
♥ 76	♥ Д876	♥ 98	♥ Д5	♥ Д765
♦ 765	♦ ТК54	♦ КД65	♦ ТКДВ10	♦ К765
♣ К4	♣ 43	♣ 8	♣ 643	♣ К954

Конвенція 2♦ Малті. Ця конвенція дуже популярна та має багато варіацій. Ось деякі з них:

Варіант А. Відкриття 2♦ двозначне:

- а) 7–10 РС, на будь-якому мажорі, від шістки;

б) сильна одномаска на мінорі, 8,5–9 взяток.

Варіант Б. Відкриття 2♦ двозначне:

а) 7–10 РС, на будь-якому мажорі, від шістки;

б) 17–21 РС, триколір.

Той, хто відповідає, зі слабкою рукою торгує 2♥/♠, при цьому 2♠ обіцяє хороший червовий фіт і є інвітом до гейму 4♥, якщо той, хто відкривав, має цю масть. Сильним питанням є 2БК.

W	E	W	E	W	E
2♦	2♥	2♦	2♠	2♦	2БК
?		?		?	
пас – шістка черв; 2♠ – шістка пік; 2БК – триколір із синглетом треф; 3♣/♦/♥ – триколір із синглетом ♦/♥/♠.		пас – шістка пік; 2БК – триколір із червоним синглетом (питання 3♣); 3♠ – триколір із чорним синглетом (питання 3♦); 3♦/♥ – шістка черв, мінімум / максимум.		3♣/♦ – шістка ♥/♠, мінімум сили; 3♥/♠ – шістка ♥/♠, максимум сили; 3БК – триколір із синглетом треф; 4♣/♦/♥ – триколір із синглетом ♦/♥/♠.	

Подальша торгівля на розсуд партнерів. Можливі й інші рішення, наприклад, віднесення до цього відкриття сильного БК (22–23 РС) або мінорного двокольору тощо.

2♦ Малті дозволяє надати відкриттям 2♥/♠ двомасного значення. Ось одна з можливих концепцій: 2♥ – розклад від 5-5 із червою та мінором; 2♠ – розклад від 5-5 із пікою та мінором; 2БК – розклад від 5-5 із мажорами чи мінорами.

Більш складний варіант запропонував шотландський теоретик Hugh Kelsey. Цю конвенцію називають **Шотландкою**. Вона ґрунтується на суміщенні у відкриттях 2♥ і 2♠ двох типів рук: слабких двомасток (6–10 РС) та Аколівських Двох – сильних рук (16–21 РС) на довгому мажорі, що обіцяють 8,5–9 атакуювальних взяток. Значення відкриттів:

2♥ – як мінімум 5-5 на черві та іншій масті або Аколівські Два на черві;

2♠ – як мінімум 5-5 на піці та мінорі або Аколівські
Два на піці.

Ці відкриття форсують на коло, що дозволяє також відкривати з картою: ♠ТДВ986 ♥ТДВ1075 ♦–♣6, яка надто слабка (мало РС і захисних взятків) для того, щоб форсувати гейм відкриттям 2♣. Тому відкриваємо 2♠ і на наступному колі торгівлі ставимо 4♥.

Виключення сильних рук на межі гейму з відкриттів на першому рівні позбавляє небезпеки недоставити гейм, і той, хто відповідає, із цієї причини, не буде змушений підтримувати торгівлю з 5 РС.

Основні відповіді:

- 2♠ (на 2♥) и 3♣ (на 2♠) – не форсує до 15 РС;
- 2БК – сильне питання про розклад, від 16 РС;
- підняття масті на рівень 3 – фіт, 6–10 РС;
- підняття масті на рівень 4 – фіт, 11–15 РС, без тузів;
- 3БК – фіт, 11–15 РС, є бодай один туз.

Ребіді того, хто відкрив. На реле, що не форсує, потрібно пасувати з лонгером у цій масті або назвати іншу п'ятірку. Із сильним варіантом торгуйте масть відкриття (не форсує) чи масть, якої не може бути у двомасному варіанті, або 2БК чи 3БК.

На сильне питання про розклад (2БК) той, хто відкрив, зі слабкою двомаскою торгує свою другу масть. Із сильною картою повторює масть відкриття, дає стрибок у своїй іншій масті, або призначає 3БК (кожна із цих заявок форсує як мінімум до рівня 4БК).

Двомасне відкриття 2БК показує розклад від 5-5 у мінорах. Ця конвенція, розроблена на початку шістдесятих років, пізніше була майже відхилена через легку й ефективну оборону (контра з регуляром, 3♣ – мажорна двомаска з кращою червою, 3♦ – мажорна двомаска з кращою пікою).

Багато бриджистів модифікували 2БК, надаючи цьому відкриттю значення альтернативної двомаски: розклад від 5-5 у мінорах чи мажорах, із силою 7–10 РС. Зі слабкою картою той, хто відповідає, торгує свій найкращий мінор, із сильною – 3♥, які є питанням про руку того, хто відкрив.

Щодо відкриття 2БК з'являються нові ідеї, наприклад, дуже модною стала конвенція, яку запропонував польський бриджист Krzysztof Martens:

2БК – слабкий блок на мінорі чи конструктивний блок на мажорі;

3♣/♦ – натурально, конструктивний блок;

3♥/♠ – натурально, слабкий блок.

Граючи в такий спосіб, зможемо блокувати частіше. Наприклад, у сприятливій зональності відкрити з картою 1) – 3♠, 2) – 2БК; 3) – 2БК; 4) – 3♦.

Рука 1)	Рука 2)	Рука 3)	Рука 4)
♠ ДВ87653	♠ КДВ8763	♠ 76	♠ 76
♥ 107	♥ 107	♥ 8	♥ 8
♦ 7	♦ 7	♦ К1097654	♦ ТКВ10765
♣ 1065	♣ 1065	♣ 1054	♣ 1054

Звісно, потрібно враховувати тактичні умови в здачі та узгодити з партнером, який блок є конструктивним, а який – слабким.

Після 2БК з картою, яка не гарантує виграш гейму при слабкому мінорному блоці, той, хто відповідає, торгує 3♣, на які той, хто відкрив, пасує або призначає свою масть. Із сильною картою той, хто відповідає, торгує 3♦ – питання про масть лонгера. Ось один із можливих варіантів ребідів того, хто відкрив:

- 3♥ – масть трефа;
- 3♠ – масть бубна;
- 4♣ – масть черва (4♦ – запрошення до шлему);
- 4♦ – масть піка (4♥ – запрошення до шлему).

Таке рішення дозволить зіграти гейм у мажорі із сильною руки. Подальшу торгівлю партнери мають спеціально узгодити між собою.

Коли призначення 2♦, 2♥ та 2♠ слабкі, відкриття 2♣ резервують під сильні руки незалежно від масті. Наприклад:

♠ ТКВ10864
♥ ТК2
♦ 8
♣ Т6

♠ 975
♥ Д3
♦ Д97
♣ 97532

Торгівля із застосуванням
сильних два в масті:

W	E
2♠	2БК
3♠	4♠

Торгівля із застосуванням
слабких два в масті:

W	E
2♣	2♦
2♠	2БК
3♠	4♠

Відкриття 2♣ показало геймову руку, але не специфікувало довгу масть. Призначення E 2♦ – негативне. У той час, як 2БК є негативною відповіддю на сильне натуральне відкриття два в масть, 2♦ – негативна відповідь на штучне відкриття 2♣. Після цього торгівля натуральна.

Гравці, що застосовують слабкі два, з рівномірною рукою при силі 23–24 PC також відкривають 2♣, плануючи ребід 2БК. Це дає їм можливість лімітувати силу відкриття 2БК 21–22 пунктами. Отже, відкриття 2♣ показує або сильну одномасну руку (наприклад, ♠ ТК ♥ ТДВ876 ♦ ТЗ ♣ Т53 – для гейму не вистачає однієї взятки), або рівномірну руку із силою 23–24 PC (наприклад, ♠ ТД5 ♥ ТК6 ♦ Д854 ♣ ТКД). Вочевидь, ваш ребід проявить тип руки. Ребід 2БК описує рівномірну руку із силою 23–24 PC і може бути запасований. Ребід мастю показує сильну одномасну руку й форсує гейм.

Якщо партнер відкриває 2♣, ви можете дати позитивну чи негативну відповідь. Для позитивної відповіді ваша рука має задовольняти такі дві умови. По-перше, ви повинні мати щонайменше 7 PC за наявності туза або 8 PC за наявності короля. По-друге, називаючи масть, ви повинні мати мінімум п'ятірку в цій масті. За відсутності цих умов ви робите штучну заявку 2♦, яку можна назвати «вичікувальною заявкою». Ваша рука може бути негативною, що не має необхідної сили для позитивної відповіді, або ви можете мати гарну руку без п'ятикарткової масті. Після ребіду партнера ви, безумовно, проявите тип своєї руки. Маючи позитивну руку з п'ятіркою (або більше) бубен, відповідайте 3♦. Наприклад,

2.168	2.169	2.170	2.171
♠ КВ4	♠ 94	♠ Д8765	♠ ТД842
♥ ТК43	♥ 852	♥ 65	♥ 83
♦ 543	♦ КД10754	♦ 865	♦ Д53
♣ 843	♣ Т5	♣ В82	♣ 862
відповідь 2♦	відповідь 3♦	відповідь 2♦	відповідь 2♠

Якщо ви відповіли 2♦ на відкриття 2♣, і партнер назвав масть, ви (за наявності підтримки) повинні показати її. Будь-яка заявка нижча за гейм форсує. Якщо той, хто відкривав, тепер призначає гейм, ви повинні спасувати, якщо ваша заявка 2♦ була негативною, однак ви повинні торгувати далі, якщо ваші 2♦ були вичікувальними, і ви маєте потрібну силу для позитивної відповіді. Будь-який клубід показує туза, а призначення п'ять у мажор партнера є пропозицією шлему.

Якщо партнер відкриває 2♣, ви відповідаєте 2♦, а партнер заявляє мажор, стрибок у гейм у цьому мажорі показує специфічну руку. Ви покажете мінімум 4-карткову підтримку, відсутність туза чи короля, а також синглету чи ренонсу. У вас немає контролю першого чи другого класу в будь-якій іншій масті. Іншими словами, єдина цінність вашої руки – козирна довжина. Наприклад, партнер відкриває 2♣ і з рукою ♠ 876 ♥ 7643 ♦ 65 ♣ 9743 ви відповідаєте 2♦. На заявку партнера 2♥ призначайте 4♥.

Відкриття 2♣ може показувати ще одну руку. Якщо ви застосовуєте відкриття гемблінг ЗБК, то з рівномірною рукою та силою 25–27 РС ви відкриваєте 2♣ і потім заявляєте ЗБК.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Партнер відкриває 2♣. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.423	2.424	2.425
♠ КД765	♠ Т765	♠ 65
♥ К6	♥ 876	♥ Д97542
♦ 764	♦ К65	♦ В54
♣ 953	♣ 543	♣ 54

Партнер відкриває 2♣. Ви відповідаєте 2♦. Що ви заявите на ребід партнера 1) 2БК, 2) 2♥ з кожною з таких рук?

2.426	2.427	2.428	2.429	2.430
♠ 986	♠ КД7	♠ 87	♠ Д98654	♠ ТК4
♥ Д54	♥ 976	♥ 8754	♥ 6	♥ 964
♦ 8754	♦ К543	♦ Д43	♦ 763	♦ КВ32
♣ 753	♣ 843	♣ 9743	♣ 953	♣ 843

2.4 Торгівля в обороні. Двостороння торгівля

Торгівля в обороні (вхід у торгівлю) – торгівля після відкриття противника.

Далеко не завжди трапляється так, що та пара, яка відкриває торгівлю, призначає фінальний контракт. Пунктів у колоді всього сорок, і відкриття на одній лінії навіть не виключає можливості зіграти гейм, не те, що частковий контракт на іншій.

Як передати партнерові інформацію про те, що в нас у руці, незважаючи на призначення противника, є сила на власне відкриття? Адже, наприклад, після заявки опонента 1♠, ми вже не можемо призначити 1♥ з п'ятіркою черв або, тим більше, 1♣ з рівномірним розкладом.

У сучасному бриджі торгівля в обороні ведеться агресивно (рука для входу в торгівлю може бути слабкішою, ніж для відкриття). Це обумовлено насамперед тим, що більшість гравців прагнуть за розумних шансів завоювати в здачі право бути стороною, що розіграє, а не вістує. Перевага розігравальника (відкриті всі карти лінії, й ними розпоряджається один гравець) все ж таки більш істотна, ніж перевага першого ходу вістуючих. Тому в більшій частині здач значущі заявки в торгівлі вимовляються гравцями обох пар. У наслідок цього велике значення мають партнерські домовленості під час торгівлі в обороні та **двосторонній торгівлі** – активній участі в торгівлі гравців обох ліній.

Зазвичай пара, що відкрила торгівлю, має певну перевагу в силі, тому статистично менш імовірно, щоб їх опоненти мали високу гру. Відповідно до цього вибудовується така ієрархія завдань, які вирішуються інтервенцією:

- 1) допомога партнерові у виборі першого ходу в контракті противників;
- 2) створення перешкод атакувальній торгівлі опонентів, цьому служить будь-яке (але виправдане принципом безпеки) переведення торгівлі на більш високий рівень;

- 3) пошук потенційного захисту від премійованого контракту опонентів, цьому служить пошук узгодженої масті (особливо на малій силі та дуже різкому розкладі);
- 4) пошук власного контракту, який пара розраховує виграти попри відкриття торгівлі опонентами.

У зв'язку із цим перші заявки в інтервенції поділяють на три класи:

- захисна інтервенція – призначена для вирішення першого завдання;
- блокувальна інтервенція – призначена для вирішення другого та третього завдань;
- атаквальна інтервенція – призначена для вирішення четвертого завдання.

Оскільки основне завдання інтервенції – це вказівка масті атаки, особливу важливість має якість цієї масті. Існує фундаментальний принцип «якості масті для інтервенції», який допоможе вам правильно вирішити проблему: входити в інтервенцію чи не входити. Припустимо, у вас є така масть: ТД10864. Вам потрібно обчислити три величини:

- перша АВ – кількість атаквальних взятків на фігури в даній масті, тобто кількість ваших взятків у перших трьох турах розіграшу даної масті (у нашому прикладі ця кількість дорівнює 2);

- друга ЗВ – кількість захисних взятків у даній масті (у нашому прикладі ця кількість дорівнює 1);

- третя Δ_4 – перевищення кількості карт у цій масті над чотирма (у нашому прикладі це величина дорівнює 2).

Далі потрібно скласти першу та третю величини й відняти другу, і результат покаже вам рівень РІ, на якому ви маєте право заявити вашу масть в інтервенції (у нашому прикладі $РІ = АВ + \Delta_4 - ЗВ = 2 + 2 - 1 = 3$).

Ще кілька слів про захисну торгівлю та контракти. Захищатися можна не лише від геймів, а й від шлемів і навіть часткових контрактів. Наприклад, підсадження без

однієї в контракті 3♠ (навіть із контрою до зони) для нас дешевше, ніж виграш опонентами контракту 3♥. До того ж, каральна контра противників на такий наш контракт пов'язана для них із ризиком зробити з часткового контракту гейм.

Але не потрібно зловживати призначенням захисних контрактів. Навіть якщо ми сядемо всього за 100 очок у захисті від гейму противників, який можна було посадити на вісті, опоненти лише потруть руки. Не краще захищатися й від часткового контракту противника, який не можна реалізувати (таку ситуацію в торгівлі бриджисти називають «виграшем боротьби за підсадження»). Отже, **якщо є шанси на підсадження контракту опонентів, захищатися не треба.**

Якщо значення заявок у відкритті не залежать від торгівлі опонентів (оскільки вони ще не встигли завадити), то значення заявок в інтервенції безпосередньо залежать від заявок опонентів (від їх рівня, деномінації та значення). Тому розглянемо значення різних заявок в інтервенції після кожного відкриття (чи після групи однотипних відкриттів).

2.4.1 Інтервенція після відкриття мастю на 1-му рівні

Захисна інтервенція:

– 1 у новій масті – натурально, 8–15 РС, від п'ятірки (наприклад, після відкриття опонентом 1♦ інтервенція 1♠ з такою рукою ♠ КД1086 ♥ К42 ♦ Д97 ♣ 53);

– 2 в новій масті без стрибка – натурально, 10–15 РС, від п'ятірки (наприклад, після відкриття 1♥ інтервенція 2♦ з такою рукою ♠ 97 ♥ Т53 ♦ ТДВ642 ♣ 108);

– 2 в масті відкриття (лише якщо відкриття було штучним!) – натурально, 10–15 РС, від п'ятірки (наприклад, після штучного відкриття 1♣ інтервенція 2♣ з такою рукою ♠ ТВ8 ♥ 64 ♦ К2 ♣ КДВ975).

Вхід мастю без стрибка має насамперед конструктивні цілі. Із силою 8–11 РС (слабше, ніж для відкриття – ослаблений вхід) бажано входити в торгівлю або з дуже нерівномірним розкладом (5-5, 6-4 тощо), або з якісною (мінімум три фігури)

мастю. Адже наш вхід, крім спроби виграти боротьбу за фінальний контракт, є ще й вказівкою першого ходу для партнера, якщо фінальним стане контракт опонентів. Його вихід у заявлену нами слабку масть може, з одного боку, награти взятку противнику, а з іншого – виявитися втратою темпу для відпрацювання взятки в іншій масті. Отже, **чим слабша рука для входу мастю, тим більше в нас повинно бути розкладних цінностей, або якісніша масть входу.**

Крім того, не варто використовувати ослаблений вхід із довжиною (три та більше карт) у масті, якою противник відкрив торгівлю. **Чим більше у нас в руці карт у масті відкриття противника, тим гірший вхід у торгівлю, і навпаки.** Наприклад, після відкриття опонента 1♠ вхід 2♣ з рукою ♠ Д72 ♥ Т7 ♦ Д97 ♣ Т9762, особливо в зоні, є великою помилкою (слабка масть, три карти в масті опонента). Водночас із рукою ♠ 72 ♥ 73 ♦ КВ103 ♣ ТДВ108 треба назвати трэфу в будь-якій зональності.

Блокувальна інтервенція:

– одинарний і вище стрибок новою мастю (наприклад, після відкриття 1♥ призначення 2♠, 3♣, 3♦ тощо) – натурально, від самостійної масті, кількість атакуювальних взятки – за принципом безпеки, не більше 14 РС, тобто карта приблизно така сама, як під час блокувальних відкриттів;

– одинарний стрибок у масть відкриття (лише якщо відкриття було штучним, наприклад, після штучної заявки 1♣ призначення 3♣) – натурально, як вище;

– 2 в масті відкриття (лише якщо відкриття було натуральним) – 8–11 РС, розклад мінімум 5-5, при цьому якщо відкриття було 1♣ або 1♦, то ваше призначення 2♣ або 2♦ відповідно покаже, що у вас мінімум 5-5 в обох мажорах. А якщо відкриття було 1♥ або 1♠, то ваше призначення 2♥ або 2♠ відповідно покаже, що у вас мінімум 5 карт в іншому мажорі та ще мінімум 5 карт в одному з мінорів (конвенція «кюбід Майкла»);

– 2БК зі стрибком – 8–11 РС, розклад мінімум 5-5 у двох молодших мастях із неназваних («**незвичайне БК**»), наприклад: на відкриття 1♣ така заявка покаже мінімум 5-5 у бубні та черві, на відкриття 1♦ така заявка покаже мінімум 5-5 у трефі та черві, на відкриття 1♥ або 1♠ така заявка покаже мінімум 5-5 у трефі та бубні.

Вхід мастю на другому рівні зі стрибком має насамперед деструктивні цілі. Таке призначення обіцяє 6–10 РС і хорошу (особливо в зоні) масть. При цьому небажано мати цінності у вигляді тузів, королів або дам відразу в кількох бокових мастях. Більше того, тузів збоку краще не мати зовсім. В іншому разі краще увійти в торгівлю на першому рівні за додержання вимог для ослабленого входу. Без стрибка потрібно увійти в торгівлю і тоді, коли в нас, крім шістки в масті входу, є ще й четвірка в мажорі.

У спірних ситуаціях: увійти чи не увійти, – визначати рішення має якість масті. Наприклад, після пасу партнера та відкриття правого опонента 1♣, перебуваючи в зоні з рукою ♠ КДВ10742 ♥ 8 ♦ 876 ♣ 106, ми повинні стрибнути у 2♠. Партнер уже пасував і не повинен викинути який-небудь фокус, а в противників немає достатньо сильної піки, щоб нас законтрити. До зони правильною заявкою були б 3♠. У сприятливій зональності можемо стрибнути в 2♠ навіть із такою картою ♠ В109543 ♥ 7 ♦ ДВ108 ♣ Т7 незалежно від того, пасував партнер чи ні. Якщо партнер призначить гейм у піці, то не повинно бути проблем із його реалізацією.

Узагалі призначення зі стрибком повинні якомога точніше описувати руку, особливо, якщо партнер ще не зробив заявку в торгівлі (до нього ще не дійшло слово). Адже ми можемо відібрати простір торгівлі в самих себе.

Кюбід Майкла дозволяє показати двокольорову руку на низькому рівні. Кюбід у мінор відкриття опонента показує розподілення 5-5 у мажорах та силу 8–11 РС. (Із силою відкриття та двома хорошими мастями краще увійти

пікою й потім заявити черву. Це теж покаже розклад 5-5, але сильнішу руку). Наприклад, правий опонент відкриває 1♣ (натурально), і ви маєте такі руки:

2.172	2.173	2.174
♠ ТД865	♠ 97654	♠ ТК764
♥ КВ754	♥ Т8754	♥ КДВ86
♦ 5	♦ КВ	♦ К4
♣ 53	♣ Д	♣ 5

Заявіть 2♣

Пасуйте

Заявіть 1♠

У гіршій зональності до таких заявок потрібно ставитися відповідальніше. Тому другий захисник повинен торгувати, розраховуючи на силу партнера близько 9 РС – при вході до зони та на 12 РС – у зоні.

Відповіді на кюбід партнера в мінор відкриття опонента дуже прості. Наприклад, лівий опонент відкриває 1♦, партнер входить 2♦ (кюбід Майкла). Правий опонент пасує, й у вас такі руки:

2.175	2.176	2.177	2.178	2.179
♠ КВ5	♠ Т3	♠ Д6	♠ Д8	♠ КД72
♥ 76	♥ КД53	♥ К3	♥ Т4	♥ Т4
♦ К876	♦ Т63	♦ КВ654	♦ ТВ108	♦ 94
♣ 9643	♣ 8764	♣ КВ82	♣ КД754	♣ КД743

Відповідь 2♥ або 2♠ (рука 2.175) – контракт. Відповідь 3♥ (рука 2.176) або 3♠ запрошує до гейму, просячи партнера поставити гейм із максимумом. Призначення гейму в будь-якому мажорі (наприклад, 4♠ з рукою 2.179) – контракт і показує геймову силу. Відповідь 2БК (рука 2.177) – контракт, показує цінності в мінорах і відсутність фіта в будь-якому з мажорів. Відповідь 3БК (рука 2.178) – контракт, показує затримки в мінорах і силу, достатню для гейму.

Якщо опонент відкриває мажором, кюбід у цей мажор є кюбідом Майкла й показує п'ятірку в іншому мажорі та п'ятірку в невідомому мінорі із силою 8–11 РС. Знову ж таки з двома дуже хорошими мастями і кращою рукою увійдіть

вашим мажором, а потім у вільній позиції заявіть мінор. Наприклад, правий опонент відкриває 1♥, й у вас такі руки:

2.180	2.181	2.182
♠ ТД975	♠ Д8753	♠ КДВ84
♥ 5	♥ Т5	♥ 4
♦ ДВ876	♦ К8743	♦ 87
♣ ДЗ	♣ Д	♣ ТКД87

Заявіть 2♥

Пасуйте

Заявіть 1♠

Відповіді на кюбід партнера в мажор відкриття опонента відрізняються від відповідей на мінорний кюбід. Наприклад, лівий опонент відкриває 1♥, партнер заявляє 2♥ (кюбід Майкла), правий опонент пасує. Ви маєте такі руки:

2.183	2.184	2.185	2.186
♠ Д63	♠ 9	♠ К84	♠ Т642
♥ К742	♥ ДВ106	♥ 63	♥ 97
♦ 983	♦ Д432	♦ КД72	♦ КВ64
♣ 1064	♣ Д873	♣ КД84	♣ ТК4

Відповідь 2♠ (рука 2.183) – контракт, і ця секвенція дозволяє зробити інвіт до гейму 3♠ (рука 2.185), що неможливо, коли масть відкриття – піка. Тобто, якщо лівий опонент відкриває 1♠, і партнер входить 2♠ (кюбід Майкла), відповідь 3♥ – контракт. Призначення гейму в іншому мажорі (наприклад, 4♠ з рукою 2.186) показує геймову силу та є фінальним контрактом. Відповідь 2БК (рука 2.184) – штучна заявка, що просить партнера назвати свій мінор.

Загалом, бажаючи перехопити ініціативу, партнер може запитати про масть другого лонгера заявкою 2БК. Ось приклад роздачі з парного турніру:

♠ Д9543
♥ В54
♦ КДВ83
♣ –

♠ ТКВ86
♥ –
♦ Т10942
♣ К93

Торгівля:

S	W	N	E
1♥	2♥	пас	2БК
пас	3♦	пас	3♥ ¹
пас	3♠ ²	пас	4♦ ³
пас	5♣ ⁴	пас	5БК ⁵
пас	7♦ ⁶	пас	7♠
контра	пас	пас	реконтра

1 – форсинг; 2 – слабкість; 3 – сильне узгодження масті;
4 – контроль 1-го класу; 5 – Жозефін; 6 – дві старші фігури.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції кюбід Майкла. Опонент відкрив 1♦. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.431	2.432	2.433	2.434
♠ KB863	♠ KДВ94	♠ 107543	♠ ТД987
♥ ТВ953	♥ ТДВ62	♥ 97532	♥ 74
♦ Д5	♦ 9	♦ ТК	♦ 8
♣ 9	♣ 106	♣ Т	♣ КД1063

Лівий опонент відкриває 1♦. Партнер заявляє 2♦ (кюбід Майкла). Правий опонент пасує. Що ви заявите?

2.435	2.436	2.437	2.438	2.439
♠ 95	♠ K874	♠ Д8	♠ Д3	♠ 106
♥ 864	♥ Т8	♥ Т862	♥ Т5	♥ 84
♦ KB32	♦ 9742	♦ Т76	♦ KB82	♦ ТВ109
♣ 9743	♣ ТД8	♣ КДВ8	♣ ТК532	♣ KB964

Опонент відкрив 1♥. Що ви заявите з такими руками?

2.440	2.441	2.442	2.443
♠ KB863	♠ ТК1092	♠ 95	♠ 108643
♥ Т6	♥ 9	♥ 4	♥ ТК
♦ ДВ974	♦ К4	♦ КД974	♦ В9854
♣ 8	♣ КД974	♣ ТКВ86	♣ Д

Лівий опонент відкриває 1♥. Партнер заявляє 2♥ (кюбід Майкла). Правий опонент пасує. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.444	2.445	2.446	2.447	2.448
♠ 643	♠ K876	♠ K4	♠ 5	♠ T643
♥ 76	♥ T3	♥ ДВ109	♥ 9854	♥ 75
♦ Д964	♦ ТК63	♦ Т86	♦ К754	♦ ТК74
♣ Д742	♣ 843	♣ ТД74	♣ ДВ84	♣ ТД3

Ще однією можливістю показати двокольорову руку, зазвичай мінорну, на порівняно низькому рівні, особливо коли опоненти торгують мажори, є конвенція незвичайне БК. Ця конвенція корисна в тому разі, якщо вам вдалося призначити контракт, який може бути виконаний, або буде хорошим захистом. Проте, якщо опоненти самі призначають контракт, розігрувальник, знаючи ваше «незвичайний» розподілення й локалізацію онерів, здобуває велику перевагу.

Якщо правий опонент відкриває торгівлю один у мажор, стрибковий вхід 2БК є незвичайним, тому що не має натурального змісту, і показує принаймні 5-5 у мінорах. Сила вашої руки визначається зональністю.

У сприятливій зональності (опоненти в зоні, ви до зони) ви припускаєте можливість захисту від зонального мажорного гейму опонентів. Отже, ви можете не мати великої онерної сили. Наприклад, у сприятливій зональності після відкриття правого опонента 1♥ заявіть 2БК з рукою ♠ 54 ♥ 7 ♦ KB765 ♣ KB854.

У несприятливій зональності (ви в зоні, а опоненти до зони) ви повинні мати дві добрі масті, припускаючи можливість мінорного гейму на своїй лінії. Наприклад, у несприятливій зональності після відкриття правого опонента 1♥ заявіть 2БК із рукою ♠ Д3 ♥ 8 ♦ КДВ76 ♣ ТД653.

У рівній зональності ви повинні діяти з обережністю й мати досить сильну руку, оскільки ще не знаєте, чиї руки в майбутній боротьбі матимуть більшу цінність. Наприклад, у рівній зональності після відкриття правого опонента 1♥ пасуйте з рукою ♠ K4 ♥ 8 ♦ В8653 ♣ ДВ643 та заявіть 2БК з рукою ♠ K4 ♥ 8 ♦ КД1098 ♣ ТВ743.

Після пасу на першій руці та пасів лівого опонента й партнера ваш вхід 1БК на відкриття правого опонента один у мажор є незвичайним. У вас не може бути звичайної безкозирної руки, бо ви вже пасували. Використання в цій секвенції незвичайного БК набагато корисніше, оскільки опише вашу руку партнеру, який має певну онерну силу. Наприклад, після трьох пасів і відкриття правого опонента 1♠ увійдіть 1БК із рукою ♠ ДВ7 ♥ – ♦ К8643 ♣ ТВ942.

Якщо правий опонент відкрив один у мінор, заявка 2БК також незвичайна, проте вона може мати різні значення. Деякі пари, як і раніше, використовують її для показу мінорів, оскільки мінор відкриття часто короткий. Наприклад, після відкриття правого опонента 1♣ заявіть 2БК із рукою ♠ 54 ♥ 8 ♦ КВ1096 ♣ ТДВ75, показуючи мінори.

Інші вважають, що вона показує дві молодші масті з неназваних. Наприклад, після відкриття правого опонента 1♣ заявіть 2БК із рукою ♠ 94 ♥ КД743 ♦ ТВ1065 ♣ 2, показуючи червоні масті. Або після відкриття правого опонента 1♦ заявіть 2БК із рукою ♠ 83 ♥ ТД864 ♦ 4 ♣ КД742, показуючи трефу та черву.

Незвичайне БК можна використовувати в багатьох торгових ситуаціях. Ось деякі з найпоширеніших ситуацій.

N	E	S	W
1♠	пас	2♠	пас
пас	2БК		

Заявка E 2БК показує два мінори. Він, імовірно, відчував, що його рука недостатньо сильна для входу відразу, але тепер, коли NS зупинилися у 2♠ і зрозуміло, що партнер має силу, він вирішив конкурувати. Він повинен мати руку типу ♠ 4 ♥ 43 ♦ К10753 ♣ Т9853.

N	E	S	W
1♠	пас	3♠ (сильне)	3БК

Заявка W 3БК є незвичайною, оскільки опоненти показали мінімум 26 РС. Заявка W передбачає можливість

мінорного захисту (в сприятливій зональності) від пікового гейму опонентів, або навіть від шлему. W має приблизну руку ♠ 2 ♥ 3 ♦ KB7643 ♣ K10963.

N	E	S	W
1♥	пас	1БК	2БК

Заявка W 2БК є незвичайною, оскільки із сильною безкозирною рукою він може контрити, щоб покарати опонентів. Отже, він конкурує з двокольоровою рукою. Нехай у наведеній вище торгівлі E відповідає 3♣, а W заявляє 3♦. Якого типу в нього рука? Очевидно, двоколірна з бубною та пікою. Якби він був одноколірним, він просто увійшов би цією мастю. Маючи трефу, він не заявив би тепер бубну. Припустимо, що E відповідає 3♦, а W заявляє 3♣. Що в нього за рука? Очевидно, він має трефу та піку.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції незвичайне БК. Правий опонент відкрив 1♠. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.449	2.450	2.451	2.452
♠ 7	♠ 75	♠ ДЗ	♠ Д
♥ КЗ	♥ 9	♥ 93	♥ К
♦ ДВ1076	♦ В9643	♦ ТКД85	♦ ДВ876
♣ ТД854	♣ Д6432	♣ Д932	♣ Д96432

Атакувальна інтервенція:

– контра – штучно, від 12 РС, без п'ятикарткових (і більш довгих) мастей, зазвичай із мінімум трьома картами в кожній із неназваних мастей. Таку контру називають **призовною**, оскільки закладений у ній сенс – це заклик до партнера продовжити торгівлю. Наприклад, після відкриття опонента 1♦ із рукою ♠ ТВ97 ♥ К53 ♦ 42 ♣ ТД86. Подальша торгівля може показати, що в контри було інше значення – від 16 РС довільного розкладу (так звана **пояснювальна контра**), наприклад, ♠ ТК8 ♥ КД6 ♦ 753 ♣ ТДВ9;

– 1БК – 15–17 РС, безкозирний розклад із гарною затримкою в показаній масті опонентів;

– гейм у масті відкриття (за будь-якого значення відкриття опонентів на 1-му або 2-му рівні) – натурально (зазвичай мінімум 7 карт у цій масті), бажання грати та виграти цей контракт, навіть якщо в опонента, який відкрив, є п'ятірка в цій масті.

У сучасній двосторонній бриджевій торгівлі контра здебільшого втратила своє початкове каральне (спроба збільшити кількість набраних очок за підсадження контракту противників) значення. Адже найчастіше каральні контри, особливо на часткові контракти опонентів, призводять до поганих наслідків. Досить згадати про те, що частковий контракт, починаючи з рівня 2♥, під контрою під час його виконання стає геймом. Це, щоправда, не означає, що не потрібно контрити захисні контракти або необдумані входи опонентів у торгівлю, що сидять мінімум без двох взятків.

Статистично, проте, набагато частіше трапляється, що після відкриття (або входу в торгівлю) противника ми тримаємо руку, із якою в нас за істотної онерної сили просто немає жодного гарного призначення, а хотілося б повідомити про наші цінності партнера. Тому заявку контра в переважній більшості секвенцій стали використовувати як **інформаційну заявку – для показу тих рук, із якими за відповідної сили ми не можемо брати участь у конструктивній торгівлі заявкою масті чи безкозирним призначенням**. Такий підхід виявився більш ніж виправданим.

Якщо ми даємо призовну контру, у нас повинно бути мінімум по три карти в усіх мастях, крім масті відкриття (як виняток допустимий дублет в одному з мінорів). Тепер партнер може сміливо заявляти будь-який свій лонгер, не побоюючись відсутності бодай півфіту 4-3 на лінії. Такою контрою ми закликаємо партнера до призначення власної довгої масті та опису сили своєї руки.

Ідеальним розкладом для призовної контри є розклад 4-4-4-1 із короткістю в масті відкриття. За нього потрібно

додати собі два пункти балансу, бо імовірність знайти в партнера повноцінний фіт за такого розкладу перевищує 80 %.

Ось кілька прикладів відповідей на призовну контру.

N	E	S	W
1♣	контра	пас	?

Із рукою ♠ K954 ♥ 42 ♦ KB54 ♣ 965 заявіть 1♠. Із двома мастями рівної довжини віддайте перевагу мажору.

N	E	S	W
1♦	контра	пас	?

Із рукою ♠ 9654 ♥ 65 ♦ 87532 ♣ 92 заявіть 1♠. Це не та рука, якою можна пишатися, але партнер попросив вас заявити найдовшу масть, крім бубни, і у вас немає вибору. Відповідальність лежить на ньому, а не на вас.

N	E	S	W
1♦	контра	1♥	?

Із рукою ♠ D754 ♥ B87 ♦ 92 ♣ 8732 пасуйте. Якби S спасував, ви заявили б 1♠. Тепер, після призначення S 1♥ ви більше не зобов'язані що-небудь призначати. Будь-яка ваша активність показала б деякі цінності.

N	E	S	W
1♥	контра	пас	?

Із рукою ♠ TД642 ♥ 74 ♦ KB8 ♣ 832 заявіть 2♠. З 10 РС та хорошою мастю правильним є стрибокове призначення. Більшість не використовує цей стрибок як такий, що форсує. Однак він дуже запрошує, і партнер може пасувати лише на абсолютному мінімумі.

N	E	S	W
1♥	контра	пас	?

Із рукою ♠ 10542 ♥ T5 ♦ TK7 ♣ K632 заявіть 2♥. Гейм проглядається, але ви не впевнені, який саме. Кюбід у масть опонента тут просто означає: «Партнере, у мене хороша рука, але я б хотів, щоб ти показав масть».

N	E	S	W
1♦	контра	пас	?

Із рукою ♠ 652 ♥ В8 ♦ КВ107 ♣ Т1082 заявіть 1БК. Ця відповідь показує близько 8–9 РС і хорошу затримку в масті опонента.

N	E	S	W
1♥	контра	пас	?

Із рукою ♠ КД8642 ♥ 843 ♦ КВ3 ♣ 2 заявіть 4♠. Після призовної контри партнера ви хочете грати в цій здачі саме цей контракт, тому призначайте його – і вперед.

А тепер кілька прикладів ребідів після відповіді партнера на вашу призовну контру. Завжди майте на увазі, що ви змусили партнера зробити призначення. Припустимо, торгівля почалася так:

N	E	S	W
1♣	контра	пас	1♠
пас	?		

Що ви заявите далі з кожною з таких рук?

Із рукою ♠ ТВ8 ♥ КД53 ♦ ДВ53 ♣ 97 пасуйте. Контрою ви виявили всі цінності своєї руки. Партнер сподівався на чотирикарткову підтримку в піці. Пам'ятайте, партнер може не мати нічого, й тоді в нього будуть труднощі навіть із реалізацією контракту 1♠.

Із рукою ♠ Т1092 ♥ КД54 ♦ КД54 ♣ 4 заявіть 2♠. Ви маєте більше, ніж показали контрою. Якщо в партнера щось на зразок ♠ К543 ♥ В8 ♦ Т983 ♣ 865, то він доставить до гейму, який повинен вийти. Але навіть якщо в нього нічого немає, ви повинні бути в безпеці на 2-му рівні.

Із рукою ♠ ТВ83 ♥ КД106 ♦ КДВ7 ♣ 4 заявіть 3♠. Маючи мінімум, наприклад: ♠ Д962 ♥ 943 ♦ 982 ♣ 983, партнер спасує або призначить 4♠, якщо в нього ♠ Д762 ♥ Т82 ♦ 982 ♣ 1083.

Із рукою ♠ КВ83 ♥ ТКД3 ♦ КДВ10 ♣ 4 заявіть 4♠. Так, партнер може не виконати цей контракт, із такою слабкою рукою, як: ♠ 9764 ♥ 76 ♦ 743 ♣ 9832, але ви не можете засновувати свої заявки на таких песимістичних прогнозах. Реалістичніше покласти партнеру ♠ Д954 ♥ 76 ♦ 743 ♣ 9832.

Розглянемо кілька прикладів захисної та атакуючої інтервенції після відкриття опонента мастю на 1-му рівні. Оберіть заявку після відкриття опонента 1♦ з такими руками:

2.187	2.188	2.189	2.190
♠ КД96	♠ ТД1097	♠ ТК86	♠ К9
♥ Д972	♥ К6	♥ 73	♥ ТД85
♦ 8	♦ 95	♦ 106	♦ КВ73
♣ Т975	♣ 10852	♣ КДВ98	♣ КВ8

Рука 2.187. Контра. Розклад 4-4-4-1 із короткістю в масті відкриття компенсує нестачу онерних пунктів.

Рука 2.188. Заявка 1♠. Ослаблений вхід. Якісна масть. Перший хід партнера в піку в можливому контракті опонентів, на наш погляд, буде найкращим.

Рука 2.189. Заявка 2♣. За таку масть нам не соромно.

Рука 2.190. Заявка 1БК. 17 РС з гарною затримкою в масті відкриття.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему інтервенції після відкриття опонента мастю на 1-му рівні. Опонент відкрив 1♦. Ваша заявка з кожною з таких рук?

2.453	2.454	2.455	2.456
♠ Т108	♠ ТК84	♠ КВ954	♠ Т7
♥ КВ96	♥ Т7	♥ Т10863	♥ ТДВ7
♦ В7	♦ 1083	♦ 4	♦ 95
♣ КВ83	♣ КВ85	♣ 63	♣ Д8653
2.457	2.458	2.459	2.460
♠ КВ5	♠ ТВ97	♠ Д86	♠ 9
♥ 10	♥ КД7	♥ Т9	♥ КВ10875
♦ ТД1064	♦ 8	♦ К4	♦ 76
♣ ТВ84	♣ К9865	♣ ТКВ875	♣ К984

2.4.2 Інтервенція після відкриття 1БК

Захисна інтервенція:

– 2 в масті – натурально, 10–15 РС, від п'ятірки (тобто рука така сама, як у разі інтервенції після відкриття 1 у масті).

Після сильного відкриття 1БК в усіх системах захисту передбачені двомасні входи. Найпопулярніші рішення – це конвенції: Астро, Капеллетті, Ланді [8, 9].

Конвенція **Астро** призначена для показу двомасних рук після відкриття опонента 1БК. Двокольорові руки дають більше можливостей для конкурентної боротьби після сильного відкриття опонента, ніж однокольорові. У цьому разі важко показати двокольорові руки, оскільки часто можливості зробити заявку двічі не надається.

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2♣ показує черву, що називають «якорною» мастю, та невідому мінорну масть. Оверкол 2♦ показує піку – «якірну» масть – та іншу невідому масть (трефу, бубну або черву). Астро обіцяє наявність принаймні дев'яти карт у цих двох мастях і хорошу якість мастей, якщо заявка зроблена в зоні. Більш істотною тут є довжина й сила мастей, ніж оверна сила. На другій позиції, ви повинні мати близько 10 РС у ваших двох мастях, або, будучи в зоні, дещо більше. Коли масті довші, а зональність сприятлива, пунктів може бути менше.

Оверколи 2♥ або 2♠ є натуральними та показують однокольорові руки. Маючи однокольорові мінорні руки, ви повинні стрибнути в 3♣ або 3♦. Оверкол 2БК показує два мінори (див. незвичайне БК). Наприклад, правий опонент відкриває 1БК, і ви маєте такі руки:

2.191	2.192	2.193	2.194	2.195	2.196
♠ КД765	♠ 76	♠ ДВ1075	♠ ТДВ987	♠ 9	♠ 987
♥ ТВ653	♥ ТК743	♥ 5	♥ 6	♥ 64	♥ 54
♦ 5	♦ ДВ76	♦ 93	♦ Т32	♦ КВ875	♦ ТК
♣ 94	♣ 32	♣ ТД863	♣ 854	♣ КДВ84	♣ КДВ986

заявка 2♦ заявка 2♣ заявка 2♦ заявка 2♠ заявка 2БК заявка 3♣

Астро можна також використовувати на четвертій позиції після відкриття лівого опонента 1БК і пасів партнера та правого опонента. Тут ви можете мати менше пунктів, оскільки партнер напевно має деяку онерну силу.

Той, хто відповідає на Астро-оверкол, має кілька можливостей. Наприклад, ви займаєте позицію W і берете участь у такій торгівлі:

	N	E	S	W
	1БК	2♦ (Астро)	пас	?
	Відповіді W покажемо за допомогою таких рук:			
	2.197	2.198	2.199	2.200
♠	K76	ТД87	В9764	♠ 84
♥	876	♥ 76	♥ 5	♥ 86
♦	Д765	♦ ТВ64	♦ ТВ85	♦ КВ7653
♣	765	♣ 1086	♣ ТД6	♣ 532
	2.201	2.202	2.203	2.204
♠	85	♠ К87	♠ 63	♠ 92
♥	965	♥ Т54	♥ ТК8754	♥ Т3
♦	Д876	♦ К875	♦ К4	♦ ТДВ875
♣	Д643	♣ Д52	♣ 543	♣ 432

Партнер того, хто увійшов Астро, торгує так:

1) за відсутності геймового інтересу (0–10 PC) і маючи принаймні три карти в якірному мажорі, називає його на рівні 2 (2♠ з рукою 2.197);

2) маючи інтерес до гейму (11–14 PC) і за наявності принаймні четвірки в якірному мажорі, називає його на рівні 3 (3♠ з рукою 2.198);

3) ставить гейм у якірному мажорі, маючи в ньому принаймні четвірку та мінімум 15 PC (4♠ з рукою 2.199);

4) пасує зі слабкою рукою та шісткою (рука 2.200);

5) заявляє «нейтральну» наступну масть. Це показує слабку руку, неможливість зробити інше призначення та обіцяє не менше двох карт у цій масті (2♥ з рукою 2.201);

б) форсує заявкою 2БК, маючи деяку підтримку в якірному мажорі та за відсутності іншої підходящої заявки (рука 2.202);

7) призначення нової масті або стрибок, зокрема стрибок у нейтральну масть (3♥ з рукою 2.203) або підйом масти Астро (3♦ з рукою 2.204), показує шістку в цій масті та деяку онерну силу.

Після відповіді в нейтральну масть гравець, що входив Астро, має вибір. Наприклад, правий опонент відкриває 1БК, і з кожної з наступних рук ви входите 2♣ (Астро), показуючи черву та мінор. Лівий опонент пасує, і партнер відповідає 2♦ (нейтральна масть). Правий опонент пасує.

2.205	2.206	2.207	2.208
♠ T3	♠ 74	♠ 43	♠ 92
♥ KV87	♥ TДВ76	♥ ТВ84	♥ ТК65
♦ ДВ1075	♦ 43	♦ 5	♦ 74
♣ 43	♣ ТВ65	♣ КДВ653	♣ КД743

Той, хто увійшов Астро, продовжує торгівлю так:

1) пасує з п'ятіркою в нейтральній масті (рука 2.205);
2) називає свій п'ятикартковий якірний мажор (2♥ з рукою 2.206);

3) називає свою другу масть на 3-му рівні, показуючи шістку в цій масті та хорошу руку (3♣ з рукою 2.207);

4) заявляє 2БК, маючи четвірку в якірному мажорі та п'ятірку в іншій масті (рука 2.208). Ця заявка форсує. Той, хто відповідає, говорить 3♣, і тепер той, хто входив Астро, або пасує з трєфою, або натурально показує свою п'ятірку.

У більшості секвенцій заявка 2БК будь-якого з гравців є штучною та такою, що форсує. Якщо це друга заявка того, хто відповідає, вона є питанням про іншу масть того, хто входив Астро.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Астро. Правий опонент відкрив 1БК. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.461	2.462	2.463	2.464
♠ КДВ76	♠ 83	♠ ТК76	♠ К8753
♥ КВ632	♥ ТД986	♥ 5	♥ 54
♦ 5	♦ КД76	♦ 84	♦ В8654
♣ 94	♣ 93	♣ ТВ10864	♣ 5

2.465	2.466	2.467
♠ Т3	♠ 876	♠ КД
♥ КДВ875	♥ ТВ109	♥ 765
♦ 54	♦ 8	♦ ТДВ754
♣ 853	♣ КВ863	♣ 54

Лівий опонент відкриває 1БК. Партнер входить 2♣ (Астро). Правий опонент пасує. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.468	2.469	2.470	2.471
♠ Д64	♠ Т43	♠ КД3	♠ Т3
♥ 54	♥ 987	♥ Т74	♥ ТД54
♦ 54	♦ Д76	♦ Д543	♦ 762
♣ К76542	♣ 9753	♣ Д32	♣ Д876

2.472	2.473	2.474
♠ 9743	♠ 6	♠ Т32
♥ 94	♥ Д9864	♥ 72
♦ 54	♦ ТК5	♦ Д3
♣ ДВ987	♣ КВ62	♣ КДВ987

Правий опонент відкриває 1БК. Ви входите 2♦ (Астро). Лівий опонент пасує, і партнер відповідає 2♥. Правий опонент пасує. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.475	2.476	2.477	2.478
♠ КВ1095	♠ ТД97	♠ ТК87	♠ ТК54
♥ 54	♥ КВ876	♥ 5	♥ 875
♦ КД876	♦ 6	♦ 97	♦ 7
♣ 5	♣ 954	♣ ТД9863	♣ КД865

Для показу як однокольорової, так і двокольорової руки після відкриття опонента 1БК також застосовують конвенцію **Капеллетті**.

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2♣ показує однокольорову руку, і партнер повинен заявити 2♦. Ви можете пасувати з бубною (рука 2.209) або заявити 3♦, запрошуючи до гейму. Заявки 2♥ і 2♠ (рука 2.210) показують натурально одноколір, а 3♥ (рука 2.211) або 3♠ – сильні однокольори та запрошення до гейму. Ребід 3♣ (рука 2.212) показує трефу.

2.209	2.210	2.211	2.212
♠ 76	♠ КДВ764	♠ Т3	♠ Т4
♥ К54	♥ 54	♥ ТДВ543	♥ 653
♦ ДВ87543	♦ К32	♦ Д43	♦ К5
♣ 9	♣ 63	♣ 74	♣ КД10754

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2♦ показує принаймні 9 карт у мажорах. Кількість пунктів, достатня для входу, визначається зональністю та довжиною мастей. Зазвичай воно становить близько 10 РС до зони та дещо більше – у зоні.

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2♥ показує п'ятірку черв і мінімум четвірку в будь-якому мінорі.

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2♠ показує п'ятірку пік і мінімум четвірку в будь-якому мінорі.

2.213	2.214	2.215	2.216	2.217
♠ КД876	♠ В7654	♠ К876	♠ 76	♠ 9
♥ ТВ543	♥ ТК43	♥ ТДВ54	♥ КД875	♥ ТВ953
♦ 54	♦ 94	♦ Д76	♦ ТВ542	♦ 754
♣ 5	♣ 87	♣ 9	♣ 9	♣ ТКД3
заявка 2♦	пас	заявка 2♦	заявка 2♥	заявка 2♥

2.218	2.219	2.220	2.221
♠ 843	♠ КВ1095	♠ ТКВ43	♠ 97543
♥ К8764	♥ 5	♥ 65	♥ К
♦ Д8653	♦ КДВ64	♦ 96	♦ Д9754
♣ –	♣ 74	♣ ТД85	♣ ТВ
пас	заявка 2♠	заявка 2♠	пас

Якщо правий опонент відкриває 1БК, оверкол 2БК показує мінори (див. незвичайне БК).

Капеллетті використовують і на 2-й, і на 4-й позиції, як проти слабкого, так і проти сильного відкриття 1БК.

Якщо лівий опонент відкриває 1БК, і партнер заявляє 2♣ (Капеллетті), ви зазвичай відповідаєте 2♦ (рука 2.222). Однак, маючи власну гарну шестикарткову масть, ви можете назвати її (2♥ з рукою 2.223).

Якщо лівий опонент відкриває 1БК, і партнер заявляє 2♦, пропонуючи вибрати з мажорів, ви називаєте свій найдовший мажор на другому рівні без інтересу до гейму (2♠ з рукою 2.224), на третьому – запрошуючи до гейму (3♠ з рукою 2.225), або призначаєте гейм (4♥ з рукою 2.226).

Якщо лівий опонент відкриває 1БК і партнер заявляє мажор на рівні 2 (наприклад, 2♥), ви можете пасувати з терпимістю до масті партнера й без інтересу до гейму (рука 2.227). Ви можете підняти масть партнера з гарною рукою (11–15 PC) та інтересом до гейму (3♥ з рукою 2.228). Якщо ви короткі в мажорі партнера та хочете дізнатися про його другу масть, ви заявляєте 2БК, що є штучним призначенням і просить партнера назвати свій мінор (рука 2.229).

2.222	2.223	2.224	2.225
♠ K854	♠ 86	♠ 987	♠ K764
♥ 65	♥ ТДВ986	♥ 65	♥ Т9
♦ Д75	♦ 65	♦ КВ76	♦ КД54
♣ 9743	♣ 965	♣ ДВ43	♣ В54
2.226	2.227	2.228	2.229
♠ K754	♠ 87	♠ Т4	♠ 984
♥ Т8765	♥ К84	♥ 9876	♥ 52
♦ Т43	♦ Д432	♦ ТК42	♦ ДВ65
♣ 4	♣ 9743	♣ 654	♣ КВ74

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Капеллетті. Правий опонент відкрив 1БК. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.479	2.480	2.481	2.482	2.483
♠ КДВ854	♠ КВ732	♠ Т4	♠ ТД954	♠ 854
♥ Т5	♥ ТД953	♥ КВ642	♥ 4	♥ КВ6
♦ 954	♦ 8	♦ ТД965	♦ 105	♦ ТД10853
♣ 83	♣ 94	♣ 6	♣ ТК1085	♣ 7

Лівий опонент відкриває 1БК. Ваша відповідь із такими руками, якщо партнер заявив: 1) 2♣; 2) 2♦; 3) 2♥; 4) 2♠?

2.484	2.485	2.486
♠ КВ64	♠ Т8	♠ КД65
♥ Д75	♥ 943	♥ Т8
♦ 985	♦ Д853	♦ ДВ93
♣ 643	♣ Д953	♣ 965

Ще одним способом показу мажорних рук після відкриття опонента 1БК є конвенція **Ланді**, яка дає змогу вести конкурентну торгівлю за наявності двокольорової мажорної руки з не дуже «косим» розподіленням.

Після відкриття опонента 1БК оверкол 2♣ показує наявність щонайменше чотирьох карт у кожному мажорі. За розподілення 4-4 в мажорах ви повинні мати, як мінімум, силу відкриття. Пунктів може бути менше, якщо масті довші.

2.230	2.231	2.232
♠ КД76	♠ ДВ1097	♠ К874
♥ ТД76	♥ ТД876	♥ ДВ87
♦ Т2	♦ 4	♦ К65
♣ 854	♣ ДВ	♣ Д4

заявка 2♣

заявка 2♣

пас

Залежно від домовленості партнерів Ланді можна використовувати як на сильне, так і на слабке БК, як на другій, так і на четвертій руці.

Оверколи 2♦, 2♥ та 2♠ демонструють натуральні однокольори. Маючи однокольорову руку з трефою, ви повинні заявити 3♣.

Відповіді на Ланді-оверкол розглянемо за допомогою таких рук:

2.233	2.234	2.235	2.236	2.237
♠ T2	♠ K543	♠ 9	♠ KB65	♠ B109
♥ 975	♥ 86	♥ T987	♥ Д3	♥ ТК765
♦ B875	♦ Д854	♦ 765	♦ ТД65	♦ 43
♣ Д1062	♣ 853	♣ ТД876	♣ 754	♣ ТД3
2.238	2.239	2.240	2.241	2.242
♠ ТД76	♠ 94	♠ Д3	♠ 82	♠ 76
♥ Т3	♥ Д74	♥ Д3	♥ 73	♥ Д2
♦ KB7653	♦ KB43	♦ КДВ753	♦ KB86432	♦ Д72
♣ 5	♣ ТВ73	♣ B63	♣ Д8	♣ KB10984

Заявки 2♥ (рука 2.233) чи 2♠ (рука 2.234) – пропозиція контракту без геймового інтересу.

Заявки 3♥ (рука 2.235) чи 3♠ (рука 2.236) запрошують до гейму та можуть бути зроблені з трьома картами в масті. Ланді-оверкол рідко роблять із розподіленням 4-4, частіше з 5-4 або з 5-5.

Заявки 4♥ (рука 2.237) чи 4♠ (рука 2.238) натуральні та показують руки, із якими ви розраховуєте виграти гейм.

Заявки 2БК (рука 2.239) і 3♦ (рука 2.240) натуральні. Обидві заявки показують хороші руки та запрошують до гейму, але не форсують.

Відповідь 2♦ показує слабку руку з довгою бубною (рука 2.241). Пас на Ланді-оверкол показує слабку руку з довгою трефою (рука 2.242).

Відповідь 3♣ є призначенням, що форсує, та просить партнера вибрати найдовший мажор. Той, хто відповідає, має однакову довжину в мажорах і запрошує до гейму.

Наприклад, лівий опонент відкриває 1БК, і партнер входить 2♣ (Ланді). Правий опонент пасує. Заявіть 3♣ з рукою ♠ KB76 ♥ ТВ64 ♦ Д9 ♣ 754. Партнер заявляє тепер 3♥ (рука 2.243) чи 3♠ (рука 2.244) з мінімумом і без геймового інтересу. А з максимальною рукою він має поставити гейм у своєму найкращому мажорі (4♥ з рукою 2.245 або 4♠ з рукою 2.246).

2.243	2.244	2.245	2.246
♠ ТД32	♠ Т9764	♠ Т964	♠ ТД843
♥ К10963	♥ КД64	♥ КД1032	♥ К742
♦ 75	♦ 9	♦ Т73	♦ 9
♣ 64	♣ 973	♣ 9	♣ Т72

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення. Правий опонент відкрив 1БК. Що ви заявите з кожною з таких рук у сприятливій зональності, використовуючи Ланді?

2.487	2.488	2.489	2.490	2.491
♠ КВ854	♠ ТД97	♠ В9765	♠ ТДВ765	♠ Т2
♥ ДВ1076	♥ КДВ7	♥ ДВ765	♥ 87	♥ 43
♦ Д3	♦ К3	♦ 5	♦ Т43	♦ 754
♣ 4	♣ 942	♣ 95	♣ Д3	♣ ТКВ1098

Лівий опонент відкриває 1БК. Партнер входить 2♣ (Ланді). Правий опонент пасує. Що ви заявите з кожною з таких рук?

2.492	2.493	2.494	2.495
♠ КВ7	♠ ТД87	♠ 9	♠ 52
♥ 86	♥ К765	♥ 876	♥ 98
♦ Д876	♦ 76	♦ ДВ7642	♦ В76
♣ Д854	♣ Д32	♣ К42	♣ КВ9753

2.496	2.497	2.498	2.499
♠ Т9743	♠ К3	♠ В73	♠ Т76
♥ 6	♥ КВ65	♥ 64	♥ 54
♦ КДВ	♦ 543	♦ КД76	♦ Т43
♣ Т643	♣ КД76	♣ ТД32	♣ КД842

2.500	2.501	2.502
♠ 8	♠ 104	♠ Т43
♥ К4	♥ 96	♥ ТВ76543
♦ ТКД876	♦ КВ108654	♦ 6
♣ 8543	♣ 72	♣ 65

Блокувальна інтервенція:

– одинарний і вище стрибок мастю – натурально, за принципом безпеки, від самостійної масті.

Атакувальна інтервенція:

– контра – від 13 РС, без п'ятирок (призовна); від 16 РС, є мінімум одна п'ятикарткова масть (пояснювальна).

Обидва значення контри штучні, тому що не мають відношення до покарання опонентів. Який із варіантів мав місце, покаже подальша торгівля.

Практика показала, що класичне рішення із силовим значенням контри має мінімальне застосування. Дуже рідко трапляється захиснику мати силу рівну відкриттю 1БК. Але навіть якщо так і станеться, то не будемо впевнені, що контракт 1БК посадимо. Адже якщо перевага в силі буде на боці противників, то будемо покарані ми самі.

Однак, значно сміливіше після відкриття 1БК можна вступати, маючи розкладну руку – двомаску від 5-4, або одну довгу масть. Допускати, щоб противники грали 1БК, коли в нас розкладна карта, зазвичай не вигідно: або вони виграють 1БК, а в нас був частковий контракт, або ми програємо свій контракт, але в них був контракт 1БК. Отже, із відкриттям противників сильним 1БК (15–18 РС) боремося розкладом, а не силою. Тому велике визнання в турнірних гравців знайшла **двомасна контра**, яка разом з іншими заявками після відкриття опонентів 1БК дає такі можливості:

- пас – із рівномірною картою, можливо сильний;
- контра – двомаска від 5-4, як мінімум, одна з мастей мажорна;
- 2 у масті – натурально, розклад одномасний;
- 2БК – розклад від 5-5 у мінорах (незвичайне БК);
- 3 в масті – блок. Це не повинно бути шаленою торгівлею. Противники після відкриття 1БК досить точно можуть підбити баланс і легко дати контру.

Ці самі установки справедливі й у секвенції:

N	E	S	W
1БК	пас	пас	?

Припустимо, що з рукою ♠ Д108754 ♥ 83 ♦ 953 ♣ В10 займаємо позицію W. Що робимо? Торгуємо 2♠! Не треба боятися такого рішення. Щоправда, в крайньому разі може виявитися, що в противників 24 PC, але здебільшого сила буде вирівняна.

Після відкриття опонентів сильним 1БК наше завдання – зіграти частковий контракт, оскільки онерної сили, статистично, недостатньо для виграшу гейму. Лише з розкладними, добре сфітованими руками можна спробувати виграти гейм. Тому E після торгівлі:

N	E	S	W
1БК	пас	пас	2♠
пас	?		

з рукою ♠ Т85 ♥ КД75 ♦ Т7 ♣ ДВ63 повинен пасувати, знаючи, що партнер з довгою мастю або розкладною рукою має відновити торгівлю. Але з картою ♠ ТВ83 ♥ ТД102 ♦ ТД5 ♣ 87 потрібно все ж таки поставити гейм, тому що є підстави думати, що всі цінності N лежать у нас під імпасом, що дає великі шанси виграшу гейму.

Оскільки на 4-й руці захист не обмежений діапазоном сили, то навіть із нулем очок, але хорошим розкладом, наприклад, ♠ 1097643 ♥ 108763 ♦ 10 ♣ 6, необхідно заявити контру. Проте контра першого захисника повинна ґрунтуватися на твердій межі онерної сили залежно від тактичних умов роздачі та стилю гри пари.

Дедалі більше пар, що борються в турнірах, грають слабким БК (12–15 PC). Це блокувальне відкриття дуже ускладнює подальшу торгівлю захисникам. Зазнаючи втрат, захисники мають часом отримувати компенсацію від підсадів противників на гри з контрою. Тому контра на слабке БК повинна бути силовою (від 13 PC), а вхід мастю – не дуже сильний, із хорошими цінностями для власної гри. Наприклад,

із рукою ♠ Т7 ♥ КВ106 ♦ ТД7 ♣ 10985 даємо контру, а з картою ♠ ДВ10865 ♥ КДВ ♦ 6 ♣ В107 входимо 2♠.

Подальша торгівля в секвенції

N	E	S	W
1БК	контра	пас	?

Зі слабкою рукою торгуємо свою масть, наприклад із картою ♠ 76 ♥ 854 ♦ Д84 ♣ ДВ986 заявляємо 2♣. Із сильною картою пасуємо.

Із розкладною картою, що гарантує виграш гейму, наприклад, ♠ ТВ10763 ♥ К10983 ♦ 7 ♣ 6 торгуємо 2БК – штучний форсинг гейму з двомасною картою.

І нарешті із сильною картою на солідній масті (зазвичай з шансами на шлемик) можемо не карати 1БК, а заявити свою масть зі стрибком, що теж форсує до гейму. Наприклад, із рукою ♠ КДВ986 ♥ 2 ♦ ТК6 ♣ 953 потрібно торгувати 3♠, показуючи одномасну руку, що забезпечує гейм, часто з короткістю в боковій масті.

2.4.3 Інтервенція після відкриття мастю на 2-му рівні

Захисна інтервенція:

- 2 в новій масті – натурально, 10–15 РС, від п'ятірки;
- 3 в новій масті без стрибка (наприклад, заявка 3♣ після відкриття 2♠) – натурально, 12–17 РС, від п'ятірки;
- 3 в масті відкриття (лише якщо відкриття було штучним) – натурально, 12–17 РС, від п'ятірки.

Блокувальна інтервенція:

- нова масть зі стрибком – натурально, за принципом безпеки;
- масть відкриття зі стрибком (лише якщо відкриття було штучним) – натурально, за принципом безпеки.

Блокувальна інтервенція можлива, якщо відкриття було конструктивним. Після блокувальних відкриттів у вас немає блокувальної інтервенції! Усі ваші призначення зі стрибком у такому разі належать до атакуючої інтервенції.

Атакувальна інтервенція:

– 2БК – 16–18 РС, безкозирний розклад із затримками в тих мастях, про які точно відомо, що вони є в того, хто відкрив торгівлю (наприклад, після штучного відкриття 2♦ (Малті), що показує мінімум 6 карт в одному з мажорів, бажано мати затримки в обох мажорах, але оскільки немає жодної інформації про конкретну масть того, хто відкрив, то цього також не знає і його партнер, тому він буде змушений вгадувати масть першого ходу, і як наслідок, гравець, який призначив 2БК в інтервенції, може не мати затримки в одному з мажорів);

– контра – або призовна (від 14 РС, без п'ятірок), або пояснювальна (від 16 РС, від п'ятірки в будь-якій масті);

– 3 в масті відкриття (лише якщо відкриття було натуральним) – штучно, 12–16 РС, розклад мінімум 5-5 у двох із трьох мастей, що залишилися, (на кшталт кюбиду Майкла, але зараз масті поки невідомі та зміст призначення атакувальний, а не блокувальний);

– нова масть зі стрибком (лише якщо відкриття було блокувальним, наприклад, призначення 3♠ після відкриття 2♥) – натурально, контракт практично «з руки», не менше двох захисних взяток, наприклад: ♠ КДВ9753 ♥ Т ♦ КД8 ♣ 64;

– масть відкриття зі стрибком (лише якщо відкриття було блокувальним і штучним, наприклад, призначення 4♦ після відкриття 2♦ (Малті) – натурально, контракт практично «з руки», не менше двох захисних взяток.

2.4.4 Інтервенція після більш високих відкриттів

Після відкриттів 2БК і вище є лише атакувальна інтервенція, причому зазвичай призначення нової масті на 3-му рівні – натурально, 13–18 РС; призначення нової масті на 4-му рівні – натурально, 16–21 РС; призначення 3БК – натурально, 19–21 РС, безкозирний розклад із затримками у відомих мастях опонентів. Особняком стоять такі заявки:

– контра – призовна, від 15 РС (на 3-му рівні), від 17 РС (на 4-му рівні); або пояснювальна – тобто з мінімум п'ятикартковою мастю та силою від 18 РС (на 3-му рівні), від 21 РС (на 4-му рівні);

– масть відкриття (лише після натурального відкриття) – штучно, розклад мінімум 5-5 у двох із неназваних мастей, не менше 9 атаквальних взятків. Якщо відкриття відбулося на 4-му рівні, то 5 у масті відкриття – штучно, триколір без масті відкриття, не менше 10 взятків;

– 4БК (лише після відкриття на 4-му рівні) – штучно, розклад мінімум 5-5 у двох із неназваних мастей, не менше 9 атаквальних взятків, наприклад: ♠ ТКВ975 ♥ КДВ93 ♦ 8 ♣ 6.

2.4.5 Подальша торгівля в інтервенції

Подальша торгівля після **блокувальної** інтервенції абсолютно аналогічна торгівлі після блокувальних відкриттів. Торгівля після двомасних блокувальних призначень (кюбід Майкла, незвичайне БК), яка була розглянута вище.

Розглянемо можливості партнера та подальший хід торгівлі після **захисної** інтервенції.

I. У розпорядженні партнера є лише один **негатив** – заявка пас.

II. У партнера є кілька **напівпозитивів**, а саме:

1) 2 в масті партнера (після інтервенції 1 в масті) – фіт не гірший, ніж фігура з двома фосками. Ця заявка нікуди не запрошує, а просто показує партнерові, що він теж може атакувати в цю масть без особливих побоювань награти в ній взятку. Далі партнери, зазвичай, пасують;

2) 3 в масті партнера (якщо це мажор) – натуральне запрошення до гейму, що ґрунтується на пунктовому балансі (з розрахунку на 10 РС і п'ятикарткову масть у партнера). Далі партнер із мінімумом пасує, а з максимумом – піднімає до гейму, що й стає остаточним контрактом;

3) усі інші призначення в масть партнера – остаточні контракти, причому вони можуть бути блоками за принципом безпеки, партнер повинен пасувати;

4) 1БК (якщо інтервенція була на 1-му рівні) – 9–13 РС, приблизно регулярний розклад із затримками у відомих мастях опонентів. Далі партнер на мінімумі може пасувати або повторити свою масть. Усі інші призначення партнера демонструють деяке посилення, а саме:

– 2 в новій масті – натурально, від четвірки, із силою 10–15 РС;

– 2 в масті опонентів – штучно, 13–15 РС, приблизно 5-3-3-2 без затримок у масті опонентів;

– 2БК – 12–13 РС, приблизно 5-3-3-2;

– 3 в новій масті – натурально, від п'ятірки, із силою 13–15 РС;

– 3 в масті інтервенції – від шістки, з силою 13–15 РС;

– 3БК – 13–15 РС, приблизно 5-3-3-2, з як мінімум однією затримкою в масті опонентів;

5) 2БК (лише після інтервенції на 2-му рівні) – 12–14 РС, приблизно регулярний розклад із затримками в масті опонентів. Далі партнер має такі можливості:

– пас – вибір контракту;

– 3 у своїй масті – мінімум, остаточний контракт;

– 3 в новій масті – натурально, від четвірки, з силою 12–15 РС;

– 3БК – 12–15 РС, приблизно 5-3-3-2;

– нова масть зі стрибком – натурально, від п'ятірки, з силою 13–15 РС;

– 3 у масті опонентів – штучно, 13–15 РС, приблизно 5-3-3-2 без затримок у масті опонентів;

б) нова масть без стрибка – натурально, від четвірки – якщо це призначення на 1-му рівні, та від п'ятірки – якщо це призначення на 2-му рівні, сила 10–14 РС і відповідна вказівка масті для атаки. Далі партнер має такі можливості:

- пас – мінімум, від дублету в масті партнера;
- 2 у своїй масті – мінімум, не більше синглету в масті партнера;
- призначення в БК – приблизно 5-3-3-2 із затримками в масті опонентів, за балансом, виходячи з 10 РС у партнера;
- нова масть без стрибка, але на 2-му рівні – від четвірки, із силою 10–15 РС;
- нова масть без стрибка, але на 3-му рівні – від четвірки, із силою 12–15 РС;
- нова масть зі стрибком – натурально, від п'ятірки, із силою 13–15 РС;
- масть інтервенції зі стрибком – від шістки, із силою 13–15 РС;
- підтримка масті партнера – від четвірки, із силою 10–12 РС;
- підтримка масті партнера зі стрибком – від четвірки, із силою 13–15 РС;
- масть опонентів – штучно, 13–15 РС, без затримки в масті опонентів.

III. У розпорядженні партнера є такі **позитиви**:

- 1) призначення будь-якого гейму, малого чи великого шлему – натурально, остаточний контракт;
- 2) БК зі стрибком – натурально, від 14 РС, форсує до гейму, приблизно регулярний розклад із затримками в масті опонентів. Далі партнер має такі можливості:
  - ЗБК – мінімум, приблизно 5-3-3-2;
  - 3 в своїй масті – від шістки, не мінімум;
  - 3 в новій масті – натурально, від четвірки, не мінімум;
  - 3 в масті опонентів – штучно, максимум, приблизно 5-3-3-2, потім слідує призначення остаточного контракту (гейму чи шлему) або перехід до шлемової торгівлі;
- 3) нова масть зі стрибком – натурально, від 15 РС, від п'ятірки з двома фігурами, форсує до гейму. Далі партнер має такі можливості:

- гейм у масті партнера – мінімум із фітом;
  - м'яке повторення своєї масті – мінімум без фіта;
  - будь-яке інше призначення в масті партнера – максимум із фітом;
  - призначення в БК – приблизно 5-3-3-2 із затримкою в масті опонента, не мінімум;
  - призначення масті опонента – штучно, приблизно 5-3-3-2 без затримки в масті опонента, не мінімум;
  - призначення нової масті – натурально, від четвірки, не мінімум, потім слідує призначення остаточного контракту (гейму чи шлему) або перехід до шлемової торгівлі;
- 4) заявка в масті опонентів (лише якщо відкриття було натуральним) – штучний форсинг до гейму, від 15 РС, без сильної (мінімум п'ятикарткової) масті та без затримки в масті опонентів. Далі партнер описує свою руку, а саме:
- призначення в БК (але не гейм) – не мінімум, із затримкою в масті опонентів;
  - призначення гейму у своїй масті – мінімум, від шістки;
  - призначення гейму в БК – мінімум, із затримкою в масті опонентів;
  - повторення своєї масті – від шістки, не мінімум;
  - призначення масті опонентів – штучно, приблизно 5-3-3-2, не мінімум;
  - призначення нової масті – натурально, від четвірки, не мінімум, потім слідує призначення остаточного контракту (гейму чи шлему) або перехід до шлемової торгівлі.

Розглянемо можливості партнера та подальший хід торгівлі після **атакувальної** інтервенції.

I. Відповіді на призовну контру партнера.

Перевага відповідей на контру в тому, що будь-яке наше призначення, крім 1♦ і масті противника, не форсує та є тим контрактом, який ми б хотіли грати за мінімальної руки партнера.

За наявності п'яти карт у масті відповіді потрібно рахувати пункти козирного балансу, бо призовна контра партнера обіцяє мінімум три карти в усіх неназваних мастях.

Пасувати на призовну контру партнера можна лише з дуже сильною опозицією (мінімум п'яті дві, а краще три, фігури) в масті відкриття противника. Далі (тобто якщо опоненти не захочуть грати цей контракт із контрою та спробують знайти щось краще) всі контри каральні, а пас у вільній позиції форсує хоча б до інвіту.

Із силою 0–6 РВ: після контри партнера на відкриття опонентів 1♣ заявляємо 1♦, показуючи негативну руку в довільному розкладі (як і після власного відкриття 1♣); після контри на відкриття більш старшою мастю призначаємо масть лонгера (насамперед мажорного, якщо він є) на мінімально можливому рівні. Із двома мажорами вибираємо відповідь так само, як і після відкриття партнера 1♣ чи 1♦. Як виняток, коли в руці немає незаявлених чотирикарткових мастей (лонгер лише в масті відкриття противника), призначаємо найближчу трикарткову масть.

Із силою 7–10 РВ призначаємо в порядку пріоритету: лонгер у мажорі; 1БК із затримкою в масті противника; лонгер у мінорі.

Із силою інвіту 11–12 РВ призначаємо: мажор зі стрибком – на 2-му рівні з четвіркою або слабкою п'ятіркою в масті; на 3-му рівні з шісткою або якісною п'ятіркою в масті; 2БК без мажорів із затримкою у масті противника. Із двома мажорними четвірками після контри партнера на відкриття противника 1♣/♦ конвенційно торгуємо відповідно 2♣/♦ – масть противника, питаючи про найближчий лонгер у мажорі. Той, хто контрив, назве четвірку в мажорі, якщо вона в нього є, а ми сфітуємо її на 3-му рівні, запрошуючи до гейму. У решті секвенцій двосторонньої торгівлі **заявка в масті противника форсує до гейму.**

Із силою форсингу від 13 РВ призначаємо: масть противника; за мінімального балансу (13–15 РВ) гейм у мажорі з шісткою або якісною п'ятіркою в масті або ЗБК без четвірок у мажорах із затримкою в масті противника.

Якщо партнер після нашої заявки призначить нову масть, значить у нього був другий тип руки, що відповідає пояснювальній контрі (18–22 РВ, від п'яти карт у масті).

Якщо партнер після нашої заявки, що обіцяла 0–10 РВ (слабкої відповіді), призначить 1БК, значить він дав пояснювальну контру з 18–20 РС у рівномірному розкладі. Його призначення 2БК без стрибка у таких секвенціях обіцяє 18–22 РС, а 2БК зі стрибком – 21–22 РС.

Якщо партнер після нашої слабкої відповіді заявить масть противника, то в нього рука в силі форсингу гейму.

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему відповідей на призовну контру партнера. Нехай ми на позиції W беремо участь у такій торгівлі:

N	E	S	W
1♥	контра	пас	?

Необхідно вибрати заявку з кожної з таких рук:

2.247	2.248	2.249	2.250
♠ 976	♠ K95	♠ T86	♠ K92
♥ K962	♥ K1072	♥ B3	♥ 964
♦ B73	♦ 106	♦ КД1092	♦ ТД98
♣ 832	♣ Д984	♣ 1062	♣ КД3

Рука 2.247. 1♠. У нас слабка рука й немає жодного лонгера, крім як у масті відкриття противника. Заявляємо найближчу трикарткову масть, але, попри затримку в масті опонента, не 1БК (чому, див. наступний приклад).

Рука 2.248. 1БК. Безкозирна заявка у відповідь на контру партнера, на відміну від козирних, обіцяє відповідний онерний баланс і затримку в масті відкриття. 7–10 РС.

Рука 2.249. 3♦. Інвіт. Призначення мінору зі стрибком обіцяє щонайменше п'ять карт у масті.

Рука 2.250. 2♥ – масть противника. На 2♠ партнера призначимо натурально 3♦, показуючи руку в силі форсингу гейму без четвірки пік і затримки черв. На 2БК призначимо безкозирний гейм.

2.503	2.504	2.505	2.506
♠ В9	♠ Д8	♠ ТД87	♠ К1076
♥ 972	♥ КД1086	♥ 654	♥ К108
♦ В853	♦ 1083	♦ В3	♦ Д5
♣ 9754	♣ 852	♣ КВ85	♣ 6432
2.507	2.508	2.509	2.510
♠ Т9	♠ Т1072	♠ Д85	♠ К108764
♥ 9742	♥ ТВ5	♥ К108	♥ В5
♦ В87	♦ К5	♦ КВ52	♦ Т107
♣ К976	♣ В963	♣ Д97	♣ 94

II. Торгівля після атакуючої інтервенції 1(2)БК на відкриття опонента 1(2) в масті.

Уся торгівля протікає, як після відкриттів 1(2)БК (після 2БК із силою не 21–22, а 16–18 РС), із додатковою інформацією, що в руці того, хто входив, уже показано затримку в масті опонентів.

III. Торгівля після атакуючої інтервенції із вкрай різкими розкладами.

1 Негайне призначення гейму зі стрибком у масті опонента: той, хто входить, виявляє бажання грати цей контракт навіть при п'ятірці в цій масті в опонента, тобто має обіцяну кількість взятків (10 при грі в мажорі та 11 при грі в мінорі). Партнер того, хто входив, проводить взятковий баланс і приймає рішення на його основі (найчастіше пасує).

2 Нова масть зі стрибком після блоку опонента. Таке призначення показує, що в того, хто входить, приблизно 7 карт у показаній масті та він готовий виграти призначений контракт без жодної підтримки від партнера. Партнер проводить взятковий баланс і приймає рішення на його основі: тобто або пасує, або переходить до шлемової торгівлі.

З Призначення 3 в масті відкриття опонента (лише якщо відкриття було натуральним) – штучно, 12–16 РС, розклад від 5-5 у двох із трьох мастей, що залишилися, й основна сила сконцентрована в цих мастях (на кшталт кубіду Майкла, але зараз масті поки невідомі та сенс призначення атаквальний, а не блокувальний). Водночас той, хто входить, показує мінімум 8 взятків під час гри в одній із його мастей. Партнер знову проводить взятковий баланс і призначає масть найближчого фіта на рівні, який вийшов на основі взяткового балансу. Той, хто входив, (маючи рівно 8 взятків) пасує, якщо одна з його мастей збіглася з мастю, призначеною партнером, або призначає на тому ж рівні свою найближчу масть, після чого партнер, знаючи вже обидві його масті, приймає рішення про остаточний контракт. Якщо ж у того, хто входив, більше взятків, то він піднімає масть, призначену партнером, на один рівень, якщо це одна з його мастей, або призначає свою найближчу масть на наступному рівні, після чого партнер, знаючи вже обидві його масті, приймає рішення про остаточний контракт.

При вході в торгівлю не потрібно забувати про його негативні сторони.

Агресивність входів повинна мати розумні межі, адже опоненти мають перевагу в обміні інформацією (вони першими відкрили торгівлю, і той, хто відповідає, уже має деяке уявлення про карту партнера). Цей факт дає серйозні шанси противникам дати каральну контру на наш контракт за наявності опозиції в масті входу.

Отже, по-перше, при вході на 2-му й, особливо, на 3-му рівні, ми повинні враховувати можливість грати призначений контракт із контрою при опозиції в масті інтервенції в противника. Це зайвий раз має змусити нас відмовитися від входів із недостатньою силою, неякісною мастю та рівномірним розкладом.

По-друге, входячи в торгівлю, ми інформуємо про силу та розклад не лише партнера, а й противників. Якщо опоненти все ж таки виграють боротьбу за контракт (а на це в них статистично більше шансів), розігравальник матиме деяке уявлення про нашу карту ще до початку розіграшу, що значно полегшить його завдання.

Не потрібно входити в торгівлю лише заради того, щоб у ній взяти участь.

2.4.6 Конкурентна торгівля

Конкурентною називають торгівлю, у якій хоча б один гравець кожної пари зробив заявку, відмінну від пасу.

2.4.6.1 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та призовної контри опонента. Якщо після відкриття партнера 1 у масті правий опонент заявляє призовну контру, значення заявок того, хто відповідає, дещо змінюється. Розглянемо його можливості на прикладі відкриття партнером 1♦ і контри опонента, що послідувала за цим. Заявки того, хто відповідає, матимуть такі значення:

- пас – 0–5 PC;
- 1♥/♠ – від четвірки в названій масті, від 6 PC;
- 1БК – рівномірний розклад без фіта, без мажорних четвірок, за балансом;
- 2♣ – від шістки, іноді може бути п'ятірка, 6–10 PC (відповідь у нову масть на 2-му рівні стала лімітованою, а значить, такою, що не форсує);
- 2♦ – так само, як і без контри;
- 2♥/♠, 3♣ – від шістки в названій масті, 3–6 PC, блок (тобто призначення в нову масть зі стрибком і вище роблять у такій ситуації з метою блокування опонентів);
- 2БК – штучно, як мінімум чотирикартковий фіт у бубні (при відкритті партнером 1 у мажорі фіт може бути трикартковим), 9–11 PC;
- 3♦ – блок із гарним фітом, 0–8 PC;

– реконтра – від 10 РС, крім рук, із якими можна відповісти 1♥/♠ і 2БК.

Загалом, коли правий опонент контрує відкриття вашого партнера, ваші дії можуть ґрунтуватися на простому правилі: із силою від 10 РС у старших картах реконтруйте, із меншою онерною силою робіть натуральну заявку. Ось кілька прикладів. Припустимо, торгівля почалася так:

N	E	S	W
1♠	контра	?	

Із рукою ♠ 8 ♥ КД106 ♦ ТВ96 ♣ К1082 вам потрібно дати реконтру. На наступному колі ви маєте намір контрувати призначення опонентів. Не турбуйтеся щодо синглету в піці. Практично неможливо уявити, що опоненти запасують 1♠ з реконтрою, і навіть якщо вони підуть на це, партнер упевнено візьме 7 взяток за рахунок загальної сили.

Із рукою ♠ К873 ♥ 64 ♦ Т1094 ♣ ТД5 заявіть реконтру. На наступному колі ви плануєте стрибнути в 3♠. Після вашої реконтри будь-який стрибок або нова масть форсує. Якщо ви не реконтруєте, то ніяка ваша подальша заявка не буде такою, що форсує.

Із рукою ♠ КВ86 ♥ 75 ♦ 10932 ♣ 954 заявіть 2♠. Тут одинарний підйом допускається на дещо меншій силі, ніж після пасу від Е. Ваш підйом може вивести з торгівлі W. Або, якщо опоненти підуть у гейм, він може вказати вашому партнерові на можливість дешевого захисту.

Із рукою ♠ КВ82 ♥ 65 ♦ КД43 ♣ 962 заявіть 3♠. Ви заперечує 10 РС відсутністю реконтри, тому стрибок не буде таким, що форсує. Стрибковий підйом після призовної контри опонента аналогічний дуже сильному одинарному підйому за нормальних обставин.

Із рукою ♠ КВ854 ♥ 6 ♦ ДВ854 ♣ 92 заявіть 4♠, які ви призначили б і без контри.

Із рукою ♠ В8 ♥ ТВ8 ♦ ДВ73 ♣ 8532 заявіть 1БК. Ця відповідь зазвичай показує 6–9 РС. Однак після призовної

контри опонента небезпечно призначати 1БК з мінімумом цієї сили. Тому відповідь 1БК після призовної контри тяжіє до 8–9 РС, і, очевидно, демонструє рівномірний розклад.

Із рукою ♠ 94 ♥ Д5 ♦ КД10764 ♣ В42 заявить 2♦. Нова масть після призовної контри опонента не форсує, оскільки відсутністю реконтри ви заперечує наявність 10 РС.

Із рукою ♠ 92 ♥ Д632 ♦ В9542 ♣ 65 пасуйте. Способом показати, що ви нічого не маєте, є пас.

Реконтра – сильна заявка, що показує силу від 10 РС і зазвичай місфіт у масті відкриття. Установлена перевага в силі форсує торгівлю, а отже, противники не повинні грати без контри навіть на рівні 1 або 2. Ось роздача, у якій пара NS зазнала значних втрат, спричинених необдуманною призовною контрою N.

Усі в зоні:

♠ 62
♥ ТД92
♦ ТК654
♣ 53

♠ КВ9
♥ КВ3
♦ ДВ7
♣ К1065

♠ ТД873
♥ 764
♦ 83
♣ ТВ9

♠ 1054
♥ 1085
♦ 1092
♣ Д842

Торгівля:

W	N	E	S
1♦	контра	реконтра	пас
пас	1БК	пас	2♣
пас	пас	контра	пас...

Призовна контра з рукою N була помилкою. Розклад 4-3-3-3 та низькі онери в масті противника (малокорисні на

козирному контракті) призвели до великого підсаду, караючи N за необережне рішення.

Після реконтри S спасував, надаючи N можливість вибрати контракт. N, не маючи старшої масті, поставив 1БК. E спасував, інформуючи партнера про відсутність посилень. Зрозуміло, якби й S спасував, тоді W законтрив би цей контракт. S, торгуючи 2♣ вибрав, однак, гру в масті. Пас W на 2♣, звичайно, був таким, що форсує, та E наважився на штрафну контру, що в цьому розкладі дозволило одержати запис +1 100!

Призначення масті на 1-му рівні після призовної контри опонента на відкриття партнера не має характеру втікання, обіцяє силу від 6 PC та форсує на коло. Ця установка здобула велику популярність серед бриджистів. Особливо зручна вона після відкриття 1♣. Ось приклад.

EW у зоні:

♠ K6
♥ T72
♦ B984
♣ T1032

♠ Д1042
♥ КД106
♦ K5
♣ ДВ9

♠ T9853
♥ 5
♦ ТД1076
♣ K4

♠ B7
♥ B9843
♦ 32
♣ 8765

Торгівля:

W	N	E	S
1♣	контра	1♠	пас
1БК	пас	3♦	пас
4♣	пас	4♥	пас
4♠	пас	4БК	пас
5♥	пас	6♦	пас...

Е проігнорував реконтру й приступив до опису своєї розкладної руки. W, переоцінивши свою карту у світлі торгівлі партнера (1♠, а потім 3♦), сильно узгодив бубну кубідом 4♣. У подальшій торгівлі W показав короля пік і двох тузів, що дозволило партнерові призначити шлемик.

Наявність фіту додає можливостей у торгівлю після відкриття партнера мастю на 1-му рівні та призовної контри. Той, хто відповідає, може поінформувати про фіт у масті партнера багатьма заявками, залежно від сили та розкладу.

Уже заявку «пас», крім її основного негативного значення, роблять і в іншій ситуації: із силою 10–11 РС, трикартковим фітом і рівномірним розкладом. Наприклад, після відкриття партнера 1♥ та призовної контри опонента потрібно спасувати з такою рукою: ♠ K73 ♥ T65 ♦ Д108 ♣ В976. Це не та карта, із якою варто контрити противників на 1-му рівні, але, ураховуючи певні захисні цінності, можна обмежити їх запал, якщо вони надумують гарцювати на рівні 2 чи 3. Ось роздача з парного турніру:

	♠ ТДВ6		
	♥ 7		
	♦ KB76		
	♣ Т1085		
♠ 104 ♥ KB1032 ♦ Т932 ♣ K4		♠ K73 ♥ T65 ♦ Д108 ♣ В976	
	♠ 9852		
	♥ Д984		
	♦ 54		
	♣ Д32		

Торгівля:

W	N	E	S
1♥	контра	пас	1♠
пас	2♠	контра	пас...

Контра Е показала позитивний варіант попереднього пасу, тобто мала характер «контри на вибір» (із синглетом пік W не прийняв би контри).

Віст почався з ♠4 (!), зі столу валет, король від Е та повторний хід у козира. Тепер розігравальник зіграв фосою треф до дами та програв контракт без двох за 500, що дало парі EW запис близький до максимального.

Якби в цій здачі N виявив меншу активність і спасував на 1♠, тоді Е призначив би 2♥, демонструючи позитивний варіант пасу.

Якщо партнер відкриває торгівлю і правий опонент контрує, відповідь 2БК є штучною. Це конвенція **Жордан**, що показує руку із силою 9–11 РС і принаймні 4-картковою підтримкою в масті відкриття партнера. Вона дозволяє описати силу вашої руки та показати підтримку в масті відкриття партнера без використання початкової реконтри.

Наприклад, партнер відкриває 1♥, правий опонент контрує, і у вас: ♠ 864 ♥ ДВ94 ♦ КД43 ♣ Д6. Відповідаючи 2БК (Жордан), ви описуєте вашу руку однією заявкою. Якщо партнер мінімальний і не хоче грати гейм, він повторює свою масть на 3-му рівні (в цьому разі 3♥ з рукою 2.251). Це дуже ускладнює конкурентну торгівлю опонентів. У цьому прикладі, використовуючи стандартні методи, ви повинні дати реконтру (показуючи силу від 10 РС) з ідеєю підтримати черву на наступному колі, однак після вашої реконтри лівий опонент може заявити 1♠, партнер, імовірно, вичікувально спасує, і правий опонент може вас шокувати призначенням 3♠. Що робити – контрити, заявляти 4♥ або пасувати? Ця проблема ніколи не виникне з використанням конвенції Жордан. Неймовірно, що лівий опонент після ваших 2БК увійде в торгівлю. Як видно, Жордан має високі блокувальні властивості.

Ребіді того, хто відкривав, після контри опонента та відповіді 2БК (Жордан) покажемо за допомогою таких рук:

2.251	2.252	2.253	2.254	2.255
♠ 76	♠ 76	♠ 9	♠ KB5	♠ 865
♥ ТД754	♥ ТД864	♥ ТД7543	♥ ТД32	♥ ТД32
♦ KB6	♦ КД2	♦ К2	♦ К8	♦ К8
♣ К65	♣ Т64	♣ ТДВ4	♣ Д732	♣ ТД92

Якщо відкриття було в мажорі (наприклад, 1♥), то після 2БК (Жордан) той, хто відкривав, із силою, достатньою для гейму, ставить гейм у цьому мажорі (4♥ з рукою 2.252). Призначення тим, хто відкрив, нової масті (3♣ з рукою 2.253) є кюбідом і пропонує дослідити можливість шлему. Той, хто відповідає, маючи туза, дає кюбід, а за його відсутності просто повторює узгоджений мажор.

Якщо відкриття було в мінорі (наприклад, 1♣), то після 2БК (Жордан) ребід 3БК того, хто відкрив, показує достатню для гейму силу, наявність затримок у бокових мастях і є контрактом (рука 2.254). Ребід того, хто відкрив, новою мастю на 3-му рівні (3♥ з рукою 2.255) показує геймову силу, але не обов'язково шлемовий інтерес. Це може бути натуральним показом затримки для надійного встановлення контракту 3БК.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Жордан. Правий опонент законтрив відкриття вашого партнера 1♥ (руки 2.511–2.515) чи 1♦ (руки 2.516–2.521). Ваша заявка з кожною з таких рук?

2.511	2.512	2.513	2.514
♠ K43	♠ KB4	♠ 976	♠ 83
♥ ТВ75	♥ 65	♥ ТВ5	♥ ТВ432
♦ Д32	♦ ДВ64	♦ Д543	♦ 43
♣ 743	♣ Д843	♣ Д93	♣ Д743

2.515	2.516	2.517	2.518
♠ 76	♠ 863	♠ 76	♠ 95
♥ ТВ3	♥ КД64	♥ ТД3	♥ Т54
♦ К432	♦ KB32	♦ KB43	♦ К7643
♣ Д532	♣ 42	♣ 9652	♣ 865

2.519	2.520	2.521
♠ К3	♠ 763	♠ ДВ10
♥ 76	♥ ТД75	♥ КВ3
♦ ДВ9862	♦ Т76	♦ 9765
♣ 643	♣ 975	♣ Д109

Завдяки цій конвенції звільняються заявки 3♦/♥/♠, яким надаємо блокувального характеру. Ось приклад.

Парний турнір, усі в зоні:	♠ ТК65	
	♥ 2	
	♦ ТВ94	
	♣ ТК83	
♠ 3		♠ ДВ108
♥ Т10965		♥ ДВ43
♦ КД2		♦ 10763
♣ ДВ92		♣ 4
	♠ 9742	
	♥ К87	
	♦ 85	
	♣ 10765	

Торгівля:

W	N	E	S
1♥	контра	3♥(!)	пас
пас	контра	пас	3♠
пас	пас	контра	пас...

Атака ♠3. N взяв взятку тузом і зіграв туза та короля треф. E вбив і продовжив у піку. Незабаром захисники записали до протоколу +500.

Зрозуміло, ЗБК того, хто відповідає, після призовної контри опонента також повинна бути торгівля з фітом – розкладна рука з як мінімум 4-картковою підтримкою масті партнера та надійними захисними взятками. Ця заявка інформує про перевагу в силі, а значить після можливої інтервенції паси з нашого боку будуть такими, що форсують.

Ось кілька прикладів.

Матч, усі до зони:

♠ 8
♥ КД1063
♦ Т10753
♣ К8

♠ ТД76
♥ В
♦ Д986
♣ ТВ54

♠ 1043
♥ Т9542
♦ КВ4
♣ Д6

♠ КВ952
♥ 87
♦ 2
♣ 109732

Торгівля:

W	N	E	S
1♥	контра	3БК	4♠
пас ¹	пас	5♥(!)	пас...

1 – пас такий, що форсує.

W не знаючи, що робити в цій роздачі: контрити 4♠ або торгувати вище, запитав про це в партнера, а той із локалізацією онерів у мастях партнера прийняв правильне рішення, торгуючи 5♥! Однак, якби E замість ♦К мав би ♠К, тоді правильним рішенням була б контра на 4♠.

Матч, NS у зоні:

♠ 8
♥ КД1063
♦ Т10742
♣ К8

♠ ТД76
♥ 7
♦ Д953
♣ ТВ76

♠ 1043
♥ ТВ542
♦ 8
♣ Д432

♠ КВ952
♥ 98
♦ КВ6
♣ 1095

Торгівля:

W	N	E	S
1♥	контра	4♥	4♠
5♥	?		

4♥ має блокувальний характер, не обіцяє захисних взятків. W із дуже розкладною рукою зважився на оборону, яка виявилася атакою.

Цікаві можливості відкриває надання спеціального значення заявці в нову масть із подвійним стрибком після призовної контри на відкриття партнера мастю, наприклад:

W	N	E	S
1♥	контра	3♠, 4♠/♦	

Зазвичай це сплінтер із силою 10–12 РС. Однак, більш розумною є установка, за якої 4♠ і 4♦ це показ своєї масті з фітом у масті відкриття й рукою, достатньою для гейму (концепція відомого американського гравця й теоретика Еда Менфілда, який запропонував такий принцип: **у двосторонній торгівлі всі стрибки новою мастю на рівень трьох або чотирьох спираються на фіт у масті партнера**). Водночас 3♠ статистично частіше «приходиться» як сплінтер.

Застосування конвенції «**масть і фіт**» значно полегшує прийняття рішення після можливих 4♠ опонентів. Приклад:

	♠ TB62	
	♥ 84	
Матч, усі до зони:	♦ K952	
	♣ T84	
♠ Д3		♠ 105
♥ K9752		♥ ТДВ63
♦ ТД84		♦ 6
♣ Д6		♣ K10973
	♠ K9874	
	♥ 10	
	♦ В1073	
	♣ В52	

Торгівля на першому столі:

W	N	E	S
1♥	контра	4♥	4♠
пас	пас	5♥	пас
пас	контра	пас...	

Торгівля на другому столі:

W	N	E	S
1♥	контра	4♣	4♠
пас	пас	контра	пас...

На першому столі E відчував, що не передав усі цінності своєї руки заявкою 4♥ в першому колі торгівлі, та спробував виправити становище, торгуючи 5♥. E вважав, що 4♠ можуть виявитися виграними, тоді як 5♥ виявляться або хорошим захистом, або зі свого боку будуть виграні. На цій фазі торгівлі таке рішення виглядає обґрунтованим, але на практиці виявилось дуже помилковим. Контракт був посаджений без однієї, результат 100 для NS.

На другому столі E описав свою руку заявкою 4♣, яка форсувала гейм, інформуючи про 10 карт у трефі та черві. Пас, що форсує, від W на 4♠ був питанням про синглет у масті опонентів. E дав контру, показуючи дублет пік. Зверніть увагу, що короткість пік в E, наприклад розклад 1-5-2-5, робить імовірним наявність шістки у S, наприклад розклад 6-1-3-3, тоді NS виграють 4♠, а EW йде 5♥.

Стрибова заявка 4♣ (масть і фіт) не лише дозволила в цій здачі прийняти правильне рішення в торгівлі, а й підказала ефективну лінію оборони.

Нормальний віст проти 4♠ це черва до туза E, бубна до туза W, вбитка бубен. Така гра дозволить визначити розклад E: 2-5-1-5 та розташування онерів. Розігравальник після відбору в опонентів козирів і бубен може зіграти тузом і фосою треф, що принесе йому зайву взятку. Торгівля виявила короткість бубен у E. W атакував ♦Т і бубною на вбитку, а E повернув йому хід по черві. Розігравальник

припустив, що туз черв у W, а мар'яж треф у E і в кінцівці зіграв малою трефою з-під туза. Контракт був посаджений без трьох, результат 500 для EW.

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після натурального відкриття партнера 1 у масть та призовної контри опонента. Правий опонент законтрив відкриття вашого партнера 1♥. Ваша відповідь з кожною з таких рук?

2.256	2.257	2.258	2.259	2.260
♠ B9876	♠ ДВ876	♠ 65	♠ КД4	♠ Т754
♥ ДВ54	♥ Д975	♥ 65	♥ 8	♥ К5
♦ 2	♦ К3	♦ 97	♦ ДВ864	♦ Т102
♣ В102	♣ 32	♣ КДВ9876	♣ В1032	♣ ДВ75

Рука 2.256. Відповідь 3♥. Хороший фіт і розкладна рука цілком достатні для 3♥, які не обіцяють жодних конструктивних цінностей.

Рука 2.257. Відповідь 2БК. Інвіт до 4♥, що вказує на розкладну руку та деякі захисні цінності. Партнер може тепер заявити 3♣ або 3♦ як масть, що потребує доповнення.

Рука 2.258. Відповідь 3♣. Натуральні блоки в такій секвенції кращі за показ синглету.

Рука 2.259. Пас. Каральний пас нам швидше за все не загрожує, а якщо противники спробують зіграти мінор, дамо контру, а на 1♠ продовжимо 1БК.

Рука 2.260. Реконтра. Форсуємо гейм, або контримо противника.

Тепер самостійно оберіть відповідь на відкриття партнера 1♥ та контри опонента з кожною з таких рук.

2.522	2.523	2.524	2.525	2.526
♠ 65	♠ 9754	♠ 8	♠ 975	♠ ДВ876
♥ Д753	♥ Д75	♥ К8642	♥ Т8642	♥ 54
♦ В864	♦ К2	♦ В9753	♦ Т864	♦ К862
♣ 1092	♣ Д642	♣ 65	♣ 2	♣ В10

2.527	2.528	2.529	2.530	2.531
♠ 65	♠ T65	♠ K1032	♠ T5	♠ ДВ102
♥ 4	♥ ДЗ	♥ K97	♥ K975	♥ 2
♦ ДВ9832	♦ K975	♦ Д975	♦ K75	♦ КД102
♣ В1092	♣ Д1098	♣ К2	♣ Т532	♣ ДВ98

Дещо інакше виглядає торгівля після призовної контри на відкриття підготовче або багатозначне, що не обіцяє лонгера в масті відкриття. Тут постає проблема довжини масті відкриття в одній із рук у разі перетворення контри на каральну другим захисником.

Системи, у яких відкриття 1♣ обіцяє кілька карт у трефі, наприклад, дві (Мартенс – Пшибора), три (французькі системи), не передбачають застосування штучних заявок зі слабкими руками після призовної контри. Їх автори вважають, що нова масть – це втікання, а в разі перетворення контри на каральну, рішення про утримання або втікання приймає той, хто відкривав.

Проблема ця стосується не лише торгівлі зі слабкими руками. Деяку небезпеку несе в собі й реконтра, призначена із сильною рукою, але з короткістю в масті відкриття. У разі утримання контри з козирем, розкладеним, наприклад 3-1, навіть велика перевага в силі може виявитися недостатньою для виграшу контракту, а запис за його реалізацію може бути меншою, ніж за можливий гейм.

Прикладом вирішення цієї проблеми є конвенція із системи Мартенс – Пшибора:

W	N	E	S
1♣	контра	?	

- пас – невизначений;
- 1 у масть – натурально, обіцяє деякі цінності;
- 1БК – напівблокувально;
- 2, 3 в масть – блоки;
- 2БК – інвіт до гейму з трєфовим лонгером;
- реконтра – від 10 РС без короткої трефи (!);

– 2♣ – штучний форсинг до гейму з нерівноміром.

Після відкриття 1♣ такого, як наприклад, у системі «Спільна мова», що може бути зроблено навіть із ренонсом треф, розумною є конвенція, яку коротко можна викласти так: пас на контру – це негатив із трефою, а 1♦ – негатив без трефи; зрозуміло, що реконтра – сильна заявка, а призначення мажору не форсує та обіцяє 6–10 РС і масть від четвірки, 2 в мажор може бути залежно від домовленості блокувальним або таким, що форсує.

У разі контри на сильне відкриття використовують, здебільшого, особливі секвенції. Наприклад, у системі Precision Club після контри на відкриття 1♣ (від 16 РС) заявки того, хто відповідає, означають:

- пас – 0–7 РС, як мінімум четвірка треф;
- 1♦ – 0–7 РС, не більше трьох треф;
- реконтра – від 8 РС, обидві мажорні четвірки;
- решта відповідей – як без контри.

2.4.6.2 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента 1БК. У цій проблемі потрібно розрізняти дві ситуації: після натурального 1БК та після 1БК штучного характеру (комічне БК, 5-4 БК тощо).

При натуральній інтервенції 1БК, наприклад, що показує 16–18 РС із затримкою в масті відкриття, важко очікувати, щоб той, хто відповідає, мав сильну руку. Тому більшість відповідей натуральні, не форсують. Із будь-якою сильною картою даємо контру. Призначення масті повинно ґрунтуватися на принципі «чим довше, тим слабше». Наприклад:

W	N	E	S
1♥	1БК (16–18)	?	

- контра – каральна, від 9 РС, розклад будь-який;
- 2♣, 2♦, 2♠ – натурально, 6–9 РС, не форсує;
- 2♥ – 6–9 РС, фіт червовий;
- 2БК – 6–9 РС, мінорний двоколір;
- 3♣, 3♦ – блок;

- 3♥ – інвіт до 4♥, розкладна рука;
- 3♠ – від хорошої 6-ки, розкладна рука, інвіт до 4♠;
- 4♥, 4♠ – sign-off (остаточний контракт), слабка розкладна рука.

Дещо інша ситуація виникає після штучного входу 1БК. Важко передбачити захист проти будь-якого 1БК (5-4, комічне, мінорне, одноколір, двозначне тощо). Зазвичай, ця заявка не обіцяє великої сили. Найчастіше передається досить детально розклад та захисний потенціал руки того, хто входить, і надається додаткова можливість опису в подальшій торгівлі. Наша ж торгівля повинна ґрунтуватися на умовах можливого заблокування й водночас залишати шанси для боротьби в зоні часткового запису. Наприклад:

W	N	E	S
1♥	1БК (4-ка пік і 5-ка в мінорі)	?	

- контра – від 9 РС, розклад порівняно рівномірний, якщо з фітом у масті відкриття, то сила 9–15 РС;
- 2♣, 2♦ – натурально, 6–9 РС, не форсує;
- 2♥ – 6–9 РС, фіт червовий;
- 2♠ – від хороших 15 РС із фітом у черві, розклад порівняно рівномірний;
- 2БК – 6–10 РС, мінорний двоколір від 5-5;
- 3♣, 3♦ – натурально, форсує до гейму, розклад нерівномірний (дуже хороша масть або фіт у масті відкриття);
- 3♥ – інвіт до 4♥, розкладна рука;
- 3♠, 4♣, 4♦ – сплінтер;
- 4♥ – sign-off.

Після входу 1БК з іншим значенням можна прийняти подібні домовленості, а також і тоді, коли опонент входить 1БК після підготовчого чи багатозначного відкриття. Водночас заявку тим, хто відповідає, масті відкриття трактують як нову масть.

Деякі експерти рекомендують після підготовчих відкриттів 1♣ або 1♦ (наприклад, у Precision Club) та входу 1БК застосування тим, хто відповідає, штучних конвенцій, які аналогічні таким, що використовують під час відкриття опонента 1БК (Астро, Капеллетті, Ланді, тощо). Наприклад:

♠ TB52 ♥ B10863 ♦ 1083 ♣ 10	♠ 74 ♥ 742 ♦ T965 ♣ Д854 	♠ Д1096 ♥ ТД9 ♦ 4 ♣ К7632
♠ К83 ♥ К5 ♦ КДВ72 ♣ ТВ9		

Торгівля:

W	N	E	S
пас	пас	1♦ (Precision)	1БК
2♦ ¹	пас	2♠	пас
пас	2БК	пас	3♦
пас	пас	3♠	пас...

1 – аналогічно Астро (5–8 РС, двомаска від 5-4 з пікою).

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після натурального відкриття партнера 1 у масть та входу опонента 1БК. Правий опонент увійшов 1БК (16–18 РС) на відкриття вашого партнера 1♥. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.261	2.262	2.263	2.264	2.265
♠ 6	♠ 86	♠ 86	♠ К9876	♠ 64
♥ КД64	♥ 6	♥ К532	♥ Д964	♥ 8
♦ Т965	♦ ДВ9632	♦ Д987	♦ 2	♦ КВ1032
♣ В1032	♣ В1032	♣ 753	♣ В102	♣ ДВ876

Рука 2.261. Контра. Якщо всі спасують, то нема проблем; якщо ж опоненти відійдуть у піку, заявимо 4♥.

Рука 2.262. Відповідь 2♦. Останній шанс безпечно втрутитися в торгівлю.

Рука 2.263. Відповідь 2♥. Мінімальна рука, проте надто хороша, щоб пасувати.

Рука 2.264. Відповідь 3♥. Розкладний інвіт.

Рука 2.265. Відповідь 2БК. Мінорний двоколір із рукою надто слабкою для контри.

Правий опонент увійшов 1БК (4-ка черв і 5-ка в мінорі) на відкриття вашого партнера 1♠. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.266	2.267	2.268	2.269
♠ K97	♠ KB32	♠ K642	♠ K864
♥ T2	♥ K2	♥ 42	♥ 864
♦ ДВ542	♦ ТВ85	♦ T2	♦ K9753
♣ 1092	♣ T75	♣ КДВ54	♣ 2

Рука 2.266. Контра. Узгоджуючи потім піку, покажемо руку із силою 9–11 РС, піковим фітом і без різкого розкладу.

Рука 2.267. Відповідь 2♥. Рука з фітом у піці та рівноміром за умови сили, що дає шанси на шлемик.

Рука 2.268. Відповідь 3♣. Натуральний форсгейм, у наступному колі дамо піковий фіт.

Рука 2.269. Відповідь 3♠. Розкладний інвіт до 4♠.

Тепер самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1♥	1БК (16–18)	?	

з кожною з таких рук на позиції E:

2.532	2.533	2.534	2.535
♠ КД64	♠ КДВ973	♠ ТД3	♠ В102
♥ 106	♥ 7	♥ В10	♥ 6
♦ Т75	♦ Т964	♦ К643	♦ 975
♣ 10932	♣ 32	♣ Д864	♣ КД9876

2.536	2.537	2.538	2.539
♠ 86	♠ 6	♠ ТДВ987	♠ КДВ10654
♥ К53	♥ ДВ975	♥ 105	♥ 32
♦ Д1032	♦ К8642	♦ 2	♦ В1032
♣ ДВ32	♣ 64	♣ В1032	♣ –

Також самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1♠	1БК (4-ка черв і 5-ка в мінорі)	?	

з кожною з таких рук на позиції E:

2.540	2.541	2.542	2.543	2.544
♠ 97	♠ 2	♠ 54	♠ 2	♠ 63
♥ Т1032	♥ ДВ32	♥ Т52	♥ 8642	♥ 2
♦ КВ2	♦ КД32	♦ КВ9753	♦ 86	♦ ДВ9864
♣ Д543	♣ Т864	♣ К4	♣ КДВ987	♣ В1032
2.545	2.546	2.547	2.548	2.549
♠ 2	♠ 52	♠ КВ753	♠ КД32	♠ Д9876
♥ 7	♥ Т85	♥ 2	♥ Т75	♥ 2
♦ В98765	♦ 3	♦ ТД64	♦ К10543	♦ КД532
♣ КД864	♣ ТДВ9876	♣ К65	♣ 2	♣ 76

2.4.6.3 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента мастю без стрибка. З огляду на частоту повторюваності, цю проблему розглядають у більшості систем, проте описи таких секвенцій обмежені зазвичай зауваженнями типу: «застосовують негативну контру, а масть противника форсує до гейму».

У традиційних системах інтервенція майже не впливала на торгівлю того, хто відповідає. Нова масть форсувала завжди, ліміти інших заявок, а також принципи сигналізації довжин мастей також залишалися незмінними.

Тим часом бридж дуже змінився. Стиль гри став значно іншим. Зростаюча агресивність, особливо в обороні, змусила, зрештою, зміни в стилі торгівлі після інтервенції. Розділити їх можна на два напрямки – пошук можливості

боротьби за частковий запис зі слабкими руками та страхування від заблокування з руками, із якими потрібно шукати кращий гейм або дослідити шлемові можливості.

Реалізації першої мети служить запровадження цілої гами слабких заявок, що не форсують. Власне, зі слабкими руками негайне призначення може бути єдиною нагодою для показу своєї масті. Для другого напряму є принцип преференції мажорів у конкурентній торгівлі.

Рекомендації щодо торгівлі після відкриття партнера 1 в масті та входу опонента мастю без стрибка такі:

1) відповідь у новій масті без стрибка натуральна, форсує на 1-му рівні та на 3-му рівні;

2) відповідь у новій масті без стрибка на 2-му рівні натуральна, не форсує і, якщо заявляють мінор, виключена четвірка у неназваному мажорі. Наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♥	?	
– 1♠ – форсує; 2♣ – не форсує;			
1♥	2♦	?	
– 2♠ – не форсує; 3♣ – форсує;			
1♠	2♣	?	
– 2♦ – не форсує, виключає четвірку черв;			

3) відповідь у новій масті зі стрибком показує гарний лонгер і форсує до гейму;

4) безкозирні відповіді є натуральними, із затримкою в масті інтервенції, без лонгерів у незаявлених мажорах;

5) заявка в масті противника – форсинг гейму з фітом у масті відкриття (після відкриття партнера 1♣ – питання про затримку в масті входу);

6) після мажорного відкриття підйом масті відкриття до 2-го рівня може бути трохи натягнутим, щоб не прогавити останнього, можливо, шансу для показу фіта в масті партнера. Після мінорного відкриття підйом масті відкриття зазвичай заперечує наявність лонгера в незаявленому мажорі;

7) підйом масти відкриття зі стрибком – це розкладний інвіт. Із руками відносно рівномірними із силою 10–12 РС і фітом у масті відкриття дають у першому колі негативну контру, а потім узгоджують масть відкриття;

8) призначення нової масти з подвійним стрибком у принципі повинно мати характер сплінтера – показувати короткість у заявленій масті, дуже хороший фіт у масті відкриття та силу, що дає шанси на шлемик за наявності в партнера певних цінностей, проте після інтервенції така домовленість не має сенсу. Сплінтер застосовують лише в масть входу. Водночас подвійний стрибок у нову масть показує натурально лонгер із хорошим фітом у масті відкриття та силою 8–11 РС. Ось приклад використання цієї конвенції.

Матч, NS у зоні:

	♠ ТД1075	
	♥ В943	
	♦ 2	
	♣ 965	
♠ В642 ♥ 7 ♦ ТД10954 ♣ Д8		♠ 9 ♥ 1065 ♦ КВ86 ♣ КВ1073
	♠ К83	
	♥ ТКД82	
	♦ 73	
	♣ Т42	

Торгівля на першому столі:

S	W	N	E
1♥	2♦	3♥	5♦
контра	пас	пас	пас

Торгівля на другому столі:

S	W	N	E
1♥	2♦	3♠	5♦
пас	пас	5♥	пас
6♥	7♦	контра	пас...

Торгівля на першому столі може бути повторена багатьма хорошими парами. S, даючи контру на 5♦, вирішив узяти 300 або 500 (вийшло лише 100) й не ризикувати, граючи сумнівні 5♥.

На другому столі 3♠, заявлені N, показали піку та фіт у масті партнера. Може здатися, що це помилкова заявка, оскільки карта N не забезпечує балансу на 10 взяток. Однак у двосторонній торгівлі опис своєї руки настільки полегшує партнерові прийняття рішення в граничних ситуаціях, що корисно зробити інформаційну заявку навіть, якщо вона трохи завищує баланс. Адже, якщо 4♥ й будуть вже занадто високим контрактом для сторони NS, то сторона EW може про це не знати й піти на захист 5♦.

Краще переторгувати на третьому рівні, ніж наосліп угадувати на п'ятому рівні.

Після 5♦ S контролював усю здачу. Його пас, що форсує, був питанням про короткість у масті противників. N, маючи синглет бубен, призначив 5♥ (з дублетом дав би контру на 5♦);

9) якщо партнер відкриває, а правий опонент входить у торгівлю мастю, контра не є штрафною. Така контра має характер призовної, тобто демонструє можливість гри в мастях (насамперед мажорних), що не звучали в торгівлі. Її називають **негативною**, яка показує дві інші масті та неможливість зробити вільне призначення. Для того, щоб зробити вільне призначення, ви повинні мати п'ятикарткову масть та (або) силу, достатню для заявки на необхідному рівні. Не маючи того чи іншого, ви використовуєте негативну контру. Насамперед, вона призначена для знаходження червоного узгодження в цій ситуації, хоча її використання може бути значно розширеним. Наприклад:

1) У секвенції

W	N	E	S
1♣	1♦	контра	

контра означає від 7 РС без мажорної 4-ки й без затримки бубен, тобто приблизно руки типу:

♠ K97	♠ 43	♠ T97	♠ K86
♥ K83	♥ Д83	♥ Т7	♥ K92
♦ 976	♦ 8543	♦ 854	♦ В86
♣ Д875	♣ ТД95	♣ 96542	♣ ТК54

З останньою рукою потрібно у другому колі заявити 2♦, показуючи силу, достатню для гейму.

Рука того, хто контрить, не повинна містити трефу із силою, достатньою для її безпосереднього призначення.

2) У секвенції

W	N	E	S
1♣/♦	1♥	контра	

контра означає від 7 РС без 4-ки пік і без затримки черв, а в разі відкриття 1♦ й без фіта бубнового, тобто приблизно:

♠ K87	♠ K43	♠ 754	♠ K87
♥ 965	♥ 9542	♥ 86	♥ В75
♦ Д84	♦ K87	♦ ТК9	♦ K86
♣ Д653	♣ ТВ8	♣ 97632	♣ ТК92

Рука того, хто контрить, не повинна містити масть із силою, достатньою її призначення чи форсингу до гейму.

3) У секвенції

W	N	E	S
1♣/♦	1♠	контра	

контра означає від 7 РС і від 4-ки черв. У більшості систем призначення у цій секвенції Е замість контри 2♥ форсує, унаслідок чого з п'ятикартковою червою контру дають лише із силою 6–9 РС. Ось приблизні руки того, хто контрить:

♠ 96	♠ 6	♠ 97	♠ 65	♠ 8
♥ КД85	♥ КД95	♥ КД8653	♥ ДВ865	♥ КД54
♦ Т94	♦ Д8743	♦ Д43	♦ Т43	♦ ТК876
♣ 9542	♣ 976	♣ 97	♣ 654	♣ Д92

З останньою рукою згідно з принципом преференції мажорів у конкурентній торгівлі контру застосовують у

першому колі, щоб не втратити під час імовірної блокувальної торгівлі противників можливість червоного узгодження.

Кілька прикладів торгівлі:

♠ T7				♠ 985
♥ K1075				♥ T984
♦ КД6				♦ T1043
♣ Д983				♣ K2
	W	N	E	S
	1♣	1♠	контра ¹	пас
	2♥ ²	пас	3♥ ³	пас
	4♥	пас	пас	пас

1 – 4-ка черв, від 7 РС; 2 – з балансу; 3 – інвіт до гейму.

♠ T7				♠ 843
♥ Д95				♥ K10843
♦ T764				♦ 32
♣ ДВ98				♣ T54
	W	N	E	S
	1♣	1♠	контра ¹	пас
	1БК	пас	2♥ ²	пас...

1 – карта занадто слабка, щоб одразу призначити 2♥; 2 – від 5-ки черв, 6–9 РС.

♠ 43				♠ T106
♥ ТК6				♥ ДВ54
♦ T8				♦ В7
♣ ТКВ982				♣ Д543
	W	N	E	S
	1♣	1♠	контра	пас
	2♠ ¹	пас	2БК	пас
	3♣	пас	3♠ ²	пас
	4♣ ³	пас	4♠ ⁴	пас
	6♣	пас	пас	пас

1 – масть противника форсує до гейму; 2 – пропозиція гри в масті, тобто фіт трєфовий та контроль у піці; 3 – питання про кюбід; 4 – найближчий кюбід.

4) У секвенції

W	N	E	S
1♥	1♠	контра	

контру можна давати з чотирма типами рук: а) від 7 РС, у принципі від 4-4 в мінорах; б) від 7 РС, без фіта черв та затримки пік; в) 7–9 РС, без фіта черв, із мінором; г) 10–12 РС, рівномірна рука з фітом черв. Ось приклади:

♠ 976	♠ 83	♠ 9754	♠ 864
♥ 85	♥ 7	♥ 87	♥ T3
♦ КД92	♦ К9854	♦ КД3	♦ Т542
♣ Д987	♣ КВ753	♣ Т543	♣ КВ43
♠ 432	♠ 76	♠ 943	
♥ 32	♥ Д65	♥ Т43	
♦ ТД9	♦ Т954	♦ К876	
♣ Д9865	♣ КД85	♣ Т43	

Той, хто відкривав, торгує на перший варіант контри (а), вибираючи мінор. Той, хто контрив, з останньою рукою у другому колі призначає черву зі стрибком (без стрибка вона може бути ідентифікована як негативний вибір із рукою типу (б) або (в)). При іншому ребіді того, хто відкривав, з інвїтною рукою достатньо заявити черву без стрибка.

♠ Т75		♠ 96
♥ ТВ987		♥ 6
♦ К43		♦ ДВ98
♣ В8		♣ КД7643

W	N	E	S
1♥	1♠	контра	пас
1БК	пас	2♣ ¹	пас...

1 – заявка 2♣ безпосередньо на вхід 1♠, показала б силу від 10 РС. Зараз же, 2♣ після контри інформують про слабку двомасну руку з кращою трефою.

5) У секвенції

W	N	E	S
1♥/♠	2♣/♦	контра	

контра у своєму основному варіанті означає іншу мажорну 4-ку із силою від 7 РС. Якщо призначення іншого мажору на 2-му рівні не форсує, то контра допустима за наявності мінімум 5-карткової масті при силі від 11 РС. Якщо заявка іншого мажору на 2-му рівні форсує, то контра дається за наявності мінімум 5-карткової масті при силі 7–10 РС. У першій ситуації заявка цієї масті після контри форсує, в іншій – не форсує. Кілька прикладів торгівлі:

♠ ТД76		♠ KB54	
♥ ТДВ875		♥ 5	
♦ Д8		♦ К43	
♣ К		♣ Д10765	
W	N	E	S
1♥	2♦	контра ¹	пас
4♠ ²	пас	пас	пас

1 – обіцяє 4-ку пік; 2 – з балансу.

♠ Т753		♠ К8	
♥ КД1086		♥ 43	
♦ Т107		♦ 9654	
♣ 2		♣ KB876	
W	N	E	S
1♥	2♣	пас ¹	пас
контра ²	пас	пас	пас

1 – Е змушений пасувати, оскільки контра буде негативною;

2 – бажання відновити торгівлю.

б) У секвенції

W	N	E	S
1♦	2♣	контра	

контра означає одну або обидві мажорні 4-ки та від 7 РС. Якщо в подальшій торгівлі той, хто контрив, проявить бубновий фіт, то він не повинен мати повного мінімуму. Із фітом у бубні та мажорною 4-кою при силі 6–7 РС краще замість контри заявити 2♦. Той, хто відкривав, із посиленням і мажорною 4-кою може її заявити.

Так само, як у попередній секвенції, тут можна прийняти, що 2♥ і 2♠ не форсують. Із сильнішими (від 11 РС) руками та мінімум п'ятикартковим мажором даємо спершу негативну контру, а потім заявляємо масть, наприклад:

W	N	E	S
1♦	2♣	контра	пас
2♠	пас	?	

– 3♥ – означає від 5 карт у черві, від 11 РС і форсує;

– 3♦ – означає 4-ку черв, фіт бубен і 8–10 РС.

7) У секвенції

W	N	E	S
1♠	2♥	контра	

контра показує в принципі розклад від 4-4 у мінорах та від 7 РС. За мінімальної сили має бути різкіше розклад, або терпимість до гри в піці. Контру можна також давати з одним мінором, за сили, недостатньої для заяви його на 3-му рівні. Зручною є також домовленість, що контра може включати руки із силою 10–12 РС і слабким фітом у піці (безпосередня заявка 3♠ означає тоді руку, сила якої швидше в розкладі, ніж в онерах), як і в секвенції 1♥–1♠–контра.

А тепер кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування негативної контри. Правий опонент увійшов 1♠ на відкриття вашого партнера 1♣. Ваша заявка з кожною з таких рук?

2.550	2.551	2.552	2.553	2.554
♠ KB4	♠ 865	♠ ТДВ65	♠ 7	♠ 9
♥ ДВ8	♥ ДВ85	♥ 76	♥ ТД876	♥ КДВ7654
♦ К765	♦ KB54	♦ К75	♦ KB4	♦ 542
♣ 763	♣ ДЗ	♣ 654	♣ ДВ53	♣ 65

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після натурального відкриття партнера 1 у масть та входу опонента мастю без стрибка. Правий опонент увійшов 1♥ на відкриття вашого партнера 1♦. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.266	2.267	2.268	2.269	2.270
♠ K864	♠ Д32	♠ K64	♠ ТКВ987	♠ K86
♥ 43	♥ K102	♥ 32	♥ 87	♥ 2
♦ Т6	♦ Т83	♦ 643	♦ Д87	♦ ТД876
♣ ТД987	♣ ДВ65	♣ КВ1087	♣ К2	♣ Т1098

Рука 2.266. Відповідь 1♠. У разі заявки 2♣ можуть виникнути труднощі з показом пік. Ця проблема ще більш виражена, коли противник входить пікою, а в нас черва.

Рука 2.267. Відповідь 1БК. Загалом натурально.

Рука 2.268. Відповідь 2♣. Слабка, не форсує. Остання можливість відносно безпечної участі в торгівлі.

Рука 2.269. Заявка 2♠. Натуральний форсгейм, гарна масть.

Рука 2.270. Відповідь 3♥. Сплінтер – коротка черва, дуже хороший фіт у бубні, сила, достатня для гейму.

Правий опонент увійшов 2♣ на відкриття вашого партнера 1♦. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.271	2.272	2.273	2.274
♠ K7	♠ КД82	♠ Д104	♠ 1076
♥ Т1074	♥ Д1085	♥ К98	♥ К42
♦ В852	♦ 108	♦ Д732	♦ 95
♣ 965	♣ 853	♣ ТД8	♣ КД952

Рука 2.271. Відповідь 2♦. Не контримо, бо в піці в нас усього дублет. Якщо в партнера буде сильна рука з 4-кою черв, він назве її сам.

Рука 2.272. Контра, попри всього 7 РС. Адже в нас є обидві мажорні четвірки й ми готові за відсутності таких у партнера грати бубновий контракт на півфіті 5-2.

Рука 2.273. Відповідь 3БК. Незважаючи на хороший фіт у масті відкриття, це саме той контракт, який ми хотіли б грати із цією рукою.

Рука 2.274. Пас. Контра була б негативною. Якщо партнер продовжить торгівлю після можливого пасу другого опонента інформаційною контрою, охоче спасуємо ще раз.

Такий прийом називають **трапінг-пас** (trapping pass). Суть його в тому, що з картою, із якою ми б хотіли дати каральну контру, ми двічі пасуємо – спочатку на заявку противника, потім на інформаційну контру партнера, якщо вона буде.

Правий опонент увійшов 2♣ на відкриття вашого партнера 1♥. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.275	2.276	2.277	2.278
♠ 2	♠ K102	♠ KB65	♠ KB10
♥ KB98	♥ T987	♥ B2	♥ B32
♦ ДВ987	♦ ТД87	♦ ДВ987	♦ Д1097
♣ 987	♣ 32	♣ 64	♣ KB2

Рука 2.275. Відповідь 3♥. Розкладний інвіт до гейму.

Рука 2.276. Відповідь 3♣. Рівномірна рука з фітом у масті відкриття, форсгейм.

Рука 2.277. Контра – негативна. Показ 4-ки пік, бубна менш важлива.

Рука 2.278. Відповідь 2БК. Натуральний інвіт.

Тепер самостійно оберіть відповідь в секвенції

W	N	E	S
1♦	1♥	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.550	2.551	2.552	2.553	2.554
♠ K864	♠ K864	♠ K43	♠ КД7	♠ КД7
♥ 754	♥ ТВ2	♥ 975	♥ 72	♥ Т73
♦ Д4	♦ 102	♦ Т62	♦ Т732	♦ 765
♣ K1032	♣ 10864	♣ В975	♣ ТВ103	♣ ТВ103
2.555	2.556	2.557	2.558	2.559
♠ K64	♠ K8764	♠ K86	♠ K86	♠ K86
♥ 32	♥ Т5	♥ 32	♥ 32	♥ ТД975
♦ Д9	♦ K65	♦ K1087	♦ K1087	♦ 32
♣ ТДВ987	♣ ДВ8	♣ В975	♣ Т987	♣ Д87

Також самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1♦	2♣	?	

із кожною з таких рук на позиції Е:

2.560	2.561	2.562	2.563
♠ ТД7	♠ КД1087	♠ КВ10754	♠ Т95
♥ К986	♥ 65	♥ Д108	♥ К107
♦ 1073	♦ 95	♦ 102	♦ В63
♣ В93	♣ Т652	♣ В4	♣ ДВ84

2.564	2.565	2.566	2.567
♠ Т9	♠ ТВ7	♠ Д8	♠ К4
♥ КД75	♥ Т9	♥ КД10964	♥ КД1085
♦ КВ87	♦ Д963	♦ К7	♦ ТВ97
♣ 976	♣ 6532	♣ Т32	♣ 54

Для порівняння оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1♥	2♣	?	

із кожною з таких рук на позиції Е:

2.568	2.569	2.570	2.571
♠ 982	♠ Т32	♠ К2	♠ КВ987
♥ ДВ76	♥ К73	♥ КВ7	♥ Т987
♦ Д987	♦ Д9876	♦ Т987	♦ 987
♣ 76	♣ 87	♣ 7532	♣ 2

2.572	2.573	2.574	2.575
♠ К102	♠ ТД98	♠ ТДВ32	♠ ТДВ32
♥ Т9872	♥ 74	♥ К6	♥ 65
♦ ТД43	♦ ДВ43	♦ В1043	♦ В102
♣ 2	♣ 987	♣ 75	♣ 753

2.576	2.577	2.578	2.579
♠ КВ2	♠ ТДВ987	♠ Т83	♠ Т102
♥ 102	♥ К3	♥ В10	♥ 2
♦ КВ10986	♦ ДВ32	♦ ТКД987	♦ Д10872
♣ 32	♣ 2	♣ 87	♣ ТВ97

Цікавими є можливості конкурентної торгівлі після сильного відкриття 1♣ та інтервенції мастю. Ось приклад

такої конвенції із системи Precision Club. Після відкриття 1♣ (від 16 PC) та входу захисника мастю:

- пас – 0–4 PC, розклад будь-який;
- контра – 5–8 PC, без 5-карткових мастей;
- масть без стрибка – 5–8 PC, від 5-ки;
- мажор зі стрибком – 5–8 PC, від 6-ки;
- мінор зі стрибком – 5–8 PC, від 7-ки з 2-ма онерами;
- 1БК – від 9 PC, будь-який лонгер від 5-ки;
- масть опонента – від 9 PC, без 5-ок та затримки в масті входу;

- 2БК – 9–11 PC, без 5-ок, із затримкою в масті входу;
- 3БК – 12–14 PC, без 5-ок, із затримкою в масті входу;

2.4.6.4 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та входу опонента мастю зі стрибком. Принципи торгівлі в цій ситуації близькі до таких, як при вході без стрибка. На жаль, через відсутність простору для торгівлі не можна дозволити собі використання великої кількості заявок, які не форсують.

Ось короткий перелік принципів, що стосуються розвитку торгівлі після входу мастю зі стрибком:

1) нова масть форсує завжди, будучи заявленою на 3-му рівні або вище. Є лише одна секвенція при вході зі стрибком, у якій можна призначити нову масть на 2-му рівні:

W	N	E	S
1♣/♦	2♥	2♠	

Тут 2♠ не форсують; щоб описати сильну руку з пікою, потрібно торгувати через негативну контру або заявити форсгейм 3♠.

Якщо є вибір між негативною контрою та призначенням нової масті, наприклад із мажорною 4-кою та мінором від 5-ки, у принципі треба давати контру. Тим не менш, із деякими руками можна відступити від цього правила, наприклад у торгівлі:

W	N	E	S
1♦	3♥	?	

із рукою ♠ ТД102 ♥ 2 ♦ 62 ♣ КДВ1032 краще призначити 4♣ – піку швидше за все й так встигнемо заявити, наприклад у секвенції:

W	N	E	S
1♦	3♥	4♣	4♥
пас	пас	?	

без проблем продовжимо 4♣.

Так можна торгувати, коли наша бокова масть старша за масть противника. Якщо ж вхід був пікою, а в нас 4-ка черв, наприклад у секвенції:

W	N	E	S
1♦	3♠	?	

із рукою ♠ 2 ♥ ТД102 ♦ 62 ♣ КДВ1032 краще дати контру. Адже в можливій секвенції:

W	N	E	S
1♦	3♠	контра	4♠
пас	пас	?	

і так призначимо 5♣. Якщо почати з 4♣, а не з контри, то в подібній секвенції:

W	N	E	S
1♦	3♠	4♣	4♠
пас	пас	?	

черва безповоротно втрачена. Тепер контра вже нічого не говоритиме про цю масть.

2) контра – негативна на 2, 3-му рівнях. Наприклад:

1) У секвенції

W	N	E	S
1♣/♦	2♥/♠	контра	

контра означає 4-ку в незаявленому мажорі та силу від 7 РС. За умови мінімуму сили рука того, хто контрить, повинна давати шанси на знаходження розумного контракту в разі відсутності в партнера 4-ки в другому мажорі, а отже, під час відкриття 1♣ він повинен мати мінорну 5-ку, у разі відкриття 1♦ – від 5-ки у трефі або фіт бубновий. Наприклад:

♠ ТД8
♥ 94
♦ Д9764
♣ ТВ3

♠ К1096
♥ Т76
♦ 82
♣ Д976

W	N	E	S
1♦	2♥	контра	пас
2♠ ¹	пас	пас	пас

1 – будь-який інший вибір був би значно гіршим.

Також можна вирішити проблему безпосереднього призначення мажору, зробивши його таким, що не форсує. Із сильною картою (від 11 PC) та від 5-ки в неназваному мажорі даємо контру, а потім заявляємо свою масть.

2) У секвенції:

W	N	E	S
1♥	2♠	контра	

контра показує в принципі розклад від 4-4 у мінорах та від 7 PC. За мінімальної сили повинен бути різкішим розклад, або терпимість до гри в черві. Контру можна також давати з одним мінором, за сили, недостатньої для призначення його на 3-му рівні. Зручною є також домовленість, що контра може включати руки із силою 10–12 PC і слабким фітом у черві (безпосередня заявка 3♥ означає тоді руку, сила якої в розкладі, ніж в онерах), як і в секвенції 1♥–1♠–контра.

3) У секвенції:

W	N	E	S
1 у масть	3♣/♦	контра	

контра означає 4-ку (4-ки) в непризначеному мажорі:

♠ Т53
♥ ТД987
♦ 1075
♣ К5

♠ КД102
♥ В5
♦ 43
♣ Т10864

W	N	E	S
1♥	3♦	контра	пас
3♥	пас	пас	пас

Проте, контру можна давати також і з сильною картою за відсутності іншої заявки, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♠	3♦	?	

даємо контру з руками:

♠ 93	♠ 94	♠ T3	♠ 87
♥ КД84	♥ КВ93	♥ КД4	♥ ТК8
♦ 965	♦ T32	♦ 965	♦ 8542
♣ T432	♣ К843	♣ КВ975	♣ КД76

4) У секвенції:

W	N	E	S
1 в масть	3♥/♠	контра	

контра означає 4-ку в непризначеному мажорі (або від 4-4 в мінорах у секвенціях 1♥–3♠–контра та 1♠–3♥–контра).

Є прихильники застосування негативної контри й на 4-му рівні. Прийняття такої домовленості залежить від стилю гри та темпераменту.

Контра на 4-му рівні має специфічний характер. У принципі, вона каральна. Не можна, однак, стверджувати, що вона «не зноситься». Адже, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	4♥	контра	

важко очікувати, щоб Е дав контру здебільшого на козирних взятках, наприклад, із рукою: ♠ 7543 ♥ ТД102 ♦ 32 ♣ 432. Значно частіше це буде контра на загальній силі в онерах, наприклад, із рукою: ♠ КВ82 ♥ К3 ♦ Т92 ♣ КВ32. З огляду на це W, маючи руку, що значно відрізняється від середньої, наприклад, розклад 6-5, 7-4 або 6-4-3-0 із достатньою силою може торгувати далі не через побоювання, що противники виграють контракт із контрою, а з надією на більш високу власну гру;

3) заявки в БК – натуральні, за балансом: 2БК – інвіт до гейму, 3БК – контракт. Водночас інтерпретація заявки 4БК потребує більш детального розгляду:

– після підготовчого або багатозначного відкриття та входу на 3-му рівні, як, наприклад, у секвенції

W	N	E	S
1♣ (підг.)	3♠	4БК	

4БК – це натуральний інвіт, показує 17–18 РС у рівномірному розкладі, наприклад: ♠ ТД ♥ КДЗ ♦ Т1092 ♣ Д1032. За такої сили наявність у того, хто відкривав, 15 РС або 5-ки треф при хорошій руці може дати легкий шлемик;

– після підготовчого або багатозначного відкриття та входу на 4-му рівні, як, наприклад, у секвенції

W	N	E	S
1♣ (підг.)	4♠	4БК	

4БК показує двомаску переважно на мастях, молодших за масті входу, наприклад: ♠ 2 ♥ 8 ♦ КД9876 ♣ ДВ1032;

– після натурального відкриття та входу на 3-му рівні, як, наприклад, у секвенції

W	N	E	S
1♥	3♠	4БК	

4БК – це питання про тузи (Blackwood), ось приблизна карта: ♠ Т ♥ ДВ972 ♦ КДВ42 ♣ Т2;

– після натурального відкриття та входу на 4-му рівні, як, наприклад, у секвенції

W	N	E	S
1♥	4♠	4БК	

4БК можна інтерпретувати як Блеквуд або як двомаску – потрібно домовитися з партнером;

4) призначення в масть противника – на такому рівні ця заявка однозначна – кюбід, що узгоджує масть відкриття, найчастіше показує синглет або ренонс і силу, яка дає пристойні шанси на шлемик.

2.4.6.5 Торгівля після відкриття партнера 1 у масті та двомасного входу опонента. Ця ситуація настільки часто трапляється в торгівлі, що необхідно їй присвятити певну увагу. Подальше викладення стосуватиметься переважно

торгівлі рук із фітом у масті відкриття. Водночас із руками без фіта, але надто сильними, щоб «відпустити» торгівлю, пропонується давати контру в рівномірному розкладі та заявляти свою масть у нерівномірному.

Ось приблизна секвенція з детальним описом:

W	N	E	S
1♠	2♠ (♥ і мінор)	?	

– контра – від 8 РС без фіта в піці, розклад відносно рівномірний, ось кілька приблизних рук:

♠ 82	♠ K2	♠ 8	♠ 5
♥ KB3	♥ T32	♥ ДВ32	♥ K32
♦ K1032	♦ ДВ32	♦ ДВ32	♦ Д7532
♣ Д765	♣ Т642	♣ Д987	♣ Т975;

– 3♠ – фіт піковий, блокувальна заявка, наприклад:

♠ K1054 ♥ 765 ♦ Д1032 ♣ 54;

– 2БК – фіт піковий, інвіт до гейма, приблизно:

♠ K105 ♥ T2 ♦ ДВ54 ♣ 9764;

– 3♥ – фіт піковий, від 13 РС, форсгейм, розклад відносно рівномірний, рука без коротких і довгих мастей, наприклад: ♠ K1054 ♥ T3 ♦ ДВ54 ♣ K32;

– 4♠ – контракт, слабка розкладна рука, з не більше, ніж однією ЗВ, наприклад: ♠ ТД654 ♥ 3 ♦ 98765 ♣ 65;

– 3БК – фіт піковий, не надто сильна розкладна рука, не менше 1,5 ЗВ, приблизно: ♠ ДВ654 ♥ 3 ♦ ТД765 ♣ 65;

– 4♣/♦/♥ – спліттер;

– 3♣/♦ – натурально, форсує: або нерівномірна рука з гарною мастю (♠ 32 ♥ 2 ♦ Т54 ♣ КДВ9865), або непогана масть із фітом у масті відкриття (♠ Т92 ♥ 32 ♦ Д76 ♣ ТК1065).

Аналогічна схема в секвенції:

W	N	E	S
1♥	2♥ (♠ і мінор)	?	

Водночас у секвенції:

W	N	E	S
1♦	2♦	?	

зручно прийняти, що якщо Е призначає 2 в мажор, якого не обіцяє двомаска, то ця заявка натуральна, така, що не форсує, а 2 в мажор, показаний двомаскою, є питанням про затримку. 2БК і 3БК є натуральними.

Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	2♦ (♠ і масть)	?	

– контра – **інтенційна** (бажання карати опонентів);

– 2♥ – натурально, не форсує, наприклад:

♠ K6 ♥ ДВ8765 ♦ Д32 ♣ 75;

– 2♠ – питання про затримку, наприклад:

♠ 54 ♥ K102 ♦ КД65 ♣ Т1032;

– 2БК – не форсує, інвіт до 3БК зазвичай із хорошим бубновим фітом (♠ K6 ♥ Д32 ♦ Т9753 ♣ В63), або з трефою (♠ K6 ♥ K32 ♦ 86 ♣ KB10753);

– 3♣ – натурально, форсує;

– 3♦ – 7–10 РС, хороший бубновий фіт;

– 3♥ – форсгейм, хороша масть, наприклад:

♠ 32 ♥ ТДВ987 ♦ Д32 ♣ К2;

– 3♠, 4♣ – сплінтер;

– 3БК – контракт.

Двомасним входом, що часто трапляється, є 2БК, який однозначно вказує на два мінори. Можливі різні перебіги торгівлі після такого входу. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	2БК (♣ і ♦)	?	

– контра – розклад рівномірний, від 8 РС, наприклад:

♠ КД98

♠ ТВ32

♠ КД987

♠ Т2

♥ Т2

♥ 32

♥ 32

♥ Д32

♦ 987

♦ К765

♦ Д43

♦ К876

♣ В1032

♣ В102

♣ Т32

♣ 9865;

– 3♣ – фіт червовий, сила як мінімум інвіта, рука, що не підходить для контри, наприклад:

♠ ТВ2	♠ КД43	♠ ДВ3	♠ ТВ32
♥ КД43	♥ ТВ32	♥ ТК432	♥ КД54
♦ 9876	♦ В102	♦ Т32	♦ Т32
♣ 32	♣ 32	♣ 32	♣ К2;

– 3♦ – від 5-ки пік, сильна рука, що не підходить для контри (або солідна масть, або фіт у черві), наприклад:

♠ КДВ987	♠ ТДВ987	♠ ТК543	♠ ТКД32
♥ Т2	♥ Т2	♥ КД32	♥ КД32
♦ 32	♦ Т2	♦ 32	♦ Т2
♣ 432	♣ 532	♣ 32	♣ 32;

– 3♥ – хороший фіт у черві, підблокування, достатньо вже: ♠ В1032 ♥ КД32 ♦ 32 ♣ 432. Потрібно пам'ятати, що справжній інвіт це 3♣!;

– 3♠ – натурально, масть від 6-ки, не форсує, повинна бути рука типу: ♠ ДВ10965 ♥ В10 ♦ Т32 ♣ 32;

– 3БК – розкладний підйом до 4♥, однак із захисними взятками, наприклад: ♠ КВ1032 ♥ Т9765 ♦ 2 ♣ 32;

– 4♣/♦ – сплінтер, приблизно (4♣):

♠ КД32 ♥ Т9876 ♦ К65 ♣ 2;

– 4♥ – блок, а відтак, рука типу:

♠ В10987 ♥ КВ1032 ♦ 32 ♣ 2.

Після підготовчого відкриття (1♣) та входу мінорною двомаскою 2БК: контра показує рівномірний розклад та силу від 8 РС; 3♣ показує мажорну двомаску з кращою червою; 3♦ те саме, але з кращою пікою; 3♥ і 3♠ є натуральними та такими, що форсують.

2.4.6.6 Торгівля після входу другого захисника.

Вхід у торгівлю другого опонента істотно змінює ситуацію для того, хто відкривав. Навіть після відповіді, що форсує, із мінімумом відкриття і розкладом, недостатнім для розумного (та безпечного) продовження, він не повинен робити заявку, що підтримує торгівлю, а може просто спасувати. Іншою додатковою можливістю є контрування того, хто увійшов.

На жаль, інтервенція приносить не лише вигоди. Вона також забирає простір торгівлі, часто позбавляючи того, хто відкривав, можливості передати інформацію про розклад і силу руки. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	пас	1♠	2♥
?			

W вже не може заявити 2♣ чи 2♦. Якщо W слабкий, то без 4-ки пік практичніше буде спасувати. Із заявок, які можна зробити зі слабкою рукою, лише 3♦ не форсують, проте повинні показувати, як мінімум, легке посилення.

У разі інтервенції на 1-му рівні ситуація спрощується, якщо ухвалено угоду про те, що заявки, які не форсували без інтервенції, такими залишаються. Те саме стосується заявок, що форсують. Заявки, які в односторонній торгівлі служать для підтримки торгівлі, як-от 1БК, повинні тепер показувати легке посилення. Контра повинна мати не каральний характер, а **інформаційний** – показ легкого посилення з можливістю гри в незаявлених мастях і без можливості підйому масті того, хто відповідає. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	пас	1♥	1♠
?			

– контра – розклад 1♠-3♥-5♦-4♣ або 2♠-3♥-5♦-3♣ з, як мінімум, легким посиленням (від 14 РС), приблизно:

♠ 2	♠ 8	♠ T2	♠ 43
♥ КД2	♥ T32	♥ КД2	♥ T43
♦ ТК432	♦ КДВ32	♦ T5432	♦ КД875
♣ Д432	♣ T432	♣ В102	♣ ТВ2;

– 1БК – 13–15 РС, розклад рівномірний, гарна затримка в піці, наприклад: ♠ КД2 ♥ Д2 ♦ Т10932 ♣ К53;

– 2♣ – натурально, не обіцяє особливих посилень, наприклад: ♠ ДВ ♥ Т2 ♦ Д5432 ♣ К432;

– 2♦ – те саме, наприклад: ♠ 32 ♥ Т5 ♦ КД10954 ♣ К98;

– 2♥ – з 4-кою піднімаємо масть партнера навіть на абсолютному мінімумі; у такій секвенції немає необхідності піднімати черву з 3-кою, маючи у своєму розпорядженні інформаційну контру;

– 2♠ – сильна рука без затримки в піці; можливий максимум відкриття з 4-кою черв у розкладі 2♠-4♥-5♦-2♣, приблизно:

♠ 432	♠ 2	♠ 43	♠ 2	♠ 65
♥ T2	♥ T32	♥ KД2	♥ T32	♥ КДВ2
♦ ТДВ1032	♦ ТКВ1032	♦ ТКВ32	♦ ТКД9872	♦ ТКВ98
♣ ТД	♣ Т32	♣ ТВ2	♣ К2	♣ Т2

– 2БК – 16–18 РС, від шести бубен, щонайменше полуторна затримка в піці;

– 3♣ – натурально, форсує;

– 3♦ – інвіт до ЗБК, хороша бубна (від 6-ки), але рука з силою 13–15 РС, наприклад: ♠ Т9 ♥ К2 ♦ ТДВ1054 ♣ Т76;

– 3♠ – сплінтер, максимум сили, 4-ка черв і синглет або ренонс пік;

– 3БК – пропозиція контракту, затримка пік, хороша бубна, наприклад: ♠ К2 ♥ 2 ♦ ТКД10654 ♣ ДВ2;

– 4♣ – сплінтер.

Ось опис основних засад торгівлі після відповіді партнера на 1-му рівні та входу опонента на 2-му рівні:

– нова масть форсує на одне коло; єдиний виняток – це секвенція:

W	N	E	S
1♥	пас	1♠	2♣
2♦			

2♦ не форсують, оскільки призначені нереверсно (нижче двох у масть відкриття);

– повторення масті відкриття не форсує;

– призначення БК є торгівлею за балансом і також не форсує; винятком із цього правила є торгівля після відкриття,

що може містити сильні рівномірні руки, наприклад, відкриття 1♣ із системи «Мартенс – Пшибора»:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥	2♦

2БК

2БК – 18–22 PC, рівномірний розклад;

– підйом масті того, хто відповідає, зі стрибком чи без, теж призначається за балансом і не форсує;

– масть противника – форсує, або сильна одномасна рука без затримки в масті входу, або сильна рука з фітом у масті того, хто відповідає;

– контра – **пропонувальна**; той, хто відповідає, не маючи очевидних протипоказань, таких як, наприклад, слабка рука з фітом у масті відкриття та короткістю в законтреній масті, повинен пасувати.

Деякі експерти пропонують використання тим, хто відкривав, інформаційної контри на 2-му рівні. Відповідно до цієї концепції, така контра вказує на, як мінімум, легке посилення та рівно 3-ку в масті відповіді, так, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	пас	1♠	2♥

контра

контра означає силу від 14 PC і розклад 3♠-2♥-4♦-4♣ або краще, наприклад, (система «Мартенс – Пшибора»):

♠ T32	♠ KB2	♠ T32	♠ ДВ2	♠ ТД2
♥ 32	♥ 2	♥ 32	♥ 2	♥ 32
♦ КД32	♦ КД32	♦ ТВ2	♦ ТК2	♦ ТК2
♣ ТВ102	♣ Т9876	♣ КД1032	♣ KB5432	♣ ТД1032

У системі «Спільна мова» можна прийняти, що в секвенції:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥/♠	2♦

контра

контра – це «відвротка».

Якщо той, хто відкривав, спасує, то торгівля того, хто відповідає, є натуральною; зокрема, нова масть на 2-му рівні, якщо не є реверсом, не форсує, наприклад:

W	N	E	S
1♣	пас	1♠	2♣
пас	пас	?	

– 2♦ – не форсує, 7–10 PC, 4-ка пік і від 5-ки бубен; зі слабкою рукою в розкладі 5♠-4♦ потрібно заявляти 2♠;

– 2♥ – не форсує, проте:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥	2♣
пас	пас	2♠	

2♠ форсують, повинно бути від 5-ки черв і 4-ка пік (можливо також 4♠-4♥-4♦-1♣).

Контра того, хто відповідає, після входу мастю, молодшою, ніж масть відкриття, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	пас	1♠	2♣
пас	пас	контра	

є контрою **на вибір** – сигналізує силу близько 10 PC (або більше) у розкладі, що дозволяє розраховувати на підсадження противників за наявності в партнера посилення чи деяких цінностей у законтреній масті (досить вже трьох карт). Надання їй такого значення обґрунтовано тим, що той, хто відповідає, має вибір з інших підходящих заявок, якщо він хоче форсувати торгівлю, наприклад 3♣, 3♦.

Після входу мастю, старшою, ніж масть відкриття, наприклад:

W	N	E	S
1♦	пас	1♠	2♥
пас	пас	контра	

контра є призовною та практично не може бути запасована тим, хто відкривав. Це зумовлено неможливістю форсингу

натуральною заявкою, оскільки за сучасного стилю гри 3♣ і 3♦, призначені замість контри, не форсують.

Після відповіді на 2-му рівні ситуація дещо змінюється через продемонстровану перевагу в силі. Тепер для контри противників достатньо вже висновку про місфіт; крім того, контра полегшується, оскільки торгівля є форсованою, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♠	пас	2♣	2♥
пас	пас	?	

2♥ не можуть «пройти» (якщо тільки Е не блефував). З рукою типу ♠ 2 ♥ T32 ♦ ДВ32 ♣ K9876 можна сміливо контрити (контра на вибір).

2.4.6.7 Торгівля після відкриття 1БК та натурального входу. Вхід мастю після відкриття 1БК унеможлиблює застосування розповсюджених детально розроблених схем торгівлі, що ґрунтуються найчастіше на Стеймані та трансферах. Щоб звести до мінімуму наслідки такого входу, існує багато конвенцій. Найпопулярнішою з них є **Лебензолъ** (Lebensohl). Її основою є введення після відкриття 1БК та входу мастю штучної заявки 2БК, що означає або sign-off на масті, молодшій, ніж масть входу, або сильну руку з мажорною четвіркою. Той, хто відкривав, автоматично заявляє 3♣, після чого слідує з'ясування характеру руки того, хто відповідав.

Ось коротке викладення конвенції Лебензолъ. Після відкриття 1БК та натуральної інтервенції правого опонента мастю на 2-му рівні:

- контра – каральна;
- масть на 2-му рівні – натурально, sign-off;
- 2БК – або слабка рука на мінімум 6-картковій масті, молодшій, ніж масть входу, або 4-ка (4-ки) в неназваному мажорі із силою, достатньою для гейму;
- мінор на 3-му рівні – інвіт до 3БК;

– масть противника – питання про затримку, що вказує одночасно на відсутність інтересу до погодження мажорів.

Механізм дії цієї конвенції покажемо на прикладах:

W	N	E	S
1БК	2♥	?	

- контра – каральна;
- 2♠ – натурально, не форсує;
- 3♣/♦ – інвіт до ЗБК, в принципі без 4-ки пік;
- 3♥ – питання про затримку, що виключає 4-ку пік;
- 3♠ – натурально, форсгейм;
- 2БК – або слабка рука з мінором, або 4-ка пік і сила

від 8 РС, тобто руки типу:

2.279	2.280	2.281	2.282	2.283
♠ T32	♠ 32	♠ КД32	♠ К1092	♠ ДВ43
♥ 3	♥ 32	♥ 43	♥ ДВ2	♥ 2
♦ В102	♦ КВ97532	♦ В102	♦ В1032	♦ К1092
♣ В98765	♣ В10	♣ К876	♣ Т8	♣ К987

Той, хто відкривав, після відповіді 2БК автоматично заявляє 3♣. Тепер той, хто відповідає: зі слабкою рукою на трефі – пасує (рука 2.279); зі слабкою рукою на бубні – заявляє 3♦ (рука 2.280); із сильною рукою та 4-кою пік призначає: 3♠ – без затримки в черві (рука 2.281), ЗБК – із затримкою в черві (рука 2.282); є ще додаткова заявка 3♥ – показ 4-ки пік із короткою червою (рука 2.283).

Після входу 2♠ можливості такого розмаїття торгівлі із сильними руками дещо зменшуються:

W	N	E	S
1БК	2♠	2БК	пас
3♣	пас	?	

- пас – слабкий із трефою;
- 3♦/♥ – натуральний sign-off;
- 3♠ – 4-ка черв без затримки пік;
- ЗБК – 4-ка черв із затримкою пік.

Найскладніша ситуація виникає після входу 2♦, коли той, хто заявляє 2БК, може мати будь-яку з мажорних 4-ок:

W	N	E	S
1БК	2♦	2БК	пас
3♣	пас	?	

- пас – слабкий із трефою;
- 3♦ – без затримки бубен та одна чи дві мажорні 4-ки;
- 3♥/♠ – 4-ка натурально із затримкою бубен (із двома мажорними 4-ками заявляємо 3♥).

Після натурального входу 2♣, 2БК стає практично Стейманом із тим, однак, що той, хто відкривав, показує не лише мажорні 4-ки, а й затримку трэф:

W	N	E	S
1БК	2♣	?	

- 2♦/♥/♠ – натурально, не форсус;
- 3♣ – питання про затримку в трефі;
- 3♦ – інвіт до 3БК (при сильній руці з довгою бубною найчастіше призначаємо 3♣);
- 3♥/♠ – форсгейм, лонгер від 5-ки;
- 2БК – форсгейм, як мінімум з однією мажорною четвіркою.

У секвенції:

W	N	E	S
1БК	2♣	2БК	пас
?			

- 3♣ – немає затримки трэф, без мажорних 4-ок;
- 3♦ – без затримки трэф, як мінімум з однією 4-кою в мажорі;
- 3♥/♠ – 4-ка натурально з затримкою трэф (з двома мажорними 4-ками заявляємо 3♥);
- 3БК – затримка в трефі без мажорних 4-ок.

У кожній із наведених секвенцій після застосування штучних 2БК залишається можливість пошуку найкращого гейму. У разі відсутності узгодженої масті та затримки в

масті входу торгівля стає настільки інформативною, що можна спробувати знайти оптимальний контракт на семи козирах. Ось кілька прикладів, що ілюструють роботу конвенції Лебензоль.

♠ K8 ♥ ТВ76 ♦ ТД64 ♣ K102		♠ 32 ♥ K1098 ♦ K2 ♣ ДВ763	
W	N	E	S
1БК	2♠	2БК ¹	пас
3♣ ²	пас	3♠ ³	пас
4♥ ⁴	пас	пас	пас

1 – Лебензоль; 2 – автоматично; 3 – 4-ка черв без затримки пік; 4 – контракт був призначений із правильної руки.

♠ Д7 ♥ K65 ♦ ТД74 ♣ ТВ87		♠ KB10654 ♥ 4 ♦ K32 ♣ 542	
W	N	E	S
1БК	2♥	2БК ¹	пас
3♣	пас	3♠ ¹	пас...

1 – утворюють секвенцію, що інвітує гейм. Із більш слабкою картою, наприклад, ♠ K10654 ♥ 4 ♦ K32 ♣ 7542 необхідно торгувати 2♠, що не форсують. А з більш сильною рукою, наприклад, ♠ KB1065 ♥ Т ♦ K32 ♣ 7542 Е має форсувати гейм стрибком у 3♠ на першому колі торгівлі.

♠ В76 ♥ ТДВ8 ♦ КД103 ♣ Т7		♠ 432 ♥ K106 ♦ Т54 ♣ K1096	
W	N	E	S
1БК	2♠	3♠ ¹	пас
4♥ ²	пас	пас	пас

1 – проба зіграти 3БК; 2 – з такою сильною 4-кою W може запропонувати контракт на семи козирах.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування конвенції Лебензолъ. Правий опонент увійшов 2♥ на відкриття вашого партнера 1БК. Ваша заявка з кожною з таких рук?

2.580	2.581	2.582	2.583	2.584
♠ KB7654	♠ TД54	♠ КД765	♠ 87	♠ TДВ765
♥ 54	♥ 94	♥ 86	♥ 97	♥ 54
♦ 876	♦ KB65	♦ K54	♦ KB109765	♦ K43
♣ 43	♣ 953	♣ 642	♣ 95	♣ 72
2.585	2.586	2.587	2.588	
♠ T4	♠ КД65	♠ TД5	♠ T96	
♥ 643	♥ KB4	♥ 96	♥ K87	
♦ 54	♦ 43	♦ KB94	♦ Д987	
♣ KB7654	♣ Д654	♣ 9742	♣ K92	

Поява численних двомасних входів (Астро, Ланді тощо) призвела до того, що інтервенція мастю, особливо мажором, тепер практикується з лонгером щонайменше шестикартковим і, зазвичай, досить солідним. У цій ситуації багато експертів прийшли до ідеї використання навіть після відкриття 1БК і входу на 2-му рівні негативної контри.

Інтервенція опонента на 3-му рівні забирає простір, необхідний для точної торгівлі. Багаторічний аналіз входів на 3-му рівні після відкриття 1БК привів багатьох гравців до концепції застосування її у цій ситуації негативної контри.

Негативна контра після відкриття 1БК обіцяє силу від 6 PC і розклад приблизно відповідний аналогічній заявці після підготовчого відкриття на 1-му рівні (зазвичай 1♣) і такого самого входу захисника, з очевидним упором на мажорну 4-ку (4-ки). Може даватися також із сильною рівномірною рукою без мажорної 4-ки й без затримки в масті входу.

Коли застосовують негативну контру після відкриття 1БК, то під час входу на 2-му рівні: нова масть без стрибка не

форсує; масть противника є питанням про затримку; інші заявки – натуральні. У разі входу на 3-му рівні: нова масть на 3-му рівні форсує; призначення гейму – sign-off; ЗБК гарантує затримку в масті входу (без затримки – негативна контра).

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після відкриття партнера 1БК та натурального входу. Опонент увійшов 2♥ на відкриття вашого партнера 1БК. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.284	2.285	2.286	2.287	2.288
♠ T5	♠ ДВ876	♠ K875	♠ КДВ876	♠ 32
♥ Д864	♥ 32	♥ 32	♥ 2	♥ 32
♦ В102	♦ В1032	♦ Т987	♦ В1032	♦ ТКВ987
♣ В987	♣ 87	♣ К32	♣ 32	♣ В109

Рука 2.284. Контра. Опонент повинен бути покараний за своє «нахабство».

Рука 2.285. Відповідь 2♠. Що ще можна хотіти?

Рука 2.286. 2БК. Після 3♣ партнера заявимо 3♠.

Рука 2.287. Відповідь 4♥. Не видно жодних підстав для відмови (після входу на 2-му рівні) від такої корисної конвенції, якою є **Великий Техас**. Схоже, краще грати 4♠ із сильної руки.

Рука 2.288. Відповідь 3♥. Питання про затримку – мабуть, за затримки черв у партнера, ЗБК буде оптимальним контрактом.

Опонент увійшов 3♦ на відкриття вашого партнера 1БК. Ваша відповідь із кожною з таких рук?

2.289	2.290	2.291	2.292	2.293
♠ 753	♠ К976	♠ 753	♠ КД987	♠ ТДВ32
♥ 32	♥ Т975	♥ 52	♥ Т32	♥ КД1092
♦ КД32	♦ 32	♦ ТД32	♦ 32	♦ 2
♣ В1032	♣ Д32	♣ К987	♣ В102	♣ В10

Рука 2.289. Пас. На жаль, контра негативна й приведе, швидше за все, до безнадійних ЗБК.

Рука 2.290. Контра. Ідеальна карта для цієї заявки.

Рука 2.291. Відповідь ЗБК. Контра погана тим, що партнер із двома мажорними 4-ками та слабкою бубною не залишить ЗБК, які ми призначимо в наступному колі.

Рука 2.292. Заявка 3♠ форсує та однозначно описує карту.

Рука 2.293. Відповідь 4♦. Вимушуємо вибір мажору, а потім, даючи кюбід 5♦, демонструємо силу та контроль у бубні.

Тепер самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	2♥	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.589	2.590	2.591	2.592	2.593
♠ T97	♠ 54	♠ 54	♠ K875	♠ K875
♥ T32	♥ 32	♥ 32	♥ K2	♥ 2
♦ 98	♦ K64	♦ B102	♦ T987	♦ T987
♣ 98765	♣ ДВ9876	♣ ТД9876	♣ 432	♣ K876

Також самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	3♦	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.594	2.595	2.596	2.597	2.598
♠ K976	♠ K976	♠ K9876	♠ КДВ987	♠ T9876
♥ B102	♥ 2	♥ ТД43	♥ 32	♥ K9876
♦ 2	♦ B32	♦ 32	♦ 2	♦ 2
♣ ТД987	♣ ТД987	♣ 32	♣ B1032	♣ 32

2.4.6.8 Торгівля після відкриття 1БК та конвенційного входу. Традиційні методи торгівлі після відкриття 1БК та інтервенції противника не вигідні в боротьбі з новомодними входами. Концепції типу: «контра каральна» та «масть опонента замість Стеймана» надають мало можливостей і під час штучних входів часто не мають сенсу.

Торгівля в цьому разі повинна будуватися в такий спосіб, щоб вона передавала насамперед інтенцію. У зв'язку

із цим конкретні заявки не можуть розглядатися у відриві від значення інтервенції противників.

1 Торгівля після входу, що описує дві масті. Такими входами є 2♣ Ланді або 2♦ із «захисту Шурига» (обидва описують мажорний двоколір). Після такої інтервенції:

1) контра повинна показувати руку, із якою можна контрити хоча б одну з мастей противників. Однак, це не може бути карта, що підходить виключно для контрування однієї масті та ні для чого більше.

Контру можна також давати з рукою в силі інвіту без особливих цінностей у мастях противника – тоді можливу контру партнера утримаємо, а без контри призначимо 2БК;

2) своя масть на 2-му рівні – натурально, не форсує;

3) своя масть (зокрема штучна масть входу) на 3-му рівні – натурально, інвіт;

4) 2БК – sign-off на масті, не старшій від масті входу, або інвіт на масті, старшій від масті входу (той, хто відкривав, заявляє автоматично 3♣, після чого той, хто відповідає, показує свою масть);

5) масть зі стрибком – натуральний форсгейм;

6) масть, що показана входом – сильна пропозиція мажорної 4-ки з короткістю в заявленій масті;

7) масть, що показана входом, зі стрибком на 3-му рівні – може бути заявкою згідно з конвенцією 5-4-3-1 із системи «Мартенс – Пшибора». Наприклад:

W	N	E	S
1БК	2♣ (♥ і ♠)	?	

– контра – бажання контрити противників;

– 2♦ – натурально, sign-off;

– 2♥/♠ – показ короткості, форсгейм;

– 2БК – sign-off на трефі, або інвіт на бубні;

– 3♣/♦ – натурально, інвіт / форсгейм;

– 3♥/♠ – конвенція 5-4-3-1 – короткість у призначеній масті, розклад у мінорах не гірший за 5-4.

2 Торгівля після входу, що описує одну масть. До входів цього типу належать трансфери (з одномасними руками захисник показує свою масть техасом) та конвенція Астро. Після такої інтервенції:

1) контра повинна показувати бажання контрити опонентів, а не штучну масть входу. Рука того, хто контрить, повинна бути досить сильною з рівномірним розкладом (щоб контрити самому або утримати пропонувальну контру партнера) або дещо слабше, але з опозицією в показаній масті;

2) своя масть на 2-му рівні не форсує, а на 3-му рівні без стрибка – запрошує, зі стрибком – форсгейм;

3) 2БК – якщо той, хто відповідає, має можливість заявити масть противника на 2-му рівні, то 2БК є лише підготовкою sign-off'a на 3-му рівні в масті, не старшій від масті входу (той, хто відкривав, призначає 3♣, після чого той, хто відповідає, пасує з трефою або заявляє свою масть); для узгодження мажорних 4-ок тоді застосовують торгівлю в масть опонента на 2-му рівні. Якщо ж той, хто відповідає, не має можливості призначити фактичну масть противника на 2-му рівні, то 2БК, окрім підготовки sign-off'a, може бути ще й спробою узгодження мажорних 4-ок, як у конвенції Лебензоль чи системі «Мартенс – Пшибора»;

4) масть, що показана противником, на 3-му рівні зі стрибком – конвенція 5-4-3-1. Ось приклад:

W	N	E	S
1БК	2♦ (Астро)	?	

– контра – бажання контрити (може бути опозиція в піці);

– 2♥ – натурально, sign-off;

– 2♠ – питання про 4-ку черв, імовірно рука з мінорним лонгером і шансами на шлемик;

– 2БК – sign-off на трефі чи бубні (W автоматично заявляє 3♣);

– 3♣/♦ – натуральні інвіти;

- 3♥ – натурально, форсгейм;
- 3♠ – конвенція 5-4-3-1 – синглет або ренонс пік, від 5-4 в мінорах;
- 4♦ – Техас.

3 Торгівля після входу, що не описує масті. Приклад такого входу – це популярні 2♣ – одномасна рука з будь-яким лонгером.

При вході цього типу контра також повинна вказувати на інтенцію контрування противників, тобто на розклад порівняно рівномірний із деякою онерною силою, однак відсутність заявки в масть противника створює труднощі під час торгівлі деяких типів рук і змушує відповідати контрою також із дво- та трикольоровими руками. Із таким розкладом контримо вхід, а потім тікаємо з передбачуваної контри партнера, якщо вона потрапляє в нашу коротку масть (це секвенція, що форсує). У разі такого характеру контри можна прийняти таку схему щодо заявок у масть:

- на 2-му рівні – не форсує;
- на 3-му рівні без стрибка – інвіт;
- на 3-му рівні зі стрибком – форсгейм, одномаска.

2БК має значення як у конвенції Лебензоль – той, хто відкривав, заявляє 3♣, після чого заявка того, хто відповідає, молодше від масті входу (або пас) означає натуральну масть і слабку руку, а заявка старша від штучної масті входу – інвіт:

W	N	E	S
1БК	2♣ (масть від 5-ки)	?	

– контра – сильна рівномірна рука, можливо, також дво- або трикольорова;

- 2♦/♥/♠ – натурально, sign-off;
- 2БК – sign-off на трефі чи інвіт з іншого мастю;
- 3♣ – натуральний інвіт;
- 3♦/♥/♠ – натурально, форсгейм.

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після відкриття партнера 1БК та конвенційного входу. На відкриття вашого партнера 1БК опонент увійшов 2♦ (♥ + ♠). Ваше призначення із кожною з таких рук?

2.294	2.295	2.296	2.297
♠ Т9	♠ 97	♠ 97	♠ 97
♥ Д864	♥ 864	♥ 864	♥ Д86
♦ В75	♦ КД753	♦ ДВ108642	♦ ТК1042
♣ Д642	♣ 642	♣ 5	♣ Д53

Рука 2.294. Контра. Якщо партнер законтриє 2♠, то утримаємо, якщо ні – призначимо 3БК.

Рука 2.295. Пас. Можливі 2БК як підготовка sign-off'a 3♦, проте це загрожує «виграшем боротьби за підсадження».

Рука 2.296. Відповідь 2БК. Після заявки партнера 3♣ призначимо sign-off 3♦.

Рука 2.297. Відповідь 2♠. Питання про затримку.

На відкриття вашого партнера 1БК опонент увійшов 2♦ (5-4 з пікою). Ваше призначення із кожною з таких рук?

2.298	2.299	2.300	2.301	2.302
♠ Т97	♠ 9	♠ 97	♠ 97	♠ КД97
♥ Д864	♥ ДВ86	♥ 86	♥ ТДВ864	♥ 8642
♦ В5	♦ ТК753	♦ 53	♦ КД53	♦ 53
♣ К642	♣ 642	♣ ДВ98642	♣ 2	♣ В108

Рука 2.298. Контра. Утримаємо будь-яку контру від партнера чи законтримо самі; якщо ж «залишаться» 2♦ з контрою, теж не повинно бути погано.

Рука 2.299. Відповідь 2♠. Показ короткості та пошук 4-ки черв.

Рука 2.300. Відповідь 2БК. Після заявки партнера 3♣ спасуємо.

Рука 2.301. Відповідь 3♥. Натуральний форсгейм.

Рука 2.302. Пас. Немає певності в тому, що посадимо противників, наприклад, у контракті 2♥.

На відкриття вашого партнера 1БК опонент увійшов 2♣ (одноколір). Ваше призначення із кожною з таких рук?

2.303	2.304	2.305	2.306
♠ КД975	♠ КД975	♠ ТД1097	♠ ТД97532
♥ КД864	♥ 864	♥ 86	♥ 864
♦ 3	♦ 93	♦ В953	♦ 97
♣ 102	♣ 642	♣ 42	♣ 2

Рука 2.303. Контра (або 3♠). Потім заявимо піку, а в наступному колі – черву.

Рука 2.304. Відповідь 2♠. Те, що хочемо грати.

Рука 2.305. Відповідь 2БК. Після заявки партнера 3♣ заявимо 3♠, показуючи 5-карткову масть та силу інвіту.

Рука 2.306. Заявка 4♥. Великий Техас, немає причин відмовлятися від нього в таких секвенціях.

Тепер самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	2♦ (♥ + ♠)	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.599	2.600	2.601	2.602
♠ Т86	♠ 86	♠ 86	♠ 8
♥ Д975	♥ 97	♥ В9	♥ Д97
♦ В4	♦ 42	♦ ТД8642	♦ ТК642
♣ К1032	♣ ДВ109753	♣ 753	♣ Д1053

Також самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	2♦ (5-4 з пікою)	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.603	2.604	2.605	2.606	2.607
♠ Т8	♠ 86	♠ 8	♠ 86	♠ 86
♥ Д975	♥ ДВ97	♥ Д97	♥ В9	♥ ТД109753
♦ В64	♦ ТК1042	♦ ТК642	♦ ТД8642	♦ 842
♣ Д932	♣ 53	♣ В1053	♣ 753	♣ 9

І нарешті самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	2♣	?	
(одноколір)			
із кожною з таких рук на позиції E:			
2.608	2.609	2.610	2.611
♠ T8	♠ 9	♠ КД975	♠ 864
♥ Д975	♥ Т864	♥ Т86	♥ 97
♦ В64	♦ К753	♦ В3	♦ Д2
♣ Д1032	♣ Д1032	♣ 1042	♣ ТВ9753
2.612	2.613	2.614	
♠ 975	♠ 975	♠ 8	
♥ 86	♥ 86	♥ 975	
♦ 3	♦ ТКД32	♦ ТКД642	
♣ ДВ108642	♣ 1042	♣ Д103	

2.4.6.9 Торгівля після відкриття 1БК й контри.

Торгівлю такого виду важко розглядати у відриві від значення контри. Ось перелік значень контри 1-го захисника на відкриття 1БК, що найчастіше трапляються:

1) силова контра – зазвичай показує силу, як мінімум, рівну силі відкриття, має явну інтенцію перетворення її на каральну другим захисником;

2) контра бі – двокольорова, означає двомасний розклад не гірше 5-4 з одним або двома мажорами. Щодо сили, то вона визначається розсудливістю того, хто входить.

Контру бі часто застосовують разом зі штучними входами 2♣ і 2♦, що означають заявлену масть від 4-ки й мажорну 5-ку.

Деякі менш відомі конвенції використовують контру на відкриття 1БК для показу рук особливого типу, наприклад:

а) **Dingle** – контра на відкриття 1БК, що показує двоколір мажорний або мінорний;

б) **McComas** – контра на відкриття 1БК, що показує будь-який двоколір;

в) **Brozel** – контра на відкриття 1БК, що показує двокольорову руку з будь-яким лонгером;

г) **AZS** – контра на відкриття 1БК є двозначною та показує або трєфовий лонгер, або двоколір без трєфи.

Після контри на відкриття 1БК торгівля того, хто відповідає, залежить від значення контри.

При силовій контрі, що показує сильну руку, метою торгівлі повинне бути максимальне зниження свого підсадження разом із можливістю покарання противників за втручання в разі наявності сильної руки в того, хто відповідає. Рідко той, хто відповідає, матиме руку, з якої треба шукати кращий гейм.

При контрі, що показує розкладну руку не дуже сильну чи з неописаною силою, важко побудувати конструктивну торгівлю. Статистично очікується, що той, хто відповідає, матиме руку, яка дає шанси на гейм, не набагато рідше, ніж без інтервенції.

1 Торгівля після відкриття 1БК і силової контри.

У натуральних системах торгівлі в такій секвенції призначення масті – це втікання з лонгером, щонайменше, 5-картковим, а реконтра – сильна заявка, що гарантує перевагу в силі (після відкриття 1БК із силою 15–17 РС вона показує силу від 6–7 РС). Реконтра в разі подальшого відходу противників, є такою, що форсує, тобто або повинна наслідувати контра на заявлений противниками контракт, або сторона, що відкрила, торгуватиме далі, наприклад:

W	N	E	S
1БК	контра	реконтра	2♠
пас	пас	?	

Е повинен або законтрити (каральна контра), або призначити щось інше (масть без стрибка форсує на коло). Масть на 3-му рівні – це інвіт із гарним лонгером від 6-ки. 3♣ і 3♦ показують масть із двома старшими онерами – ТК, ТД, КД. Наприклад, 3♣ призначаємо з рукою типу: ♠ 97 ♥ 642 ♦ 53 ♣ ТД10864, а 3♥ з рукою: ♠ 9 ♥ КВ10864 ♦ В753 ♣ 42.

Розумною видається також домовленість, що 3 в масть після контри на 1БК є блоком, наприклад, 3♣ з рукою типу: ♠ 8 ♥ 97 ♦ В106 ♣ ДВ95432.

У деяких системах ідея трансферу запозичена й для торгівлі після контри на 1БК, наприклад:

W	N	E	S
1БК	контра	?	

– пас – невизначений, або слабка рука без 5-карткової масті, або сильна (від 7 РС) із будь-яким розкладом;

– реконтра – трансфер на трефу – лонгер від 5-ки в трефі, сила до 6 РС;

– 2♣/♦/♥ – трансфери, лонгер від 5-ки в масті на щабель вище, сила до 6 РС;

– 2БК – мінорний двоколір від 5-5, сила до 7 РС;

– 3 в масть – натурально, інвіт до 3БК – лонгер від 6-ки з двома з трьох старших онерів, нічого збоку;

– 4♦/♥ – Техаси.

Деякі пари застосовують після контри на відкриття 1БК трансфери на 3-му рівні:

W	N	E	S
1БК	контра	?	

– пас – слабка рука без 5-карткової масті;

– реконтра – від 7 РС, розклад приблизно рівномірний;

– 2♣/♦/♥/♠ – натурально, слабка масть від 5-ки;

– 2БК, 3♣/♦/♥ – трансфери, масть від 6-ки, сила від інвіту (той, хто відкривав, із мінімумом приймає трансфер на 3-му рівні, із максимумом приймає інвіт, заявляючи 4♥/♠ після трансферу в мажор (3♦/♥), а після трансферу в мінор (2БК, 3♣) – 3БК або 4♣/♦);

– 4♦/♥ – Техаси.

Відомі також інші постановки торгівлі в описаній секвенції, розроблені за умови слабого БК та спрямовані здебільшого на торгівлю, що тікає, – знаходження кращого контракту після контри на 1БК. Ось деякі з них:

1) **реконтра Донована** – після каральної (силової) контри на відкриття 1БК реконтра означає двоколір (від 4-4) на мажорах або мінорах. Той, хто відкривав, вибирає мінор, а той, хто реконстрував, пасує з мінорами або призначає 2♥ з мажорами;

2) **інтро-SOS** – негайний відхід із контри означає масть від 5-ки; реконтра – SOS з розкладом 4-3-3-3 або 4-4-4-1; пас – слабкий із розкладом 4-4 або сильний із будь-яким розкладом – зобов'язує того, хто відкривав, на реконтру, після чого зі слабкою рукою той, хто відповідав, призначає молодшу 4-ку.

3) **московське втікання** – конвенція популярна в США, згідно з якою на контру: пас – форсує реконтру та показує або сильну руку, або слабку в розкладі 4-3-3-3; реконтра – одномасна рука з будь-яким лонгером – той, хто відкривав, заявляє 2♣, після чого той, хто відповідав, пасує з трефою або призначає свою масть; 2♣ – 4-ка треф і ще одна 4-ка; 2♦ – 4-ка бубен і мажорна 4-ка; 2♥ – дві мажорні 4-ки.

Дещо інша ситуація виникає, коли контра на 1БК йде з позиції **re-open**:

W	N	E	S
1БК	пас	пас	контра
?			

Той, хто відкривав, у принципі повинен пасувати, проте допустима й реконтра. Тим більше, що небагато пар мають докладну конвенцію щодо секвенції:

W	N	E	S
1БК	пас	пас	контра
реконтра	?		

чи є пас N каральним або просто свідчить про відсутність масті для втікання? Сильна пара повинна мати домовленості такого типу.

У разі перетворення контри на каральну 1-м захисником:

W	N	E	S
1БК	пас	пас	контра
пас	пас	?	

будь-яка торгівля має характер втікання – реконтра показує можливість гри, як мінімум, у двох мастях; відхід у масть також є спробою знаходження контракту, у якому можна очікувати меншого підсадження.

2 Торгівля після відкриття 1БК і контри ві.

Торгівля після такої контри (або аналогічної, що не обіцяє великої онерної сили) не повинна бути спрямованою на втікання. Не можна ігнорувати можливість конструктивної торгівлі – досягнення гейму чи навіть шлемика стороною, що відкрила, не менш правдоподібно, ніж без інтервенції. Важливим є також тиск на противників, змушених часто торгувати на межі безпеки.

Цим умовам досить добре відповідає натуральна торгівля – сильна реконтра, слабке знесення на 2-му рівні та заявки, що запрошують, на 3-му рівні.

Проте торгівля будь-яких сильних рук через реконтру, мабуть, не є оптимальним рішенням. Виняток із реконтри сильних одномасних рук полегшує рішення про контрування противників, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1БК	контра	реконтра	2♣
?			

знаючи, що в того, хто відповідав, рівномірна рука можна контрити вже з сильною 3-кою; водночас під час використання реконтри з будь-якими сильними руками контра допустима практично лише з 4-кою.

Це призводить до ускладнення подальшої торгівлі в разі, коли той, хто відкрив, «пропускає» торгівлю до партнера:

W	N	E	S
1БК	контра	реконтра	2♣
пас	пас	?	

Е, маючи мажорну 5-ку, може не зважитися на контру навіть зі слабкою 3-кою в масті втікання, що часто призводитьиме до «прощення» противників.

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після відкриття партнера 1БК та контри. На відкриття вашого партнера 1БК опонент увійшов силовою контрою. Ваше призначення із кожною з таких рук?

2.307	2.308	2.309	2.310	2.311
♠ ДВ987	♠ 32	♠ Т2	♠ Т2	♠ ТД987
♥ 975	♥ К3	♥ КД9876	♥ КД9876	♥ В98
♦ В102	♦ 1092	♦ 765	♦ Т862	♦ Д54
♣ 32	♣ КВ9876	♣ 32	♣ 2	♣ 109

Рука 2.307. Відповідь 2♠. Натуральний sign-off.

Рука 2.308. Заявка 2БК. Трансфер у трефу, як мінімум, інвіт. Якщо партнер призначить м'яко 3♣ – спасуємо, якщо дасть сильну секвенцію – зіграємо 3БК.

Рука 2.309. Заявка 4♦. Техас. Немає сенсу заявляти 3♦, оскільки ми як не спасуємо на 3♥, так і не будемо шукати шлемик.

Рука 2.310. Заявка 3♦. Трансфер у черву. За будь-якої відповіді партнера кюбідом покажемо шлемовий інтерес.

Рука 2.311. Реконтра. Утримаємо будь-яку контру партнера. Якщо ж до нас дійде 2♣ без контри, призначимо 2♠, що форсують.

Тепер самостійно оберіть відповідь у секвенції

W	N	E	S
1БК	контра	?	

із кожною з таких рук на позиції E:

2.615	2.616	2.617	2.618	2.619
♠ 32	♠ –	♠ Т2	♠ ДВ2	♠ КВ98
♥ 754	♥ К54	♥ ДВ9874	♥ К865	♥ В987
♦ 32	♦ ДВ2	♦ 765	♦ В76	♦ КД987
♣ КВ8765	♣ КВ98765	♣ 32	♣ Д43	♣ –

2.4.6.10 Про позицію гравця в торгівлі. Балансування, втікання та реконтра-SOS. В односторонній торгівлі ми можемо опинитися лише у форсованій або нефорсованій позиції залежно від того, форсує нас заявка партнера чи ні. Перша з них характеризується тим, що на заявку пас ми права не маємо. Друга – тим, що ми продовжуємо торгівлю лише з посиленнями в силі чи розкладі або негативно вибираємо масть.

У двосторонній торгівлі розрізняють ще три позиції.

Перша, про яку йтиметься, **вимушена** – позиція після призовної контри партнера та пасу опонента праворуч. По суті, вона мало чим відрізняється від форсованої позиції, адже спасувати на призовну контру можна лише з визначною опозицією в заявленій противником масті. Відмітним для цієї позиції є те, що в ній **наша заявка в масті без стрибка не обіцяє ніякої сили взагалі**. Більше того, у крайньому випадку, у нас може бути лише три карти в заявленій масті. Тому підняття партнером масті відповіді на контру повинне обіцяти силу гарного інвіту (16–18 РС), а підняття масті зі стрибком – 19–21 РС. Що ж до безкозирних заявок у такій позиції, то вони обіцяють відповідний онерний баланс і, звичайно, затримку в масті противника.

У наступних двох позиціях ми не повинні робити призначення, відмінні від пасу, але відмінність між ними важлива й величезна.

Визначальним для **вільної** позиції є те, що гравець праворуч від нас зробив заявку, відмінну від пасу. Цей факт гарантує подальшу участь у торгівлі нашого партнера. Він обов'язково ще одержить слово навіть після нашого пасу. Отже, ми навіть після заявки партнера, що форсує, маємо право пасувати. По суті, нам потрібно поводитися майже так само, як і в нефорсованій позиції під час односторонньої торгівлі, – кожна наша заявка повинна обіцяти посилення або передавати невідому ще партнерові інформацію про наш розклад.

Наприклад розглянемо таку секвенцію двосторонньої торгівлі, що нерідко трапляється:

N	E	S	W
1♣	пас	1♥	1♠
?			

Якби W спасував, ми повинні були б заявити щось, відмінне від пасу. Тепер ми можемо спокійно пасувати, бо можливі посилення партнера нікуди не подінуться – він ще матиме можливість продемонструвати їх у торгівлі.

Отже, своїм призначенням потрібно показати партнерові лише те, про що він ще не знає. Що це може бути? Або посилення, або відкриття на трефі, або фіт черв. Тож, у чому відмінність від односторонньої торгівлі?

Відмінність у заявці 1БК, яку ми були б змушені зробити без входу в торгівлю противника, не маючи ні того, ні іншого, ні третього, тобто 12–14 РС у рівномірному розкладі без фіта черв. Тепер ми з такою рукою можемо спасувати, адже нам нема чого додати до нашого відкриття.

З іншого боку, нема чого втрачати в торгівлі заявку, за допомогою якої можна про щось повідомити партнера. Заявимо 1БК, маючи так званий максимум мінімуму (14 РС) та подвійну затримку в масті входу противника (піці). Не маючи цього, спасуємо. Партнеру напевно знадобиться й така інформація. Адже передати йому точну та корисну інформацію – основна мета кожної нашої заявки.

Якщо ми своєю попередньою торгівлею досить точно описали руку й нам практично нема чого до цього додати, то у вільній позиції потрібно пасувати. Якщо ж у нас є помітні посилення або непоказаний фіт або масть, то потрібно повідомити про це партнера й у вільній позиції, але лише за умови, що ми своїм призначенням сильно не порушимо правило балансу. Важливість додержання правила балансу насамперед стосується призначень у новій масті. Наприклад, спроба пошукати фіт заявкою на 3-му рівні в новій

масті за можливих 20 РС на лінії може закінчитися крупним записом для противника за наше підсадження із контрою.

І, нарешті, ще про одну дуже важливу позицію – **згасаючу** або **ге-ореп** – позицію після двох пасів у торгівлі. Характерним для неї є те, що в зоні часткового запису (на низьких рівнях торгівлі) ми своїми заявками в такій ситуації обіцяємо руку, яка може бути помітно слабшою, ніж за тих самих заявок у вільній позиції. Відновлення торгівлі, що згасає, називають **балансуванням** [10, 11]. Ось приклад:

N	E	S	W
1♠	пас	пас	?

Річ у тім, що у вільній позиції (позиції E) ми поки не знаємо, який баланс сили на лінії противників. На позиції ж ге-ореп після такої секвенції нам уже відомо, що в опонентів не може бути істотної переваги в РС, оскільки вони навіть не намагалися торгувати гейм. До того ж, у руці партнера може бути чимала онерна сила, із якою немає жодної хорошої заявки у вільній позиції. Усе це є для нас сигналом до активних дій. Що потрібно робити W у вказаній торгівлі з такими руками?

Із рукою ♠ 7 ♥ ТД9642 ♦ ДВ4 ♣ 982 заявіть 2♥. Рука недостатньо хороша для оверколу 2♥ безпосередньо на 1♠, однак, коли торгівля згасає, безпечно призначити 2♥, бо E напевно має деякі цінності.

Із рукою ♠ ТД4 ♥ К86 ♦ ДВ97 ♣ В102 заявіть 1БК. У позиції ге-ореп 1БК покаже приблизно на туза чи короля менше, ніж звичайний безкозирний оверкол.

Із рукою ♠ ТД6 ♥ КВ8 ♦ КВ109 ♣ К95 дайте контру. Ви маєте надто багато для призначення 1БК у позиції ге-ореп. Ви повинні спершу дати контру, а далі призначити БК.

Із рукою ♠ Д10965 ♥ 8 ♦ 98 ♣ ТКВ105 потрібно пасувати. Не балансуйте, маючи масть опонента. Пасуйте й отримуйте невеликий виграш. Якщо ви заявите 2♣, NS можуть знайти кращий контракт.

Із рукою ♠ 96 ♥ T982 ♦ K986 ♣ KB10 дайте контру. Ви не мали б достатньо для безпосередньої контри на 1♠, але в позиції ге-ореп контрувати правильно.

Отже, вхід у торгівлю й мастю, і контрою на позиції ге-ореп обіцяє щонайменше 8 PC. Водночас на вхід мастю не накладається обмежень на ослаблені входи (наявність якісної масті або дуже нерівномірного розкладу).

Найбільш істотним протипоказанням для відновлення торгівлі на згасаючій позиції зі слабкою рукою є наявність довжини (трьох і більше карт) у заявленій противником масті. Більше того, якщо в нас на позиції ге-ореп досить серйозна опозиція в масті противника, то краще спасувати з рукою навіть у силі мінімального відкриття, а то й сильніше.

Також потрібно дуже акуратно ставитися до відновлення торгівлі мінором за відсутності довжини в незаявленому мажорі (мажорах). Адже в противника цілком можливий фіт саме в ньому, а не в масті відкриття. Ми ж своєю заявкою, яка пожвавлює згасаючу торгівлю, можемо за сильної руки того, хто відкрив, дати опонентам можливість його знайти.

Правила відновлення торгівлі на позиції ге-ореп стосуються й будь-яких інших секвенцій, наприклад, такої:

N	E	S	W
1♠	2♣	пас	пас
?			

та й подібних (1 у масті – 1 (2) в іншій масті – пас – пас).

Визначальними факторами під час вибору заявки в таких секвенціях є (в порядку ступеня їх значущості) кількість карт у масті противника, кількість карт у незаявленому мажорі (мажорах) і лише потім онерна сила.

Чим менше в нас карт у масті противника, тим більша ймовірність трапінг-пасу партнера. Чим більше в нас карт у масті противника, тим більша ймовірність дуже слабкої руки партнера.

Як же це все відбивається на виборі конкретної заявки в зазначених секвенціях на позиції re-open?

Повторення масті відкриття, економічне призначення нової масті та призовна контра в такій позиції не обіцяють жодного онерного посилення. Але робити ці заявки без посилень розумно лише за наявності короткості або дублету фосок у масті входу. Водночас за наявності довжини в масті входу краще спасувати навіть із посиленнями.

Зі слабкою рукою ідеальним розкладом для призовної контри, наприклад, у вищенаведеній секвенції, потрібно вважати розклад 5-4-3-1. Проте, ризиковано давати призовну контру з мінімальною рукою та ренонсом у масті входу. Адже в разі трапінг-пасу партнера навіть хорошої його 5-ки нам може не вистачити для підсадження контракту опонентів, що грають на повноцінному фіті.

Руку зі значними онерними посиленнями (16–20 PC) ми можемо показати призначенням нової масті зі стрибком (із мінімум 5-кою в другій масті) або реверсом, а також контрою або безкозирною заявкою. Вибір між останніми двома заявками залежить від кількості карт та наявності затримки в масті входу.

У вільній позиції не потрібно зловживати значущими заявками, адже слово в торгівлі неодмінно дійде й до нашого партнера. На позиції ж re-open необхідно пам'ятати, що в партнера можлива досить сильна рука, і торгувати агресивніше, адже наш пас стане останньою заявкою в торгівлі. Це стосується як входів у торгівлю, так і наших подальших заявок.

Узагальнюючи все викладене про відмінність позицій гравця в процесі торгівлі, зауважимо ще раз: **у вільній позиції торгуємо лише з хорошою рукою; на позиції ж re-open балансуємо й ослабленими призначеннями й контрами за наявності максимум дублету в масті противника.**

Партнер того, хто балансує, завжди повинен утримуватися від надмірного хвилювання щодо своїх старших карт. Він повинен пам'ятати про те, що партнер зважив на більшу їх частину, коли балансував. Наприклад:

N	E	S	W
1♥	пас	2♥	пас
пас	2♠	пас	пас
3♥	пас	пас	?

Ви на W маєте таку руку: ♠ T84 ♥ KB6 ♦ 9854 ♣ K86. Вам потрібно пасувати. Партнер уже використав ваші карти, балансуючи. EW досягли своєї мети, загнавши NS на 3-й рівень, де вони можуть сісти. Не ризикуйте своїм успіхом, відновлюючись удруге. Одного балансування в здачі здебільшого буває достатньо.

А зараз кілька прикладів на тему балансування. Ви займаєте позицію S і берете участь у торгівлі:

W	N	E	S
1♦	пас	пас	?

Ваше призначення із кожною з таких рук?

2.312	2.313	2.314	2.315
♠ 84	♠ KB104	♠ ТВ10965	♠ K2
♥ K10642	♥ ТВ98	♥ 7	♥ B94
♦ 76	♦ 4	♦ 43	♦ КД10
♣ КД94	♣ 10972	♣ ТД94	♣ Д10863

Рука 2.312. Заявка 1♥. Мінімум, але достатній для найслабшого призначення.

Рука 2.313. Контра. Ідеальний розклад. Зауважимо, що рука значно посилюється за рахунок середніх карт.

Рука 2.314. Заявка 2♠. Показує хорошу довгу масть і вказує на те, що ви ввійшли б у торгівлю у будь-якому разі – незалежно від ситуації балансування.

Рука 2.315. Заявка 1БК. Подібно до слабого відкриття 1БК, з урахуванням позиції балансування.

Ви займаєте позицію S і берете участь у торгівлі:

Рука 2.321. Призначення ЗБК. Маємо максимум пасу, зумовленого слабкістю в піці. Альтернативою є заявка 2♥ в надії досягти шлема в одному з мінорів, але на цьому етапі ймовірність такої події видається незначною.

Ваша заявка в таких ситуаціях двосторонньої торгівлі?

W	N	E	S
3♥	пас	пас	?

Із рукою ♠ ТВ87 ♥ 10 ♦ К974 ♣ К862 заявіть контру. Саме так виглядає мінімальна карта для відновлювальної контри. Якщо партнер переведе її в каральну, його червові фігури будуть добре розташовані.

W	N	E	S
1♦	пас	пас	контра
пас	1♠	пас	?

Із рукою ♠ Т1087 ♥ К98 ♦ 64 ♣ ТД105 заявіть 2♠. На другій руці потрібно було б трохи більше, щоб підняти, проте, оскільки нам вистачило б на балансування і без ♣Д, а партнер потрапив у нашу масть, то можемо зважитися на підйом. Адже партнер із рукою ♠ Д832 ♥ Д6 ♦ К752 ♣ КВ2 не заявить 2♠ на нашу контру.

W	N	E	S
		1♦	контра
1БК	пас	пас	?

Із рукою ♠ ТВ3 ♥ К96 ♦ Д843 ♣ К72 пасуйте. Без вагань. Максимум на що можемо розраховувати – 21 РС, а можливо й 16 РС проти 24 РС у противників. Нерідко партнер знесе нашу контру, а з нашою рукою явно хотіли б виступати.

W	N	E	S
1БК	пас	пас	?

Із рукою ♠ 8 ♥ КД10965 ♦ ТВ108 ♣ В6 заявіть контру. Після вимушених 2♣ партнера потрібно заявити 2♥, показуючи хорошу руку й не закриваючи дорогу до гейму. Різниця між нашою рукою та картою типу ♠ 8 ♥ КД10965 ♦ В1043 ♣ В6 важлива й для випадку, коли опоненти візьмуть участь у

подальшій торгівлі. Знаючи про нашу сильну карту, партнер легше ухвалить рішення.

W	N	E	S
2♥	пас	3♥	?

Із рукою ♠ ТКВ75 ♥ 873 ♦ К8 ♣ В106 заявіть 3♠. Три червові фоски – це добрий знак: у партнера напевно короткість у черві та якийсь доповнення в піці. Легко може вийти 4♠ за однієї з таких рук партнера: ♠ Д84 ♥ 10 ♦ Т9754 ♣ К852 або ♠ 10942 ♥ В4 ♦ ТВ754 ♣ КД. Навіть підсадження без однієї в 4♠ може виявитися вигіднішим, ніж залишити опонентів у 3♥.

Навіть експерти часом сідають у калюжу. Коли це трапляється, кращою політикою зазвичай є зберегти спокій та прийняти покарання. Будь-яка спроба **втекти** до іншого контракту може погіршити справу. Наприклад, у торгівлі:

N	E	S	W
1♠	2♥	контра	?

ви на W маєте руку: ♠ Д76 ♥ 6 ♦ ТД7532 ♣ 976. Здається, партнер потрапив у біду. Тим не менш, правильно пасувати. Якщо ви побіжите в 3♦, а в партнера не виявиться бубен, то ви втечете від невеликих неприємностей у контракті 2♥ з контрою до катастрофи в контрованих 3♦. Не займайтеся порятунком партнера, крім тих випадків, коли ви впевнені в безпеці посадкового майданчика. Було б правильно втекти в 3♦ з рукою на кшталт такої: ♠ Д54 ♥ – ♦ ДВ109764 ♣ В65.

Іноді, потрапивши в біду, ви здогадуватиметеся, що притулок є, але невідомо, де. Розглянемо таку торгівлю:

N	E	S	W
1♦	пас	пас	контра
пас	пас	?	

Ви на S маєте: ♠ В965 ♥ 9842 ♦ 7 ♣ 10643. Контракт 1♦ з контрою, напевно, принесе нещастя. Із цією рукою дуже ймовірно, що у вас є кращий фіт десь збоку. Проблема в тому, щоб знайти його. Коли партнери в біді, реконтра гравця на останній позиції зазвичай є сигналом **SOS**. Граючи з

постійним партнером, із наведеною рукою потрібно дати реконтру, змушуючи його втекти.

Ось схожа ситуація:

N	E	S	W
1♣	контра	пас	пас
?			

Ви на N маєте: ♠ T743 ♥ K86 ♦ K94 ♣ T42. Зрозуміло, що ви в неправильному контракті. Ніж нишпорити навколо себе навпомацки й намагатися виявити під ногами твердий ґрунт, граючи з постійним партнером, краще реконтрувати, подавши тим самим сигнал SOS. Партнер заявить свою довгу масть, і ви, ймовірно, уникнете небезпеки.

Зверніть увагу, що, якби в наведеній торгівлі вам пощастило мати ♠ ТК ♥ 874 ♦ ТК2 ♣ КД985, ви повинні були б пасувати. Реконтра була б у цьому разі верхом жадібності. Вам ніколи не дозволили б розігравати 1♣ з реконтрою. Або партнер спробував би врятувати вас, або побігли б опоненти. Не реконтруйте на останній позиції, якщо ви задоволені контрактом, у якому опинилися.

Також не потрібно плутати негайну реконтру з реконтрою-SOS. Наприклад, у торгівлі:

N	E	S	W
1♥	пас	пас	контра

реконтра

N не просить партнера тікати. Негайна реконтра просто демонструє дуже сильну руку. У N може бути щось на зразок ♠ K9 ♥ ТКВ86 ♦ ТК8 ♣ В62.

Існує, проте, ситуація, у якій багато експертів негайну реконтру використовують як SOS. Розглянемо торгівлю:

N	E	S	W
1♠	2♣	контра	реконтра

Тут немає сенсу сповіщати весь світ про те, що ви розраховуєте взяти щонайменше вісім взятків у трефі. Більш доцільно використовувати реконтру на руках, подібних до

такої ♠ T65 ♥ ДВ1086 ♦ Д10975 ♣ –. Ви у великій небезпеці в контракті 2♣ з контрою, і майже напевно знайдете притулок в іншій масті.

2.4.6.11 Торгівля в секвенції: 1 у масть – пас – пас – контра (або масть). Принципи торгівлі в такій секвенції повинні значною мірою визначатися можливою слабкістю того, хто відповідає, переданою пасом у першому колі. Із цього погляду повторний вступ у торгівлю того, хто відкривав, повинен бути обґрунтований відповідним розкладом, або силою. Можна сформулювати такий принцип: про силу той, хто відкриває, інформує, заявляючи контру на вхід мастю, або реконтру на контру re-open, а решта заявок обіцяє лише розклад, що забезпечує відносно безпечну подальшу торгівлю. Нова масть, призначена на 2-му рівні навіть нижче за масть відкриття, повинна в принципі показувати 5-ку.

Необхідно пам'ятати, що контра того, хто відкриває, має призовний характер та обіцяє фіти в незаявлених мастях.

Покажемо це докладніше на секвенції:

W	N	E	S
1♦	пас	пас	контра
?			

– реконтра – максимум відкриття (залежно від застосовуваної системи); маючи сильну розкладну руку, розклад, швидше за все, устигнемо ще показати, наприклад, із картою типу: ♠ 2 ♥ T2 ♦ ТДВ32 ♣ КДВ32 даємо реконтру, а трефу залишаємо на потім;

– 1♥/♠ – 4-ка в заявленій масті, гарна рука, достатньо вже: ♠ ТКВ2 ♥ 32 ♦ КД1092 ♣ 32;

– 2♣ – розклад щонайменше 5-5;

– 2♦, 3♦, 4♦ – блоки;

– 3♣ – розклад від 6-5, рука не надто сильна.

Принцип реконтри із сильною рукою не потрібно розуміти буквально. Із незвичайним розкладом часто краще почати з показу другої масті, а силу передати пізніше. Іноді

можна знайти заявку, яка добре передає як силу, так і розклад. Наприклад:

<p>♠ 82 ♥ В3 ♦ ТКД43 ♣ 5432</p>	<p>♠ ТКД65 ♥ ТД10765 ♦ В2 ♣ –</p> 	<p>♠ 1093 ♥ К92 ♦ 1085 ♣ ТК107</p>
	<p>♠ В74 ♥ 84 ♦ 976 ♣ ДВ986</p>	

Торгівля:

W	N	E	S
пас	1♥	пас	пас
контра	реконтра	1БК	2♣
2♦	2♠	пас...	

Секвенція N, хоч і показала сильну руку, не передала такого різкого розкладу, й тому не дивно, що його партнер спасував. Адже значно правдоподібнішою у N була рука на кшталт: ♠ ТКД2 ♥ ТК987 ♦ 32 ♣ К2, із якою контракт 2♠ був би оптимальним.

Здається, що кращою заявкою N у 2-му колі повинна бути не реконтра, а 2♠. Вона краще передає розклад, а також повідомляє й про силу – не відкривають 1♥ з розкладом 6♥-5♠ з рукою, слабкою для реверсу (до 15–16 PC). У такій торгівлі S безперечно підняв би в 3♠, після чого N поставив би гейм.

Після ге-ореп мастю призначення тим, хто відкривав, нової масті не обіцяє онерного посилення, а показує лише розклад і хорошу локалізацію фігур. Через контру торгують сильні руки, проте теж не всякі – контра повинна гарантувати фіт у неназваному мажорі. Тому, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	пас	пас	2♦
?			

з рукою типу: ♠ T2 ♥ TДВ32 ♦ 2 ♣ КДВ102 потрібно заявити 3♣, а не контру. Після евентуальної контри на 2♦ Е може заявити 4♠ з картою: ♠ В10932 ♥ 54 ♦ Т876 ♣ 32, із якою шанси на реалізацію контракту невеликі.

У наведеній секвенції призначаємо:

– контра – сильна рука, фіти в незаявлених мастях:

- 1) ♠ ТД2 ♥ КДВ98 ♦ 32 ♣ ТД9,
- 2) ♠ КДВ2 ♥ ТД1097 ♦ 2 ♣ ТД3,
- 3) ♠ ДВ102 ♥ ТК975 ♦ Т2 ♣ Т2,
- 4) ♠ ТК2 ♥ ТКД32 ♦ 2 ♣ ДВ32,
- 5) ♠ Т32 ♥ ТКДВ32 ♦ 3 ♣ Т32;

– 2♥ – обіцяє хорошу масть від 6-ки і, в принципі, нічого більше, наприклад: ♠ К2 ♥ ТДВ987 ♦ 32 ♣ Т109;

– 2♠ – показує розклад 6-5 та непогану руку:

♠ ТКД32 ♥ ТД10987 ♦ – ♣ Д2;

– 2БК – натурально, 18–20 РС, наприклад:

♠ К2 ♥ ТДВ32 ♦ Т109 ♣ ТВ9;

– 3♣ – як мінімум 5-5, непогана рука типу:

♠ 32 ♥ ТДВ98 ♦ 2 ♣ ТКВ102;

– 3♥ – 7,5–8,5 атакувальних взятків, наприклад:

♠ К2 ♥ КДВ9865 ♦ 2 ♣ ТВ2.

2.4.6.12 Торгівля в умовах боротьби за частковий

запис. Іноді боротьба в так званому «перетягуванні», що ведеться в зоні часткового запису, доходить до переторгування через неправильне розуміння інтенції партнера. Найчастіше це має місце, коли один із партнерів продовжує торгівлю, сподіваючись грати лише частковий контракт, а його партнер приймає це за інвіт і призначає гейм, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♠	2♦	2♠	3♦
3♠	пас	4♠	пас...

Якщо відсутня спеціальна домовленість, Е може прийняти 3♠ за інвіт і з відповідною рукою заявити 4♠. Що ж робити W, коли він має карту, із якою бачить шанси на виграш 3♠ за непоганої руці партнера, і водночас немає жодних шансів на гейм навіть за ідеальної карти в Е?

Цю проблему вирішують за допомогою таких положень: у «перетягуванні» призначення узгодженої масті має характер sign-off'у – пасуй; будь-які інвіти торгують іншими заявками, зокрема контрою, наприклад:

W	N	E	S
1♠	пас	2♠	3♣
?			

– 3♦/♥ – інвіти натуральні чи напівнатуральні;

– 3♠ – sign-off;

– контра – пропонувальна.

У секвенціях:

W	N	E	S
1♠	пас	2♠	3♥
?			
1♥	2♦	2♥	3♦
?			

єдиною можливістю інвіту є контра, оскільки 3♠ в першій секвенції та 3♥ у другій – sign-off'и. Контра в цьому разі нічого не говорить про зміст законтреної масті у W, а лише пропонує грати гейм за належних цінностей у Е. Очевидно, при цьому іноді можна застати в партнера силу в масті контри, і тоді він, імовірно, перетворить її на каральну.

Дані рекомендації можна застосовувати в будь-яких секвенціях конкурентної торгівлі, навіть на високих рівнях, наприклад:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♠ (від 13 PC із фігом)	4♠
?			

– контра – нічого не хочу, цінність у піці, немає посилення, наприклад, рука: ♠ K9 ♥ KB876 ♦ D54 ♣ K32;
 – пас – форсує, посилення онерне чи розкладне;
 – 5♥ – sign-off, рука типу: ♠ 9 ♥ TД8765 ♦ ДВ43 ♣ K2;
 – 5♣/♦ – кюбід, інвіт до шлемика, наприклад:
 ♠ 9 ♥ TД876 ♦ ДВ5 ♣ TД43 (заявка 5♣).

Пас, що форсує, може даватися з двома типами рук: з легким посиленням без короткої піки, із якою покладаємося на рішення партнера, контрити противників або йти далі; або з дуже гарною рукою, із якою від партнера вистачить мінімуму із вдалою локалізацією онерів. Із такою картою будемо зносити можливу контру партнера:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♠	4♠
пас	пас	контра	пас
?			

– пас – рука типу: ♠ 92 ♥ TД876 ♦ T5 ♣ K1043;
 – 5♥ – інвіт до шлемика сильніший, ніж кюбід у 1-му колі, цінності в обох мінорах: ♠ 9 ♥ TДВ876 ♦ T54 ♣ KД3;
 – 5♣/♦ – кюбід, інвіт до шлемика, наприклад:
 ♠ 9 ♥ TДВ87 ♦ ТК65 ♣ K43 (заявка 5♦).

Незвичайна ситуація має місце після застосування призовної контри чи контри-відповіді з нелімітованою рукою, наприклад:

W	N	E	S
1♥	пас	2♥	контра
?			
1♠	контра	2♠	контра
?			

Тут є можливість показу сили за допомогою реконтри; заявка нової масті має характер вказівки атаки на грі противників, а не інвіту; підйом узгодженої масті – блок. Наприклад, у другій секвенції (згадаємо, що 2♠ після контри дещо слабше, ніж без інтервенції) призначаємо:

- реконтра – із картою: ♠ КД9753 ♥ Т86 ♦ Т4 ♣ К2;
- 3♠ – із картою: ♠ КД9753 ♥ Т8 ♦ 6 ♣ Д1042;
- 3♣ – із картою: ♠ В9753 ♥ Т8 ♦ 64 ♣ ТКВ2.

Цю конвенцію можна застосовувати для будь-яких секвенцій конкурентної торгівлі. Вона досить еластична й придатна для конструктивної торгівлі, підготовки захисту, блокування, вказівки віста тощо. Наприклад, у секвенції типу:

W	N	E	S
1♣	1♥	1♠	2♥
пас	?		

- 3♥ – блок, sign-off;
- 3♣/♦ – вказівка атаки чи бокової масти;
- 2♠ – інвіт до гейму.

Ілюстрацією переваг від такого стилю торгівлі, що передбачає активну боротьбу, може бути така задача:

	♠ Д102	
	♥ 10432	
	♦ Т732	
	♣ 76	
♠ Т765		♠ К98
♥ –		♥ ТВ9
♦ Д109		♦ В86
♣ КДВ954		♣ Т1083
	♠ В43	
	♥ КД8765	
	♦ К54	
	♣ 2	

Торгівля:

E	S	W	N
1♣	1♥	1♠	2♥
пас	3♥ (!)	4♥	пас
4♠	пас	5♣	пас...

і без однієї.

Заявлені S 3♥ поставили W у скрутне положення. Можливо, кращим виходом була б контра, що має в такій секвенції характер питання про затримку. Проте E міг би на неї заявити ЗБК з рукою типу: ♠ K9 ♥ K87 ♦ K654 ♣ T1083, з якою можна програти ЗБК, але виграти 6♣.

На 2-му столі після ідентичного початку S спасував на 2♥, і EW встали у верхні ЗБК.

2.4.6.13 Закон TNT. Цю аббревіатуру розшифровують як Total Number of Tricks, що в перекладі з англійської означає «сумарна кількість взятків». Під цим розуміють суму кількості взятків, які в одній роздачі може взяти кожна зі сторін під час гри у своїй найкращій масті [12–16].

Як свідчить закон TNT, **загальна кількість взятків, яку можуть узяти обидві сторони, дорівнює сумі кількості козирів у їхніх руках, за умови, що обидві сторони грають у своїй найкращій масті.** Це, однак, не означає, що кожна зі сторін може одержати стільки взятків, скільки має козирів, ні того, що сторона, яка має більше козирів, візьме більше взятків. Ось невеликий приклад:

	♠ TK1094	
	♥ T	
	♦ КД62	
	♣ KB8	
♠ 76 ♥ KB9654 ♦ 875 ♣ 96		♠ ДВ5 ♥ Д1082 ♦ 94 ♣ 7432
	♠ 832	
	♥ 73	
	♦ ТВ103	
	♣ ТД105	

На лінії EW є 10 черв, тоді як NS мають 8 пік (і бубен). Якщо вірити закону, то TNT повинно бути 18. Так, очевидно, і є водночас, незважаючи на меншу кількість

козирів, NS беруть 12 взяток, граючи в піці чи бубні, залишаючи EW 6 взяток на червовий контракт.

Проблема, яку намагаються вирішити обидві пари в конкурентній торгівлі: скільки взяток може одержати кожна лінія у своєму контракті. На жаль, найточніша у світі система торгівлі не завжди дозволяє дійти правильного висновку щодо цього. Навіть за відкритих карт партнера, часто не можна визначити правильний рівень контракту. Ви можете знайти найімовірніший контракт, але кількість взяток, які ви в ньому отримаєте, залежить від положення ключових карт у руках опонентів і розкладу однієї або кількох мастей.

Розміщення карт впливає на результат обох сторін. Якщо розклад сприятливий нам, він поганий для опонентів, і навпаки. Припустимо, наприклад, що наша козирна масть виглядає так:

ТД107

В986.

Якщо король під імпасом, усі взятки наші, якщо ні, то одну доведеться віддати, проте положення короля вплине й на кількість взяток у контракті, що можуть грати опоненти. Якщо ця масть у них лежить 3-2, то вони віддадуть у ній дві взятки при королі під імпасом, або одну, коли король за тузом. Зауважте, що в будь-якому разі загальна кількість віддач у масті дорівнює двом. Або ми не маємо віддач, а в них дві, або по одній віддачі на кожній лінії. Положення короля визначає кількість віддач на лінії, але їх загальна кількість залишається незмінною. Інший приклад:

ТК32

Д654.

Якщо це наша козирна масть, то в ній немає віддач при розкладі 3-2 в опонентів, одна віддача при 4-1 та дві при 5-0. З іншого боку, опоненти у своєму козирному контракті віддадуть дві, одну або жодної взятки в цій масті залежно від її розкладу. Знову ж таки, загальна кількість віддач у цій масті не змінюється, хоча для кожної сторони вона залежить від розкладу.

Ці приклади наводять на думку, що в будь-якій здачі сумарна кількість віддач в усіх мастях на обох лініях є величиною постійною, а їх розподілення по лініях змінюється залежно від розкладу рук. Якщо це так, то й сумарна кількість взятку у найімовірніших козирних контрактах на обох лініях постійна. Ще один приклад:

♠ K6

♥ K653

♦ TД53

♣ B109

♠ 854

♥ T9874

♦ 84

♣ T82

Які шанси червового контракту? Це здебільшого залежить від розкладу карт опонентів. Припустимо, що все лежить вдало. Тоді до віддачі лише одна трефа й одна піка, разом 11 взятку. Скільки ж при цьому в опонентів взятку у піковому контракті? Вони віддають одну піку, дві черви, дві бубни (вбитки поки не розглядаємо) і дві трефи та беруть усього 6 взятку.

Тепер припустимо, що черва 3-1 і всі імпаси не йдуть. Тоді в червовому контракті віддають дві піки, одну черву, одну бубну та дві трефи, а беруть 7 взятку. За такого розкладу опоненти у своєму контракті віддають лише одну черву, одну бубну та одну трефу, разом у них 10 взятку.

В обох ситуаціях тотальна кількість взятку дорівнює 17, або 11 + 6, або 7 + 10. Можна продовжити дослідження, припустивши, що проходить лише частина імпасів. Однак, якщо розклад на лінії опонентів регулярний, зокрема, трефа не 5-2, TNT все одно буде 17, як би ми не перекладали ключові карти.

Тепер можна помітити ще цікавішу річ. На нашій лінії – 9 черв, а на лінії опонентів – 8 пік. Тобто сумарна кількість козирів у найкращих контрактах на обох лініях також дорівнює 17, як і TNT. Що це – співпадіння? Ні, давно вже помічено, що це цілком закономірне явище. Найчастіше ці числа рівні, й дуже рідко різняться більш, ніж однією

взятою. Цю помічену закономірність і називають законом тотальних взятків. Він має тенденцію не спрацьовувати на високих рівнях або за подвійного фіта на лінії, або на дуже різких розкладах. Але на звичайних розкладах у частковій торгівлі він працює з високою точністю, і це найефективніший інструмент для оцінки того, що потрібно робити на 3-му рівні.

Творці принципу TNT запропонували такі правила для прийняття рішень:

1) з 8-картковим фітом можна безпечно торгувати до 2-го рівня; противникам навіть із перевагою в силі буде важко оцінити, чи є контра правильною, оскільки одна зі сторін візьме 8 взятків, а якщо ми візьмемо 7, то вони зазвичай можуть взяти 9;

2) з 9-картковим фітом необхідно торгувати до 3-го рівня, оскільки хтось повинен узяти 9 взятків і цим кимось можемо виявитися ми;

3) з 10-картковим фітом за умови, що противники не мають значної переваги в силі, потрібно йти до 4-го рівня. Якщо наш контракт не вийде, то вони теж дещо втратять.

Розглянемо кілька прикладів, аби зрозуміти, як застосовувати закон TNT на практиці.

Усі до зони. Рука S: ♠ B73 ♥ B7 ♦ D863 ♣ K973.

N	E	S	W
1♠	2♥	2♠	3♥
пас	пас	?	

S повинен пасувати. Йому відомо, що козирів на лінії лише 8. Звідки? Тому що партнер не заявив 3♠, хоча повинен був зробити це з 6-картковою пікою, відповідно до закону TNT. В опонентів може бути 9-картковий фіт, а може й не бути; це неможливо обчислити. Якщо він є, то 3♠ можуть виявитися правильною заявкою, оскільки відхилення на одну тотальну взятку допустиме, але при 8-картковому фіті в опонентів ця заявка – шлях до поразки. Навіть у такій зональності, що найбільш сприяє агресивній конкуренції, S краще спасувати.

EW у зоні. Рука S: ♠ 97 ♥ KB43 ♦ Д98 ♣ ТК98.

N	E	S	W
		1♣	1♠
контра	2♠	?	

(негативна)

S повинен поставити 3♥. У найгіршому разі відхилення становитиме одну тотальну взятку, якщо в партнера 4 черви, а на лінії опонентів рівно 8 пік. Ні до чого поганого це призначення призвести не може. Воно не є конструктивним, оскільки конкуренція важливіша. Якби в S вистачало на геймовий інвіт, потрібно просто призначити гейм і надати опонентам угадувати, що робити далі.

Усі в зоні. Рука S: ♠ Д653 ♥ ТК62 ♦ 8 ♣ Т874.

N	E	S	W
	1♦	контра	пас
1♠	2♦	2♠	3♦
пас	пас	?	

S повинен заявити 3♠. В опонентів із торгівлі напевно 9-картковий фіт, а партнер, якщо в нього не більше 3-х бубен, повинен мати мінімум 4-карткову піку. Відхилення складе не більше, ніж одну тотальну взятку. Синглет у бубні й гарний набір фігур (козирна дама, тузи та король збоку) говорять на користь 3♠. N, маючи 5-карткову піку, міг би й сам поставити 3♠, незалежно від сили своєї руки, а лише слідуючи закону TNT. Саме для цього S і заявляв 2♠, демонструючи 4-картковий фіт, який ще не гарантований його призовною контрою. Підтримка масті партнера в конкурентній торгівлі не обіцяє посилення, а дає інформацію для прийняття критичного рішення на 3-му рівні. S з рукою ♠ Д653 ♥ ТД62 ♦ 87 ♣ КД4 також заявив би 2♠. Відмінність у тому, що тепер він спокійно може спасувати на 3♦, зрозумівши після пасу партнера, що продовжувати торгівлю вже безглуздо. Якби він не показав фіт, то після 3♦ в нього не було б упевненості, що на їхній лінії немає 9-карткового

фіта. Це зайвий раз доводить, наскільки важливо мати домовленість, що в умовах конкуренції заявки у вільній позиції не обіцяють посилення.

Усі в зоні. Рука S: ♠ K73 ♥ ДВ3 ♦ K9842 ♣ 82.

N	E	S	W
1♦	контра	?	

Багато гравців спробують хитру заявку 1БК в цій позиції, плануючи потім поставити 3♦, якщо опоненти узгодять мажор на 2-му рівні. Не найгірша заявка, але вона рідко досягає мети. Закон TNT каже, що 3♦ в будь-якому разі ставити вигідно, а сподіватися на те, що опоненти дозволять нам грати настільки низько, маючи хоч якусь силу на лінії, щонайменше наївно. Краще стрибнути відразу й не давати W шансу показати партнерові свій розклад на безпечному рівні, щоб він міг правильно зорієнтуватися після 3♦. Якщо до W дійде 3♦, він, не маючи вже торгового простору, може прийняти неправильне рішення та спасувати, коли здача належить їм, або влізти в торгівлю в невідповідний момент та отримати великий мінус. Якщо W все ж таки зважиться заявити мажор на 3-му рівні, S повинен припустити, що той не вгадав, і дати контру. Такий стиль чинить максимальний тиск на опонентів і дуже часто провокує їх на помилки.

NS у зоні. Рука S: ♠ 32 ♥ KB64 ♦ 82 ♣ KД654.

N	E	S	W
1♠	2♦	контра	пас
		(негативна)	
2♥	пас	пас	3♦
пас	пас	?	

S може ризикнути, якщо дуже хочеться, й дати ефектну контру, хоч і не впевнений у підсадженні, проте заявка 3♥ безумовно не годиться. Опоненти вже на 3-му рівні, а в нього на лінії всього 8 козирів, якщо не 7 – партнер назвав масть у вимушеній позиції. Продовження торгівлі в такій ситуації є однією з найпоширеніших помилок.

Усі до зони. Рука S: ♠ TB6 ♥ K52 ♦ T94 ♣ K1084.

N	E	S	W
		1♣	пас
1♥	1♠	1БК	2♦
2♥	пас	пас	2♠
пас	пас	?	

Хоча партнер не обіцяв багато, можна припустити, що сторона NS має перевагу в силі. На лінії NS є, напевно, 8 черв, і TNT, швидше за все, дорівнює 16. Тому, якщо 2♣ сидять без двох (з контрою за 300), то NS повинні виграти 4♥ за 420; якщо 2♠ без однієї (з контрою за 100), NS виграють 3♥ за 140; якщо ж EW виграють 2♠ за 110, то 3♥ лише без однієї (з контрою за 100). Із цього з очевидністю випливає, що треба торгувати далі. Крім того, якщо партнер має 6 карт у масті, TNT зростає до 17. Для ілюстрації цих міркувань покажемо всю здачу:

	♠ 52	
	♥ ДВ1087	
	♦ 652	
	♣ ДВ9	
♠ K9		♠ Д108743
♥ 643		♥ T9
♦ КД10873		♦ В
♣ 65		♣ T732
	♠ TB6	
	♥ K52	
	♦ T94	
	♣ K1084	

Усі в зоні. Рука S: ♠ Д53 ♥ 875 ♦ КД3 ♣ ТВ52.

N	E	S	W
2♠	контра	?	

(слабкі два)

Після контри Е потрібно негайно підняти до 3♠. S у будь-якому разі повинен конкурувати на 3-му рівні, згідно з

законом TNT, і краще це зробити до того, як W покаже масть. Нехай опоненти вгадують. До того ж, зволікання підвищує ризик, що контракт 3♠ піде під контрою за 200, якщо опоненти встигнуть розібратися, що на їх лінії немає достатньо хорошого фіта. Немає ніякої впевненості, що 3♠ будуть виграні; із рукою S важко зрозуміти, кому належить здача. Але, додержуючись закону TNT, він частіше матиме рацію незалежно від того, який контракт на тій чи іншій лінії можна виграти.

Автори [16] наводять у своїй книзі цікаву таблицю частоти розкладів спільних рук однієї лінії:

8-7-6-5	23,5 %	9-8-5-4	4 %
7-7-6-6	10,5 %	8-8-5-5	3 %
9-7-6-4	7 %	9-8-6-3	2 %
8-7-7-4	6,5 %	10-7-5-4	2 %
9-6-6-5	6,5 %	8-8-7-3	2 %
7-7-7-5	5 %	10-6-5-5	2 %
8-6-6-6	5 %	9-7-7-3	1,5 %
8-8-6-4	5 %	10-6-6-4	1,5 %
9-7-5-5	5 %		

Із неї випливають такі висновки: 1) у 85 % здач одна зі сторін має як мінімум 8 карт в одній із мастей; 2) у 35 % здач одна зі сторін має не менше 9 карт в одній із мастей; 3) якщо в противників немає 8-карткової масті, ми маємо 33 % шанс на таку; 4) якщо в противників є 8-карткова масть, то у нас 89 % шанс на таку; 5) якщо в противників є 9-карткова масть, ми точно маємо масть, не коротше за 8-карткову; 6) чим краще сфітовані їхні руки, тим краще сфітовані наші.

Ці правила будуть хорошими підказками під час прийняття рішення у сумнівних ситуаціях, наприклад, відновлення торгівлі в разі, коли опоненти узгодили масть:

N	E	S	W
1♥	пас	2♥	пас
пас	?		

менш ризиковано, ніж тоді, коли вони не знайшли фіта:

N	E	S	W
1♥	пас	1БК	пас
пас	?		

оскільки в першій ситуації є набагато більше шансів знайти узгоджену масть, ніж у другому.

Будь-який закон може дати збій, і закон тотальних взятків не є винятком. Є кілька факторів, які можуть схилити проникливого гравця переторгувати або недоторгувати свою руку на одну або кілька тотальних взятків.

1. Розклад. Синглет або ренонс у масті опонентів часто є достатньою причиною, щоб трохи перетягнути в торгівлі. Суть у тому, що короткість у їх масті підвищує ймовірність 9-карткового фіта, й перезамовлення на одну тотальну взятку може насправді не виявитися таким. Наприклад:

Усі до зони. Рука S: ♠ ТД1096 ♥ 3 ♦ КД83 ♣ Д103.

N	E	S	W
		1♠	2♥
2♠	3♥	?	

Зазвичай у подібній секвенції S повинен мати 6 карт у піці для заявки 3♠, інакше можна міцно влипнути. Але синглет у черві схиляє до продовження торгівлі. В опонентів легко може виявитися 9 козирів, а партнерові з триплетами в обох мажорах навряд чи спаде на думку конкурувати далі. Якщо в руці S на черву більше й на бубну менше, то боротися безглуздо.

І навпаки, надто регулярний розклад є ознакою того, що в торгівлі краще проявити консерватизм. Наприклад:

Усі в зоні. Рука S: ♠ К985 ♥ 764 ♦ Т85 ♣ 852.

N	E	S	W
1♠	2♥	2♠	3♥
пас	пас	?	

S повинен пасувати. 4-й козир начебто показує, що 3♠ ставити треба, але розклад інших мастей свідчить проти.

Можна припустити, що партнер не має синглету в черві, оскільки він не поставив 3♠ сам, і з тієї ж причини в нього немає 6-ї піки. А при триплетах в обох мінорах у N контракт 3♣ виглядає похмуро. Якби в S мінори лежали 4-2, то для продовження торгівлі вже були б деякі підстави.

2. Подвійний фіт. Коли ви маєте хорошу підтримку в другій масті партнера, агресивність у торгівлі зазвичай окупається. Боковий фіт означає, що і в опонентів руки добре сфітовані, а цю другу масть теж можна в певному сенсі вважати козирною, тому як ви, так і опоненти можете взяти більше взяток у своїх контрактах, ніж це обумовлено законом тотальних взятків, навіть за відносно рівномірного розкладу. Наприклад:

EW у зоні. Рука S: ♠ ДВ83 ♥ 98 ♦ КВ76 ♣ 972.

N	E	S	W
1♦	1♥	контра	2♥
		(негативна)	
2♠	3♥	?	

Заявка N 2♠ не обіцяє, звісно, посиленя, а лише показує 4-карткову масть. Зазвичай із 8-картковим фітом на лінії треба пасувати, якщо опоненти вже забралися на 3-й рівень. Але фіт у бубні, першій масті партнера, – достатній аргумент на користь продовження торгівлі. Подивимося на всі чотири руки (див. діаграму на наступній сторінці).

Немає 9-карткових фітів, немає синглетів, але на обох лініях береться по 9 взятків. Що сталося із законом TNT? Просто обидві пари мають подвійний фіт, а на таких розкладах реальна кількість тотальних взятків завжди більша від очікуваної. Для ілюстрації поміняємо мінори S і W. На лінії NS, як і раніше, можна буде виграти 3♠ через виключно сприятливий розклад опонентів, але на лінії EW при цьому розкладі 3♥ підуть без двох, оскільки віддається по дві взятки в кожній із бокових мастей. Із такою рукою (3 фоски бубен і КВ84 в трефі) у S не було б інших заявок на 3♥, крім пасу.

	♠ ТК54	
	♥ 532	
	♦ ТД82	
	♣ 106	
♠ 1076		♠ 92
♥ Т74		♥ КДВ106
♦ 943		♦ 105
♣ КВ84		♣ ТД53
	♠ ДВ83	
	♥ 98	
	♦ КВ76	
	♣ 972	

3. Наповнення мастей. У той час, як тузи та королі зазвичай беруть взятки у будь-якому контракті, дами та валети під час розіграшу мають набагато більшу цінність у довгих мастях, ніж у коротких. Будь-кому зрозуміло, що рука ♠ Т9 ♥ КДВ108 ♦ Т765 ♣ 43 значно більше підходить для гри, ніж ♠ ТВ ♥ К10984 ♦ Т765 ♣ Д3, хоча має такий самий набір фігур. Причина в тому, що до дам і валетів справа доходить зазвичай лише на 3-му або 4-му колі масті, а для цього масть повинна бути досить довгою. Якщо ж до 3-го кола справа не доходить, від молодших фігур сенсу мало.

І навпаки, ті самі дами та валети в коротких мастях обертаються взятками на вістуванні. Комбінація Д3 проти В42 рідко має цінність під час розіграшу, проте на вістуванні дає повноцінну взятку, якщо це козирна масть опонентів або бокова при розкладі 4-4 або 5-3. А молодші фігури в довгих мастях рідко приносять взятки на вістуванні, оскільки 3-тє коло такої масті розігравальник зазвичай здатний убити козирем. Тому можна сказати, що перша рука з попереднього абзацу має ігрову, а друга – вістову орієнтацію. Це один із найважливіших аспектів оцінки руки.

У конкурентній частковій торгівлі ви повинні брати до уваги як ігровий, так і вістовий потенціал руки. Закон

TNT дає хороше перше наближення для прийняття рішень, але локалізація молодших фігур дозволяє внести деякі поправки. За ігрової орієнтації рук кількість тотальних взятків зазвичай більша, а за вістової – менша, ніж це впливає із закону TNT. Наприклад:

Усі до зони. Рука S: ♠ Д106 ♥ Т973 ♦ ТВ76 ♣ Д7.

N	E	S	W
		1♦	пас
1♥	1♠	2♥	2♠
пас	пас	?	

Можна припустити, що на обох лініях 8-картковий фіт, оскільки N не підняв у 3♥. Коли обидві сторони до зони, а опоненти зупинилися на 2-му рівні, зазвичай правильно зробити ще заявку, оскільки відхилення становитиме лише одну тотальну взятку. Але дві дами в коротких мастях швидше схиляють до пасу на руці S. Захисних взятків чимало, а у своєму контракті ці молодші фігури навряд чи стануть у нагоді. Очевидно, кількість тотальних взятків у цій задачі повинна виявитися меншою, ніж впливає з теорії. Повний розклад:

	♠ 94	
	♥ K1064	
	♦ K98	
	♣ K842	
♠ K52		♠ ТВ873
♥ Д82		♥ В5
♦ Д1032		♦ 54
♣ В105		♣ Т963
	♠ Д106	
	♥ Т973	
	♦ ТВ76	
	♣ Д7	

У черві можна отримати 8 взятків, а в піці на іншій лінії – лише 7, у сумі це менше, ніж повинно бути за законом TNT. Отже, пас на 2♠ абсолютно коректний із такою рукою,

як у S. Щоб вкотре переконатися в значенні наповнення мастей, поміняємо ♠Д S з ♥Д W, залишивши розклад мастей тим самим. Тепер маємо відхилення на одну тотальну взятку в інший бік: у черві 8 взятку, а в піці 9. І S повинен діяти відповідно. З ♠ 1062 ♥ТД93 ♦ТВ76 ♣Д7 потрібно поставити 3♥.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування закону TNT. Ви займаєте позицію S і берете участь у такій торгівлі:

2.620. Усі в зоні, парний турнір.

W	N	E	S
		1♠	пас
пас	контра	пас	?

Ваше призначення з рукою ♠КВ108 ♥Д54 ♦В76 ♣В98.

2.621. Усі до зони, матч.

W	N	E	S
	1♠	пас	3♠
4♦	4БК	5♦	?

Ваше призначення з рукою ♠В1075 ♥ДВ3 ♦Д64 ♣ТВ7.

2.622. Усі до зони, матч.

W	N	E	S
	2БК	3♥	?

(20–21 PC)

Ваше призначення з рукою ♠Д87 ♥752 ♦Т853 ♣876.

2.623. Усі до зони, матч.

W	N	E	S
	1♠	пас	2♠
3♣	контра	пас	?

Ваше призначення з рукою ♠Д10854 ♥В83 ♦Д975 ♣6.

2.624. Усі до зони, матч.

W	N	E	S
			1♠
2♦	пас	пас	?

Ваше призначення з рукою ♠КДВ85 ♥КД106 ♦– ♣ТВ98.

2.625. Усі до зони, матч.

W	N	E	S
		пас	пас
1♥	1БК	3♥	?

Ваше призначення з рукою ♠ KB842 ♥ 763 ♦ T3 ♣ B84.

2.626. Усі в зоні, матч.

W	N	E	S
		контра	
	1♦		2♦
2♠	3♣	4♠	?

Ваше призначення з рукою ♠ 85 ♥ 972 ♦ D876 ♣ DV105.

2.4.6.14 Торгівля після інтервенції опонента в шлемовій зоні. Інтервенція противника під час торгівлі в шлемовій зоні трапляється досить рідко. Зазвичай вони влазять контролю, що вказує масть першого ходу. Така контра часто полегшує торгівлю, даючи додаткові заявки – пас і реконтру, яких без контри не було б, і уможливорює передачу додаткової інформації. Інтервенція мастю завдає більше клопоту – вона забирає простір торгівлі, не даючи замість практично нічого (крім можливості законтрити противників за підозри, що шлемик не виходить).

У більшості таких ситуацій досить звичайної логіки. Проте, часто потрібні деякі домовленості, щоб інтерпретація заявок обома партнерами була однаковою.

1. Торгівля після інтервенції на питання про кількість тузів або королів.

Традиційні методи торгівлі, наприклад, у ситуаціях такого типу:

W	N	E	S
1♣	пас	1♠	2♦
3♠	4♦	4БК	5♦
?			

застосовували «відрахування» від масті входу, залишаючи контрі каральне значення, незалежно від кількості тузів. У наведеному прикладі: пас – 0 тузів, 5♥ – 1, 5♠ – 2, 5БК – 3 і 6♣ – 4 тузи.

Практика показала, що підсади під час інтервенції на Блеквуд рідко бувають джерелом вигоди й зазвичай контра також входить до механізму показу кількості тузів. Ось найбільш уживані конвенції:

– **DEPO** (Double – Even, Pass – Odd) – контра показує парну (0, 2 або 4) кількість тузів, а пас – непарну (1 або 3);

– **DOPI** (Double – 0, Pass – 1) – контра показує 0 тузів, пас – 1. Два та більше тузів показують наступними заявками після масти входу.

Значення пасу та контри в наведених конвенціях можна поміняти місцями. Одержані в такий спосіб конвенції називають **DOPE** та **PODI**.

Багато експертів використовують DOPI при вході нижче 5-ти в узгодженій масті, залишаючи простір для показу двох і більше тузів, і DEPO після інтервенції на рівні 5-ти в узгодженій масті або вище. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♦	1♠	2♦
3♠	пас	4БК	5♦
?			

відповіді згідно з конвенцією DOPI: пас – 1 туз; контра – 0 тузів; 5♥ – 2 тузи; 5♠ – 3 тузи тощо.

Водночас у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♠	2♦	3♠
4♦	4♠	4БК	5♠
?			

відповіді згідно з конвенцією DEPO: пас – 1 або 3 тузи; контра – 0, 2 або 4 тузи.

Після контри на Блеквуд застосовують різновид конвенції DOPI, що називають **ROPI** (Redouble – 0, Pass – 1), можлива її варіація – **RIPO**.

Всі описані конвенції можна використовувати й після Гербера 4♣. Тільки при цьому немає сенсу в поєднанні

ДЕРО та ДОРІ залежно від висоти інтервенції, хоча при вході на 5-му рівні ДЕРО може бути особливо корисною.

Аналогічні принципи можна ухвалити й після входу на запитання про королів згідно з конвенцією Хойта.

Зовсім інша ситуація виникає, коли вхід на Блеквуд відбувається вище 6-ти в узгодженій масті, наприклад:

W	N	E	S
1♣	1♠	2♦	3♠
4♦	4♠	4БК	6♠
?			

Будь-які крокові відповіді не мають жодного сенсу. Потрібно прийняти натуральний стиль торгівлі – контра означає небажання продовження, а пас форсує та запрошує до великого шлему, показуючи розкладні підсилення, часто ренонс у масті противника.

У цій ситуації також запропоновано заявку 6БК використовувати як sign-off, який показує, що це надійний контракт, а підсадження противників було би не вигідним. Водночас 6БК після пасу, що форсує, є інвітом до великого шлему та показує, що бракує однієї взятки.

Коли інтервенція відбувається після відповіді на питання про тузи, контра є остаточним рішенням і найчастіше свідчить про відсутність ключових цінностей. Логічно прийняти, що пас це питання про королів згідно з конвенцією Хойта, нова масть – інвіт до великого шлему, що передбачає для його призначення знайти цінність у масті інвіту. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♥	2♦	3♥
4♦	4♥	4БК	пас
5♦	5♥	?	

- контра – вердикт;
- пас – питання про королів (Хойт);
- 5БК – Жозефін;

– 5♠, 6♣ –інвіт до великого шлему залежно від цінності в заявленій масті.

Також запропоновано схему для торгівлі після контри на відповідь про тузи, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♦	1♠	3♦
3♠	4♦	4БК	пас
5♣	контра	?	

Е має у своєму розпорядженні три різні питання про королів (або інші цінності залежно від системи, що застосовують, наприклад, про козирні фігури):

– економічний – торгується через 1-й ступінь (пас) і висловлює побоювання за контровану масть; після цього той, хто відповідає, без контролю 1-го або 2-го класу (чи можна вважати короля в контрованій масті контролем, залежить від того, хто із захисників буде атакувати або від можливості зносів на бокову масть) заявляє реконтру, а з контролем передає кількість королів (або інших цінностей) наступними ступеннями;

– з винятком – торгується через 2-й ступінь (реконтра), показує короткість у контрованій масті та запитує про королів без урахування масті контри;

– нормальний – торгується через 3-й ступінь (у цьому разі 5♦), обіцяє контроль у масті контри та є питанням про королів (або інші цінності), начебто контри не було.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему торгівлі після інтервенції на питання про кількість тузів. Партнер задає Блеквуд 4БК, а правий опонент входить 5♣. Що ви заявите, використовуючи 1) DOPI, 2) DEPO ?

2.627	2.628	2.629	2.630
♠ T765	♠ КД65	♠ T964	♠ ТВ65
♥ KB5	♥ КД76	♥ ТД432	♥ T54
♦ ДВ54	♦ K5	♦ 54	♦ T3
♣ 54	♣ Д94	♣ 92	♣ 8642

2. Торгівля після інтервенції на юбід.

Вхід опонента в торгівлю після юбіду трапляється надзвичайно рідко. Ключем до подальшої торгівлі в такій ситуації повинна бути логіка. Основний принцип – це безпека – продовження обміну юбідами повинно гарантувати контроль у масті входу, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	1♥	3♦ (сила)	3♥
4♣	4♥	?	

юбід E 4♠ або 5♣ гарантує контроль 1-го чи 2-го класу в черві. Пас закликає до подальшої торгівлі, але виключає червовий контроль. Контра, як завжди у секвенціях такого типу, означає небажання будь-чого.

Якщо контроль у масті входу був показаний раніше, торгівля повинна бути дещо іншою, наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♥	3♥ (сплінтер)	4♥
?			

юбід W нічого не говорив би про черву, а показував би лише бажання пошуку шлемика; контра означала б небажання подальшої торгівлі та наявність червових цінностей; пас був би вичікувальним і перекладав рішення щодо продовження торгівлі на партнера.

Набагато частіше юбід супроводжується контрою. Подальша торгівля залежить від того, чи мав юбід певний характер – онерний або короткісний, чи не мав.

Після контри на невизначений чи онерний юбід: реконтра показує контроль у масті контри; продовження обміну юбідами вказує на наявність «підтримки» до партнера в масті юбіду у вигляді контролю 1-го чи 2-го класу або хоча б дами; пас виражає побоювання вразливості затримки партнера. Після такого вичікувального пасу повернення до узгодженої масті показує, що продемонстрована юбідом затримка вразлива, реконтра – надійну затримку (синглет,

туз, мар'яж) і відсутність інших, не показаних раніше, контролів 1-го або 2-го класу, черговий кюбід – надійну затримку та контроль у заявленій масті. Наприклад:

W	N	E	S
1♠	пас	2БК (сила)	пас
3♠	пас	4♦	контра
?			

– пас – вичікувальний – відсутня навіть дама в бубні (показує одночасно трєфовий контроль, якого немає в E);

– реконтра – контроль у бубні, швидше за все короткість (показує також трєфовий контроль);

– 4♥ – червовий контроль, бубнова «допомога» та контроль у трєфі;

– 4♠ – немає трєфового контролю.

У секвенції:

W	N	E	S
1♠	пас	2БК (сила)	пас
3♠	пас	4♦	контра
пас	пас	?	

– реконтра – «надійна» затримка в бубні за відсутності іншого кюбіду;

– 4♥ – контроль у черві, «надійна» бубнова затримка;

– 4♠ – «вразлива» бубнова затримка.

У наведеній секвенції 4♦ були онерним кюбідом (2БК обіцяє рівномірний розклад). Якби 4♦ були невизначеним кюбідом, то в останній секвенції 5♦ повинні показувати ренонс бубен.

Після контри на короткісний кюбід: повернення до узгодженої масті показує дублювання цінностей, як і без контри; реконтра – повне виключення в масті контри; пас – непогану руку без повного виключення та без особливої концентрації фігур; кюбід – позитивне прийняття короткості зазвичай концентрація в масті кюбіду.

Вичікувальний пас дає можливість для показу ренонсу в масті кюбиду за допомогою реконтри. Ось приклад торгівлі такого типу з парного турніру Philip Morris:

♠ K73
♥ K2
♦ ТКД73
♣ В32

♠ ТДВ864
♥ ТД7
♦ 10952
♣ –

W	N	E	S
1БК	пас	2♥ ¹	пас
2♠	пас	4♣ ²	контра
пас (!)	пас	реконтра ³	пас
4БК ⁴	пас	5♥ ⁵	пас
5БК ⁶	пас	7♠	пас...

1 – трансфер; 2 – автосплінтер; 3 – ренонс; 4 – Блеквуд; 5 – 2 тузи; 6 – Жозефін.

2.4.7 Конкурентна торгівля після деяких специфічних відкриттів

2.4.7.1 Конкурентна торгівля після відкриття 2♣ (Acol). Аколівське відкриття 2♣ (форсгейм із будь-яким розкладом) діє на деяких противників, особливо коли вони до зони, як червона ганчірка на бика – вони входять у торгівлю з руками, із якими за іншого відкриття це навіть не спало б їм на думку, або блокують, перевищуючи останній безпечний рівень.

Ця тактика цілком обґрунтована тим, що після такого відкриття торгівля особливо ускладнюється, коли вже на самому початку втрачається кілька рівнів торгівлі. У такій ситуації стає важливим розроблення принципів торгівлі після відкриття 2♣ та інтервенції захисників.

Для призначення масті після входу 1-го захисника достатньо хорошого лонгера (від 5-ки) й сили від 6-7 РС. Ось приклад такої торгівлі з парного турніру:

W	N	E	S
2♣	3♣	?	

більшість Е з картою: ♠ В10984 ♥ Д76 ♦ ТВ43 ♣ 6 заявляли 3♣, після чого EW без проблем сягали великого шлему в піці.

Аналогічні вимоги висувають до заявки 2БК (3БК після входу на 3-му рівні). Вона показує затримку в масті входу та силу 7–10 РС. Ось зразкові руки, із якими заявляємо 2БК у секвенції:

W	N	E	S
2♣	2♥	?	
♠ 1092	♠ Д52	♠ Т1092	♠ В1032
♥ Д102	♥ ТВ2	♥ К2	♥ ТД
♦ ТВ32	♦ 9765	♦ 8653	♦ В974
♣ 432	♣ Д43	♣ 987	♣ 432

Із сильнішою рукою, наприклад: ♠ В1092 ♥ ТД2 ♦ К97 ♣ 432 потрібно також заявити 2БК, а надалі «виправитися». Це роблять з метою максимального полегшення опису розкладу тим, хто відкривав.

Із руками приблизно такої самої сили та рівномірного розкладу, але без затримки в масті входу, призначаємо масть противника. Ось зразкова рука, із якою потрібно у наведеній секвенції заявити 3♥: ♠ ТД32 ♥ 32 ♦ В974 ♣ В102.

Контра показує сильну опозицію в масті входу та не обіцяє жодних цінностей в інших мастях. Вона є очевидною пропозицією карати противників. Тому не потрібно контрити з рукою, що має цінності в бокових мастях і не дуже сильну масть контри. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
2♣	2♠	?	

з руками: ♠ КВ92 ♥ 65 ♦ 9876 ♣ 543, ♠ К9872 ♥ В74 ♦ Д43 ♣ 32 контримо, тоді як із рукою типу: ♠ ТВ32 ♥ К3 ♦ Д432 ♣ 876 призначаємо 2БК, щоб партнер продовжив торгівлю, хоча підсадження було б, ймовірно, не малим.

Подібні принципи треба застосовувати й після входу на 3-му рівні. Опис руки в силі 8–10 РС, без затримки в масті входу за допомогою кюбиду не є таким вже незабезпеченим,

як здається на перший погляд, оскільки за наявності в того, хто відкривав, цінності в масті інтервенції, 4БК повинні бути реалізовані без особливих проблем, а в разі виключення цієї масті тим більше знайдеться розумний контракт.

Після більш високої інтервенції, на 4-му рівні та вище, набувається додаткова можливість – пас, що форсує. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
2♣	4♥	?	

логічно прийняти, що пас форсує (партнер сфорсував до гейму), а контра застерігає партнера від подальшої торгівлі, показуючи руку без цінностей на свою гру. Ось руки, що підходять для контри в наведеній секвенції:

♠ 854	♠ 32	♠ Д43
♥ 10932	♥ ДВ32	♥ ДВ32
♦ 9876	♦ В43	♦ 8765
♣ Д2	♣ 9753	♣ 87

Пас може показувати руку рівномірну, або дво-, трикольорову. Із хорошою одномаскою потрібно її заявити. Ось зразкові руки, які підходять для пасу, що форсує в наведеній секвенції:

♠ Д87	♠ ДВ32	♠ В9753	♠ К8765
♥ 975	♥ 2	♥ 4	♥ 9
♦ Т864	♦ К975	♦ ТД43	♦ ТВ654
♣ Д32	♣ К765	♣ Д76	♣ 102

Пас, що форсує, може також бути актуальним з боку того, хто відкривав. Тут є чималі резерви. Після неінформативної початкової торгівлі:

W	N	E	S
2♣	пас	2♦	2♠
?			

прийняття домовленості про те, що пас форсує, уможливорює очевидне розділення торгівлі з трьома типами рук:

1) рівномірний розклад із «короткою» затримкою в масті входу, наприклад: ♠ ТД ♥ КД98 ♦ ТВ102 ♣ ТКЗ торгуємо через 2БК;

2) рука з опозицією в піці – рівномірна чи така, що сталося заняття вашої заявки: ♠ КД102 ♥ ТД2 ♦ ТК2 ♣ КДВ, ♠ ТКВ102 ♥ Т2 ♦ КД98 ♣ ТД – просто даємо контру;

3) трикольорова чи рівномірна рука без цінностей у масті інтервенції: ♠ 5 ♥ ТК87 ♦ ТКВ2 ♣ ТК109, ♠ 765 ♥ ТКДВ ♦ ТК2 ♣ ТД2 – пасуємо, чекаючи, що скаже партнер.

З іншими руками той, хто відкривав, заявляє свою масть натурально.

2.4.7.2 Конкурентна торгівля після сильного відкриття 1♣ (Precision). Системи із сильною трефою аж ніяк не менш ефективні порівняно зі стандартними щодо конструктивних дій. Це загальновизнано, але водночас штучне відкриття 1♣ (від 16 РС з будь-яким розкладом) виключно вразливе в разі нещадної конкурентної торгівлі з боку опонентів. Тому є три основні причини, перелічені нижче.

1. Оскільки той, хто відкрив сильною трефою, не пред'явив своєї масті та неясно, чи сфітована здача, чи має місце місфіт, важко контрувати блоки на ранній стадії.

2. Сторона, що відкрила сильною трефою, часто має власний гейм, тому штраф, зароблений за допомогою контри на низькому рівні, може бути недостатнім.

3. Здача, зазвичай, «належить» стороні, що відкрила сильною трефою, отже, опонентам не треба надто турбуватися про власні перспективи – вони можуть із самого початку зосередитися на блокувальній торгівлі.

Кожній парі важливо мати методи, що дозволяють вторгтися в одотрефову торгівлю якомога частіше й вище. Автори [17] пропонують дуже ефективну структуру, що дозволяє входити в торгівлю з будь-якою одномасною або двомасною рукою й дає можливість партнераві чинити на опонентів великий тиск. Ось деякі методи інтервенції:

Контра з мажорами, БК з мінорами. Цей стиль має найбільш широке застосування. Усі мастеві заявки натуральні. Ще одна варіація пропонувалася в журналі «Bridge World»: заявки контра, 1БК і 2БК використовують для показу двомасок без піки (з пікою заявляють піку).

Двомасні оверколи Траскотта. Заявки 1♦, 1♥, 1♠ і 2♣ показують масть, що заявляють, і масть, безпосередньо старшу. Контра показує черву з трефою, 1БК – піку з бубною. На 4-й позиції після негативу 1♦ значення контри та 1БК змінюються місцями, а 2♦ показує червоні масті.

Цю конвенцію винайшов Теренс Різ і популяризував Алан Траскотт. Цікавий варіант запропонований Дороті Хайден – Траскотт і Чарльзом Гореном: заявки 2 в масть, контра та 1БК показують двомасні руки. Це підвищує блокувальний ефект і дає можливість використовувати заявки на 1-му рівні як натуральні.

Оверколи Траскотта найефективніші в сприятливій зональності: захисти та кооперативні блоки трапляються часто, що спонукає нас показувати свої масті негайно, а зональність надає нам достатню кількість безпечних заявок, щоб витратити 6 із них на двомаски.

Двомасні оверколи CRASH показують одну з двох комбінацій однією заявкою: 1♦ показує масті однакового кольору (червоні чи чорні); 1♥ – однакового рангу (мажори чи мінори); 1БК – однакової форми (заокруглені чи загострені). Ви повинні мати від 5-4 у двох своїх мастях. Скорочення CRASH походить зі слів Color, RAnk і SHape – колір, ранг і форма. Решта призначень – натуральні одномаски. Оверколи часто відбуваються на рівень вище, ніж після натуральних відкриттів. Зокрема, оверкол 1♠ може йти на справжньому смітті. Контра зарезервована для рук настільки сильних, що ви бажаєте конкурувати з претензіями того, хто відкрив, на володіння задачею – зазвичай це сильне БК або надзвичайно сильний оверкол.

Коли партнер входить CRASH-оверкололом, ви часто можете негайно провантажитися на 3-му рівні: не знаючи, де знаходиться ваш фіт, ви впевнені в його наявності. Ось приклад, у вас: ♠ Д1083 ♥ 7 ♦ ТВ632 ♣ 732. Після відкриття лівого опонента 1♣ партнер увійшов 1♥ (мажори чи мінори), і ви (до зони) стрибаєте у 3♦. Якщо ви не потрапили в його масть, він переведе в 3♥, а ви – у 3♠.

Ось ще кілька прикладів (парний турнір, усі до зони):

W	N	E	S
1♣	1♦	пас	?

S із рукою ♠ 86 ♥ ТВ97 ♦ Д104 ♣ К532 призначає 3♣. Якщо в партнера червоні масті, конкуренція до 3♥ безумовно напрошується; якщо в нього чорні масті, то 3♣ можуть виявитися прийнятним контрактом або опоненти можуть не вгадати й забратися надто високо. У будь-якому разі їм нелегко буде контрувати вас.

W	N	E	S
1♣	1♦	пас	?

S із рукою ♠ KB1086 ♥ 97 ♦ 4 ♣ КД532 призначає 1♥. Партнер майже напевно тримає червоні масті – якщо це не так, то пізніше ви, безсумнівно, з'ясуєте це з торгівлі опонентів. Імовірно, задача справді місфітна, й пара, що використовує інші методи торгівлі, могла б зіткнутися з серйозними труднощами.

W	N	E	S
1♣	1♥	пас	?

S із рукою ♠ – ♥ КД975 ♦ 64 ♣ В108532 призначає 4♥. Грандіозна рука для таких методів. Якщо в партнера мажори, 4♥ цілком можуть відбутися, а якщо в нього мінори, то 5♣, безперечно, будуть хорошим захистом від 4♠ опонентів. Як ви можете промахнутися? Той, хто відкривав, опиниться під страшним тиском, оскільки він не знає, чи зробить ваш партнер ще одну заявку.

W	N	E	S
1♣	1БК	пас	?

S із рукою ♠ 97 ♥ 53 ♦ 2 ♣ КДВ108642 має проявити трохи фантазії. Партнер майже напевно має загострені масті, тож будь-який трєфовий блок буде знесений. Як щодо заявки 3♥ (!) – масті опонентів? Партнер безперечно знесе в 3♠, і тоді ви призначите 4♣ (або навіть спасуєте, якщо захочете). У головах опонентів це зробить плутанину, адже вони не мають змоги дізнатися, що ви зовсім не збиралися грати в черві!

Як CRASH-оверколи можна використовувати будь-які заявки на свій вибір. Чим вище ви підете, тим вищим буде блокувальний ефект і ризик.

Оверкол Барона. Призначення будь-якої кількості пік «барикадує» партнера від підйому, оскільки ви можете мати, а можете не мати піку. Ви маєте або піку та руку, достатню для гри на рівні вашої заявки, або одноколір в іншій масті та руку, достатню для гри на рівень вище.

Наприклад, із трєфовим однокольором збираючись грати на 4-му рівні, ви можете заявити 3♠, барикадуючи партнера, потім, отримавши контру, заявити навіть 3БК, а потім знову, отримавши контру, 4♣ – для того, щоб їх і розігрувати. Іноді ви зумієте назвати навіть три інші масті, перш ніж зупинитися на тій, яку дійсно маєте.

Перевага цієї конвенції в тому, що вона чинить великий тиск на опонентів, які не можуть розібратися, де ж ви збираєтеся грати. Крім того, така заявка затикає партнера, який вже не може створити вам проблеми підйомом вашої масті або іншим призначенням у ситуації, коли ви знаєте відповідний рівень та правильну масть (якщо партнер робить заявку на вашу піку, він показує чудову масть – партнер може порівняти ризик такої дії з можливою вигодою від неї).

Зрозуміло, ви не можете ризикувати так, перебуваючи в зоні, тому що не можете дозволити собі заявити відсутню масть, на яку підуть три паси.

Блокувальне 1БК. Ця заявка показує рівномірну руку та гарантує відсутність особливої сили. Ідея в тому, щоб украсти всі призначення противника на 1-му рівні. У сприятливій зональності ви перебуваєте в межах своєї безпеки, оскільки шанси наявності у вас 8-карткового фіта в будь-якій масті становлять 4 до 1, а такий фіт обіцяє вам безпеку на 2-му рівні.

Партнер повинен знести блокувальне 1БК у свою 5-карткову масть або спасувати за відсутності 5-карткових мастей. Якщо 1БК запасують, ви опинитеся в дешевому захисті. Якщо на 1БК піде контра, вона допоможе вам знайти 8-картковий фіт.

Якщо вони контрують 1БК, будь-хто з партнерів може піти в 5-карткову масть (водночас можна відкласти згадку піки, доки не будуть досліджені молодші масті). У позиції після 2-х пасів реконтра вимагає відходу з контри й показує відсутність 5-карткових мастей. Далі партнери торгують 4-картковими мастями «up the line», доки не виявлять фіт.

Двомасне БК. Призначення 2БК показує двомаску з розкладом від 5-5. Партнер відповідає найближчою мастю, що містить 3 або більше карт. Якщо він не потрапляє у вашу масть, ви поправляєте контракт, називаючи найближчу з ваших мастей, і партнер, не маючи в ній підтримки, може зі свого боку поправити вас. Шанси знайти фіт хоч би в одній із ваших мастей становлять понад 80 %.

БК із довгою мастю. Призначення 2БК або 3БК показує наявність невідомої довгої масті. Партнер заявляє трефу, і ви за необхідності поправляєте контракт.

Цікавою варіацією конвенції є використання БК з довгою мастю за наявності 0 або 2-х захисних взятків та безпосереднє призначення масті, коли ви можете взяти одну взятку на вісті. Коли ви заявляєте 2БК, опоненти можуть лише гадати, скільки захисних взятків ви маєте, але партнер, зазвичай, може судити про це за своєю картою та за заявками

опонентів, і це за нагоди допоможе йому вирішити питання, чи треба захищатися від призначеного опонентами шлему.

Призначення коротких мастей. Оверкол показує короткість у заявленій масті та підтримку в інших мастях.

Невизначені призначення. Заявка 2 в масть показує або довжину, або короткість у заявленій масті. Опоненти не знають, що це. Партнер теж, але це не дуже істотно, бо торгують противники. Якщо вас контрували в короткій масті, ваша реконтра вимагає відходу з контри.

Тризначні призначення 2 в масть. Заявка 2 в масть показує або (1) довгу слабку масть, або (2) підтримку в 3-х інших мастях, або (3) двомаску в неназваних мастях. На контру ви реконтруєте з (2) або йдете в найближчу довгу масть з (3).

2.4.7.3 Торгівля після входу на відкриття 2♣ (Precision). Це відкриття, що означає 11–15 PC в розкладі від 5-ки треф і мажорна 4-ка або від 6-ки треф, здобуло останнім часом значну популярність. Це викликано як зручністю самого відкриття, так і вигодою для структури всієї системи («розвантаження» відкриття 1♣).

Відомі положення, що приділяють увагу проблемі розвитку торгівлі після відкриття 2♣ (Precision) під час інтервенції. Зараз найбільш популярні такі угоди:

1) у секвенції:

W	N	E	S
2♣	контра	?	

– реконтра – єдина сильна заявка, від 11 PC, розклад будь-який, наприклад: ♠ ТВ65 ♥ KB2 ♦ T987 ♣ 54,

♠ K4 ♥ ТДВ32 ♦ Т54 ♣ 1098;

– 2 в масть – слабке знесення з місфітом у трефі, наприклад, 2♠ з ♠ КДВ987 ♥ 864 ♦ 752 ♣ 2;

– 2БК – інвіт до 3БК з трефовим фітом, 10–12 PC, наприклад: ♠ K6 ♥ ТВ3 ♦ 10932 ♣ K753;

- 3 в масть – лонгер із фітом, тобто заявлена масть і фіт у трефі, 8–11 РС, наприклад, 3♥ з ♠ 2♥ ТДВ54 ♦ 864 ♣ К876;
- 3♣, 4♣, 5♣ – блоки;

2) у секвенції:

W	N	E	S
2♣	2♦/♥/♠	?	

– контра – негативна, від 8 РС, 4-ка в незаявленому мажорі (W може перетворити її на каральну з 4-кою в масті входу), наприклад, після інтервенції 2♣: ♠ 32♥ КД54 ♦ Т976 ♣ В43, ♠ Т2♥ КД54 ♦ Т976 ♣ 864;

– 2БК – сильне, практично форсує гейм, питання про розклад (передусім про мажорну 4-ку);

– масть на 2-му рівні – натурально, лонгер від 5-ки, не форсує, наприклад, 2♠ на вхід 2♦ з ♠ ТД1087♥ ДВ2♦ 865♣ 87;

– масть на 3-му рівні (без стрибка) – натурально, форсує на одне коло;

– нова масть зі стрибком – натуральний форсгейм, лонгер від 6-ки, наприклад, 3♥ на вхід 2♦ з ♠ Т2♥ ТКВ1065♦ 32♣ В102;

– масть опонента – питання про затримку, рука з хорошим фітом у трефі або солідною бубною після входу мажором, наприклад, на вхід 2♣: ♠ 32♥ ТК3♦ ДВ98♣ К1092, ♠ 32♥ К43♦ ТКД987♣ 32;

– 3♣ – 7–10 РС, фіт трефовий;

– 4♣ – блок, слабка розкладна рука;

– 3БК – контракт (швидше за все із фітом у трефі);

3) після входу мастю зі стрибком:

– контра – повинна бути негативною та показувати 4-ку в неназваному мажорі;

– нова масть нижча за рівень гейму – натурально, форсує;

– масть опонента – кюбід, що узгоджує трефу;

– інші – натурально.

2.4.7.4 Конкурентна торгівля після відкриття 2♦

Вілкоша. Це відкриття (для довідки – слабка (7–10 РС) двомаска, не гірше за 5-5, з хоча б одним мажором) є дуже популярним.

Ось найпопулярніша схема конкурентної торгівлі після відкриття 2♦ Вілкоша:

1) після контри 1-го захисника:

W	N	E	S
2♦	контра	?	

– пас – бубновий фіт, можливість гри 2♦ з контрою, якщо одна з мастей того, хто відкрив, – бубна;

– реконтра – втікання, просить партнера назвати мажор, заявляють або з місфітом бубен, або з хорошими фітами в обох мажорах;

– 2♥, 2♠, 3♣ – натуральні sign-offи, масть не коротша за 6-карткову;

– решта – як без контри, тобто:

2БК – питання про масті лонгерів;

3♦ – інвіт із фітами в обох мажорах;

3♥ – блок із фітами в обох мажорах;

3♠ – блок із більш короткою червою;

4♦ – бажання грати 4 в мажорі того, хто відкрив;

2) після входу мастю на 2-му рівні:

W	N	E	S
2♦	2♥/♠	?	

– пас – може бути зроблений із довжиною в масті інтервенції та силою, що не гарантує гейм;

– контра – «на довжину», партнер може пасувати лише з лонгером у масті контри;

– 2БК – питання про масті того, хто відкрив;

– масть без стрибка – фіт у заявленій масті, не форсує; той, хто відкрив, пасує з лонгером, в іншому разі називає свою найближчу масть, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
2♦	2♠	3♣	пас
?			

W пасує з трефою; маючи бубну та мажор, заявляє 3♦; з двома мажорами – 3♥;

3) після входу мастю на 3-му рівні:

W	N	E	S
2♦	3♣	?	

- контра – каральна;
  - ЗБК – контракт;
  - масть опонента – просить того, хто відкрив, назвати свою найближчу масть, форсгейм;
  - нова масть: найвища за мастю опонента – натурально, форсує, хороший лонгер від 6-ки; нижче – фіт, той, хто відкрив, пасує з лонгером у названій масті, інакше заявляє свою найближчу масть. У наведеній секвенції 3♦ та 3♥ обіцяють лише фіт і не форсують, а 3♠ – натуральний форсинг;
- 4) після входу 2БК:

- контра – каральна;
- 3♣/♦/♥ – фіт у призначеній масті, той, хто відкрив, пасує з лонгером, інакше заявляє свою найближчу масть;
- 4♦ – бажання грати 4 в мажорі того, хто відкрив.

А зараз кілька прикладів і завдань для самостійного вирішення на тему конкурентної торгівлі після відкриття 2♦ Вілкоша. Займаючи позицію Е, що ви призначите у секвенції (для прикладів 2.322–2.324 та завдань 2.631, 2.632)

W	N	E	S
2♦	2♠	?	

із такими руками:

2.322	2.323	2.324	2.631	2.632
♠ КД1043	♠ 4	♠ –	♠ 865	♠ 9765
♥ К	♥ КВ97	♥ КД65	♥ К86	♥ КД954
♦ ТВ987	♦ ТВ102	♦ ДВ1092	♦ ДВ98	♦ –
♣ 32	♣ ТД53	♣ К654	♣ Т87	♣ Т1098

Займаючи позицію Е, що ви призначите у секвенції (для прикладів 2.325, 2.326 та завдань 2.633–2.635)

W	N	E	S
2♦	3♣	?	

із такими руками:

2.325	2.326	2.633	2.634	2.635
♠ ТДВ2	♠ КВ102	♠ 75	♠ 2	♠ ТДВ976
♥ КД732	♥ ТДВ43	♥ Д2	♥ К92	♥ К2
♦ ТВ3	♦ 532	♦ ТВ932	♦ Т9832	♦ ТД4
♣ 2	♣ 2	♣ КД108	♣ К642	♣ 32

Рука 2.322. Пас – може, партнер здогадається, що ми дещо маємо й відновиться контрою? Після нашої контри («на довжину») ми, швидше за все, не виберемося з місфітів.

Рука 2.323. Контра – «на довжину», якщо в партнера піка, то підсадження буде пристойним, якщо ж партнер піде, то є шанси навіть на шлемик.

Рука 2.324. Заявка 2БК. Якщо в партнера немає піки, гейм гарантований, якщо ж є – не факт, що 2♠ сидять (тому не даємо контру); під час відповіді на 2БК, що показує піку, запросимо до мінорного гейму.

Рука 2.325. Заявка 4♣. З'ясуємо масті партнера, при червоному двокольорі є шанси навіть на шлемик.

Рука 2.326. Заявка 4♦. Спробуємо 4 у мажорі партнера (якщо опоненти дозволять нам).

2.4.8 Інструменти конкурентної торгівлі

У конкурентній торгівлі з'являються деякі заявки, недоступні під час односторонньої торгівлі. Уміле їх використання дає в руки інструменти, що дозволяють мінімізувати труднощі, викликані інтервенцією опонентів. Інструменти ці такі: контра, реконтра, призначення в масті противника, а в деяких ситуаціях також пас і заявки в БК.

2.4.8.1 Контра в конкурентній торгівлі. Непорозуміння, пов'язані зі значенням контри, є джерелом найбільших «оберток». Навіть зіграні пари часто помиляються в інтерпретації контри в найпростіших ситуаціях. Спробуємо систематизувати цей елемент двосторонньої торгівлі.

1. Каральна контра – це контра, після якої партнер повинен пасувати незалежно від його карти. Найчастіше це актуально в ситуації, коли сила та розклад руки партнера

були досить точно описані в попередній торгівлі. Найбільш типові приклади секвенцій такого виду це:

1) контра на вхід після натурального відкриття 1БК:

W	N	E	S
1БК	2♥	контра	

Відкриття 1БК точно описує силу руки W і порівняно точно розклад, отже при вході противника E має підстави для прийняття оптимального рішення;

2) контра на вхід після блокувального відкриття:

W	N	E	S
3♥	3♠	контра	

Блокувальне відкриття досить добре описує захисний потенціал руки W – рішення щодо подальшої торгівлі належить виключно E;

3) контра після опису сили та розкладу партнера:

W	N	E	S
1♠	пас	1БК	пас
пас	2♥	контра	

Пас на 1БК передав силу (12–15 PC) та розклад (рівномірний) руки W, тому рішення E не обговорюється.

Інша типова ситуація застосування каральної контри, це коли контриться добровільно призначений опонентами контракт (зазвичай гейм або шлемик) під час попередніх пасів сторони, що контрить. Ось приклади таких секвенцій:

W	N	E	S
1♥	пас	4♥	пас
пас	контра		
1♠	пас	1БК	пас
2♥	пас	4♥	контра
1♠	пас	2♦	пас
3♦	пас	4♠	контра
1БК	пас	2БК	пас
3БК	контра		

2. Пропонувальна контра – це контра, що передає партнеру директиву: «пасуй, якщо твоя карта приблизно відповідає такій, яку можна статистично очікувати на підставі попередньої торгівлі». Класичні приклади такої контри:

1) на вхід 1-го захисника, коли не застосовують негативну контру, наприклад:

W	N	E	S
1♥	2♦	?	

контра є пропонувальною, її можна давати з руками типу:

♠ K64	♠ T643	♠ D8	♠ D53
♥ 82	♥ K7	♥ 54	♥ 7
♦ КД53	♦ T832	♦ T9843	♦ K1082
♣ Д973	♣ 976	♣ T754	♣ T8742

Не можна в той самий час контрити з картою: ♠ 743 ♥ 2 ♦ КД1076 ♣ 8642. Іншими словами: карта того, хто контрить, повинна містити деяку онерну силу, цінності в масті входу та такий розклад, щоб у разі знесення контри партнером мати можливість для розумної торгівлі.

Той, хто відкривав, повинен прийняти пропонувальну контру партнера, якщо тільки його рука не містить короткості в законтреній масті та малої кількості захисних взяток. Ось приклади торгівлі W у секвенції:

W	N	E	S
1♥	2♦	контра	пас
?			

– із рукою ♠ K973 ♥ ДВ843 ♦ 9 ♣ КД8 відходимо в 2♥ через побоювання, що противники виграють контракт;

– із рукою ♠ КД87 ♥ ТВ10863 ♦ – ♣ T76 заявляємо 2♠ або 3♦ – підсадження опонентів дуже правдоподібне, але рука дає хороші шанси на виграш гейму, який може не компенсуватися записом за підсадження;

– із рукою ♠ ТК83 ♥ ТД943 ♦ 9 ♣ T75 пасуємо – може бути навіть шлемик при 4-ці пік і цінностях у трефі в партнера, проте підсадження не повинне бути малим;

2) на вхід 2-го захисника, наприклад:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥	2♦
?			

контра також пропонувальна, обіцяє в принципі 4-ку в законтреної масті та виключає 4-ку в масті партнера. Це можуть бути руки:

♠ K976	♠ K75	♠ T873	♠ T754
♥ T8	♥ 9	♥ 84	♥ 5
♦ KB86	♦ T1073	♦ TД108	♦ ТК52
♣ Д87	♣ ТК732	♣ Д52	♣ Д642

Підказками для контрування є: потенційна сума взяток у масті входу, загальна онерна сила та місфіт у масті партнера. Можна контрити пропонувальню навіть із 3-кою в масті входу, але це вимагає великого онерного посилення та швидких взяток при місфіті в масті партнера, наприклад:

♠ T843 ♥ 8 ♦ K76 ♣ ТК832, ♠ TД83 ♥ 83 ♦ ТВ3 ♣ ТКВ8. Проте, у несприятливій зональності з останньою рукою потрібно заявити ЗБК, оскільки підсадження може не компенсувати премію за вельми ймовірний гейм.

Партнер того, хто контрить, повинен утримати контру, якщо немає очевидних протипоказань: із рівномірним розкладом майже завжди пас; із синглетом у масті контри підказками мають бути онерна сила, сума захисних взяток, а також геймові перспективи. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥	2♦
контра	пас	?	

з рукою ♠ K87 ♥ T8643 ♦ 5 ♣ В1097 Е може пасувати, проте з картою ♠ K9 ♥ T1097542 ♦ 9 ♣ В107 потрібно призначити 4♥.

Пропонувальня контра трапляється також в інших секвенціях конкурентної торгівлі. Часто її відмінність від, наприклад, контри на вибір, вимагає детального аналізу попередньої торгівлі. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	контра	реконтра	2♦
пас	пас	контра	

контра є пропонувальною, незважаючи на те, що контра, яка дається «під руку», буває зазвичай виключно контрою на вибір, проте W, пасуючи на 2♦, допустив можливість гри 2♦ з контрою. Його пас виключив руки типу ♠ K974 ♥ ДВ8643 ♦ 9 ♣ Т2, тому контра Е має досить високий рівень карності. Пас W двозначний – він означає або рівномірну руку, придатну для прийняття можливої контри партнера, або сильну руку з короткою бубною, із якою він знесе контру (це секвенція, що форсує, а значить, зі слабкою рукою та бубною короткістю W повинен відразу призначати, не «пропускаючи» 2♦ до партнера).

3. Контра на вибір означає: «пасуй, або йди залежно від карти» (той, хто контрить, хотів би покарати опонентів, але це неможливо без наявності в партнера деяких цінностей у масті контри). У різних секвенціях контру на вибір можуть давати з різними руками. Ось кілька прикладів:

1) після призовної контри опонента та реконтри того, хто відповідає, контра гравця, що знаходиться перед рукою, яка відійшла:

W	N	E	S
1♣	контра	реконтра	пас
пас	1♥	пас	пас
?			

У наведеній секвенції контра W на вибір, її можуть давати вже з хорошою 3-кою й легким посиленням (контра від Е була б пропонувальною та показувала б масть від 4-ки). Ось приклади рук W, придатних для контри:

♠ Т8	♠ 754	♠ КД4
♥ Т85	♥ Д843	♥ КД5
♦ КВ75	♦ КД5	♦ 98
♣ Д853	♣ ТВ3	♣ Т7532.

Е приймає контру з картою типу:

♠ K876	♠ 84	♠ T843
♥ K76	♥ Д32	♥ T64
♦ T5	♦ ТК72	♦ 72
♣ Д843	♣ Д643	♣ K832

водночас він має зносити з руками:

♠ K762	♠ T9	♠ T864
♥ 82	♥ 92	♥ 932
♦ T532	♦ Д742	♦ Д753
♣ K83	♣ T7543	♣ T8;

2) контра на вхід 2-го захисника, що дається «під руку», наприклад:

W	N	E	S
1♦	пас	1♠	2♣
пас	пас	?	

за класичними канонами торгівлі контра на цій позиції інформує про силу від 9 РС і порівняно рівномірний розклад, без фіта в масті відкриття, із можливістю гри 2♣ з контрою при деяких трєфових цінностях у руці того, хто відкрив.

Така контра приносить іноді несподівані результати, як у наступній здачі.

Матч, усі до зони:

♠ K2
♥ K102
♦ ТК765
♣ B72

♠ 8765
♥ 765
♦ Д109
♣ 654

♠ TДВ43
♥ ДВ43
♦ 82
♣ 83

♠ 109
♥ T98
♦ В43
♣ ТКД109

Торгівля:

W	N	E	S
1♦	пас	1♠	2♣
пас	пас	контра	пас...

і без трьох за 500, тоді як для виграшу 4♠ необхідно було б відгадати, який із мажорів поділився 3-3.

4. Кооперативна контра аналогічна контрі на вибір, але пропонує швидше подальшу торгівлю, ніж покарання. Вона припускає можливість гри з контрою, але дається з картою, що має перспективи на власну гру. Найчастіше показує максимум сили в межах попередньої секвенції, хороші цінності та розклад, що не дає можливості іншої розумної заявки, наприклад:

W	N	E	S
1♥	2♣	2♥	3♣
пас	пас	контра	

Рука E досить точно лімітована й важко чекати, щоб він мав велику кількість захисних взятків. Контра вказує на максимум сили, слабкий червовий фіт і швидкі взятки, тобто руку типу ♠ T864 ♥ B53 ♦ T653 ♣ 86.

W	N	E	S
1♦	1♠	2♦	контра (♥ + ♣)
пас	2♥	пас	пас
3♦	контра.		

Рука N: ♠ B8654 ♥ T104 ♦ T87 ♣ КД. S, маючи від 5-ки в черві та коротку бубну повинен піти, з іншою картою – може перетворити кооперативну контру N на каральну.

5. Інформаційна контра – це контра, що передає інформацію, не пов’язану з бажанням контрити опонентів. Контри цього типу можуть мати різні значення – показувати силу, певну масть, певний розклад тощо.

5.1. Негативна контра детально розглядалася у розділі, присвяченому торгівлі після відкриття партнера 1 в масті та входу опонента мастю (див. сторінку 214).

5.2. Призовну контру детально розглядали в розділі, присвяченому атакувальній інтервенції після відкриття мастю (див. сторінку 168).

5.3. У розділі, присвяченому атакувальній інтервенції після відкриття мастю (див. сторінку 168), також детально розглядалася пояснювальна контра.

5.4. Двомасна контра (контра бі) була розглянута в розділах, присвячених атакувальній інтервенції після 1БК (див. сторінку 182) та конкурентній торгівлі після відкриття 1БК і контри (див. сторінку 247).

Для доповнення контри бі вводять двозначний вхід 1БК, що означає або мінорну двомаску, або 16–18 РС у рівномірному розкладі.

5.5. Повторна призовна контра. Іноді виникає ситуація, коли гравець, який дав у першому колі призовну контру, акцентує силу руки контрою, що в цій секвенції не може мати карального характеру. Така контра означає оверне посилення та можливість гри в неназваних мастях:

	W	N	E	S
1)	1♣ 2♣	контра контра;	пас	1♦
2)	1♣ 2♥	контра контра;	1♥	пас
3)	1♦ 2♠	контра контра.	1♠	пас

У прикладі (1) повторна контра показує практично лише силу, не кажучи нічого про розклад, водночас у прикладі (2) це очевидна пропозиція 4-ки пік, а в прикладі (3) – демонстрація розкладу 4-ка черв і від 4-ки трэф.

5.6. Силова контра. У певних ситуаціях торгівлі в деяких системах контра, що не має карального характеру, передає настільки загальну інформацію про розклад руки того, хто контрить, що практично говорить лише про силу. Таку контру називають силовою, її більш детально розглядали

в розділі, присвяченому конкурентній торгівлі після відкриття 1БК і контри (див. сторінку 247).

5.7. Контра-відповідь – це контра 2-го захисника після призовної контри 1-го захисника та підняття масті відкриття тим, хто відповідає. Якщо лівий опонент відкриває торгівлю, партнер контрить, а правий опонент піднімає масть відкриття, ваша контра тепер є не каральною, а у відповідь (знову таки призовною).

Під час відповіді на призовну контру партнера ви, зазвичай, показуєте свою найдовшу масть. Коли правий опонент піднімає масть відкриття, ви можете застосувати контру-відповідь для показу довжини більше, ніж в одній масті, дозволяючи партнерові прийняти рішення, оскільки його точне розподілення невідоме.

Розглянемо окремо кожен можливість використання контри-відповіді.

	W	N	E	S
1)	1♣/♦	контра	2♣/♦	?
- контра – 4-4 у мажорах, 6–12 РС. (Це виключає потребу вгадувати, який мажор заявити. Партнер призначить свій 4-картковий мажор, дозволяючи вам знайти 8-картковий фіт);
  - 3♣/♦ відповідно – 4-4 у мажорах, від 13 РС. (Це просить партнера призначити гейм у його 4-картковому мажорі);
  - 2♥ або 2♠ – від 4-ки, 6–9 РС;
  - 3♥ або 3♠ – від 4-ки, 10–12 РС;
  - 4♥ або 4♠ – від 4-ки, від 13 РС;
  - 2БК – 10–12 РС і затримка в масті відкриття;
  - 3БК – від 13 РС і затримка в масті відкриття.

	W	N	E	S
2)	1♥	контра	2♥	?
- контра – заперечує 4-ку пік, показує 4-4 в мінорах, 8–12 РС. (Оскільки піка – єдиний мажор, що цікавить партнера, ви повинні, маючи 4-ку, назвати її на 2-му рівні);
  - 2♠ – від 4-ки, 6–9 РС;

- 3♠ – від 4-ки, 10–12 РС;
- 4♠ – від 4-ки, від 13 РС;
- 3♣ або 3♦ – від 5-ки, 10–12 РС, не форсує;
- 3♥ – геймовий інтерес у мінорах, від 13 РС;
- 4♣ або 4♦ – від 5-ки, від 13 РС, не форсує;
- 2БК – 10–12 РС і затримка в масті відкриття;
- 3БК – від 13 РС і затримка в масті відкриття.

	W	N	E	S
3)	1♠	контра	2♠	?

- контра – від 4-ки черв, до 10 РС;
- 3♥ – від 4-ки, 10–12 РС;
- 4♥ – від 4-ки, від 13 РС;
- 3♣ або 3♦ – від 5-ки, 10–12 РС, не форсує;
- 3♠ – геймовий інтерес у мінорах, від 13 РС;
- 4♣ або 4♦ – від 5-ки, від 13 РС, не форсує;
- 2БК – 10–12 РС і затримка в масті відкриття;
- 3БК – від 13 РС і затримка в масті відкриття.

	W	N	E	S
4)	1♣/♦	контра	3♣/♦	?

- контра – від 4–3 в мажорах, до 10 РС;
- 4♣/♦ відповідно – 4-4 в мажорах, від 13 РС;
- 3♥ або 3♠ – від 4-ки, 10–12 РС;
- 4♥ або 4♠ – від 4-ки, від 13 РС;
- 3БК – від 13 РС і затримка в масті відкриття.

	W	N	E	S
5)	1♥	контра	3♥	?

- контра – від 4-ки пік, до 10 РС;
- 3♠ – від 4-ки, 10–12 РС;
- 4♠ – від 4-ки, від 13 РС;
- 4♥ – прохання вибрати гейм у мінорі;
- 4♣ або 4♦ – від 5-ки, від 13 РС, не форсує;
- 3БК – від 13 РС і затримка в масті відкриття.

Якщо правий опонент піднімає масть свого партнера вище рівня 3♥, ваша контра стає каральною.

А зараз кілька завдань для самостійного вирішення на тему застосування контри-відповіді. Лівий опонент відкриває 1♦, партнер контрить, і правий опонент заявляє 2♦. Що ви заявите із кожною з таких рук?

2.636	2.637	2.638	2.639
♠ K875	♠ ДВ87	♠ KB84	♠ T4
♥ ТД63	♥ 65	♥ ДВ65	♥ КД83
♦ 65	♦ КД32	♦ Т743	♦ 743
♣ 742	♣ 972	♣ 6	♣ Д743

2.636	2.637	2.638
♠ ТКД7	♠ 876	♠ Д6
♥ K5	♥ Д75	♥ 865
♦ 8765	♦ KB75	♦ ТВ10
♣ Д84	♣ ТК5	♣ K6532

Лівий опонент відкриває 1♥, партнер контрить, правий опонент заявляє 2♥. Що ви заявите із кожною з таких рук?

2.639	2.640	2.641	2.642	2.643
♠ ТВ84	♠ Д76	♠ K3	♠ Т1086	♠ Т6
♥ 54	♥ 86	♥ 743	♥ 65	♥ 932
♦ КД74	♦ KB53	♦ ТДВ865	♦ ТВ64	♦ КД86
♣ 853	♣ КД92	♣ 93	♣ 853	♣ Т987

2.644	2.645	2.646	2.647
♠ KB84	♠ 1053	♠ Т3	♠ 765
♥ Т54	♥ ТД4	♥ 965	♥ КД10
♦ ТВ4	♦ K654	♦ 865	♦ KB75
♣ 743	♣ Д63	♣ ТКД83	♣ Т74

Лівий опонент відкриває 1♠, партнер контрить, правий опонент заявляє 2♠. Що ви заявите із кожною з таких рук?

2.648	2.649	2.650	2.651
♠ Т4	♠ ТК3	♠ 976	♠ 54
♥ КД87	♥ 754	♥ ТВ63	♥ Т3
♦ 7543	♦ Д654	♦ ТВ3	♦ 865
♣ Т43	♣ Д43	♣ 742	♣ ТКВ975

2.652	2.653	2.654	2.655
♠ 1054	♠ 743	♠ 54	♠ ДВ109
♥ КД75	♥ Д3	♥ К32	♥ К4
♦ К432	♦ КДВ106	♦ ТД64	♦ КВ54
♣ 54	♣ К73	♣ КВ53	♣ Т53

Лівий опонент відкриває 1♣, партнер контрить, правий опонент заявляє 3♣. Що ви заявите із кожною з таких рук?

2.656	2.657	2.658	2.659	2.660
♠ ТД65	♠ Д765	♠ К43	♠ КВ93	♠ Т3
♥ 76	♥ К654	♥ Д42	♥ ДВ75	♥ ТД84
♦ Т543	♦ Т65	♦ К432	♦ ТД3	♦ К432
♣ 874	♣ 54	♣ ТВ10	♣ 93	♣ 862

Лівий опонент відкриває 1♥, партнер контрить, правий опонент заявляє 3♥. Що ви заявите із кожною з таких рук?

2.661	2.662	2.663	2.664	2.665
♠ 43	♠ 976	♠ ДВ75	♠ 9743	♠ КД53
♥ 5	♥ ТД	♥ 43	♥ 653	♥ 65
♦ ТД863	♦ К854	♦ КВ43	♦ ТК3	♦ КД54
♣ ТД972	♣ КВ63	♣ Д72	♣ ТД3	♣ 743

Деякі теоретики рекомендують застосовувати контру-відповідь також у секвенціях типу:

W	N	E	S
1БК	контра	2♥	контра
	(силова)		(відповідь)

мотивуючи це тим, що Е має гарантію певного фіта у W.

Під час використання контри бі будь-яка контра 2-го захисника є контрою-відповіддю. Ось приклад такої торгівлі (див. діаграму на наступній сторінці).

W	N	E	S
	1♣	контра (bi)	1БК
контра (відп.)	2♥	2♠	3♥
3♠	4♥	контра	пас...

(без трьох, 500 для EW).

Парний турнір, усі до зони:

♠ Д9653
♥ 9
♦ ТД43
♣ 976

♠ 8
♥ ТДВ7
♦ 76
♣ ТК8532

♠ К102
♥ 10854
♦ К9
♣ ДВ104

♠ ТВ74
♥ К632
♦ В10852
♣ —

Контра W була типовою контрою-відповіддю. Після контри партнера, що обіцяє двоколір без трефи, він мав гарантію знаходження узгодженої масті.

Контру-відповідь часто перетворюють на каральну, наприклад:

Матч, усі до зони:

♠ К974
♥ КВ94
♦ 4
♣ КД105

♠ 63
♥ Т73
♦ ТКД83
♣ В92

♠ ДВ102
♥ Д852
♦ 1092
♣ Т6

♠ Т86
♥ 106
♦ В765
♣ 8743

Торгівля:

N	E	S	W
1♦	пас	1♥	контра
2♥(?)	контра (відп.)	пас	пас (!)...

(без двох, 300 для EW).

Контра Е може трохи збентежити прихильників акуратної торгівлі, проте необхідно взяти до уваги, що він міг впевнено розраховувати на 4-ку пік у партнера. W, пасуючи, певно очікував кращої карти у Е, але при точному вісті розігравальник був без шансів.

5.8. Контра на узгоджену масть противника. Важко сформулювати узагальнений принцип такої контри на 2-му та 3-му рівні. Можна стверджувати одне: така контра не є каральною. Іntenції того, хто контрить, можна розглянути, аналізуючи конкретні секвенції. Ось кілька типових ситуацій:

1) контра того, хто відкривав, після напівпозитивної відповіді:

W	N	E	S
1♣	1♦	1♥	2♦

контра

контра означає легке посилення (від 14 PC) в приблизному розкладі 4♠-3♥-2♦-4♣ чи 4♠-3♥-1♦-5♣ або сильну рівномірну руку, тобто призовну контру, яка каже: «Я хотів би щось грати в будь-якій масті, крім масті противника – вибирай».

Аналогічно в секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♠	контра	2♠
		(від 4-ки ♥)	

контра

модельний розклад руки W 2♠-3♥-4♦-4♣ чи 1♠-3♥-4♦-5♣ із силою від 14 PC. W говорить контрою: «Не можу узгодити тобі черву, але можу грати в ній, а також в обох мастях, що залишилися – вибирай».

Деяко інша ситуація після інформативного відкриття, наприклад у секвенції:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♣	2♠

(не форсує)

контра

приблизний розклад руки W це 2♠-5♥-4♦-2♣ з невеликим онерним посиленням – неможливість узгодження трефи, але припущення гри в ній; призначення своєї масті спотворило б розклад або силу W, проте карта дуже хороша для того, щоб «відпустити» 2♠.

Це може бути також рука: ♠ 87 ♥ ТКД53 ♦ ТК7 ♣ 965. Така рука надто сильна для 3♣, які є лише боротьбою за частковий контракт – потрібно дати контра, а після ймовірних 3♣ або 3♦ партнера заявити 3♥, інформуючи про посилення та хорошу 5-ку черв. Це дозволить досягти 4♥ з такою, наприклад, рукою партнера: ♠ 94 ♥ В2 ♦ ДВ98 ♣ Т10843.

У деяких секвенціях такого типу контра служить інвітом до гейму:

W	N	E	S
1♠	2♥/контра	2♠	3♥

контра

маючи домовленість, що призначення узгодженої масті – sign-off, інвітувати можна лише через контра, оскільки між мастями противників і нашою немає жодної вільної заявки;

2) після позитивної відповіді без узгодженої масті:

W	N	E	S
1♥	2♦	2♠ (форсує)	3♦

контра

контра набуває характеру контри на вибір – E може пасувати, якщо лише не має фіта в черві або короткої бубни. Вона означає місфіт у масті партнера та невелике посилення. Таку контру не потрібно давати з опозицією в масті контри – продемонстрована онерна сила при місфітних руках цілком достатня для підсадження противників, незважаючи на їх узгодження. У цій секвенції у W можна очікувати руки типу: ♠ 9 ♥ ТК943 ♦ Т86 ♣ К863, ♠ 54 ♥ ТК964 ♦ К86 ♣ ТВ6.

Якщо той, хто відповідає, заявив мінор, а потім законтрив узгоджену масть противників, така контра має характер питання про затримку. Ось приклад:

♠ ТКД95
♥ 65
♦ Д852
♣ 95

♠ 43
♥ ТДВ42
♦ Т10
♣ 10842

♠ В10762
♥ К973
♦ В97
♣ 3

♠ 8
♥ 108
♦ К642
♣ ТКДВ76.

Торгівля:

N	E	S	W
1♠	пас	2♣	2♥
пас	3♥	контра	пас
3♠	пас	4♣	пас...

Контра S змушувала N на заявку ЗБК із затримкою черв. Допускалася можливість пасу зі значною кількістю захисних взятків і місфітом у трефі: ♠ ТК965 ♥ 864 ♦ Т653 ♣ 9;

3) контра від того, хто відповідає, має призовний характер, вказує на посилення та розклад, що не дає змоги для іншої розумної заявки. Наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♦	1♥	2♦
пас	пас	контра	

контра показує від 10 РС, обіцяє 4-ку пік чи 5-ку черв, тобто руки типу:

♠ KB97	♠ K52	♠ K97	♠ K975	♠ K9
♥ ТД63	♥ ТДВ63	♥ Т9863	♥ Т963	♥ ТД863
♦ 864	♦ 86	♦ 8	♦ 8	♦ 8
♣ 74	♣ 742	♣ К742	♣ Т742	♣ Т9742.

Це не повинні бути руки, що дають можливість для розумної натуральної заявки, наприклад, із картою:

♠ K7 ♥ ТДВ953 ♦ 84 ♣ 964 – призначаємо 3♥;

♠ КД73 ♥ ТК863 ♦ 93 ♣ 87 – призначаємо 2♠.

Потрібно пам'ятати, що призначення Е 2♥ або 3♣ в цій секвенції замість контри не форсує.

Інший приклад:

W	N	E	S
1♣	1♠	контра (від 4-ки ♥)	2♠
пас	пас	контра	

контра показує силу від 10 РС і обіцяє 5-карткову черву. Це може бути також сильна рука (від 11 РС) у розкладі 4-ка ♥ та 5-ка ♣/♦, якщо просте призначення Е в цій секвенції 3♣ або 3♦ не форсує;

4) після узгодження мінору стороною, що контрить:

– на 2-му рівні – має характер контри на вибір; щоб проінвітувати чи з'ясувати затримку, є багато інших заявок, наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♥	2♦	2♥
контра			

W може: запросити до гейму за допомогою заявок 2♠, 2БК, 3♣; запитати про червову затримку через 3♥; боротися за частковий контракт, заявляючи 3♦. Маючи в розпорядженні стільки натуральних заявок, неактуально залишати для контри інформативні значення. Вона повинна бути безумовно контрою на вибір. Її можна давати з руками:

♠ T9	♠ T975	♠ T9
♥ T86	♥ T86	♥ T986
♦ K7643	♦ ТД543	♦ K7543
♣ ТД8	♣ 8	♣ T8

– на 3-му рівні – якщо в попередній торгівлі не було показано затримки в масті противника, контра є питанням про затримку, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	1♥	3♦	3♥

контра

Схожа ситуація може трапитися й без прямого узгодження масті, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
2♥	3♣/♦	3♥	контра

У разі, коли раніше була показана затримка в масті опонента, контра має пропонувальний характер, наприклад, у секвенціях типу:

W	N	E	S
1♦	1♥	2♦	2♥
2БК	3♥	контра	
1♦	1♥	1БК	2♥
пас	пас	3♦	3♥

контра

6. Контри на віст.

У деяких ситуаціях контра від гравця, партнер якого робитиме перший хід, має особливий характер – вказівку атаки в певну масть. У яку – питання домовленості.

Автором цієї концепції є американський теоретик і бриджист С. Лайтнер (S. Lightner). Ось перший описаний випадок використання **контри Лайтнера** з матчу Англія – США, зіграний у 1930 році (діаграма на наступній сторінці):

N	E (Лайтнер)	S	W
1♣	1♥	2♠	пас
3♠	пас	4БК	пас
5♥	пас	6♠	пас
пас	контра	пас...	

W вийшов у трефу (перша масть столу) й без однієї. На іншому столі після аналогічної торгівлі (але без контри) атака була в черву та своя гра.

Ось думка стосовно контр на віст американського експерта Б. Голдмана з його книги «Контри» [18]:

<p>♠ 84 ♥ 872 ♦ В106 ♣ 97532</p>	<p>♠ Т65 ♥ Д65 ♦ Д3 ♣ ТВ1086</p> <div style="border: 2px solid black; border-radius: 15px; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; display: flex; flex-direction: column; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-bottom: 5px;">N</div> <div style="margin-bottom: 5px;">W</div> <div style="margin-bottom: 5px;">E</div> <div style="margin-bottom: 5px;">S</div> </div> <p>♠ КДВ973 ♥ 3 ♦ ТК4 ♣ КД4</p>	<p>♠ 102 ♥ ТКВ1094 ♦ 98752 ♣ –</p>
--	---	--

«Контри, що вказують віст, дають не з метою покращення запису за підсадження противників, а скоріше для того, щоб одержати хороший запис у здачі, де можна очікувати поганий при «нормальному» вісті партнера.

Контра на шлем від гравця, партнер якого ходитиме, завжди вимагає нешаблонної атаки. Найбільш поширеною є практика, за якої ця контра вказує на хід (за пріоритетом):

- у першу масть столу;
- якщо партнер розігравальника не заявляв своїх мастей, у першу бокову масть розігравальника;
- якщо жоден із противників не показав бокових мастей, а партнер заявляв масть, його контра просить атаку в одну з незаявлених мастей;
- у масть, яку партнер може вбити».

Деякі провідні пари поширили принципи контри Лайтнера й геймові контракти. Ось приклад (див. діаграму на наступній сторінці):

W	N	E	S
1♣	1♦	2♠	пас
4♠	контра	пас...	

Контра вимагала ходу в першу масть столу – трефу. Настала атака ♣10, повернення в черву й без однієї.

<p>♠ B108 ♥ 108 ♦ Д8 ♣ ТКД863</p>	<p>♠ 653 ♥ Д965 ♦ ТК9754 ♣ –</p> <div style="border: 2px solid black; border-radius: 15px; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; display: flex; flex-direction: column; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> N </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> W E </div> <div style="display: flex; justify-content: center; width: 100%;"> S </div> </div> <p>♠ 2 ♥ Т742 ♦ В632 ♣ 10942</p>	<p>♠ ТКД974 ♥ KB3 ♦ 10 ♣ В75</p>
---	--	--

Трапляються й контри на хід проти контракту ЗБК. Щоб дати таку контру, гравець повинен бути впевнений, що вказана в такий спосіб атака буде кладучою. Загалом контра на ЗБК вимагає віст в першу масть столу.

У разі, коли партнер атакувальника заявляв масть, а ні сам він, ні противники не заявляли мастей, контра на ЗБК означає: «не ходи в мою масть» і зазвичай дається із солідною боковою мастю. Ось приклад:

W	N	E	S
1♠	1БК	пас	ЗБК
контра	пас...		

Е з рукою: ♠ 94 ♥ K86432 ♦ 965 ♣ Д8 атакував у бубну та застав у партнера: ♠ Д7532 ♥ Д2 ♦ ТКД105 ♣ 5.

У деяких секвенціях контра на ЗБК вимагає: «вгадуї хід у мою масть». Це актуально, наприклад, у секвенціях:

W	N	E	S
1БК	пас	ЗБК	контра
пас...			

Деякі пари мають у цій ситуації домовленість «ходи в піку».

W	N	E	S
3♥	пас	ЗБК	пас
пас	контра	пас...	

У N можна очікувати солідну трефу або бубну (з пікою можна було увійти 3♠). S повинен вгадати, наприклад, із картою: ♠ B543 ♥ 94 ♦ K7532 ♣ 95 потрібно вийти в трефу.

Мотив, близький до цієї конвенції, може бути використаний у специфічній ситуації – коли опоненти грають великий шлем, і можна підозрювати, що в них не вистачає туза, наприклад, після питання про тузи та «виправлення» остаточного контракту тим, хто відповідає. Якщо торгівлею виключається віст у дві масті, то пас віддає перевагу атаці в молодшу з тих, що залишилися, а контра – в старшу. Ось приклад такої проблеми, після торгівлі:

W	N	E	S
1♦	пас	4БК	пас
5♦ (один туз)	пас	6♠	пас
7БК (?)	пас...		

S з рукою: ♠ 94 ♥ ДВ108 ♦ 75 ♣ В9653 атакував у черву й у розігравальника було 13 взятк. Тим часом у разі трефового вісту захист брав 5 взятк, оскільки в N у трефі було ТК874 та його пас і був, власне, перевагою ходу в трефу (за винятком атаки в бубну та піку).

Останній тип вістових контр – це контри на кюбиди та інші штучні заявки (наприклад, відповіді на Блеквуд та Гербер, трансфери тощо). Використовувані розумно, вони можуть бути дуже ефективним методом показу атаки.

Не потрібно контрити штучну заявку, якщо не хочете, щоб партнер атакував у цю масть. Контра на відповідь про тузи з мастю типу В10632 не полегшить гру партнерові. Частіше це подарує взятку розігравальнику після ходу з-під короля в цій масті, чого без контри не було б.

Якщо пара не «кидається» контрами на штучні заявки, то можна робити корисні висновки з відсутності контри. Зокрема це актуально, коли правий опонент дає кюбід у вашу масть. Партнер, найімовірніше, і так вийде в неї. Тому не давайте контри, якщо не хочете наполягати на цій атаці.

Контра дасть противникам додатковий простір торгівлі та полегшить обмін інформацією.

7. Після двокольорових відкриттів, що не описують точно масті того, хто відкрив, наприклад, 2♦ Вілкоша (див. сторінку 298), та інтервенції 1-го захисника мастю, контра того, хто відповідає, є контрою «на довжину» – той, хто відкривав, може пасувати лише з лонгером у масті контри.

Деякі пари використовують контру «на довжину» також після відкриття 2♣ (Precision) та входу 1-го захисника 2♥ або 2♠.

Застосування контри «на довжину» унеможливорює контрування того, хто входить, із лонгером у масті входу. Той, хто відповідає, повинен пасувати, сподіваючись на контру того, хто відкривав. Ось приклади, що ілюструють руки Е, з якими варто контрити в секвенції:

W	N	E	S
2♦ (Вілкош)	2♥	?	
♠ КД74	♠ Д1064	♠ Д7	
♥ 96	♥ ТД7	♥ К	
♦ ТК972	♦ ТД102	♦ Т10842	
♣ 96	♣ 32	♣ В10632	

Але не потрібно контрити з рукою: ♠ 7♥ Д10642 ♦ ТК10632 ♣ К. Партнер заявить на це 2♠, і ви вже не виберетеся з місфітів.

8. Іntenційна контра.

У деяких секвенціях після штучних заявок опонентів зручно прийняти, що контра висловлює бажання карати їх. Зазвичай, така ситуація трапляється, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1БК	2♣ (Ланді)	?	

Під час входу 2♣, що показує мажорний двоколір, безглуздо контрити 2♣ в значенні «можу карати 2♣» – це означатиме деяку онерну силу з можливістю контрування щонайменше однієї з мастей інтервента.

Аналогічно в секвенції:

W	N	E	S
1♥	пас	4♥	4БК
?			

контра повинна означати каральність щонайменше в одному з мінорів.

Схожа ситуація трапляється в разі входу противника типу «кюбід Майкла», наприклад:

W	N	E	S
1♠	2♠	?	

контра передає інтенцію контрування противників, тобто показує руку із силою від 8 РС без фіта в піці.

9. Контра на одну взятку. Таку контру застосовують під час захисної торгівлі в шлемовій зоні, коли одна із сторін узгодила масть в обороні та бачить, що має вигідний захист проти призначеного шлемика противників. Логічною тоді потрібно вважати таку конвенцію:

- гравець сторони в обороні за рукою, що призначила шлемик:
  - із двома захисними взятками (ЗВ) – контрить;
  - із однією ЗВ або без взятки – пасує;
- після пасу партнера гравець на останній руці:
  - із двома ЗВ – пасує;
  - із однією ЗВ – контрить;
  - без взятки – йде на захист.

Ось приклад використання такої конвенції. Після початкової торгівлі (NS у зоні):

S	W	N	E
2♠ ¹	3♦	4♥ ²	контра ³
пас	пас	реконтра ⁴	пас
6♠			

1 – Акол; 2 – кюбід; 3 – фіт бубен, пропозиція захищатися; 4 – контроль 1-го класу.

Подальша торгівля залежно від рук EW повинна йти так:

S	W	N	E
1) 6♠	пас (0–1 ЗВ)	пас	7♦ (0 ЗВ)

11. Атакувально-захисна контра.

У деяких ситуаціях один із гравців, який описав руку, може перекласти на партнера рішення щодо подальшої торгівлі, передаючи контрою інформацію про наявність у нього (в межах попередньої торгівлі) як пристойних цінностей для своєї гри, так і деяких захисних цінностей. Партнер того, хто контрить, пасує з рукою, придатною для захисту, та призначає вище з більш вираженими атакувальними цінностями. Ось приклади:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♥	2♠
3♣	3♠	пас	4♠

контра

у W можна очікувати руки типу:

♠ 9	♠ 93	♠ 9
♥ КД954	♥ ТД643	♥ Т108654
♦ Т3	♦ 9	♦ Т3
♣ Т9543	♣ ТД1043	♣ КД98

E має залишити контру з руками типу (а, б) і продовжити з картами типу (в, г):

а	б	в	г
♠ ДВ8	♠ 865	♠ 93	♠ 943
♥ К54	♥ Т65	♥ К84	♥ ДВ94
♦ В753	♦ ДВ63	♦ 9432	♦ 9432
♣ 653	♣ В97	♣ Т976	♣ Д6

Ось інший, менш характерний приклад атакувально-захисної контри (NS у зоні):

W	N	E	S
4♥	контра	пас	4♠

контра

Карта W: ♠ – ♥ ТКДВ85 ♦ В1053 ♣ 983.

Контра показувала максимальну руку для відкриття 4♥ із деякими захисними цінностями плюс гарний розклад, залишаючи партнеру рішення про подальшу торгівлю.

2.4.8.2 Реконтра в конкурентній торгівлі. Контра опонента дає нам додаткову заявку – реконтру; було б нерозумно не використати її для своєї вигоди.

1. **Каральну реконтру** застосовують після каральної контри на контракт нашої сторони. Зазвичай її метою є отримання кращого запису, як, наприклад, у такій здачі.

Матч, усі в зоні:

<p>♠ – ♥ B109632 ♦ T108 ♣ 7532</p>	<p>♠ ДВ10987654 ♥ – ♦ K62 ♣ 9</p>		<p>♠ K32 ♥ K874 ♦ 73 ♣ ТКД10</p>
	<p>♠ T ♥ ТД5 ♦ ДВ954 ♣ В864</p>		

Торгівля:

N	E	S	W
4♠	контра	реконтра	пас (?)...

Реконтра S мала на меті покращення результату за реалізацію зонального гейму. Він, мабуть, також очікував, що в разі відходу противників, запис за їхнє підсадження не буде поганим. Ця здача ілюструє й деяку незабезпеченість, яку приховує в собі каральна реконтра в разі розкладів, що відрізняються від середніх. У наведеній здачі N міг мати для зональних 4♠ коротшу піку, але більше онерів у руці, однак при його реальній руці, легко бачити, що розклад W 6-4-3-0 призводив до втрати пікової взятки для NS, і в разі відходу EW з реконтри, запис за їхнє підсадження був би нижчим від очікуваного (5♥ тільки без однієї) й не компенсував би результату за гру з контрою, яка без реконтри, напевно, буде утримана.

Цей приклад свідчить, що перед тим, як давати каральну реконтру, потрібно відповісти на три питання:

– чи реалізуємо ми контракт?

– маючи вибір між грою на без однієї та на свою з ризиком підсісти без двох чи без трьох, можливо, не варто «підвішувати над собою» 1 000?

– чи окупиться наше рішення, якщо опоненти втечуть із реконтри?

Особлива ситуація виникає після вістової контри. У цьому разі невигідно застосовувати каральну реконтру без деяких інтенцій. Реконтра, заявлена безпосередньо за контрою на віст, повинна застерігати партнера від зносу, тобто при контрі на БК контракт має показувати хорошу затримку в масті зазначеної атаки, а при контрі Лайтнера попереджати знесення в БК, показуючи або надбитку, або можливість реалізації контракту, незважаючи на убитку. Водночас реконтра на останній руці повинна висловлювати побоювання атаки, зазначеної контрою, наприклад, у торгівлі:

W	N	E	S
1БК	пас	3БК	контра (на ♠)
?			

– реконтра – хороша затримка в піці;

– пас – немає хорошої затримки в піці, тобто не краще Дхх.

Після пасу W, E з пікової затримкою пасує, а без неї дає реконтру. Ось приклад:

♠ ТКВ9

♥ К832

♦ К4

♣ Т42

♠ Д1064

♥ –

♦ ТДВ85

♣ КВ65

N	E	S	W
3♥	контра	пас	4♥
контра	4♠	пас	4БК
пас	5♦	пас	6♠
контра	пас (?)	пас	6БК

Контра N на 6♠ – це контра Лайтнера, що свідчить про можливість убитки. 6 БК після трєфової атаки були акробатично виграні, у той час як 6♠, незважаючи на бубнову вбитку, верхні. Схоже, що пас Е на останню контру був помилкою, оскільки з його руки видно, що є великі шанси на виграш 6♠ навіть із убиткою бубни (ренонс у черві!), а можливе знесення партнера в БК може закінчитися трагічно. Потрібно було дати реконтру на 6♠.

Ось інший приклад такої задачі:

♠ K1095 ♥ Д32 ♦ ТКВ2 ♣ 102	♠ В64 ♥ В109 ♦ 4 ♣ ТКД987		♠ Д87 ♥ ТК75 ♦ Д1093 ♣ В3
	♠ Т32 ♥ 864 ♦ 8765 ♣ 654		

Торгівля:

W	N	E	S
1♣	пас	1♥	пас
1♠	пас	2БК	пас
3БК	контра (на ♣)	пас	пас
реконтра	пас	4♦	пас...

та своя гра замість без трьох у 3БК з контрою.

2. **Силовa реконтра** інформує про перевищення в онерній силі понад мінімумом, що обіцяла попередня торгівля; зазвичай, це гарантує перевагу в силі сторони, що реконтрує, й продовження залежить від реакції опонентів і конкретних рук. Ця реконтра має місце, коли противник входить контрою на відкриття чи згодом. Ось приклади:

	W	N	E	S
1)	1♥	контра	реконтра;	
2)	1♣ реконтра;	пас	1♥	контра
3)	1♣ 1♠	пас контра	1♥ реконтра;	пас
4)	3♥	контра	реконтра;	
5)	пас 1БК реконтра;	пас пас	1♣ пас	пас контра
6)	1♠ реконтра.	пас	2♠	контра

Силова реконтра зазвичай готує ґрунт для покарання противників. Інформація про онерне посилення в одній із рук полегшує рішення про контрування опонентів. Ось приклад:

	♠ Д10864	
	♥ 75	
	♦ ТД10	
	♣ К32	
♠ В32		♠ Т975
♥ ТДВ9		♥ 432
♦ 86432		♦ КВ
♣ 4		♣ В1086
	♠ К	
	♥ К1086	
	♦ 975	
	♣ ТД975	

Торгівля:

	S	W	N	E
	1♣	пас	1♠	пас
	2♣	контра	реконтра	2♥
	контра	пас	пас	пас

та після козирної атаки без двох за 300.

Реконтра N дозволила S законтрити противників, незважаючи на абсолютний мінімум відкриття. Інша торгівля N призвела б до контрактів 3БК або 3♣, що програються.

Силова реконтра може бути інколи підготовкою подальшої сильної секвенції, як у такій здачі:

♠ TK32 ♥ 9 ♦ 86 ♣ ТКВ1094	♠ 864 ♥ ТВ1075 ♦ 432 ♣ 32		♠ Д10975 ♥ 432 ♦ Т10 ♣ Д86
♠ В ♥ КД86 ♦ КДВ975 ♣ 75			

Торгівля:

	W	N	E	S
	1♣	пас	1♠	контра
реконтра (!)		3♥	3♠	пас
	4♣	пас	4♦ (кюбід)	пас
	4БК	пас	5♦	пас
	6♠	пас	пас	пас.

3. Реконтра-SOS (див. сторінку 261). Іноді реконтру можна застосовувати як заявку, що вимагає втікання, тоді вона демонструє дво- чи трикольорову руку.

Реконтра завжди є реконтрою-SOS після каральної контри противника або його пасу на призовну контру. Ось приблизні секвенції, у яких фігурує реконтра-SOS:

	W	N	E	S
1)	1♣	1♦	контра	реконтра;
2)	1БК	2♣	контра	реконтра;

	W	N	E	S
3)	1♦ пас	пас пас	пас реконтра;	контра
4)	1♣ реконтра;	контра	пас	пас
5)	1♥ пас	контра 1БК	реконтра контра	пас реконтра.

У ситуаціях такого типу каральна реконтра мала б сенс украй рідко. Краще цій заявці надати інтенцію втікання з показом слабкої дво- чи тримасної руки (з одномасною рукою логічніше просто заявити свій лонгер).

Іноді за допомогою реконтри можна явно передати двокольоровий розклад, як, наприклад, у такій секвенції:

W	N	E	S
1БК	2♦ (натур.)	контра	реконтра (SOS)
пас	2♥	контра	?

реконтра в цій ситуації повинна означати чорний двоколір із рівноцінними мастями або довшою трефою, а 2♠ – з довшою пікою. Подібний стиль торгівлі особливо зручний під час використання контри бі на відкриття опонента 1БК. Уміле застосування реконтри-SOS дає змогу приземлятися в безпечних контрактах. Ось кілька прикладів:

W	N	E	S
1БК	контра (bi)	реконтра	пас
пас	2♦	контра	пас
пас	?		

2♥ означають від 5-ки черв і 4-ку пік, а реконтра – мажори рівної довжини. Із довшою пікою потрібно торгувати:

W	N	E	S
1БК	контра (bi)	реконтра	пас
пас	2♣	контра	пас
пас	2♦	контра	пас
пас	реконтра		

(2♦ «у першому читанні» означають 5-ку ♦ й мажорну 4-ку).

Під час більш інформативних двокольорових входів теж можна застосовувати реконтру з метою точного показу розкладу або можливості гри в третій масті, наприклад:

W	N	E	S
1БК	2♣ (Астро)	контра	пас (фіт ♣)
пас	?		

після входу 2♣, що означає двоколір від 5-4 з червою та мінором, наступні заявки N показують тепер:

- пас – трефа та черва;
- 2♦ – від 5-ки бубен і 4-ка черв;
- 2♥ – 5-ка черв і 4-ка бубен;
- реконтра – можливість гри в піці, скоріше без 5-ки бубен, тобто розклад 3♠-5♥-4♦-1♣.

W	N	E	S
1БК	2♦ (Астро)	контра	пас (фіт ♦)
пас	реконтра		

вхід 2♦ означає двомаску від 5-4 з пікою; у цій секвенції реконтра обіцяє розклад 5-ка пік і від 4-ки черв.

Існують також інші секвенції, у яких реконтра явно описує розклад того, хто реконтрить. Це відбувається тоді, коли в його розпорядженні було інше призначення, що дозволяє передати двоколір, наприклад, без козиря:

W	N	E	S
1♠	пас	пас	контра
пас	пас	?	

тут E, не бажаючи грати контракт 1♠, може дати реконтру або заявити 1БК й потім реконтру-SOS на ймовірну контру. Відповідно до загальноприйнятих принципів реконтра після попередніх 1БК обіцяє виражений мінорний двоколір, тоді як негайна реконтра – руку дво- або трикольорову з червою.

Аналогічно в секвенції:

W	N	E	S
1♥	пас	пас	контра
пас	пас	?	

реконтра показує можливість гри в піці, а 1БК – у мінорах.

Реконтру-SOS після мастьового відкриття опонента, входу партнера мастю й каральної контри того, хто відповідає, називають **реконтрою Кока – Вернера**, на честь шведських гравців, які вперше описали її. Ось приклад:

W	N	E	S
1♥	2♣	контра	реконтра (♠ + ♦).

4. Інші інформативні та оперативні значення реконтри.

Поява контри розширює можливості торгівлі. Дві заявки – пас і реконтра, що з'являються на форсованій позиції, уможлиблюють передачу більш повної інформації. Розглянемо, що вони можуть означати в різних ситуаціях:

1) після контри на питання про затримку:

– реконтра – означає туза, можна також домовитися, що це показує й затримку типу Kxx, щоб партнер міг тепер «зайняти» без козиря зі своєї руки, маючи, наприклад, Dх у масті питання;

– пас – означає відсутність затримки (тепер реконтра з позиції того, хто задав питання про затримку, є питанням про напівзатримку);

– знесення в масть – обіцяє синглет у масті питання.

Наприклад:

W	N	E	S
1♣	1♥	1♠	пас
2♣	пас	3♣	пас
3♥	контра	?	

– пас – немає затримки та короткості в черві;

– реконтра – туз або Kxx у черві;

– 3♠ – 5-ка пік, синглет черв;

– 4♣ – синглет черв (і 4-ка пік);

– 5♣ – ренонс черв;

– 3БК – затримка в черві, відмінна від туза і Kxx зазвичай полуторна затримка або краще;

2) після контри на кюбід:

– короткісний – реконтра означає відсутність фігур у короткій масті партнера, а пас вичікувальний, але акцентує шлемову спробу; після такого пасу реконтра від того, хто дав кюбід, означає ренонс, наприклад:

W	N	E	S
1♠	пас	4♣ (сплінтер)	контра
пас	пас	реконтра	

(реконтра в цій секвенції означає ренонс тref). Кюбід у нову масть підтримує шлемову торгівлю та попутно обіцяє туза в короткій масті (немає пасу, що дозволяє показати ренонс!); повернення до узгодженої масті – негатив;

– онерний – реконтра означає туза чи короля; пас висловлює побоювання вразливості затримки партнера (після цього реконтра від того, хто дав кюбід, укаже туза, а наступний кюбід – мар’яж); кюбід говорить про підтримку у вигляді дами (зникає вразливість).

Така докладна схема може бути дуже корисною під час вибору остаточного контракту, якщо є можливість гри з однієї руки в масті, а з іншої – без козиря.

– невизначений – реконтра показує туза, корисного незалежно від типу кюбіду; пас – побоювання вразливості в разі, якщо кюбід був онерний; продовження кюбідів – відсутність вразливості (підтримка королем або дамою);

3) після контри на питання про тузи.

Найпростіше включити пас і реконтру в ступені відповіді. Тому в класичній версії Блеквуда чи Гербера пас означає 0 або 3 тузи, а реконтра – 1 або 4; 2 тузи показують наступною мастю.

Існують інші рішення, наприклад, конвенції ROP1 або R1PO (див. сторінку 283).

Після контри на питання про тузи та пасу того, хто відповідає, реконтра повинна бути питанням про королів згідно з конвенцією Хойта. Розумною є також домовленість,

що в разі, коли питанням про тузи було 4БК, реконтра означає бажання грати цей контракт;

4) після контри на відповідь про тузи:

– реконтра – має бути питанням про королів (Хойт);

– пас – виражає побоювання за масть контри та ставить

подальший розвиток у залежність від цінностей того, хто відповідає, у цій масті; під час прийняття рішення потрібно звернути також увагу на попередню торгівлю (показані юбіді) й на те, із якої руки будуть розігрувати остаточний контракт.

Запропоновано цікаву концепцію, згідно з якою:

– пас – це «економічне питання» про затримку в масті контри;

– реконтра – «питання з виключенням» – обіцяє короткість у законтреної масті, у відповіді вказують королів у інших мастях;

– наступна заявка (крім узгодженої масті) – звичайне питання про королів.

2.4.8.3 Пас в особливих ситуаціях конкурентної торгівлі

1. Пас, що форсує (див. сторінки 190, 197, 202, 204, 214, 250, 267, 284, 290) – одне з найскладніших понять у конкурентній торгівлі. Різноманітність ситуацій, у яких його застосовують, разом із можливою різницею в інтерпретації часто призводить до непорозумінь.

Для ілюстрації рівня складності цього поняття давайте порівняємо дві такі секвенції (EW у зоні):

	W	N	E	S
1)	1♣	1♥	1♠	2♥
	2♠	3♥	4♠	5♥

ПАС;

2)	1♣	контра	1♠	пас
	2♠	3♥	4♠	5♥

ПАС.

Чи обидва, виділені великими літерами, ПАСи в наведених секвенціях форсують?

На перший погляд, обидва вони повинні форсувати – сторона EW першою дійшла до гейму в гіршій зональності, а отже, теоретично вона в атаці. Однак, незважаючи на зовнішню подібність, ці секвенції значно відрізняються.

У секвенції (1) рука E не лімітована зверху і необхідно прийняти, що пара EW перебуває в атаці та ПАС W форсує. Водночас, у секвенції (2) заявка 1♠ після призовної контри лімітована до 9–10 PC. Тому не можна стверджувати, що сторона EW має перевагу в силі. Подальша торгівля E вказує, скоріше, на не дуже сильну розкладну руку. Тож ПАС у секвенції (2) не форсує.

Можна сформулювати загальні принципи визначення пасу, що форсує:

1) пас після форсінгу до певного рівня та входу.

Ця ситуація очевидна – якщо в торгівлі атакуючої сторони прозвучала заявка, що форсує до певного рівня, наприклад, до 2БК, до гейму, а противник втрутився нижче, то торгівля не може згаснути. Так, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	пас	2♣	2♦

остання заявка не може стати остаточним контрактом – або гратимуться 2♦ з контрою, або гратиме сторона EW (2♣ у більшості систем форсує до 2 у масті відкриття або до 2БК). Тому, якщо W зараз спасує, його партнер буде сфорсований.

Аналогічно після:

W	N	E	S
1♣	пас	2♥	2♠

якщо 2♥ форсують до гейму, 2♠ не можуть гратися без контри, тому можливий пас W форсуватиме.

З аналогічною ситуацією маємо справу в секвенції:

W	N	E	S
1♣/♦/♥/♠	контра	реконтра	1БК

У будь-якій системі ця секвенція форсує, та після відходу S з реконтри, пас W також форсує.

У наведених ситуаціях після нестрибкового входу опонента пас, незважаючи на формальний форсинг, означає слабкість та (або) відсутність цінностей у масті входу. Зовсім інша ситуація виникає, коли противник входить на такому рівні, що для контри вистачає лише сили спільних рук, без особливих козирних цінностей.

Предметом розгляду є не сам пас, що форсує, а інформація, яку він передає. Для ілюстрації цієї проблеми порівняємо дві секвенції:

	W	N	E	S
1)	1♣	пас	2♥	2♠
	ПАС;			
2)	1♣	контра	2♥	4♠
	ПАС.			

Обидва виділені ПАС формально форсують, однак, досить звичайної логіки, щоб провести між ними різницю. В секвенції (1) ПАС означає просто відсутність червоного фіта й руку без посилень, тоді як у секвенції (2) ПАС закликає до подальшої торгівлі та повинен показувати гарну карту з фітом у черві.

Причиною такої різниці є рівень інтервенції: під час входу на низьких рівнях – 2-му, і навіть 3-му, для контри потрібні цінності в масті входу; тоді пас означає просто слабкість і форсує лише на підставі попередньої торгівлі. Водночас, у разі входу на 4-му рівні й вище можна вважати, що виявленої вже онерної сили вистачить для підсадження противників навіть без козирної опозиції. Тому пас у цьому разі закликає до подальшої торгівлі та обіцяє додаткові цінності для власної гри. Надалі під пасом, що форсує, будемо розуміти пас у другому значенні, тобто як такий, що закликає до подальшої торгівлі.

Для конкретності міркувань зручно ввести підрахунок захисних взятків (ЗВ) у типових ситуаціях торгівлі. Для заявок, що найчастіше трапляються, він виглядає так:

- звичайне відкриття (від 12 PC) – 2 ЗВ;
- сильне відкриття (від 17 PC) – 3 ЗВ;
- форсгейм – 4 ЗВ;
- напівпозитивна відповідь (від 7 PC) – 1 ЗВ;
- позитивна відповідь (від 10 PC) – 1,5 ЗВ;
- відповідь, що форсує гейм (від 12 PC) – 2 ЗВ.

Наразі є дані для формулювання такого принципу:

Пас форсує, тобто закликає до подальшої торгівлі, якщо противник увіз на такому рівні, що ми можемо його контрити вже лише на підставі підрахунку захисних взятків, які обіцяла наша попередня торгівля.

Ось кілька прикладів його застосування:

W	N	E	S
1♦	пас	1♥	4♠
пас			

Пас W не форсує – торгівля пари EW обіцяє лише 3 ЗВ (2 – відкриття, 1 – напівпозитивна відповідь), чого не вистачає для підсадження. Контра W обіцяла б карту, що дозволяє розраховувати на підсадження 4♠, з цінностями в піці.

W	N	E	S
1♥	пас	2♣	4♠
пас			

Пас W форсує – торгівля пари EW обіцяє 3,5 ЗВ. W може мати руки типу:

а	б	в
♠ 2	♠ 5	♠ 8
♥ КД987	♥ ТДВ76	♥ ТКДВ76
♦ ТД42	♦ Т32	♦ Т32
♣ Т43	♣ ТВ43	♣ К43

Із рукою (а) W прийме рішення партнера за остаточне – на контру спасує. Із руками (б) та (в) піде з контри E відповідно в 5♣ і 5♥, запрошуючи до шлемика.

Контра в другому колі від W замість пасу показала б карту, яка не претендує на більш високу власну гру, не

обіцяла б вона й пікових цінностей. Ось приклад руки W для контри в цій секвенції: ♠ 75 ♥ ТД832 ♦ К87 ♣ ДВ2.

W	N	E	S
1♦	пас	2♣	3♥
пас			

Пас W не форсує: 2 ЗВ W і 2 ЗВ E дають лише 4 ЗВ. Якщо руки EW виглядають, наприклад, так:

♠ КД2		♠ Т876
♥ 54		♥ Д2
♦ ТВ6543		♦ 87
♣ Д2		♣ КВ987,

то пара NS може навіть утриматися в контракті 3♥.

W	N	E	S
1♥	1♠	4♥	4♠
пас			

Ця секвенція «черва проти піки» – одна з найскладніших проблем, які стосуються пасу, що форсує. Можна прийняти домовленість: у секвенціях такого типу пас форсує лише в найгіршій зональності (ми в зоні, вони до зони). При цьому заявка 4♥ не повинна бути захисною та можна прийняти, що рука партнера містить деякі захисні цінності – 1,5 ЗВ. В інших зональностях негайне призначення гейму E не обіцяє ніяких захисних цінностей. Унаслідок цього, контра W замість пасу в найгіршій зональності означає небажання подальшої торгівлі, тоді як в інших зональностях це «контра з руки», яка означає, що W один посадить контракт 4♠.

W	N	E	S
2♣ (Acol)	4♥	пас	

Пас E форсує (відкриття форсгеймом обіцяє 4 ЗВ). У E може бути рука дво- або трикольорова без черви або хороша рівномірна рука без особливих цінностей у черві.

W	N	E	S
2♣ (Acol)	2♥	пас	4♥
пас			

Пас W форсує та описує руку дво- або трикольорову з короткою червою.

W	N	E	S
1♣ (Wspólny Język)	1♠	контра (негативна)	2♠
3♦	4♠	пас	

Пас E форсує – сильне відкриття показує 3 ЗВ, напівпозитив – 1 ЗВ, разом – 4 ЗВ. При цьому у E не може бути рука з короткою пікою – тоді він сам пішов би далі. Скоріше, це просто онерне посилення. Очевидно, що E може пасувати навіть із дуже сильною рукою та контролем у піці, а тоді, після контри W, сам торгуватиме далі.

W	N	E	S
1♣	2♥	контра (негативна)	5♥

пас.

Пас W форсує. Унаслідок цього, він повинен показувати хорошу руку, мабуть, із 4-кою пік і короткою червою.

Як видно з наведених прикладів, описаний вище принцип добре сходиться з інтуїтивним розумінням проблеми пасу, що форсує. Водночас він простий, логічний і певною мірою універсальний. Очевидно, неодноразово трапляється, що противники виграють контракт, законтрений на підставі цього принципу. Але, на жаль, статистичний характер бриджу іноді порушує навіть найсуворіші принципи;

2) пас, що форсує, у шлемовій зоні.

Іноді під час торгівлі в геймовій і шлемовій зоні пас, що форсує, показує контроль у масті противника. Розглянемо ситуацію, коли противники втручаються в процес обміну кюбідами, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♥	2♠	3♥
3♠	пас	4♣	пас
4♦	4♥	?	

Пас (за загальноприйнятою бриджовою логікою) вимагає подальшої торгівлі, показуючи інтерес до шлемика, але вона залежить від наявності у W червової затримки. Черговий кюбід (або Блеквуд) E автоматично говорить про наявність червоного контролю в нього. Контра, очевидно, пропонувальна з бажанням застати у W рівномірну руку. 4♠ – заявка без особливих інтенцій – відсутність посилень, крім уже показаних.

Іноді в гострій шлемовій торгівлі за участі обох сторін, коли опоненти йдуть у захист, є можливість показу контролю 1-го класу в їхній масті, найчастіше ренонсу. Очевидно, що робити це можна лише з рукою, що дає шанси на виграш більш високого контракту, наприклад:

Матч, NS у зоні

	♠ T5	
	♥ КД32	
	♦ K65	
	♣ T1092	
♠ KB32 ♥ T10965 ♦ B104 ♣ 5		♠ Д10964 ♥ В874 ♦ 32 ♣ 43
	♠ 87	
	♥ –	
	♦ ТД987	
	♣ КДВ876	

Торгівля:

S	W	N	E
1♦	1♥	контра	2♠
5♣	5♠	6♣	6♥
ПАС	6♠	7♣	пас
пас	7♠	контра	пас...

Підсадження без семи за 1 700 вигідніше, ніж великий шлем опонентів. ПАС S на 6♥ демонстрував ренонс і допускав можливість великого шлему. Із позиції N було очевидно, що

він повинен бути безпроблемним. Кінцева контра N говорила, що він не бачить шансів на виграш 7БК. Якби він мав карту типу: ♠ T5 ♥ T32 ♦ KB65 ♣ T1092, то повинен був пасувати на 7♠, залишаючи можливість призначення верхніх 7БК.

2. Пас-пастку (англійською «trapping pass») (див. сторінку 221) застосовують у ситуації, коли ми хотіли б законтрити останню заявку противників, але контра в цій секвенції мала б характер не каральний, а інформативний. Єдиним виходом у такому разі є пас, сподіваючись на відновлення партнера контрою.

Найчастішою ситуацією, у якій використовують пас-пастку, є позиція після відкриття противника, коли контра має призовний характер. Ось кілька прикладів:

W	N	E	S
1♠	?		

із руками типу:

♠ КД1092	♠ ТД987	♠ ДВ982	♠ ТДВ9
♥ Т3	♥ KB32	♥ ТВ2	♥ Д65
♦ ДВ2	♦ Т32	♦ ТД	♦ К54
♣ В102	♣ 2	♣ К32	♣ ТВ10

пасуємо, сподіваючись на контру ге-орен партнера, щоб перетворити її на каральну. З останньою рукою в найгіршій зональності можна натомість заявити 1БК, оскільки премія за підсадження може не компенсувати запис за гейм, який дуже ймовірний.

Аналогічно в позиції після входу 1-го захисника, коли застосовують негативну контру, тобто в секвенціях типу:

W	N	E	S
1♣	1♠	?	

із руками, на кшталт таких:

♠ КД1092	♠ ТД987	♠ ДВ982	♠ ТДВ9
♥ К54	♥ 32	♥ К86	♥ К75
♦ 32	♦ В1032	♦ Д32	♦ ДВ2
♣ 1092	♣ К2	♣ Т2	♣ В102

пасуємо, покладаючись на відновлення торгівлі партнером або продовження противників. З останньою рукою, як і вище, у найгіршій зональності варто скоріше заявити ЗБК, ніж сподіватися на контру, яка може бути менш вигідною.

Потрібно пам'ятати, що партнер не має стовідсоткового обов'язку відновлюватися, й пас-пастка з рукою, що гарантує гейм, у найгіршій зональності не є безпечним. Водночас він не загрожує нічим із рукою, яка при мінімумі в партнера дає частковий контракт. Ось приклад:

Матч, NS у зоні

	♠ ТВ982	
	♥ 864	
	♦ Д2	
	♣ К108	
♠ Д10765 ♥ 102 ♦ 65 ♣ ТД92		♠ 3 ♥ КВ93 ♦ 109874 ♣ 543
	♠ К4	
	♥ ТД75	
	♦ ТКВ3	
	♣ В76	

Торгівля:

S	W	N	E
1♣	1♠	ПАС (!)	пас
контра	пас	пас	пас.

Без п'яти за 1 100. Якби торгівля згасла на 1♠, S не повинен був мати руку, що дає гейм при справжній руці N.

Застосування паса-пастки дозволяє також безпечно торгувати. Наприклад, після відкриття опонента 1♠ вхід 1БК з рукою: ♠ ТД109 ♥ Д54 ♦ ТВ2 ♣ К43 може коштувати підсаду, іноді з контрою. Водночас, якщо ви використовуєте пас-пастку, можете спокійно пасувати – якщо партнер занадто слабкий для відновлення, виграш гейму є малоймовірним. Партнер же, знаючи, що може зустрітися випадок паса-пастки,

пожвавить торгівлю вже з хорошими 8–9 РС, і залежно від способу відновлення, зональності тощо, ви будете саджати противників на контрі або дійдете до гейму.

3. Каральний пас. Формально так можна назвати будь-який пас на контру партнера незалежно від її значення. За логікою, однак, під каральним розумітимемо пас на контру з інформаційним характером, що не має значення каральної. Ось кілька прикладів:

	W	N	E	S
1)	1♥	контра	пас	ПАС;
2)	1♥ ПАС;	2♣	контра (нег.)	пас
3)	1♣ контра	1♥ пас	пас ПАС;	пас
4)	1БК	контра (bi)	пас	ПАС.

Очевидно, що каральний пас показує довжину й силу в масті контри, відповідно, у наведених секвенціях руки типу:

1)	2)	3)	4)
♠ 32	♠ 2	♠ 65	♠ КД5
♥ КВ1092	♥ ТД1098	♥ КВ987	♥ ТВ10
♦ Т32	♦ Т43	♦ Д54	♦ Д543
♣ В102	♣ КД102	♣ 543	♣ Д102

Каральний пас на інформаційну контру партнера не вносить жодних проблем переважно тому, що немає можливості його неправильної інтерпретації – якщо пасуємо, то партнер не сумнівається, що в нас лонгер у законтреній масті. Ось приклад (див. діаграму на наступній сторінці):

N	E	S	W
пас	2♥	контра	пас
ПАС	пас.		

Водночас неоднозначна ситуація виникає, коли на інформаційну контру (зазвичай призовну) настає реконтра, наприклад, у секвенціях:

Матч, EW у зоні

♠ 97
♥ –
♦ K7652
♣ КДВ864

♠ Д1086
♥ КД965
♦ Д104
♣ 3

♠ ТКВ432
♥ 10
♦ ТВ83
♣ Т5

♠ 5
♥ ТВ87432
♦ 9
♣ 10972

Без двох, 500 для NS.

	W	N	E	S
1)	1♣	контра	реконтра	ПАС;
2)	1♠	контра	реконтра	ПАС;
3)	2♥	контра	реконтра	ПАС;
4)	3♦	контра	реконтра	ПАС.

Чи є виділені великими літерами паси в наведених секвенціях каральними? Можна прийняти таку домовленість: після штучного відкриття (як у секвенції (1), пас обіцяє довжину в масті контри, а після натурального відкриття пас свідчить лише про відсутність хорошої заявки, наприклад, у секвенції (3) у S немає 4-ки пік або мінорної 5-ки.

Складніша ситуація виникає, коли реконтру дає той, хто відкривав, після контри ге-ореп, наприклад:

	W	N	E	S
1)	1♥ реконтра	пас ПАС;	пас	контра
2)	3♣ реконтра	пас ПАС;	пас	контра
3)	1БК реконтра	пас ПАС.	пас	контра

Тут можна прийняти таке правило: якщо реконтру дає рука нелімітована зверху (наприклад, після відкриття 1 у масть), то пас не каральний, а говорить про відсутність придатної заявки. Там, де реконтру дає рука точно лімітована, як у прикладах (2) та (3), ПАС – каральний.

Відсутність таких домовленостей може коштувати дорого. Прикладом цього може бути така задача:

<p>♠ ТКВ986 ♥ Т5 ♦ 32 ♣ Т52</p>	<p>♠ Д10 ♥ 1096 ♦ КВ97 ♣ Д984</p> <div style="border: 2px solid black; border-radius: 15px; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto; display: flex; flex-direction: column; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-bottom: 5px;">N</div> <div style="margin-bottom: 5px;">W</div> <div style="margin-bottom: 5px;">E</div> <div style="margin-bottom: 5px;">S</div> </div>	<p>♠ 532 ♥ В432 ♦ 10854 ♣ К7</p>
	<p>♠ 74 ♥ КД87 ♦ ТД6 ♣ В1063</p>	

Торгівля:

W	N	E	S
1♠	пас	пас	контра
реконтра	пас	пас	пас

і 10 взяток за 1 870. Найбільше засмучені були партнери NS, які в іншій кімнаті досягли непростого гейму 4♠ і сильно програли в цій задачі.

2.4.8.4 Масть противника в конкурентній торгівлі.

Вхід опонента значно змінює ситуацію для сторони, яка відкрила. Він зазвичай відводить торгівлю зі звичних доріг і позбавляє деяких можливостей, які дає система торгівлі без інтервенції. Для компенсації цих труднощів іноді застосовують заявку в масть противника.

1. Масть противника як натуральна заявка. Існують ситуації, у яких особливо часто відбувається заняття нашої

масті – блеф на 3-й руці після відкриття опонента, що має на меті утруднити нам узгодження зайнятої масті. Типова секвенція такого виду:

W	N	E	S
1♦/♥	контра	?	

Е з фітом у масті відкриття та слабкою рукою може заявити масть, якої він не має. У такому разі зручно прийняти, що призначення S у масть того, хто відповідає, наприклад:

W	N	E	S
1♦	контра	1♥	2♥, 3♥, 4♥

натурально і означає лонгер, як мінімум, 5-картковий із силою, що впливає з балансу. Із 4-кою в названій масті S повинен контрити або заявляти без козира (які обіцяють також затримку в масті того, хто відкривав). Якщо ж S із якою-небудь метою хоче зробити штучну заявку в масть противника, він має призначити 2♦.

Такий стиль торгівлі обґрунтований як тим, що після призовної контри заняття масті трапляється особливо часто, так і тим, що призовна контра обіцяє фіт у цій масті, і, нарешті, у розпорядженні S залишається штучна заявка в масть того, хто відкривав.

Деякі пари поширили цю конвенцію й на вхід 2-го захисника, з огляду на те, що після натурального відкриття той, хто відповідає, навіть без інтервенції 1-го захисника, іноді заявляє чужу масть на 1-му рівні. Загалом, призначення в масть того, хто відкривав, – це двоколір, а в масть того, хто відповідав, – натуральна заявка, наприклад:

W	N	E	S
1♦	пас	1♥	?

2♥ – натурально, хороша масть, сила визначається здоровим глуздом; 2♦ – двоколір від 5-5, черва з тремою.

Описану схему можна прийняти й у секвенціях:

W	N	E	S
1♦/♥	пас	1♠	?

2. Мать противника як невизначений форсинг. Важко виправдати таке застосування торгівлі в мать противника, особливо, коли йдеться про інтервенцію 1-го захисника. Тим не менш, трапляються пари, що використовують вхід 1-го захисника мать противника як універсальну заявку, що форсує гейм і практично нічого не повідомляє про руку того, хто її зробив.

Такий малопрецизійний опис значення заявки дуже ускладнює подальшу торгівлю у разі блоку опонентів. Щоб зберегти шанси на розумне ведення торгівлі, потрібно ввести деякі обмеження. По-перше, зручно прийняти, що мать противника заявляється із сильною (від 13 PC) рукою та здебільшого рівномірним розкладом, без масті, що підходить для її форсувального призначення. По-друге, під час використання негативної контри торгівля в мать опонента повинна виключати мажорну 4-ку. Після мінорного відкриття руки з фітом торгують через мать противника у трьох випадках: коли рука досить сильна, щоб форсувати гейм, але немає затримки в масті входу; коли хочеться поставити безкозирний контракт із правильної руки; коли є шанси на шлемик. Наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♠	2♠	

типові руки E:

♠ 54	♠ 543	♠ 7543	♠ T43	♠ T43
♥ TД2	♥ ТВ2	♥ T32	♥ K2	♥ TД2
♦ KB3	♦ КД43	♦ K43	♦ T5432	♦ КД432
♣ K9876	♣ T43	♣ TД2	♣ Д32	♣ B10

Багато пар використовують таку конвенцію: мать противника від того, хто відповідає, – це або питання про затримку, або сильна двомаска (від 5-5) з неназваними мастями, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♦	1♥	2♥	

руки E: ♠ ТВ2 ♥ 532 ♦ TД2 ♣ КД32, ♠ КДВ32 ♥ 2 ♦ K2 ♣ TД876.

З'ясування характеру руки відбудеться у наступному колі – призначення мажору покаже двомасну руку.

Ця секвенція не є безумовним форсгеймом, після з'ясування відсутності затримки в масті інтервенції можна зупинитися в частковому контракті, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♠	2♠	контра
пас	пас	?	

3♣ чи 3♦ не будуть форсувати. При трьох взятках, що втрачаються в масті опонентів, навіть загальна сила в 25–26 РС не дає великих шансів на гейм. Якщо Е хоче грати гейм, він повинен зробити ще одну заявку, що форсує (в останній секвенції – масть противника або реконтуру). Ось приклад:

	♠ 102	
	♥ B10	
	♦ K10832	
	♣ T876	
♠ T876		♠ KB3
♥ K3		♥ TД92
♦ Д74		♦ 965
♣ K932		♣ Д54
	♠ Д954	
	♥ 87654	
	♦ ТВ	
	♣ B10	

Торгівля:

W	N	E	S
1♣	1♦	1♥	пас
1♠	пас	2♦	контра
пас	пас	2♠	пас...

та після помилки на вісті своя гра, а на іншому столі ЗБК без чотирьох.

Призначення масті опонентів після пасу не викликає жодних сумнівів – воно завжди показує максимум пасу (10–

11 PC) і фіт у масті відкриття (під час відкриття 1♣/♦ – без мажорної 4-ки).

Торгівля того, хто відкривав, у масть опонента після натуральної відповіді партнера показує форсгеймову руку й має на меті одержання інформації про карту партнера: про довжину масті відповіді, фіт у масті відкриття, затримку в масті інтервенції тощо, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣	1♥	1♠	пас
2♥			

типовий розклад W – це сильна рівномірна рука без затримки в масті входу. Тому E повинен торгувати так, щоб передати W ключову інформацію про свою руку, що дозволить вибрати кращий гейм, а отже:

- повторити піку з 5-кою;
- заявити БК із червовою затримкою;
- назвати бокову масть навіть із 4-кою.

Призначення в цій секвенції E 3♥ нічого не обіцяє та вказує на відсутність іншої розумної заявки.

Те ж саме можливо після інформаційного відкриття, наприклад 1♦, потрібно лише пам'ятати про те, що в секвенції:

W	N	E	S
1♦	1♠	контра	пас
2♠			

розмаїття рук W може бути дуже великим – від сильних рівномірних рук типу: ♠ 32 ♥ T32 ♦ ТКДВ2 ♣ T32 до рук із великою кількістю атаквальних взятків типу:

♠ 2 ♥ 32 ♦ ТКДВ543 ♣ ТД10.

Не виключена також рука в розкладі 5-4-2-2 із 4-кою в масті відповіді, надто сильна для негайної постановки гейму, наприклад: ♠ T2 ♥ КД98 ♦ ТКДВ2 ♣ К2.

3. Масть противника як показ короткості. У сучасних системах ситуація, коли торгівля в масть противника вказує на короткість, однозначно вписується в межі шлемових

конвенцій. На низьких рівнях торгівлі масть противника найчастіше є оперативною заявкою, що повинна з'ясувати розклад руки партнера, наявність затримки тощо. Наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♥	?	

- 2♥ – форсгейм, питання про затримку, розклад;
- 3♥ – сплінтер, синглет або ренонс у черві, хороший фіт у бубні, сила, що дає шанси на шлемик.

4. Масть опонента як питання про затримку. В такому значенні масть противника найчастіше використовують, коли партнери вже обмінялися натуральними заявками та один із них має підстави вважати, що є достатньо сили (або взятки) для безкозирного гейму та єдиною перешкодою для його призначення є відсутність затримки в масті входу. Ось кілька прикладів таких секвенцій:

	W	N	E	S
1)	1♦ 3♣	1♥ пас	2♣ 3♥;	пас
2)	1♥ 2♦ 3♠;	1♠ 2♠	2♣ 3♣	пас пас
3)	1♦ 3♠;	1♠	3♦	пас
4)	1♦ 3♦	1♠ пас	контра (нег.) 3♠.	пас

Іноді масть противника є єдиною розумною заявкою в натуральній торгівлі, коли ви перебуваєте у форсованій позиції, а розклад і сила руки не дають можливості для натурального призначення, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♣ 3♠	2♠ (слаб.)	3♥ (форс.)	пас

W заявляє 3♠ з рукою типу: ♠ 432 ♥ Д2 ♦ Т432 ♣ КДВ2, щоб зіграти ЗБК за наявності пікової затримки в Е, а також із

рукою типу: ♠ 32 ♥ 65 ♦ Д32 ♣ ТКДВ32, оскільки проскок 3БК заявкою 4♣ міг би бути фатальним. 3♠ можуть бути й кюбідом із рукою типу: ♠ 2 ♥ Т32 ♦ ТДВ2 ♣ КВ976, проте з'ясується це в подальшій торгівлі, коли після ймовірних 3БК Е підуть 4♥ або черговий кюбід 4♦.

А ось інший приклад «вимушеної» торгівлі в масть противника (система Wspólny Język):

W	N	E	S
1♣	1♥	1♠	пас
3♦	пас	?	

що, крім 3♥, заявити Е з рукою: ♠ КД32 ♥ 432 ♦ 32 ♣ Д932 ?

У конкурентній торгівлі нас хвилює затримка лише в масті опонентів. Тому зручно домовитися, що в торгівлі двосторонній застосовуємо виключно питання про затримку, незалежно від того, чи використовуємо в односторонній торгівлі показ затримок «en passant» (див. сторінку 138) чи питання про затримку.

Дещо складніша ситуація трапляється після показу противниками двох мастей. При цьому, якщо питання про затримку задається з «перепусткою» однієї з мастей опонента, то це означає затримку в ній, наприклад:

W	N	E	S
1♦	1♠	2♣	2♥
3♣	пас	?	

– 3♥ – питання про червову затримку, нічого не говорить про піку;

– 3♠ – питання про пікову затримку, гарантує затримку черв;

– 3БК – затримки в обох мажорах.

У секвенції:

W	N	E	S
1♦	1♠	2♣	2♥
3♣	пас	3♥	пас
?			

– 3♠ – питання про пікову затримку, гарантує затримку черв;

– 3БК – затримки в обох мажорах.

5. Мать опонента як двоколір. При натуральному відкритті важко уявити розумну секвенцію, у якій мать противника однозначно показувала б двокольорову руку. Водночас це часто може бути після багатозначного чи сильного відкриття, якщо торгівля того, хто відповідає, неінформативна. Наприклад, секвенції (Wspólny Język):

	W	N	E	S
1)	1♣ 2♥;	1♥	пас	пас
2)	1♣ 2♠	пас	1♦	1♠

можуть бути інтерпретовані лише як показ сильних (від 17 PC) рук у розкладі не гірше, ніж 5-5 з неназваним мажором. Аналогічно, після відкриття 2♣ (Acol):

W	N	E	S
2♣ 3♦	2♦	пас	пас

остання заявка W повинна описувати мажорний двоколір.

Ось приклад торгівлі такого типу (див. діаграму на наступній сторінці):

S	W	N	E
2♣ 5♥ 6♦	4♥ пас пас	пас 5БК пас	пас пас пас

У цій торгівлі 5♥ S вказували на хороший двомасний розклад із пікою та мінором, 5БК N були питанням про мінор; після 6♦ S він зрозумів, що його трєфові цінності нічого не додають партнерові та спасував (якби S заявив 6♣, N підняв би в 7♣, оскільки тоді його ♣КД були б, напевно, граючими).

Така інтерпретація торгівлі впливає з того, що сильні руки з тримасними або двомасними розкладами 5-4 торгують через контру, яка в секвенціях такого типу має призовне значення, або натурально – від найдовшої масті.

<p>♠ B4 ♥ B10987654 ♦ 5 ♣ 54</p>	<p>♠ 987 ♥ 32 ♦ B1043 ♣ KД32</p> <div style="border: 2px solid black; border-radius: 15px; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto; display: flex; flex-direction: column; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-bottom: 5px;">N</div> <div style="margin-bottom: 5px;">W</div> <div style="margin-bottom: 5px;">E</div> <div style="margin-bottom: 5px;">S</div> </div> <p>♠ ТКД103 ♥ T ♦ ТКД987 ♣ B</p>	<p>♠ 652 ♥ КД ♦ 62 ♣ T109876</p>
--	--	--

6. Мать противника як форсинг певного характеру. Існують конвенції, у яких мать противника має специфічне значення, залишаючись при цьому заявкою (переважно оперативною), що вимагає від партнера передачі певної інформації про свою руку. Ось кілька прикладів.

Кшиштоф Мартенс запропонував, щоб після відкриття 1♣/♦ та входу 1-го захисника 1♦/♥, мать противника від того, хто відповідає, виявляла бажання призначення можливого контракту ЗБК з правильної руки. Згідно з його концепцією в секвенціях:

	W	N	E	S
1)	1♣	1♦/♥	?	
2)	1♦	1♥	?	

без затримки в масті входу (й без лонгера старшого за мать входу) дають негативну контру незалежно від сили. У той час заявка масті противника означає силу, достатню для гейму, і затримку в масті інтервенції у вигляді другого (або довшого) туза чи третього короля. Це уможливорює заняття БК з руки того, хто відкривав, за наявності в нього цінностей у масті входу, таких як друга дама чи третій валет.

Іншу конвенцію такого типу можна визначити як «мать противника – форсгейм із фітом». Згідно з нею після

відкриття 1♥/♠ і входу 1-го захисника мастю призначення тим, хто відповідає, масті входу означає силу від 10 РС, із фітом у масті відкриття, розклад приблизно рівномірний.

Ось приклад. Граючи матч (усі в зоні), ви з картою:
 ♠ 5 ♥ ТКВ62 ♦ Д10854 ♣ В3 займаєте позицію W і берете участь у такій торгівлі:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♠	4♠
?			

Розклад вашої руки схиляє зробити заявку, хоча сила й невелика. Але партнер може мати цінності, за яких потрібно грати 4♠ на контрі:

1)	2)	3)	4)
♠ КДЗ	♠ 84	♠ Т84	♠ ТД10
♥ Д8754	♥ Д875	♥ 8754	♥ 87543
♦ В6	♦ К6	♦ К62	♦ К62
♣ Т64	♣ ТД1093	♣ Т63	♣ А6

наприклад, рука (1), із якою 5♥ будуть без однієї чи без двох, а 4♠ дуже проблематичні. Захисні можливості наших спільних рук оцінити нелегко й вони можуть становити від 2 до 5 взятків. Наприклад, із руками (2) або (3) обидва контракти можуть бути й виграні, і ні, можливо також, що йде лише один із контрактів. Нарешті з рукою (4) 4♠ буде програно без однієї чи без двох, а 5♥ дуже невпевнені.

Не достатньо інформації для прийняття остаточного рішення. Ураховуючи, однак, що кюбід 2♠ показав перевагу сили на нашому боці, є можливість використати конвенцію пас, що форсує. Вона покаже партнерові в чому проблема: контрити чи торгувати вище? Безперечно, проінформує також про синглет у масті противників. Подивимося на всю здачу (діаграма на наступній сторінці).

Партнер, не маючи цінностей у масті противника, заявить 5♥. Зауважимо, що на лінії NS виграються 4♠, а на лінії EW – 5♥.

♠ 5 ♥ ТКВ65 ♦ Д10854 ♣ В3	♠ ТКД92 ♥ 8 ♦ 72 ♣ К10986		♠ 84 ♥ Д953 ♦ К6 ♣ ТД542
	♠ В10763 ♥ 1074 ♦ ТВ93 ♣ 7		

2.4.8.5 Без козиря в конкурентній торгівлі. У багатьох ситуаціях конкурентної торгівлі безкозиряні заявки у своєму натуральному значенні – як висловлювання бажання гри в БК на декларованому рівні – не мають сенсу. У цьому разі їм надають спеціальні значення, що зазвичай логічно впливають із конкретного контексту торгівлі. Ось приклад:

W	N	E	S
1♠	контра	4♠	4БК.

Важко уявити собі руку S, із якою він хотів би грати виключно 4БК, а не якийсь інший гейм і не задовольнився б контрою на 4♠. Мабуть, 4БК – ненатуральна заявка.

Якби S міг сам вибрати масть для гри, він її заявив. А що робити з двома мастями? Перекласти вибір на партнера заявкою 4БК, що показує двоколір, у цьому разі на двох неназваних досі мастях. У наведеній секвенції в S можна очікувати руку типу:

♠ 2	♠ –	♠ Т2	♠ 2
♥ К2	♥ ТВ987	♥ ДВ654	♥ КВ654
♦ ДВ987	♦ 987	♦ ДВ654	♦ ДВ9876
♣ Т10987	♣ ДВ765	♣ 2	♣ 2.

Після двокольорових 4БК торгівля N досить проста – він вибирає масть з огляду на те, що партнер має дві молодші

масті з незаявлених (якщо він не потрапляє в масть, партнер переходить на найближчу наявну). Наприклад, із рукою: ♠ 98 ♥ ТДВ3 ♦ К987 ♣ Т43 потрібно призначити 5♦ (партнер із червою та трефою піде в 5♥).

Необхідно пам'ятати, що пропуск масті з хорошим доповненням може мати негативні наслідки в разі слабкого фіта в старшій масті, наприклад, із картою: ♠ 2 ♥ К32 ♦ ТВ987 ♣ КД32 не можна в секвенції, що розглядається, вибирати бубну, оскільки якщо в партнера трефа з червою, доведеться грати 5♥, які очевидно гірше, ніж 5♣.

Потрібно звернути увагу на те, що в секвенції типу:

W	N	E	S
1♥	контра	4♥	4БК.

4БК однозначно описує мінори (з піковим двокольором необхідно заявити 4♠).

Інший приклад, дещо складніший:

W	N	E	S
1♥	2♣	2♥	пас
пас	2БК.		

Тут також наймовірно, щоб N хотів грати контракт 2БК. Вочевидь він хоче боротися далі. Його рука містить не лише трефу (він повторив би її), але не має бокової піки (прозвучала б контра), залишається лише одна можливість – боковою мастю є бубна. N має від 5-ки треф (скоріше 6) і 4-ку бубен, тобто руку типу: ♠ 2 ♥ 76 ♦ ТД87 ♣ ТДВ987.

Ще один приклад:

W	N	E	S
1♥	контра	3♥	3БК.

У цій торгівлі немає нічого надприродного. Заявка 3БК натуральна. Звісно, у S може бути мінорна двомаска, але навіщо добровільно позбавляти себе можливості зіграти гейм на найнижчому рівні? Отже, типові руки S це:

♠ Д32 ♥ ТД ♦ КВ32 ♣ В1032, ♠ 65 ♥ К2 ♦ ТД9876 ♣ 432.

Загалом, можна стверджувати, що ЗБК зазвичай є натуральною заявкою (до речі, як і 1БК), тоді як 2БК і 4БК частіше є штучними заявками, що зазвичай інформують про двокольоровий розклад.

Проте, це не завжди так. Іноді може бути очевидним, що ЗБК в цій секвенції не є натуральним. Ось приклад із парного турніру (NS у зоні):

W	N	E	S
пас	пас	1♣	1♥
пас	2♥	контра	пас
3♦	пас	пас	3♥
ЗБК	пас	?	

Хіба в цій секвенції ЗБК може бути натуральною заявкою? Звісно ні! Чому?

W міг продемонструвати інтерес до безкозирного контракту відразу після контри, призначивши 2БК; крім того, турнір на макс, а противники в зоні – кращим рішенням, напевно, була б контра, а не сумнівні ЗБК. Тому у W можна очікувати слабку руку в розкладі від 6-ки бубен і 4-ка треф, приблизно: ♠ 32 ♥ 2 ♦ ДВ8765 ♣ В1032. Розмірковуючи так, із картою: ♠ ТК65 ♥ 86 ♦ ТК ♣ КД987 E призначив 5♣, реалізовані легко, оскільки W мав показану вище руку.

Перейдемо до детальнішого розгляду безкозирних заявок у конкурентній торгівлі.

1. Без козира як натуральна заявка. Є багато ситуацій, у яких безкозирна заявка, що здається на перший погляд незвичайною, насправді цілком натуральна. Ось кілька прикладів таких секвенцій:

1) заявка 4БК після підготовчого або багатозначного відкриття та блоку на 3-му рівні, наприклад:

W	N	E	S
1♣	3♠	4БК.	

Секвенція виглядає незвично – якби відкриття було натуральним, не було б жодних сумнівів – це Блеквуд. А

після багатозначної (або підготовчої) трєфи? Якщо Блеквуд, то на якій масті? Адже з рукою, придатною для Блеквуда, можна просто заявити масть. А що робити з рівномірною рукою при гарній затримці в масті входу та силі 17–18 РС у ситуації, коли не використовують негативної контри? За стандартної торгівлі ми будемо приречені на вибір між контрою (пропонуваною), ЗБК (очевидне недозамовлення) та ББК (як мінімум, легке перезамовлення). Ці проблеми вирішує 4БК з характером натурального інвіту. Ось кілька рук, придатних для заявки 4БК в наведеній секвенції:

♠ ТД ♥ К54 ♦ ТД102 ♣ К1092, ♠ ТВ2 ♥ КД3 ♦ ТВ98 ♣ КВ3.

Партнер може прийняти інвіт навіть без особливих онерних посилень, але з хорошим розкладом. Він не повинен побоюватися зайвих пікових цінностей, оскільки небажання Е контрити противників свідчить про не надто довгу піку.

Наприклад, на одному з турнірів після наведеної торгівлі (EW у зоні) Е з рукою: ♠ ТВ2 ♥ Д102 ♦ ТК32 ♣ К109 зважився на інвітуючі 4БК, вважаючи контру не дуже вдалою заявкою. Партнер із рукою: ♠ – ♥ КВ98 ♦ Д1092 ♣ ТДВ87 прийняв інвіт, призначивши 6♣, які були легко виграні. Цікаво, що після «м'яких» ЗБК торгівля згасала, оскільки W було важко продовжувати. Контра на 3♠ давала лише +300;

2) призначення 4БК після атакуючої постановки ЗБК та подальшої торгівлі противників, наприклад (EW у зоні):

W	N	E	S
1♥	2♣	2♦	3♣
3♦	пас	ЗБК	пас
пас	4♣	4БК.	

Типова рука Е – це: ♠ Т102 ♥ 32 ♦ ТД9876 ♣ К3.

Незважаючи на 3♦ партнера, які не форсують, він очікує, що в безкозирному контракті є 10–11 верхніх взяток. Шлемик малоймовірний, а запис за 5♦, особливо в турнірі на макс, буде явно гіршою.

Ось приклад такої торгівлі:

Матч, усі в зоні

♠ 432
♥ 8
♦ ТКДВ9876
♣ 6

♠ КД1098
♥ 10432
♦ –
♣ ДВ92

♠ В7
♥ ТКВ6
♦ 1032
♣ К1043

♠ Т65
♥ Д975
♦ 54
♣ Т875

Торгівля:

W	N	E	S
3♠ ¹	контра	ЗБК	контра
пас	4♣	пас	4♥
4БК	пас...		

1 – повний, мінімум 7-картковий мінор, без прийому з боку.

Призначенням 4БК W показав посилення (8-а бубна), припустивши, що якщо зональні ЗБК партнера не блеф, то з реалізацією 4БК не повинно бути проблем. З іншого боку, якщо заявка ЗБК мала деструктивний характер, то інформація про посилення в довжині полегшила б рішення щодо можливого захисту надалі. У цій здачі вибір виявився дуже успішним, оскільки 4♥ при оптимальному вісті були лише без однієї, а 4БК верхні.

Ще один приклад (діаграма на наступній сторінці):

N	E	S	W
1♥	ЗБК	4♠	4БК (!)
пас...			

W правильно оцінив, що ЗБК E в гіршій зональності повинні бути забезпеченими й двох королів вистачить для виграшу контракту на 4-му рівні. Легко бачити, що рішення було вкрай вдалим – 4♠ лише без однієї, а 4БК – верхні.

Матч, EW у зоні

♠ K75
♥ 9875
♦ K84
♣ B96

♠ 62
♥ TДВ632
♦ T53
♣ 104

♠ T4
♥ K4
♦ Д6
♣ ТКД8752

♠ ДВ10983
♥ 10
♦ В10972
♣ 3

3) іноді безкозирні заявки застосовують для втікання так, що з'ясування їх істинного характеру відбувається лише в подальшій торгівлі, наприклад, після реконтри-SOS. Ось приклад такої торгівлі:

W	N	E	S
1♠	пас	пас	контра
пас	пас	1БК	контра
пас	пас	реконтра.	

Можна очікувати в E розклад від 5-4 у мінорах із короткою пікою (якщо 5-4, то з довшою бубною). Із червою й мінором він мав дати реконтру-SOS негайно, замість 1БК.

2. Без козира як показ двокольору (стор. 162, 166).

Ось кілька типових застосувань заявок 2БК та 4БК із метою опису двомасних розкладів.

1) показ мінорного двокольору. Це найпоширеніший випадок. Ось кілька секвенцій такого типу:

	W	N	E	S
1)	1♥	контра	4♥	4БК;
2)	1♣ ¹	4♥	4БК;	
3)	1♣ ¹	1БК ²	2БК	

1 – підготовча або багатозначна; 2 – 16–18 PC, рівномірний розклад.

	W	N	E	S
4)	1БК пас	пас пас	пас 2БК;	2♥
5)	1♠	контра	2♠	2БК.

Остання заявка в кожній секвенції означає мінорну двомаску.

Як відрізнити натуральний БК від двокольорового?

Потрібно прийняти таке правило: 2БК є двокольоровим, коли обом партнерам зрозуміло, що воно не може бути натуральним.

У світлі наведеного визначення можуть бути сумніви щодо інтерпретації заявки 2БК у секвенції (5). Справа в тому, що теорія ймовірності вимагає в деяких секвенціях надати заявкам значення, що не завжди узгоджуються з логікою торгівлі. Так і в цій ситуації – значно частіше партнерові того, хто контрить, прийде рука з розкладом 4-4 (навіть 5-5) у мінорах (двомаски з 4-кою черв торгують через контру-відповідь), ніж 10–11 РС з пікової затримкою, тим паче після підйому до 2♠.

Крім того, зважаючи на те, що в разі агресивного стилю гри призовна контра на відкриття 1♥/♠ гарантує фіт лише в другому мажорі, тоді як часом потрібно з'ясувати мінорні фіти, вирішальною стає можливість «виклику» мінору того, хто контрить, у разі розкладу 5-4 в мінорах у 2-го захисника. Призначення в 5-ку з такою картою може іноді призвести до гіршого часткового контракту на козири 5-2 за наявності в іншій масті фіта 4-4.

Проте інтерпретація таких секвенцій повинна детально обговорюватися парою.

У решті секвенцій значення заявки 2БК впливає з логіки – в (4) важко допустити, щоб Е хотів грати контракт 2БК (він уже пасував на 1БК), будучи в змозі законтрити 2♥; у (3) будь-якому очевидно, що це не може бути натурально, проте чому це повинно бути виключно мінорний двоколір?

Не видно жодної розумної підстави для цього, крім «відтінку» заявки 2БК – такі речі також повинні бути предметом партнерської угоди.

Зазвичай у конкурентній торгівлі інтерпретувати заявку 4БК легше. Чому? Справа в тому, що значення, які їй можна приписати, дуже різняться. Фактично до уваги входять лише три: показ двомасної руки (чи інше близьке значення); натурально, контракт; Блеквуд. Найпростіше відрізнити їх хоча б на основі оцінки сили, якої можна очікувати в цій секвенції в того, хто заявляє 4БК. Друга підказка – це інші можливості, які були в заявника та які він не використав. Останній аргумент, крім того, зазвичай дозволяє визначити, чи описують двомасні 4БК однозначно мінори чи ні;

2) показ довільного двокольору. Ця ситуація має місце досить рідко, а саме, коли той, хто заявляє БК, не може призначити жодну масть на рівень нижче, тому, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♠	пас	4♠	4БК

S може мати будь-яку з двомасток без піки;

3) показ бокової масті. Розглянемо секвенцію:

W	N	E	S
1♠	2♦	2♥	пас
4♥	4БК.		

Очевидно, що це «незвичайне» БК. Що N хотів їм повідомити? Відповідь досить проста – у нього боковий трєфовий лонгер. Чому ж він не заявить просто 5♣? Щоб відповісти на це питання, порівняємо три такі секвенції:

	W	N	E	S
1)	1♠	2БК;		
2)	1♠	2♦	2♥	пас
	4♥	5♣;		
3)	1♠	2♦	2♥	пас
	4♥	4БК.		

Усі три секвенції N описують мінорні руки.

Секвенція (1) вказує на руку не надто сильну онерну, з лонгерами приблизно рівного класу, тобто:

♠ 2 ♥ 32 ♦ КД1087 ♣ КВ1032, ♠ 9 ♥ 3 ♦ ТВ1065 ♣ ДВ8765.

Секвенція (2) теж обіцяє лонгери близької якості, але вхід 2♦, замість 2БК, говорить про руку, багатшу на онери (ця інформація може мати значення для прийняття рішення у разі, коли противники підуть далі), наприклад:

♠ 2 ♥ 32 ♦ ТДВ87 ♣ КДВ32, ♠ 9 ♥ 8 ♦ КДВ765 ♣ ТД1087.

У секвенції (3) показ трефи через 4БК демонструє сильнішу першу масть, тобто розклад 6♦ + 4♣ (5 слабких):

♠ 2 ♥ 32 ♦ ТДВ987 ♣ КДВ3, ♠ 2 ♥ 2 ♦ ТДВ987 ♣ К5432.

Необхідно врахувати, що такий прецизійний поділ рук не завжди можливий, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♠	2♣	2♥	пас
4♥	4БК.		

4БК призначають за будь-якої руки з боковою бубною; єдиною підказкою є те, що інтервенція була трефою, а не бубною, а отже, згідно з принципами сигналізації довжин мастей, трефа повинна бути довшою, проте чи багато гравців увійдуть 2БК із рукою: ♠ 2 ♥ 32 ♦ 98765 ♣ ТКДВ10 ?

Ось інша секвенція, де є схожий мотив:

W	N	E	S
1♠	2БК (♣ + ♦)	4♠	пас
пас	?		

N, бажаючи торгувати далі, має вибір із трьох заявок: контра, 4БК і 5♣. Чим вони відрізняються одна від одної?

– контра – повинна показувати руку з великою кількістю захисних взятків: ♠ 2 ♥ Т ♦ В107654 ♣ ТК987;

– 4БК – вказує на переважання бубни, тобто:

♠ 2 ♥ 2 ♦ КД10987 ♣ ТВ1032;

– 5♣ – говорить про трефове «забарвлення» руки, наприклад:

♠ 2 ♥ 2 ♦ КД987 ♣ ТВ10543.

Справедливе таке узагальнення: коли за допомогою безкозирної заявки показують боковий лонгер, то:

- якщо його масть старша за масть, заявлену раніше, то різницю в силі мастей визначають лише загальними принципами сигналізації довжин мастей;
- якщо ця масть молодша за масть, заявлену раніше, то БК вказує на значне переважання першої масті;
- з рівними мастями торгуємо натурально.

На подібному принципі ґрунтуються безкозирні заявки (зазвичай 4БК) для опису власної масті разом із фітом у масті партнера, покликані полегшити йому вибір остаточного контракту. Ось приклад такої секвенції:

W	N	E	S
1♥	2♣	4♥	4БК.

4БК показує бубну з фітом у трефі та бажання подальшої торгівлі. Зазвичай це 6–7-картковий лонгер і фіт 3-картковий, наприклад, рука: ♠ 2 ♥ 976 ♦ КД10876 ♣ Т54. З коротшою бубною та кращим фітом у трефі, наприклад, із рукою: ♠ 2 ♥ 976 ♦ КД1087 ♣ Т543 краще відразу заявити 5♣, щоб не спровокувати партнера на вибір бубен із 3-кою.

Коли БК служить для показу масті молодшої за масть партнера, наприклад, у секвенції:

W	N	E	S
1♥	2♦	4♥	4БК

є більша свобода маневру. N, звісно, повинен інтерпретувати наші 4БК як у попередньому прикладі – як показ 6–7 треф із бубновим фітом, однак, якщо подальша торгівля піде так:

W	N	E	S
1♥	2♦	4♥	4БК
пас	5♣	пас	5♦,

можна зрозуміти, що 4БК переважно служило для демонстрації трєфових цінностей, а не лонгера, тобто в S очікуються руки типу: ♠ 2 ♥ 765 ♦ ТДВ2 ♣ КВ765 і навіть ♠ 2 ♥ 765 ♦ К9876 ♣ ТД102.

Передавання такої інформації має велике значення для прийняття рішення в разі подальшої торгівлі противників або під час вибору першого ходу.

3. Без козира як «виклик» мінору партнера. Іноді після опису партнером двокольору ми знаємо, що в нього є один із мінорів, але невідомо, який. Це актуально, наприклад, при вході 1БК, що означає мажорну 4-ку й від 5-ки в мінорі, при захисній інтервенції, що описує двомаску з незаявленим мажором і невідомим мінором, або після відкриття 2♦ Вілкоша. Якщо ми хочемо, щоб партнер назвав цей мінор, заявляємо БК на відповідному рівні. Ось кілька приблизних секвенцій такого типу:

	W	N	E	S
1)	1♥	1БК	2♥	2БК;
		(4♠ + 5 мінор)		
2)	1♠	2♠ (♥ + мінор)	пас	2БК;
3)	2♦ (Вілкош)	2♥	пас	4♥
	пас	пас	4БК;	
4)	1БК	2♣ (Астро)	4♠	4БК.

У кожній із наведених секвенцій остання заявка вимагає, щоб партнер назвав мінорний лонгер, який він продемонстрував попередньою торгівлею, або, як у прикладі (3), його наявність є результатом дедукції.

Ось приклад, наскільки небезпечною може бути спроба з'ясування невідомої масті партнера іншим методом (див. діаграму на наступній сторінці):

	E	S	W	N
	1♣	пас	1♠	2♠ (♥ + мінор)
	пас	2БК	4♠	пас
	пас	5♣	контра	пас...

Безсумнівно, пас N після контри на 5♣ був помилкою, оскільки за торгівлею партнер не міг мати самостійної трефи (2БК – питання про мінор). Але хіба дійшла б справа до такої катастрофи, якби замість 5♣ було заявлено просто 4БК?

	♠ 98	
	♥ T9874	
	♦ T9865	
	♣ 8	
♠ ТКД1076		♠ B4
♥ B102		♥ D65
♦ 10		♦ KB2
♣ 1054		♣ ТДВ96
	♠ 532	
	♥ K3	
	♦ D743	
	♣ K732	

Висновок

Якою має бути сучасна система торгівлі? Хотілося б переконати вас, що це повинна бути натуральна система. Точніше, повинна мати натуральну базу та надавати перевагу натуральному стилю торгівлі. Навіть якщо ви не погодитесь з тим, що натуральна торгівля є найкращою з можливих, то не зможете заперечувати, що, граючи штучною системою, ви повинні знати й розуміти торгівлю натуральну.

Однією з тенденцій сучасного бриджу є агресивність торгівлі, що значно зростає. У такій ситуації великого значення набувають конвенції, якими можна збагатити натуральну систему, і в результаті одержати дуже точний метод торгівлі. Потрібно, проте, пам'ятати, що бридж – це гра парна, отже, додавання до системи нової конвенції вимагає роботи двох гравців. Обидва партнери мають бути переконані, що зміна системи торгівлі раціонально обґрунтована. Конвенції лише допомагають у досягненні бриджевої майстерності, але не мають жодної цінності, якщо не підкріплені технікою торгівлі, розіграшу та вістування.

Словник найуживаніших термінів

1БК, що форсує, (134–136, 141) – конвенція, яка дає змогу показати, чи маєте ви 3-х або 4-карткову підтримку в мажорі відкриття партнера, а також знайти фіт у молодшій масті на низькому рівні з руками середньої сили.

2БК Джекобі (141, 142) – конвенція для показу сильної руки з гарним мажорним фітом.

2БК, що форсує, (143) – сильна оперативна заявка (реле), яку використовують на додаток до четвертої масті.

5-4 (124) – конвенція для з'ясування наявності синглетів і ренонсів. Після того, як партнер узгодив нашу масть, показавши водночас розклад 5-4, маємо змогу запитати його про синглет, торгуючи наступну масть (заявка реле).

5-4-3-1 (93, 94, 242–244) – конвенція, яку застосовують після відкриття партнера 1БК для показу розкладу 5-4-3-1 і сили, що гарантує виграш гейму, стрибком у масть короткості.

AZS (248) – контра на відкриття опонента 1БК є двозначною та показує або трєфовий лонгер, або двоколір без трєфи.

Brozel (248) – контра на відкриття опонента 1БК, що показує двокольорову руку з будь-яким лонгером.

DEPO, DOPI, DOPE, PODI, ROPI, RIPO (283–285, 333) – конвенції для відповіді про тузи після інтервенції на Блеквуд.

Dingle (247) – контра на відкриття опонента 1БК, що показує двоколір мажорний або мінорний.

En passant (138, 351) – конвенція, яку застосовують після узгодження мінору на 3-му рівні оголошенням нової масті або масті противника, та є проханням поставити 3БК за наявності затримки в цій масті.

McComas (247) – контра на відкриття опонента 1БК, що показує будь-який двоколір.

Автосплінтер (125, 126, 133, 134) – конвенція, що показує короткість у масті штучного стрибка та обіцяє узгоджену масть.

Акол (Acol) (99, 100, 288, 338, 352) – одна з перших систем натуральної торгівлі, у якій застосовують конвенційне відкриття 2♣ з картою, що забезпечує виграш гейму з руки.

Астро (173–176, 209, 239, 243, 331, 365) – конвенція, що є захисною інтервенцією та призначена для показу двомасних рук після відкриття опонента 1БК.

Атака (201, 317–319) – перший хід виступаючих у здачі.

Атакувальна торгівля (атакувальна інтервенція) (158, 159, 168, 172, 182, 184, 185, 189, 192, 307, 335, 358) – торгівля пари, яка може очікувати, що отримає позитивний запис за свою гру чи підсадження противників, якщо ті наважаться йти далі. Торгівля в атаці актуальна зазвичай у ситуації, коли певна пара встановлює, що перевага в силі, найімовірніше, на її боці.

Атакувальна цінність (324) – цінність, важлива за своєї гри. Наприклад, із торгівлі:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♥	3♠
?			

у руці W: ♠ 2 ♥ ТКДВ32 ♦ Т432 ♣ 32 атакувальні цінності – це синглет пік, дублет треф, червові онери та бубновий туз, причому обидва тузи є також і захисними цінностями.

Атакувальні взятки (95, 100, 106, 152, 159, 161, 186, 265, 349) – комбінації карт, що дозволяють одержати певну кількість взятку у своєму контракті. Наприклад, у наведеній вище руці атакувальні взятки – це 6 червових, туз бубен і, можливо, ще одна бубна – усього 7,5 АВ.

Баланс (29, 30, 32, 39–43, 50, 51, 63, 65, 66, 71, 73–78, 83, 84, 86, 88, 91, 96, 106, 148, 170, 182, 186, 188, 190–194, 214,

216, 218, 226, 232, 233, 253–255) – об'єднана сила рук на лінії, що дозволяє очікувати отримання певної кількості взяток.

Балансування (255, 258–260) – відновлення торгівлі, що згасає.

Барон (103) – конвенція, що просить назвати найближчий лонгер (3♣ після натурального призначення партнера 2БК).

БК з довгою мастю (295) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (призначення 2БК або 3БК показує наявність невідомої довгої масті).

Блеквуд (110–117, 121, 122, 124, 144, 227, 283–285, 288, 320, 333, 340, 357, 358, 362) – конвенція, яку застосовують для з'ясування кількості тузів у партнера (4БК).

Блок (34, 35, 43, 44, 95–100, 137, 145–151, 154, 159, 161, 182–187, 192–194, 199, 201, 203, 205–208, 212, 216, 228, 230, 249, 263, 267, 268, 288, 291, 292, 294, 295, 297, 298, 301, 347, 357) – заявка (торгівля), що забирає простір для обміну інформацією, з метою перешкодити опонентам досягти свого оптимального контракту.

Блокувальне 1БК (295) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (ця заявка показує рівномірну руку та гарантує відсутність особливої сили. Ідея в тому, щоб украсти всі призначення противника на 1-му рівні).

Бокова масть (86, 96, 97, 109, 122, 133, 145, 149, 150, 162, 184, 200, 224, 268, 278, 279, 285, 289, 318, 319, 349, 356, 362–364) – будь-яка некозирна масть у козирному контракті.

Вбитка (97–99, 146, 204, 271, 326, 327) – гра козирем на хід картою іншої масті.

Великий Техас (240, 244, 246, 249, 252) – заявка 4♦ (♥) відповідно від 6-карткової черви (піки) після відкриття партнера 1БК та інтервенції опонента для того, щоб гейм у мажорі розігрувала сильна рука.

Великий шлем (20, 22–25, 29, 57, 111, 113, 117, 118, 144, 188, 284, 285, 289, 320, 340) – призначений контракт, виконання якого передбачає одержання всіх взятків.

Верхній контракт (96, 269, 327, 341, 359) – контракт, який можна реалізувати за будь-якого розкладу карт опонентів.

Взятка (14–16) – набір із чотирьох карт, по одній від кожного гравця, зіграних по черзі за годинниковою стрілкою.

Вигідний захист (261, 340) – контракт, що заявляється з метою отримання за своє підсадження кращого результату, ніж за контракт опонентів, наприклад, із торгівлі (EW в зоні):

W	N	E	S
1♠	4♥	4БК (Блеквуд)	5♥
пас	пас	6♠	пас
пас	?		

N із рукою: ♠ 3 ♥ КДВ109876 ♦ 1092 ♣ 2 повинен заявити 7♥, оскільки максимальне підсадження може бути лише за 1 400 (без шести до зони), а контракт опонентів, що виглядає безпроблемним, принесе їм запис 1 430.

Виключення (109, 287, 290, 334) – відсутність фігур у боковій масті короткості партнера.

Вимушена позиція (253) – позиція гравця в торгівлі після інформаційної контри партнера та пасу опонента праворуч.

Відкриття (33–35) – перша значуща заявка в торгівлі.

Відкриття 2♦ Вілкоша (147, 297–299, 321, 365) – конвенція для показу розкладу не гірше, ніж 5-5, як мінімум з одним мажором, і силою 7–10 РС.

Відповідь (39) – відмінна від пасу заявка партнера того, хто відкриває.

Вільна позиція (164, 190, 253–255, 257, 274) – позиція гравця у торгівлі після відмінної від пасу заявки опонента праворуч.

Віст (6, 16, 31, 158, 160, 199, 204, 260, 268, 279, 280, 295, 313, 317–320, 326, 348, 359, 366) – дії опонентів розігравальника для підсадження призначеного контракту.

Вістуючі (захисники) (16, 23, 26, 38, 86, 158) – гравці, які намагаються посадити призначений опонентом контракт. 1-й захисник – гравець, що сидить ліворуч від того, хто відкрив торгівлю заявкою, відмінною від пасу. 2-й захисник – гравець, що сидить праворуч від того, хто відкрив.

Втікання (197, 206, 248, 250-253, 261, 262, 298, 329, 330, 360) – пошук кращого контракту після контри опонентів.

Вхід (інтервенція, оверкол) (158–163) – 1) заявка, відмінна від пасу, призначена в той момент, до якого партнер увесь час пасував, а опоненти вже зробили хоча б одну значущу заявку; 2) уся торгівля інтервентів.

Гаджет (133, 134) – штучне питання про розклад, що форсує до гейму (2♦ після відповіді 1БК на відкриття 1♣).

Гейм (20–26) – призначений контракт, виконання якого дає змогу набрати 100 й більше очок за взятки (ЗБК, 4♥/♠, 5♣/♦).

Гемблінг ЗБК (145, 146, 156) – конвенція для показу довгої повної мінорної масті з невеликою або відсутньою силою в інших мастях.

Гербер (116, 117, 124, 283, 320, 333) – конвенція (варіант Блеквуда). Відрізняється лише тим, що питання про тузи задається для економії простору торгівлі не 4БК, а 4♣.

Гра у взятку (16) – будь-яка карта, зіграна у взятку, крім першої.

Давати в масть (16) – обов'язок грати у взятку картою тієї самої масті, що й масть карти ходу у взятку.

Двоколір (двомаска) (30–32, 62, 93, 100, 101, 152–154, 162, 166, 168, 173, 176, 179, 182, 184, 186, 207–210, 217, 227, 229, 230, 239, 242, 247–250, 291, 292, 295–297, 300, 307, 312, 321, 330, 331, 346–348, 352, 355–357, 360–362, 365) – рука з двома лонгерами, один із яких мінімум п'ятикартковий.

Двомасне БК (295) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (призначення 2БК показує двомаску з розкладом від 5-5).

Двомасне відкриття 2БК (153) – конвенція, що показує розклад від 5-5 у мінорах.

Двомасні оверколи CRASH (292–294) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (1♦ показує масті однакового кольору ♦ з ♥ або ♣ з ♠; 1♥ – однакового рангу ♣ з ♦ або ♥ з ♠; 1БК – однакової форми ♣ з ♥ або ♦ з ♠).

Двомасні оверколи Траскотта (292) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (заявки 1♦, 1♥, 1♠ і 2♣ показують заявлену масть й масть, безпосередньо старшу. Контра показує черву з трефою, 1БК – піку з бубною).

Двостороння (конкурентна) торгівля (158, 169, 173, 179, 190, 194, 199, 203, 212, 214, 215, 222, 253, 254, 260, 266, 268, 270, 273, 279, 288, 291, 297–300, 303, 307, 308, 325, 334, 345, 351, 355, 357, 362) – торгівля, у якій обидві пари зробили хоча б по одній відмінній від пасу заявці; інакше – комплекс конвенцій щодо торгівлі після інтервенції противника.

Деномінація (14) – масть або без козиря, названі в заявці.

Доповнення (53, 87, 96, 100, 109, 127, 205, 261, 356) – фігура (фігури) масті, у якій у партнера лонгер із фігурами.

Друрі (Drury) (128–131) – конвенція, яку застосовують, щоб установити, чи є відкриття партнера на 3-й або 4-й руці ослабленим чи повноцінним (2♣).

Дублет (30, 32, 39, 53, 62, 74, 76, 88, 113, 131, 137, 147, 150, 169, 188, 204, 214, 220, 257) – дві карти в масті.

Економічне призначення (41, 42, 50–54, 61, 62, 257, 285, 334) – призначення нової масті, молодшої, ніж заявлена нами раніше на новому рівні.

Жозефін (117, 118, 123, 124, 165, 284, 288) – конвенція, яку використовують як прохання поставити великий шлем за наявності двох фігур у козирній масті (5БК).

Жордан (199, 200) – штучна відповідь 2БК після контри правого опонента на відкриття партнера, що показує руку із силою 9–11 РС і принаймні 4-картковою підтримкою в масті відкриття партнера.

Запис (26, 137, 197, 199, 201, 206, 208, 212, 255, 259, 265, 302, 318, 323, 325, 341, 358) – результат бриджевої здачі.

Затримка в масті (38–45) – комбінація карт, що не дозволяє противникам забрати всі взятки в цій масті.

Захисна торгівля (159, 160, 172, 173, 184, 186, 322, 365) – торгівля, розпочата противниками заявкою, відмінною від паса; інакше – комплекс конвенцій, що стосуються торгівлі після відкриття опонента та інтервенції нашої пари. Метою захисної торгівлі є знаходження можливого вигідного захисту та (або) утруднення торгівлі в атаці опонентам. Торгівля в захисті може бути й без інтервенції противника, наприклад, із торгівлі (NS у зоні):

W	N	E	S
2♠ (слабкі)	пас	?	

Е з рукою: ♠ Т432 ♥ 32 ♦ ДВ432 ♣ 32 призначає зазвичай 4♠, розраховуючи не стільки на виграш контракту, скільки на утруднення інтервенції S.

Захисна цінність (98, 198, 205, 324, 338) – цінність, важлива під час гри противників. Наприклад, із торгівлі:

W	N	E	S
1♥	1♠	2♥	3♠
?			

у руці W: ♠ ДВ2 ♥ Т5432 ♦ В102 ♣ Т2 захисні цінності – це обидва тузи та ♠ДВ2, причому тузи є також атакувальними цінностями.

Захисний контракт (28, 95, 160, 169) – контракт, за підсадження якого з контрою кількість очок для противників буде меншою, ніж за виграш ними власного контракту.

Захисні взятки (31–33, 95, 98–100, 106, 153, 159, 185, 201, 203, 230, 280, 295, 302, 303, 306, 315, 322, 336, 337, 363) – комбінації карт, що дозволяють отримати певну кількість взятків у контракті противника. Наприклад, у наведеній вище руці захисні взятки – це два тузи та третя дама пік, яка майже напевно візьме взятку – усього близько 3 ЗВ.

Заявка (15) – призначення, або відсутність такого (заявка пас), або контра чи реконтра.

Згасаюча позиція (re-open) (250, 255–257, 263, 264, 335, 341, 342, 358) – позиція гравця після двох пасів у торгівлі.

Знос не в масть (146, 285) – гра у взятку картою іншої не козирної масті, коли немає карт у масті ходу.

Зональність (20–24, 95, 96, 149, 154, 161–163, 166, 168, 173, 177, 181, 272, 292, 295, 303, 335, 338, 341–343, 359) – певна тактична ситуація у здачі для кожної лінії, що відрізняється величиною кількості преміальних очок і запису за підсад.

Імпас (183, 270) – гра в розрахунку на те, що безпосередньо молодша карта противника розташована перед нашою безпосередньо старшою.

Інвіт (запрошення) (42–44, 49–53, 60–67, 70–73, 82–91, 106, 110, 116, 121, 122, 127, 128, 133, 135, 148, 151, 152, 164, 190, 191, 205–210, 213, 216, 217, 221, 226–232, 235–238, 242–249, 252, 253, 265–268, 273, 284, 285, 296, 298, 314, 316, 323, 358) – заявка, після якої можна та потрібно продовжити торгівлю лише з посиленням.

Інтро-SOS (250) – конвенція, що є одним зі способів пошуку кращого контракту після контри на відкриття партнера 1БК (негайний відхід із контри означає масть від 5-ки; реконтра – SOS з розкладом 4-3-3-3 або 4-4-4-1; пас – слабкий із розкладом 4-4 або сильний із будь-яким розкладом).

Інформативна заявка (238, 313, 316, 331, 332) – заявка, що передає деяку інформацію, не очікуючи нічого від партнера. Це переважно натуральні заявки, що не форсують.

Капеллетті (173, 176, 178, 209) – захисна інтервенція для показу як однокольорової, так і двокольорової руки після відкриття опонента 1БК.

Козир (14) – карта масті, оголошеної найстаршою серед усіх мастей унаслідок призначення мастьового контракту.

Козирна перевага (38) – наявність на одній із рук більшої кількості козирів, ніж у кого-небудь з опонентів.

Комбінований виклик (126–128, 131, 133) – конвенція, що інформує про руку із синглетом і силою, як мінімум, інвіту до гейму заявкою реле, а також допускає й натуральний інвіт до гейму через показ масті, яка потребує доповнення.

Конвенція (82–84) – партнерська угода про значення тієї чи іншої заявки, що не обов'язково пов'язана з її деномінацією.

Конвенція 2♦ Малті (151, 152, 185) – двозначне відкриття для показу таких рук: 1) 7–10 РС, на будь-якому мажорі, від 6-ки; 2) сильна мінорна одномаска, 8,5–9 взятки; або 2) 17–21 РС, триколір.

Контра (15) – заявка, що подвоює ставки. Можлива лише після призначення противника.

Контра-відповідь (308–312) – контра 2-го захисника після призовної контри 1-го захисника та підняття масті відкриття тим, хто відповідає.

Контра-інвіт (323) – застосовують у ситуаціях, коли наша узгоджена масть усього на один щабель вище масті, заявленої противниками на 3-му рівні, та залишається єдина можливість інвіту до гейму (за умови, що 3 в узгоджену масть – це sign-off).

Контра атакувально-захисна (324) – заявка, що перекладає на партнера рішення про подальшу торгівлю, інформуючи про наявність у того, хто контрить, (у межах попередньої торгівлі), як пристойних цінностей для своєї гри, так і деяких захисних цінностей.

Контра відновлювальна (259, 260) – контра після двох пасів у торгівлі з метою її відновлення.

Контра двомасна (bi) (182, 247, 251, 307, 311, 330, 343, 352) – атакувальна інтервенція після відкриття опонентів 1БК, що показує двомаску від 5-4 при цьому, як мінімум, одна з мастей мажорна.

Контра інтенційна (229, 321) – контра після штучних заявок опонентів висловлює бажання карати їх.

Контра інформаційна (169, 220, 221, 231–233, 306, 341, 343) – заявка з метою передати партнерові інформацію про руку, не пов'язану з бажанням посадити опонентів у призначеному ними контракті.

Контра каральна (160, 169, 190, 193, 206, 207, 221, 226, 231, 235, 236, 241, 247, 248, 250, 259, 260, 266, 282, 297, 299–301, 306–309, 312, 313, 322, 325, 329, 332, 341, 343) – заявка з метою збільшити запис за підсадження опонентів у призначеному ними контракті.

Контра кооперативна (306) аналогічна контрі на вибір, але пропонує швидше подальшу торгівлю, ніж покарання. Вона припускає можливість гри з контрою, але дається з картою, що має перспективи на власну гру.

Контра Лайтнера (317, 318, 326) – конвенція, що служить для вказівки партнерові масті першого ходу на вісті.

Контра на вибір (199, 234, 235, 303, 304, 306, 314, 316) – контра, яка сигналізує силу близько 10 PC (або більше) у розкладі, що дозволяє розраховувати на підсадження противників за наявності в партнера посилення чи деяких цінностей у законтрених масті.

Контра на одну взятку (322, 323) – застосовують під час захисної торгівлі в шлемовій зоні, коли одна зі сторін узгодила масть в обороні та бачить, що має вигідний захист проти призначеного шлемика противників.

Контра негативна (211, 213, 214, 218–221, 223, 224, 226, 239, 240, 273, 274, 278, 297, 302, 306, 339, 341, 347, 353, 358) – контра після відкриття партнера та входу опонента мастю. Така контра демонструє можливість гри в мастях, що не звучали в торгівлі.

Контра пояснювальна (168, 182, 185, 186, 191, 307) – атакувальна інтервенція від 16 PC довільного розкладу.

Контра призовна (168–171, 182, 185, 186, 189–191, 194–198, 201, 203, 205, 206, 214, 234, 253, 257, 263, 267, 273, 304, 307, 308, 313, 315, 329, 335, 341, 343, 346) – атакувальна інтервенція від 12 PC, без п'ятикарткових (і більш довгих) мастей, із мінімум трьома картами в кожній із неназваних мастей. Є заклик до партнера продовжити торгівлю.

Контра пропонувальна (233, 243, 266, 302–304, 317, 340, 358) – контра, що передає партнеру пропозицію: «пасуй, якщо твоя карта приблизно відповідає такій, яку можна статистично очікувати на підставі попередньої торгівлі».

Контра силова (247, 307) – контра, що передає настільки загальну інформацію про розклад руки того, хто контрить, що практично говорить лише про силу.

Контракт (14) – остаточне зобов'язання пари отримати певну кількість взятків із якоюсь деномінацією.

Контроль (96, 97, 100, 101, 103, 104, 109, 111, 112, 115, 121, 137, 156, 165, 216, 241, 285–287, 322, 339, 340) – туз або ренонс (1-го класу), король або синглет (2-го класу).

Короткість (233, 236, 242, 244, 245, 257, 261, 267, 277, 285, 287, 296, 302, 304, 332–334, 339) – синглет або ренонс.

Кюбід (91, 94, 97, 103, 104, 111, 112, 120–124, 126, 144, 148, 156, 161–165, 170, 185, 186, 193, 198, 200, 216, 227, 241, 252, 267, 286–289, 297, 320, 322, 329, 333, 334, 339, 340, 351, 354) – 1) заявка в шлемовій торгівлі, що демонструє контроль у масті; 2) заявка масті противника в конкурентній торгівлі.

Кюбід Майкла (161–165, 185, 186, 193, 322) – блокувальна інтервенція, що дозволяє показати двокольорову руку на низькому рівні. Кюбід у мінор відкриття опонента показує розподілення 5-5 у мажорах та силу 8–11 РС. Кюбід у мажор відкриття опонента показує п'ятірку в іншому мажорі та п'ятірку в невідомому мінорі із силою 8–11 РС.

Лебензоль (Lebensohl) (235, 238, 239, 243, 244) – конвенція, що ґрунтується на введенні після відкриття 1БК та входу мастю штучної заявки 2БК, що означає або sign-off на масті, молодшій, ніж масть входу, або сильну руку з мажорною четвіркою.

Ланді (173, 179–181, 209, 239, 242, 321) – конвенція, що є захисною інтервенцією та призначена для показу мажорних рук після відкриття опонента 1БК.

Лінія (16, 29–32, 35, 38–40, 43, 51, 57, 62, 65, 83, 87, 89, 90, 95–97, 109–111, 116, 158, 166, 169, 204, 255, 269–276, 278, 280, 354) – сукупність рук обох партнерів.

Лонгер (довга масть) (40, 43, 64, 67, 70, 82, 84, 88, 102, 109, 125, 131, 144, 147, 153, 154, 164, 169, 190, 191, 206, 212, 213, 223, 237, 239, 243, 244, 248–250, 288, 297–299, 321,

330, 343, 346, 353, 362–365) – щонайменше чотири карти однієї масті в одній руці.

Мажор (старша масть) (20) – черва або піка.

Малий шлем (шлемик) (20–25, 29, 40, 53, 57, 61, 66, 84, 88, 90, 91, 93, 94, 96, 101, 103, 106, 108, 112, 117, 119, 121, 123–126, 184, 198, 210, 213, 227, 243, 251, 252, 267, 282, 286, 300–302, 322, 337, 340, 347, 350, 358) – призначений контракт, виконання якого передбачає одержання дванадцяти взяток.

Мар'яж (31, 47, 95, 205, 287, 333) – король та дама однієї масті в одній руці.

Масть і фіт (131, 132, 203, 204, 297) – конвенція для показу своєї масті з фітом у масті відкриття партнера й рукою, достатньою для гейму.

Міenor (молодша масть) (20) – трефа або бубна.

Місфіт (63, 65, 97, 196, 235, 291, 293, 296, 298, 300, 303, 314, 315, 321) – ситуація, коли немає фіта до лонгера партнера.

Московське втікання (250) – конвенція, один зі способів пошуку кращого контракту після контри на відкриття партнера 1БК (пас – форсує реконтру та показує або сильну руку, або слабку в розкладі 4-3-3-3; реконтра – одномасна рука з будь-яким лонгером; 2♣ – 4-ка треф і ще одна 4-ка; 2♦ – 4-ка бубен і мажорна 4-ка; 2♥ – дві мажорні 4-ки).

Награти взятку (161, 186) – дати опоненту своїм вістом взятку, яку він не зміг би отримати самостійно.

Надбитка (326) – гра більш старшим козирем після вбитки.

Напівпозитив (44, 186, 313, 337, 339) – заявка, що за силою відповідає зоні мінімуму.

Натуральна заявка (33) – пропозиція контракту в даній деномінації.

Негатив (42, 44, 63, 65, 67, 76, 100, 124, 125, 129, 130, 133, 148, 155, 156, 186, 190, 198, 207, 217, 253, 292, 333) – заявка, яка вказує на те, що гравець пасував би, якби не перебував у ситуації форсингу.

Незвичайне БК (162, 166–168, 173, 178, 182) – блокувальна інтервенція, що полягає в призначенні 2БК зі стрибком і показує розклад мінімум 5-5 у двох молодших мастях із неназваних із силою 8–11 РС.

Обмежені підняття (136, 137, 140, 141) – конвенція для показу рук середньої сили з 4-картковою підтримкою в мажорі партнера.

Оверкол Барона (294) – один із методів інтервенції після сильного відкриття 1♣ (призначення будь-якої кількості пік із піковим однокольором і рукою, достатньою для гри на рівні вашої заявки, або однокольором в іншій масті та рукою, достатньою для гри на рівень вище).

Одноколір (одномаска) (101, 102, 106, 152, 155, 173, 176, 177, 179, 182, 184, 208, 233, 243–247, 250, 251, 290–292, 294, 330) – рука з одним, мінімум шестикартковим, лонгером.

Одностороння торгівля (231, 253, 254, 300, 351) – торгівля, у якій одна з пар постійно пасувала.

Онер (30–35, 56, 96, 126, 145–147, 149, 150, 166, 196, 202, 204, 219, 223, 225, 226, 248, 249, 267, 325) – фігура чи 10.

Оперативна заявка (143, 332, 350, 353) – призначення, метою якого є одержання інформації про руку партнера чи підтримка торгівлі; водночас вона сама не передає ніякої інформації, або ця інформація має надто загальний характер.

Опозиція (190, 193, 243, 253, 256, 289, 291, 314, 336) – наявність власного лонгера з фігурами в масті противника.

Пас (15) – заявка, що не має (на відміну від призначення, контри та реконтри) самостійного впливу на контракт.

Пас каральний (343–345) – пас на контру з інформаційним характером, що не має значення каральної.

Пас, що форсує, (190, 197, 202, 204, 214, 250, 267, 284, 290, 334–340) – пас, який закликає до подальшої торгівлі, якщо противник уліз на такому рівні, що ми можемо його контрити вже лише на підставі підрахунку захисних взятків, які обіцяла наша попередня торгівля.

Питання про короткість, що інвітує (128) – конвенція для з'ясування наявності синглету, яка одночасно узгоджує, як мінімум 6-карткову масть відкриття партнера заявкою реле.

Підсадження (24, 26, 28, 95, 96, 159, 160, 169, 183, 197, 234, 245, 248, 251, 255, 257, 261, 274, 283, 284, 289, 300, 302, 303, 314, 318, 325, 336, 337, 340–342) – недобір необхідної для виконання призначеного контракту кількості взятків.

Позитив (44, 76, 100, 101, 125, 155, 156, 188, 199, 287, 314, 337) – заявка, що накладає на партнера форсинг.

Посилення (41–43, 50–52, 57, 61, 63, 65, 66, 103, 142, 187, 218, 231, 233, 234, 253, 254, 257, 264, 267, 273, 274, 303, 304, 307, 313–315, 328, 339, 359) – фігурні чи розкладні цінності, про наявність яких партнер під час торгівлі ще не знає.

Превентивний захист (99) – контракт, який можна вважати вигідним захистом, призначеним до заяви очікуваного контракту противників.

Призначення (15) – проміжне зобов'язання пари одержати певну кількість взятків із якоюсь деномінацією.

Пункти Мілтона Ворка (PC) (28) – пункти за наявність у руці фігур.

Рєбід (50–64, 69–73, 84–87, 92, 93, 101, 104, 128, 129, 133, 135, 141, 143, 146, 153–157, 171, 177, 199, 200, 217) – друга значуща заявка гравця в торгівлі.

Реверс (41, 42, 51–55, 57, 65, 69–71, 73, 133, 257) – заявка нової масті, старшої за призначену нами раніше, на новому рівні.

Реконтра (15) – заявка, що подвоює вже подвійні ставки. Можлива лише після контри противників.

Реконтра-SOS (250, 253, 261, 262, 329–332, 360) – заявка, що вимагає втікання.

Реконтра Донована (250) – конвенція, що є одним зі способів знаходження кращого контракту після контри на відкриття партнера 1БК та означає двоколір (від 4-4) на мажорах або мінорах.

Реконтра каральна (325–327) – актуальна після каральної контри на контракт нашої сторони.

Реконтра Кока – Вернера (332) – заявка-SOS після відкриття опонента, входу партнера мастю й каральної контри того, хто відповідає. Вона інформує про наявність лонгерів у незаявлених мастях.

Реконтра силова (327–329) – інформує про перевищення в силі понад мінімумом, що обіцяла попередня торгівля.

Реле (124, 127, 128, 143, 153) – заявка, що сама не несе (або майже не несе) інформації та служить для передачі партнерові провідної ролі в торгівлі.

Ренонс (30, 39, 47, 74, 96, 119, 121, 124, 126, 142, 145, 146, 150, 156, 207, 227, 232, 244, 257, 277, 284, 287, 288, 327, 332, 333, 340, 350) – відсутність карт у масті.

Римський Блеквуд (вдосконалений Блеквуд) (114–116, 144) – конвенція, у якій козирний король прирівняний до туза, так що під час відповіді умовно вважають, що в колоді 5 тузів – 4 тузи й король в узгодженій масті.

Рівномірний розклад (регуляр) (30–32, 34, 35, 40, 43, 50–55, 57, 61, 66–70, 82, 83, 90, 100, 101, 108, 109, 131, 135, 137, 142, 145, 153, 155, 156, 158, 182, 187, 188) – розклад мастей руки 4-3-3-3, 4-4-3-2 і 5-3-3-2.

Розіграш (16, 18, 32, 38, 65, 86, 88, 121, 124, 159, 194, 279, 366) – дії розігравальника з метою виконання призначеного контракту.

Розігравальник (16–18, 38, 158, 166, 194, 199, 204, 279, 313, 318, 320) – гравець, який намагається виконати призначений контракт.

Рука (14) – набір із 13-ти карт, зданих одному з гравців (або його частина, що залишилася).

Сайн-офф (sign-off) (208, 235, 236, 240–245, 266–268, 284, 298, 314, 323) – заявка, що запрошує партнера пасувати.

Сан-Франциско (116, 124) – конвенція для з'ясування тузів і королів одночасно (4БК).

Своя гра (317, 327, 348) – виконання призначеного контракту без додаткових взятків.

Секвенція (50–52) – певна послідовність заявок у торгівлі.

Синглет (30, 31, 34, 39, 40, 47, 55–57, 63, 64, 73, 74, 96, 109, 110, 112, 119, 121, 122, 124, 126–128, 131, 142, 144–147, 150–152, 156, 188, 195, 199, 204, 205, 214, 227, 232, 244, 273, 277, 278, 286, 303, 332, 350, 354) – одна карта в масті.

Система торгівлі (12, 13, 29, 33, 35, 41, 46, 47, 82, 83, 99, 106, 110, 124, 139, 140, 173, 206, 207, 211, 215, 223, 233, 242, 243, 248, 249, 263, 270, 285, 291, 296, 307, 335, 345, 349, 351, 366) – набір партнерських домовленостей про те, що означає та чи інша заявка в процесі торгівлі.

Слабкі два в масті (148–151, 155, 275) – відкриття 2♦/♥/♠, що показують руку з 6-картковою мастю та силою 6–11 РС.

Сплінтер (119, 120, 124, 151, 203, 208, 213, 220, 228–230, 232, 286, 333, 350) – конвенція, що показує, як мінімум, чотирикарткове узгодження масті мажорного відкриття партнера, силу 10–13 РС та порожній синглет або ренонс у масті подвійного стрибка.

Стейман (84, 85, 87, 89–91, 93, 100, 101, 103, 124, 235, 237, 241) – конвенція як питання про мажорні четвірки.

Стрибок (41–43, 45, 51–56, 61–64, 70, 73, 94, 100, 104, 108, 112, 115–120, 122, 125, 126, 130, 133, 136, 138–140) – заявка на рівні не найнижчому з можливих (наприклад, 2♥ після 1♦).

Той, хто відкриває (21, 33, 34, 39–42) – гравець, який зробив у торгівлі першу значущу заявку.

Той, хто відповідає (39) – партнер того, хто відкриває.

Торгівля (12–19) – процес передачі інформації про цінності своєї руки за допомогою заявок із метою знаходження оптимального контракту.

Трансфер (переносна заявка) (84–87, 90, 91, 93, 101, 124, 235, 243, 249, 252, 288, 320) – призначення на одну масть нижче, ніж масть лонгера, що знаходиться в руці.

Трапінг-пас (trapping pass) (221, 256, 341) – пас із рукою, із якою ми б хотіли покарати опонента, але не можемо цього зробити за допомогою своєї контри через її інформаційне значення.

Триколір (148, 152, 186, 244, 290, 291, 329, 331, 338, 339) – розклад руки 4-4-4-1 або 5-4-4-0.

Триплет (30, 47, 56, 150, 277, 278) – три карти в масті.

Фігура (14) – туз, король, дама та валет.

Фіт (38) – вісім і більше карт однієї масті на лінії.

Форсгейм (210, 220, 221, 223, 228, 229, 236, 237, 242–245, 288, 297, 299, 337, 338, 348–350, 353) – заявка, після якої не можна пасувати на жодну заявку нижче за рівень гейму.

Форсинг (35, 39, 41–44, 49–52, 56, 57, 61, 63, 67, 70, 71, 73, 86, 90, 165, 184, 189, 191, 192, 207, 212, 215, 234, 299, 335, 336, 347) – заявка, на яку не можна пасувати; інакше – ситуація, коли гравець не має права пасувати згідно із системою.

Форта (38, 39) – фоска, яка в процесі гри стає найсильнішою у своїй масті.

Фоска (14, 30, 38, 39, 64, 76, 119, 122, 186, 199, 204, 257, 261, 278) – карта будь-якої масті від дев'ятки до двійки.

Хід у взятку (16) – перша карта, зіграна у взятку.

Хойт (111, 124, 284, 333) – конвенція, застосована для з'ясування кількості королів у партнера (5БК).

Частковий контракт (20, 22–25, 60, 82, 83, 85, 90, 127, 131, 137, 158–160, 169, 182, 183, 208, 212, 255, 259, 265, 272, 279, 314, 316, 323, 342, 348) – призначений контракт, виконання якого не дозволяє набрати 100 очок за взятки.

Шотландка (152) – конвенція, що ґрунтується на суміщенні у відкриттях 2♥/♠ двох типів рук: слабких двомасок (6–10 РС) та Аколівських Двох – сильних рук (16–21 РС) на довгому мажорі, що обіцяють 8,5–9 атакувальних взяткок.

Список літератури

1. Михайловський Я. Е., Шаповалов С. П. Основи спортивного бриджу : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2022. 252 с.
2. Matula Grzegorz. Acol. Warszawa : Polski Związek Brydża Sportowego, 1991.
3. Wei C. C. The Precision Bidding System in Bridge. New York, 1973.
4. Соболевский Юзеф. Прецизионная трефа. Варшава : Польское общество спортивного бриджа, 1988.
5. Jassem Krzysztof. Brydż dla samouków, Wspólny Język, 2000.
6. Goren Charles Henry. Goren's Bridge Complete. Doubleday, 1981. 736 p.
7. Hayden Dorothy. Bid Better, Play Better. Perennial Library, 1986. 196 p.
8. Satnick Shelly De. Everyone's Introduction to Bridge Conventions. Harper Collins, 1984. 144 p.
9. Izdebski Władysław. Szkoła licytacji. Almapress, 1991. 299 s.
10. Mollo Victor. Bridge: Modern Bidding. Faber and Faber. London, 1961. 139 p.
11. Lawrence Mike. The Complete Book on Balancing in Contract Bridge. Baron Barclay Bridge, 2013. 456 p.
12. Cohen Larry. To Bid or Not to Bid. Master Point Press, 2002. 242 p.
13. Cohen Larry. Following the Law: The Total Tricks Sequel. Master Point Press, 2002. 178 p.
14. Miles Marshall. Competitive Bidding in the 21st Century. Master Point Press, 2000. 256 p.
15. Woolsey Kit. Matchpoints. Bridge Winners Press, 2015. 370 p.
16. Amsbury Joe, Paine Dick. Bridge: TNT and Competitive Bidding. Batsford. London, 1981. 175 p.

17. Baron Randy, Champney Ken, Woolsey Kit. Clobber Their Artificial Club. Baron Bridge Supplies, 1979. 34 p.

18. Goldman B. Doubles. Champ. Bridge Series. Shelbyville.

ДОДАТОК А

Розподілення завдань для самостійного вирішення за варіантами

Таблиця 1 – Завдання 1-го розділу

	↓ Передостання цифра залікової книжки										
	Остання цифра залікової книжки										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
1	1, 21, 41	2, 22, 42	3, 23, 43	4, 24, 44	5, 25, 45	6, 26, 46	7, 27, 47	8, 28, 48	9, 29, 49	10, 30, 50	
2	11, 31, 51	12, 32, 52	13, 33, 53	14, 34, 54	15, 35, 55	16, 36, 56	17, 37, 57	18, 38, 58	19, 39, 59	20, 40, 60	
3	1, 11, 21	2, 12, 22	3, 13, 23	4, 14, 24	5, 15, 25	6, 16, 26	7, 17, 27	8, 18, 28	9, 19, 29	10, 20, 30	
4	11, 21, 31	12, 22, 32	13, 23, 33	14, 24, 34	15, 25, 35	16, 26, 36	17, 27, 37	18, 28, 38	19, 29, 39	20, 30, 40	
5	21, 31, 41	22, 32, 42	23, 33, 43	24, 34, 44	25, 35, 45	26, 36, 46	27, 37, 47	28, 38, 48	29, 39, 49	30, 40, 50	
6	31, 41, 51	32, 42, 52	33, 43, 53	34, 44, 54	35, 45, 55	36, 46, 56	37, 47, 57	38, 48, 58	39, 49, 59	40, 50, 60	
7	1, 41, 51	2, 42, 52	3, 43, 53	4, 44, 54	5, 45, 55	6, 46, 56	7, 47, 57	8, 48, 58	9, 49, 59	10, 50, 60	
8	1, 11, 51	2, 12, 52	3, 13, 53	4, 14, 54	5, 15, 55	6, 16, 56	7, 17, 57	8, 18, 58	9, 19, 59	10, 20, 60	
9	1, 21, 51	2, 22, 52	3, 23, 53	4, 24, 54	5, 25, 55	6, 26, 56	7, 27, 57	8, 28, 58	9, 29, 59	10, 30, 60	
0	11, 31, 41	12, 32, 42	13, 33, 43	14, 34, 44	15, 35, 45	16, 36, 46	17, 37, 47	18, 38, 48	19, 39, 49	20, 40, 50	

Таблиця 2 – Завдання 2-го розділу

	↓ Передостання цифра залікової книжки										
	Остання цифра залікової книжки										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
1	1, 36, 101, 136, 201, 301, 401, 501, 601	2, 37, 102, 137, 202, 302, 402, 502, 602	3, 38, 103, 138, 203, 303, 403, 503, 603	4, 39, 104, 139, 204, 304, 404, 504, 604	5, 40, 105, 140, 205, 305, 405, 505, 605	6, 41, 106, 141, 206, 306, 406, 506, 606	7, 42, 107, 142, 207, 307, 407, 507, 607	8, 43, 108, 143, 208, 308, 408, 508, 608	9, 44, 109, 144, 209, 309, 409, 509, 609	10, 45, 110, 145, 210, 310, 410, 510, 610	
2	11, 46, 111, 146, 211, 311, 411, 511, 611	12, 47, 112, 147, 212, 312, 412, 512, 612	13, 48, 113, 148, 213, 313, 413, 513, 613	14, 49, 114, 149, 214, 314, 414, 514, 614	15, 50, 115, 150, 215, 315, 415, 515, 615	16, 51, 116, 151, 216, 316, 416, 516, 616	17, 52, 117, 152, 217, 317, 417, 517, 617	18, 53, 118, 153, 218, 318, 418, 518, 618	19, 54, 119, 154, 219, 319, 419, 519, 619	20, 55, 120, 155, 220, 320, 420, 520, 620	
3	21, 56, 121, 156, 221, 321, 421, 521, 621	22, 57, 122, 157, 222, 322, 422, 522, 622	23, 58, 123, 158, 223, 323, 423, 523, 623	24, 59, 124, 159, 224, 324, 424, 524, 624	25, 60, 125, 160, 225, 325, 425, 525, 625	26, 61, 126, 161, 226, 326, 426, 526, 626	27, 62, 127, 162, 227, 327, 427, 527, 627	28, 63, 128, 163, 228, 328, 428, 528, 628	29, 64, 129, 164, 229, 329, 429, 529, 629	30, 65, 130, 165, 230, 330, 430, 530, 630	
4	31, 66, 131, 166, 231, 331, 431, 531, 631	32, 67, 132, 167, 232, 332, 432, 532, 632	33, 68, 133, 168, 233, 333, 433, 533, 633	34, 69, 134, 169, 234, 334, 434, 534, 634	35, 70, 135, 170, 235, 335, 435, 535, 635	36, 71, 136, 171, 236, 336, 436, 536, 636	37, 72, 137, 172, 237, 337, 437, 537, 637	38, 73, 138, 173, 238, 338, 438, 538, 638	39, 74, 139, 174, 239, 339, 439, 539, 639	40, 75, 140, 175, 240, 340, 440, 540, 640	
5	41, 76, 141, 176, 241, 341, 441, 541, 641	42, 77, 142, 177, 242, 342, 442, 542, 642	43, 78, 143, 178, 243, 343, 443, 543, 643	44, 79, 144, 179, 244, 344, 444, 544, 644	45, 80, 145, 180, 245, 345, 445, 545, 645	46, 81, 146, 181, 246, 346, 446, 546, 646	47, 82, 147, 182, 247, 347, 447, 547, 647	48, 83, 148, 183, 248, 348, 448, 548, 648	49, 84, 149, 184, 249, 349, 449, 549, 649	50, 85, 150, 185, 250, 350, 450, 550, 650	

Продовження таблиці 2

	↓ Передостання цифра залікової книжки									
	Остання цифра залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
6	51, 86, 151, 186, 251, 351, 451, 551, 651	52, 87, 152, 187, 252, 352, 452, 552, 652	53, 88, 153, 188, 253, 353, 453, 553, 653	54, 89, 154, 189, 254, 354, 454, 554, 654	55, 90, 155, 190, 255, 355, 455, 555, 655	56, 91, 156, 191, 256, 356, 456, 556, 656	57, 92, 157, 192, 257, 357, 457, 557, 657	58, 93, 158, 193, 258, 358, 458, 558, 658	59, 94, 159, 194, 259, 359, 459, 559, 659	60, 95, 160, 195, 260, 360, 460, 560, 660
7	61, 96, 161, 196, 261, 361, 461, 561, 661	62, 97, 162, 197, 262, 362, 462, 562, 662	63, 98, 163, 198, 263, 363, 463, 563, 663	64, 99, 164, 199, 264, 364, 464, 564, 664	65, 100, 200, 165, 265, 365, 465, 565, 665	1, 66, 101, 166, 201, 266, 366, 466, 566	2, 67, 102, 167, 202, 267, 367, 467, 567	3, 68, 103, 168, 203, 268, 368, 468, 568	4, 69, 104, 169, 204, 269, 369, 469, 569	5, 70, 105, 170, 205, 270, 370, 470, 570
8	6, 71, 106, 171, 206, 271, 371, 471, 571	7, 72, 107, 172, 207, 272, 372, 472, 572	8, 73, 108, 173, 208, 273, 373, 473, 573	9, 74, 109, 174, 209, 274, 374, 474, 574	10, 75, 110, 175, 210, 275, 375, 475, 575	11, 76, 111, 176, 211, 276, 376, 476, 576	12, 77, 112, 177, 212, 277, 377, 477, 577	13, 78, 113, 178, 213, 278, 378, 478, 578	14, 79, 114, 179, 214, 279, 379, 479, 579	15, 80, 115, 180, 215, 280, 380, 480, 580
9	16, 81, 116, 181, 216, 281, 381, 481, 581	17, 82, 117, 182, 217, 282, 382, 482, 582	18, 83, 118, 183, 218, 283, 383, 483, 583	19, 84, 119, 184, 219, 284, 384, 484, 584	20, 85, 120, 185, 220, 285, 385, 485, 585	21, 86, 121, 186, 221, 286, 386, 486, 586	22, 87, 122, 187, 222, 287, 387, 487, 587	23, 88, 123, 188, 223, 288, 388, 488, 588	24, 89, 124, 189, 224, 289, 389, 489, 589	25, 90, 125, 190, 225, 290, 390, 490, 590
0	26, 91, 126, 191, 226, 291, 391, 491, 591	27, 92, 127, 192, 227, 292, 392, 492, 592	28, 93, 128, 193, 228, 293, 393, 493, 593	29, 94, 129, 194, 229, 294, 394, 494, 594	30, 95, 130, 195, 230, 295, 395, 495, 595	31, 96, 131, 196, 231, 296, 396, 496, 596	32, 97, 132, 197, 232, 297, 397, 497, 597	33, 98, 133, 198, 233, 298, 398, 498, 598	34, 99, 134, 199, 234, 299, 399, 499, 599	35, 100, 135, 200, 235, 300, 400, 500, 600

Навчальне видання

Михайловський Яків Емануїлович

**ПРАКТИКУМ ІЗ СПОРТИВНОГО БРИДЖУ.
Бриджова торгівля в прикладах і завданнях**

Навчальний посібник

Художнє оформлення обкладинки Я. Е. Михайловського
Редактор О. Ф. Дубровіна
Комп'ютерне верстання Я. Е. Михайловського

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 22,79. Обл.-вид. арк. 22,72. Тираж 300 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.